

МАРКИЗ ДЪО САД ЖЮСТИН ИЛИ НЕВОЛИТЕ НА ДОБРОДЕТЕЛТА

Превод от френски: Красимир Петров, 1993

chitanka.info

За да привлекат вниманието, някога нашите предци разказвали за магьосници, зли духове и всевъзможни приказни герои, на които те можели да си позволят да припишат пороците, необходими за действието на техните романи. Ала тъй като за нещастие на човечеството съществува една група хора, у които опасната склонност към безпътство води до злодеяния, не по-малко ужасяващи от тези, които според древните автори са извършвали митичните людоеди и великани, защо да не предпочетем действителността пред измислицата? А и защо да се лишаваме от най-прекрасните драматични ефекти само поради боязън да разкопаем тази жила? Ще се стъписаме ли пред разкриването на престъпления, които сякаш завинаги е трябвало да останат забулени в мрак? Уви! Та кой в наши дни не знае за тях? Слугините ги разказват на децата, развратните момичета разпалват чрез тях въображението на своите поклонници, а поради осъдителна непредпазливост магистратите в името на една криворазбрана любов към реда мърсят с тях аналите на Темида. Какво би могло да спре автора на романи? Не разполага ли той с всички възможни пороци, с всички престъпления, които въображението може да допусне? Няма ли право да ги опише всичките, за да отблъсне хората от тях? Горко̀ на тези читатели, които картините в „Жюстин“ биха могли да покварят! И нека не ни обвиняват за това; по който и път да бяхме поели, това нямаше да ги направи по-добри: има хора, за които дори добродетелта е отрова.

О, приятелю! Разцветът на престъплението е като мълнията, чийто измамен огън осветява за миг небето, ала само за да изпрати в бездната на небитието клетника, когото е заслепила.

На добрата ми приятелка

Да, Констанс, към теб отправям тази творба; ти, която си образец и гордост за своя пол, съчетала в себе си чувствителната душа с верния и просветен разсъдък; само ти би могла да познаеш насладата от сълзите, които изтръгва обречената на злочестини Добродетел. Презираща софизмите на разврата и безбожничеството, в непрестанна борба с тях чрез дела и чрез слово, зная, че можеш да не се боиш от софизмите, които настоящата история съдържа поради характера на някои персонажи в нея; цинизмът на отделни щрихи (смекчен, доколкото това е възможно) също няма да те ужаси, само Порокът, когато усети, че е разобличен, надава викове на престорено възмущение веднага щом бъде нападат. Процесът срещу „Тартюф“ бе организиран от лицемерните набожници, този срещу „Жюстин“ със сигурност ще бъде дело на развратници. Аз никак не се страхувам от тях; моите мотиви, които ти ще разбереш, няма да бъдат опровергани, твоето мнение струва повече от славата и след като хареса на теб, моята творба или ще хареса на всички, или ще трябва да се примири с посегателствата на цензурата.

Целта, която си поставя този роман (не чак толкова роман, колкото би могло да се помисли), е несъмнено нещо ново; превъзходството на Добродетелта над Порока, отплатата за доброто, възмездието за злото, това е обичайният път, по който поемат всички творби от този род; може би е редно той да бъде извървян още веднъж?

Ала да покажеш как Порокът тържествува навсякъде, а Добродетелта е негова жертва; да представиш една клетница, която странствува от нещастие към нещастие, играчка на безчестието, предмет на всички видове разврат; прицел на най-варварски и чудовищни страсти; залъгвана с най-дръзки и ловки софизми, преследвана от най-примамливи съблазни, от най-непреодолими изкушения; противопоставила на толкова превратности, на толкова беди, на толкова поквара само една чувствителна душа, вродена чистота и много храброст; с една дума, да прибегнеш до крайно дръзки описания, необикновени положения, ужасяващи максими, въздействащи фрески само за да дадеш един изпълнен с най-висока нравственост урок, какъвто човечеството не познава, това е, трябва да се признае, постигане на целта по един съвсем неотъпкан до днес път.

Успял ли съм, Констанс? Една сълза в очите ти ще реши моя триумф. След прочита на „Жюстин“ ще кажеш ли; „О, колко горда се чувствавам, че след толкова картини на злодеяния обичам Добродетелта! Колко по-възвишена е тя след сълзите! Колко по-прекрасна поради нещастията!“

О, Констанс, произнеси тези думи и моето дело ще бъде увенчано.

ПЪРВА ЧАСТ

Шедьовър на философията би било да се разкрият средствата, които използва Провидението, за да постигне целите си по отношение на човека, и оттам да се очертаят няколко линии на поведение, които да покажат на това нещастно двуного как да крачи по трънливия си земен път, за да избегне странните прищевки на онази фаталност, която назоваваме по двадесет различни начина, без при това тя да ни стане нито по-позната, нито по-определена.

Ако изпълнени с респект към обществените условности, ние никога не се отклоняваме от тяхното русло и въпреки това за нас останат само бодлите, докато други през това време берат розите, няма ли да се намерят хора, лишени от достатъчно стабилна нравственост, които да пренебрегнат настоящите бележки и да преценят, че е по-добре да се оставят на течението, отколкото да се борят с него? Няма ли да си кажат, че колкото и прекрасна да е добродетелта, изобщо не си струва да се застава на нейна страна, след като тя е твърде слаба, за да се пребори с порока, и че в този век на повсеместна поквара най-добре е да правиш това, което правят другите? А ако, да речем, са малко поначетени, няма ли да злоупотребят със своята образованост, като повторят думите на ангела Жезрад от „Задиг“, който твърди, че няма зло, от което да не произлиза някакво добро, а сетне да се отдадат на злото под предлог, че в края на краищата то е един от начините да се прави добро? Няма ли да добавят, че след като в общ план е все едно дали еди-кой си е добър или лош, а нещастieto преследва добродетелта, докато престъплението носи сполука, всъщност е далеч по-добре да се окажеш сред преуспелите злодеи, отколкото сред провалилите се праведници? Ето защо много важно е да се преборим със софизмите на тази мнима философия, да покажем, че примерите на злостна добродетел, представени пред една покварена душа, в която са се съхранили все пак някои здрави принципи, могат да я изведат на правия път не по-малко сигурно, отколкото ако се покаже, че пътят на тази добродетел е покрит с бляскави лаври и най-съблазнителни

награди. Няма съмнение, ужасно е да си изправен пред необходимостта да описваш безбройните неволи, които се струпват върху една нежна и чувствителна жена, изпълнена с почит към добродетелта, а от друга — безмерното благоденствие на онези, които я потискат и измъчват. Но ако от всички тези картини на зла орис се роди добро, трябва ли да имаме угризения, че сме ги предложили? Трябва ли да се възмущаваме от установяването на един факт, от който мъдрият читател, извличащ поука от смирението пред божията воля и от съдбовното предупреждение, разбира, че често, за да ни напомни за нашия дълг, небесният гняв се стоварва встрани от нас върху някой, който безупречно изпълнява своя?

Водени от такива чувства и следвайки именно тези мотиви, ние умоляваме читателя да бъде снизходителен към извратените разсъждения, вложени в устата на някои герои, и към прекалено драстичните понякога картини, които в името на правдата ние бяхме длъжни да му покажем в настоящия труд.

Госпожа графинята Дьо Лорзанж бе една от онези жрици на Венера, които дължат своето състояние единствено на красивото си лице и на безпътството си и чиито титли, колкото и помпозно да звучат, са записани единствено в архивите на Китера; след като са били придобити с безочие, тях ги крепи единствено глупавата човешка доверчивост; стройна брюнетка с особен израз на очите — една модна мнителност, която, придавайки допълнителна пикантност на страстите, прави още по-търсени жените, за които се смята, че я притежават; доста злонравна, безскрупулна жена, която не се спира пред нищо, но без при това покварата да е направила сърцето ѝ напълно безчувствено; горделива, безнравствена — такава беше госпожа Дьо Лорзанж.

При това бе получила отлично образование: дъщеря на богат парижки банкер, тя бе възпитана заедно със сестра си Жюстин, помлада от нея с три години, в едно от известните столични абатства, където двете — едната до дванадесет, а другата до петнадесетгодишна възраст, не бяха лишени от нищо, което е необходимо за развиване на способностите — учители, книги, съвети.

И на тази толкова опасна за добродетелта възраст двете девойки изгубиха един ден всичко: ужасно разорение хвърли баща им в толкова отчаяние, което той не можа да преживее. Само след месец жена му го последва в гроба. Двама далечни роднини с доста безразличие обсъдиха какво да правят със сестрите, останали след изплащането на дълговете с по сто екю наследство. И тъй като никой не се зае да се погрижи за тях, отвориха им вратите на манастира, дадоха им парите и ги оставиха сами да решават съдбата си.

Госпожа Дьо Лорзанж, която тогава се наричаше Жюлиет, по характер и по ум беше вече зряла почти толкова, колкото и на тридесет години — възрастта, която приближаваше в началото на нашия разказ. Тогава тя бе обзета единствено от радост, че е свободна, без нито за миг да се замисли за ужасните преめждия, които бяха разкъсали веригите ѝ. Жюстин, както споменахме, тогава на дванадесет години, бе по характер печална и затворена, затова по-силно усети страшното положение. Надарена с нежност и с удивителна чувствителност, които заместваха у нея хитростта и кокетството на сестра ѝ, нейната наивност и простодушие щяха да я тласнат в безброй клопки. Освен всички душевни качества тази девойка притежаваше нежно лице, съвсем различно от това, с което природата бе дарила сестра ѝ. Колкото в чертите на едната се четяха неискреност, притворство и кокетство, толкова другата предизвикваше възхита със своята свенливост, благоприличие и плахост: с изражение на девица, с големи сини очи, изпълнени със задушевност и внимание, с нежна, ослепително бяла кожа, със стройна и гъвкава снага, нежен глас, бисерни зъби и прекрасни руси коси: ето с няколко щрихи пленителния портрет на по-малката сестра, чиито естествени прелести и изящество не са по силите на нашата четка.

На двете бяха предоставени двадесет и четири часа, за да напуснат манастира, и свободата да се оправят както могат със своите сто екю. Очарована, че вече сама си е господарка, Жюлиет отначало се опита да утеши Жюстин, сетне, като видя, че няма да успее, вместо това започна да я мъмри, упрекна я за прекалената ѝ чувствителност, заяви ѝ с разсъдливост, съвсем неприсъща за годините си, че на този свят трябва да ни натъжава само това, което ни засяга лично, и че е възможно човек да открие в себе си достатъчно физически усещания и наслади, за да потисне нравствените страдания, които биха могли да го

наранят болезнено; че това е още по-наложително, тъй като истинската мъдрост е в това да удвоим удоволствията, а не да умножаваме страданията си; че, с една дума, човек трябва да прави всичко, което е по силите му, за да притъпи тази коварна чувствителност, от която полза имат само околните, докато на него тя носи само горести. Ала доброто сърце трудно се поддава на безразличието, то се съпротивлява на разсъжденията, идващи от един покварен ум, и търсейки упование в самото себе си, дава отпор на фалшивия блясък на остроумието.

Тогава Жюлиет прибягна до друго средство: тя заяви на сестра си, че девойки на тяхната възраст и с тяхната красота няма да умрат от глад. Разказа ѝ как дъщерята на тяхна съседка избягала от бащината къща и сега живеела в охолство и несъмнено била много по-щастлива, отколкото ако беше останала при семейството си; че не бракът е този, който може да ощастливи една девойка; че окована в неговите вериги, я очакват много неприятности и твърде малка доза удоволствия; а ако се отдадат на свободен живот, двете биха могли винаги да се предпазят от злонравието на любовниците си или да намерят утеха в техния брой.

Потресена от тези разсъждения, Жюстин заяви, че предпочита смъртта пред безчестието, и въпреки настояванията на сестра си отказа да живее с нея, след като се убеди, че тя окончателно е решила да тръгне по път, мисълта за който я караше да потръпва.

И така, двете девойки се разделиха без никакви изгледи да се съберат отново, след като намеренията им бяха толкова различни. Можеше ли Жюлиет, която смяташе да става знатна дама, да приеме до себе си едно момиче, чиито добродетелни, ала простовати наклонности бяха в състояние да я изложат. Жюстин от своя страна би ли подложила на риск своята нравственост в съжителството с подобно порочно създание, което не след дълго щеше да стане жертва на хорската поквара и разврат? Ето защо двете си казаха последно сбогом и още на другия ден напуснаха манастира.

Жюстин решава, че шивачката на майка ѝ, която е била нежна с нея през детските години, ще се отнесе със съчувствие към сегашните ѝ нещастия; тя отива при нея, разказва всичките си премеждия и моли за някаква работа. Преструват се, че едва са я познали, и грубо я отправят.

— О, Боже! — възкликва клетото момиче. — Трябва ли първите ми крачки по житейското поприще да бъдат белязани от мъка? Тази жена някога ме обичаше, защо ме отритва сега? Защото съм бедно сираче, защото нямам нищо на този свят, а хората почитат ближния си само доколкото могат да получат от него някаква помощ и облаги.

Разплакана, Жюстин отива при свещеника; тя му описва положението си с невинната разпаленост, присъща на годините й... Облечена е в тясно прилепнала бяла рокля, разкошните й коси са прибрани небрежно под широкото боне, гърдите й едва се очертават под два-три ката прозрачна коприна; по красивото и малко бледо от страданието лице се стичат сълзи и го правят още по-изразително.

— Вижте, господине — каза тя на светия отец. — Вижте в какво оскърбително за една девойка положение се намирам. Изгубих баща си и майка си... Небето ми ги отне в момент, когато имах най-голяма нужда от тяхната подкрепа... Те умряха разорени и сега аз и сестра ми нямаме нищо. Това е всичко, което ни оставиха. — И тя показва дванадесет луидора. — Сега нямам дори покрив над главата си... Нали вие ще се смилите над мен, господине? Вие сте служител на религията, която винаги съм пазила дълбоко в сърцето си, в името на Бога, когото почитам и чийто представител сте вие, кажете ми като втори баща, какво да правя, как да постъпя?

Като оглеждаше Жюстин, милостивият свещеник отвърна, че енорията е в *затруднение*, че едва ли би могла да поеме такава благотворителност, но ако Жюстин се съгласи да му служи, като се заеме с *тежката работа*, винаги би могло да се намери за нея парче хляб в кухнята. При тези думи той я хвана за брадичката и я целуна по начин, прекалено светски за божи служител. Разбрала ясно за какво става дума, Жюстин го отблъсна с думите:

— Господине, не желая милостиня, нито пък да ставам момиче за всичко; доскорошното ми положение в обществото не ми позволява да приема нито едно от тези предложения; нуждая се от съвет поради младостта си и тежкото положение, ала вие ми ги предлагате на прекалено висока цена.

Засрамен, че помислите му са разкрити, свещеникът веднага изгони момичето и клетата Жюстин, отблъсната на два пъти още от първия ден на своята *несрета*, влиза в първата странноприемница,

наема стаичка на петия етаж, където се приютява, за да изплаче уязвената гордост на младата си душа.

Ще ни бъде ли позволено да я оставим там за известно време и да се върнем при Жюлиет, за да разкажем как от нищетата, в която се намира, без да разполага с повече възможности от сестра си, тя успява за петнадесет години да спечели знатност, тридесет хиляди ливри рента, прекрасни бижута, две-три къщи в града и извън него и за момента сърцето, богатството и доверието на господин Дьо Корвил, държавен съветник, ползущ се със солидна репутация и който очаква всеки момент да получи пост в министерството. Възходът ѝ бе труден, никой не бива да се съмнява в това; момичетата като нея минават през най-позорно чиракуване и тази, която днес спи в леглото на принца, може би още носи по тялото си срамните белези от грубите ласки на развратниците, в чиито прегръдки младостта и липсата на опит са я запратили.

Щом напусна манастира, Жюлиет отиде при една жена, за която ѝ бе споменала съседката, избягала от къщи; порочна в помислите си и доразвратена от въпросната съседка, тя се изправи пред тази жена с вързопче в ръка, в раздърпана синя рокля, с разпуснати коси и с лице, чиято красота не подлежи на съмнение, ако за някои безсрамието притежава някакъв чар; тя разказа своите патила и помоли жената да ѝ помогне, както била направила навремето с нейната приятелка.

— На колко години сте? — пита я жената на име Дювержие.

— След няколко дни ставам на петнадесет, госпожо — отвръща Жюлиет.

— И никога досега смъртен... — продължава матроната.

— О, не, госпожо, кълна ви се! — прекъсва я Жюлиет.

— Защото понякога в тези манастири става така, че... я някой проповедник, я монахиня, я приятелка... Трябват ми сигурни доказателства.

— От вас зависи да ги получите, госпожо — отговаря, изчервявайки се Жюлиет.

Дуенята слага очилата и внимателно разглежда нещата от всички страни.

— Добре! Можете да станете — казва тя на момичето. — Трябва само безусловно да следвате съветите ми, да ми угаждате и да се примирявате с моите навици, да бъдете пестелива, да сте откровена с мен, любезна с другарките си, вероломна с мъжете и преди да са изминали десет години, ще съм ви устроила в апартамент на третия етаж, със скрин, с огледало в салона и прислужница; а с уменията, които ще придобиете при мен, сама ще успеете да постигнете останалото.

След тези напътствия Дювержие взема вързопа от ръцете на Жюлиет, пита я дали носи в себе си пари и тъй като девойката честно признала, че има сто екю, маман ги прибира с уверение към новата си пансионерка, че ще ги заложил от нейно име на лотария и че не е хубаво едно младо момиче да има толкова пари.

— Парите носят нещастие — заявява тя. — В този век на поквара едно момиче от добро потекло трябва внимателно да се пази от всичко, което може да я вкара в някоя клопка. Казвам го за ваше добро, дете мое, и трябва да ми благодарите за това — заключава дуенята.

След тази проповед новодошлата е представена на своите другарки, показват ѝ нейната стая в дома и още на другия ден свежите плодове, които тя притежава, са предложени за продан.

За четири месеца стоката е продадена последователно на стотина души; едните се задоволяват с розата, други, по-изтънчени или по-извратени (това е все още спорен въпрос), пожелават напъпилото цвете, което се намира недалеч от нея. Всеки път маман Дювержие кърпи, стеснява и така в продължение на четири месеца измамницата предлага на клиентите все първа реколта. След този труден период на чиракуване Жюлиет е приета за послушница; от този момент тя става пълноправна обитателка на дома и дели наравно с другите грижите и облагите. Още нещо ѝ остава от това чиракуване: ако при първото си учение Жюлиет е спазвала природните закони, сега тя съвсем ги забравя; тя бива напълно покварена; тържеството на порока, на което присъствува, окончателно омърсява душата ѝ; осъзнала, че е създадена за безпътен живот, тя решава, че е далеч по-добре в такъв случай да се насочи към нещо голямо, а не да вехне на най-долното стъпало, където същите престъпления и същото падение биха ѝ носили много по-малка изгода. Един стар велможа я харесва. Отначало я взема само заради

моментна прищявка, но тя съумява да се представи великолепно; скоро се появява по разходки и на представления заедно с най-видните представителки на ордена на Китера; започват да я забелязват, говорят за нея, завиждат ѝ и хитрото създание така добре се справя, че за по-малко от четири години разорява четирима мъже, най-бедният от които има сто хиляди екю рента. Това е напълно достатъчно, за да си създаде репутация; заслепението сред хората от висшето общество е такова, че колкото повече доказателства дава някоя от тези твари за своето безчестие, толкова повече се стремят мъжете да я имат в колекцията си; сякаш степента на падение и поквара се превръща в мерило за чувствата, които те ще се осмелят да покажат към тях.

Жюлиет тъкмо бе навършила двадесет години, когато някой си граф Дьо Лорзанж, анжуйски благородник, около четиридесетгодишен, толкова се влюби в нея, че реши да ѝ даде името си; той ѝ прехвърли дванадесет хиляди ливри рента, приписа ѝ останалото си богатство в случай, че умре преди нея; осигури ѝ къща, слуги, лакеи и име в обществото, което за две-три години успя да заличи миналото ѝ.

И точно тогава клетницата Жюлиет, преодолявайки всичката си вродена чувствителност и остатъците от добро възпитание, покварена от лоши съвети и от четенето на опасни книги, нетърпелива да вкуси само сладостите на живота, да запази името си в обществото, но не и веригите, стигна до дръзката идея за начина, по който да скъси дните на своя съпруг. Тя постепенно обмисли този пъклен план; за нещастие затвърдиха го у нея онези опасни моменти, когато тялото се разпалва от греховността на душата; мигове, на които не може да се устои, още повече, че тогава нищо не противостои на извратеността на желанията и на пламъка на страстите, а сладострастието само се засилва от броя и светостта на преминатите прегради. Ако след подобни помисли разумът се върне, вредата не е голяма, това са просто слабости на ума; знайно е, че те не причиняват зло никому; ала за нещастие човек стига по-далече. Какво би станало, казва си той, ако този план се осъществи, след като само мисълта за него е толкова вълнуваща и причинява такъв силен трепет? Ужасният блян оживява и самото му съществуване се превръща в престъпление.

За свое щастие госпожа Дьо Лорзанж действа толкова предпазливо, че успя да избегне всякакво преследване, и погребва

заедно със съпруга си следите от пъкленото злодеяние, което го бе вкарало в гроба.

Останала свободна и с графска титла, г-жа Дьо Лорзанж се върна към старите си привычки; ала тъй като се смяташе за представителка на висшето общество, тя налагаше на поведението си поне външно приличие. Тя вече не беше държанка, а богата вдовица, която дава богати вечери, чиито покани бяха чест за градската и придворната аристокрация; с една дума, благовъзпитана дама, която въпреки всичко *лягаше* срещу двеста луидора и се продаваше срещу петстотин на месец.

До двадесет и шест години г-жа Дьо Лорзанж завоюва още много бляскави победи; тя разори трима чужди посланици, четирима финансисти, двама епископи, един кардинал и трима кавалери на кралски ордени; и тъй като първото престъпление рядко остава последно, особено ако е успяло, клетницата Жюлиет се изцапа с още две злодеяния, подобни на първото; едното, за да ограби свой любовник, поверил ѝ значителна сума без знанието на своите близки, която тя в резултат на това си присвои; другото, за да получи по-скоро едно наследство от сто хиляди франка, което неин поклонник ѝ бе оставил чрез трето лице, натоварено да ѝ предаде парите в случай на смърт. Към тези злодейства г-жа Дьо Лорзанж прибави и няколко детеубийства. От страх да не развали снагата си и в желанието си да прикрие двойните си връзки, тя реши да задушавя в утробата си доказателствата за своята разпуснатост; и тези престъпления, останали скрити като останалите, не попречиха на тази ловка и амбициозна жена да открива ежедневно нови жертви.

Следователно вярно е, че благоденствието може да съпътствува най-грозните нрави и че това, което хората наричат щастие в живота, може да разцъфти и сред разгула и покварата; но нека тази жестока и неумолима истина не ни безпокои; нека нещастieto, преследващо неспирно добродетелта, както скоро ще покажем това, не смуцава честните хора. Това благоденствие на престъплението е мнимо, то е само привидно; независимо от сигурното наказание, предназначено от провидението за тези, които са съблазнили най-чистите негови създания, няма ли вътре в душите на тези губители един червей, който, като ги гризе непрекъснато, не им позволява да се пораждат на измамното щастие и оставя в душите им вместо блаженство

раздиращия спомен за престъпленията, извършени в името на сегашното им положение? Затова пък клетникът, преследван от съдбата, намира утеха в сърцето си и вътрешното наслаждение, което му носи добродетелта, скоро го възмездява за човешката несправедливост.

Такова беше положението на г-жа Дьо Лорзанж, когато г-н Дьо Корвил, на петдесет години, радващ се на репутацията и уважението, за което споменахме по-горе, реши да се посвети изцяло на тази жена и да я свърже завинаги със себе си. Било вниманието, било маниерите и ласкателството на г-жа Дьо Лорзанж го бяха подтикнали към това и от четири години той живееше с нея, съвсем като със законна съпруга, когато придобиването на едно прекрасно имение близо до Монтаржи бе причина двамата да прекарат известно време в тази провинция.

Една вечер, когато хубавото време ги бе накарало да удължат разходката си от имението до Монтаржи, двамата се почувствуваха твърде изморени, за да се връщат пеша, както бяха дошли, и те се отбиха в странноприемницата, където спира пътническата кола от Лион с намерение да изпратят някого да докара тяхната карета. Те тъкмо си почиваха в прохладния нисък салон с изглед към двора, когато влезе дилижансът, за който споменахме.

Твърде естествено забавление е да наблюдаваш слизащите пътници: можеш да се обзалагаш какви хора има в колата и ако назовеш проститутка, офицер, някой абат или свещеник, сигурно е, че ще спечелиш. Г-жа Дьо Лорзанж става, придружена от г-н Дьо Корвил, и двамата се развличат, като гледат влизането в странноприемницата на пораздрусаното от пътуването общество. Изглеждаше, че в колата не е останал никой, когато от нея слезе един сержант от конната полиция и пое от ръцете на другаря си една девойка на двадесет и пет или двадесет и седем години, облечена в грозна басмена блузка и увита до очите с широк шал от черна тафта. Тя бе завързана като престъпница и тъй слаба, че без съмнение щеше да падне, ако пазачите не я биха подкрепили. Вик на удивление и ужас се изтръгна от гърдите на г-жа Дьо Лорзанж, девойката се обръща и показва, че има не само прекрасна фигура, но и благородно, привлекателно и интересно лице, с една дума, че притежава всички достойни за възхищение прелести, още по-съблазнителни поради нежната и трогателна печал, която невинността придава на красотата.

Г-н Дьо Корвил и неговата любовница са заинтригувани от тази злочеста девойка. Те се приближават и питат един от пазачите какво е направила клетницата.

— Обвинена е в три престъпления — отговаря полицаят, — става дума за убийство, кражба и опожаряване; но ще ви призная, че аз и другарят ми не сме съпровождали с такава неохота друг престъпник; тя е едно незлобиво създание и изглежда съвсем почтена.

— Аха! — възкликва г-н Дьо Корвил. — Да не би пак да си имаме работа с една от онези съдебни грешки, обичайни за второразредните съдилища?... И къде е станало това престъпление?

— В един хан на няколко левги от Лион; съдена бе в Лион; водим я в Париж, както е прието, за потвърждаване на присъдата, а после ще бъде върната в Лион, за да бъде екзекутирана.

Г-жа Дьо Лорзанж, която се бе приближила, чу този отговор и тихо сподели с г-н Дьо Корвил желанието си да чуе от устата на самата девойка историята на нейните неволи. Тъй като последният мислеше същото, той сподели това с пазачите, като им се представи. Последните не сметнаха, че трябва да се противопоставят на подобно желание. Бе решено да прекарат нощта в Монтаржи, нает бе удобен апартамент, г-н Дьо Корвил пое отговорност за затворничката и тя бе развързана. А след като ѝ дадоха да похапне, г-жа Дьо Лорзанж, която изпитваше към нея най-живо любопитство и която несъмнено си казваше: „Това създание, може би невинно, е третирано като престъпница, докато аз тъна в охолство... аз, която съм извършила такива престъпления и злодейства“, та г-жа Дьо Лорзанж веднага щом видя, че бедното момиче се е посъвзело и е поуспокоено от вниманието, с което я обграждаха, го подкани да разкаже какви прекеждия са докарали нея, с това нежно лице, до подобно трагично положение.

— Да ви разкажа историята на моя живот, госпожо — промълви клетата хубавица, като се обърна към графинята, — значи да ви предложа най-поразителния пример за озлочестена невинност, да упрекна пръста на Провидението, да се оплаквам от волята на Всевишния; това е едва ли не бунт срещу неговия свещен промисъл... не смея.

Сълзи обляха лицето на тази загадъчна девойка и след като им се отдаде за известно време, тя започна своя разказ ето как:

— Ще ми позволите, госпожо, да запазя в тайна името си и своя произход; без да бъде знатно, семейството ми е почитено и аз не бях предопределена за униженията, на които ме виждате подложена. Съвсем млада изгубих родителите си, надявах се с малкото пари, останали ми от тях, да намеря подходящо място и докато отказвах тези, които не ми се струаха такива, неусетно изхарчих в Париж, моя роден град, всичко, което притежавах; колкото повече обеднявах, толкова повече презрение срещах; колкото повече се нуждаех от подкрепа, толкова по-малка беше надеждата да я получа; ала от всички оскърбления, които ми бяха нанесени, от всички ужасни думи, които чух, ще споделя само това, което ми се случи у господин Дюбур, един от най-богатите търговци на столицата. Жената, у която бях отседнала, ме прати при него, като човек, чиято репутация и богатство биха могли да облекчат бремето на моята участ. След като дълго време чаках в приемната, най-после той ме прие; господин Дюбур, четиридесет и осем годишен мъж, току-що бе станал от леглото; бе наметнат с широка домашна роба, която едва го прикриваше; канеха се да му правят прическа, но той отпрати слугите и ме запита какво желая.

— Уви, господине! — казах смутено. — Аз съм бедно сираче, още нямам четиринадесет години, а вече познавам всички горчивини на съдбата; търся вашето съчувствие и ви моля да се смилите над мен.

Тогава подробно му разказах за всичките си премеждия, колко мъчно бих могла да си намеря работа, а може би и колко трудно бих се справила с нея, тъй като не съм родена за подобна орис; как за нещастие през това време изхарчих всичко, което имах... за принудителното безделие и за надеждата, че той ще ми помогне да намеря препитание; с една дума, всичко, с което неволята подхранва красноречието, винаги готово да се пробуди в една чувствителна душа, но за което охолството няма уши. След като ме изслуша разсеяно, господин Дюбур ме запита винаги ли досега съм запазвала благопристойност.

— Ако не беше така, господине — казах аз, — нямаше сега да съм толкова бедна и в такова затруднено положение.

— Че как искате от богатите да ви помогнат — отвърна на това г-н Дюбур, — след като нямат никаква полза от вас?

— Каква полза имате предвид, господине? — учудих се аз. — Аз съм готова да върша всичко, което приличието и възрастта ми

позволяват.

— Ползата от дете като вас не е голяма в една къща — отбеляза г-н Дюбур. — Нито сте на години, нито пък имате сили да вършите това, за което говорите. По-добре ще е да помислите как да се харесате на мъжете и да се потрудите да спечелите някой, който би се погрижил за вас; добродетелта, с която така се кичите, няма никаква стойност в обществото; можете да коленичите колкото си щете пред олтара, миризмата на тамяна няма да ви нахрани. Това, което най-малко трогва мъжете, това, което най-малко ценят и най-дълбоко презират, е целомъдрието на вашия пол; на тази грешна земя, мое дете, е на почит само това, което носи печалби, и това, което носи наслада; за какво ни е на нас целомъдрието на жените? Тъкмо тяхната разпуснатост ни служи и ни забавлява; а тяхната непорочност е последното нещо, което би могло да ни трогне. Накратко, когато хора като нас дават, то е само за да получат нещо в замяна; така че как момиче като вас може да се отплати, ако не като предостави тялото си на всички наши прищевки?

— О, господине! — въздъгнах аз с горест на сърцето. — Нима у мъжете не е останало нито капка чест и благодетелност?

— Твърде малко — отвърна Дюбур. — Та как искате да ги има, след като толкова се говори за тях? Отказахме се от манията безплатно да правим услуги; стана ясно, че удоволствието от благотворителността само подхранва самолюбието, и тъй като няма нищо по-нетрайно от него, потърсихме по-реални усещания; разбрахме, че от дете като вас например е много по-добре да бъдат взети всички удоволствия, които сладострастието може да предложи, отколкото да се задоволяваме с хладното и суетно удовлетворение, че сме помогнали безкористно; доброто име на един снизходителен, милостив и щедър човек, дори в мига, когато той го съзнава възможно най-пълно, не струва нищо в сравнение с най-незначителното чувствено удоволствие.

— О, господине, но подобни схващания означават гибел за всеки клетник!

— Какво от това; и без това Франция има много повече поданици, отколкото й трябват; какво значение има броят на хората, които задвижват държавната машина, стига тя да запазва своята гъвкавост?

— Но как смятате, че децата ще запазят уважение към бащите си, ако те се отнасят така зле с тях?

— Че за какво му е на бащата любовта на деца, които само му пречат?

— Тогава по-добре е нас да ни задушават още в люлката!

— Разбира се, това се прави в много страни; такъв е бил обичаят на древните гърци; така е при китайците; там несретните деца или се предлагат за продан, или биват убивани. За какво трябва да живеят създания, които не могат да разчитат на родителски грижи по причина, че нямат родители или не са признати от тях? Те са само една тежест повече за държавата. Копелетата, сираците, децата с различни недъзи би трябвало да бъдат осъждани на смърт още след раждането; първите и вторите — тъй като само затлачват обществото с утайка, която един ден може да се окаже пагубна за него, а третите — защото не могат да му бъдат полезни с нищо; и едните, и другите са като тумори, които, като черпят от жизнените сокове на здравите органи, ги рушат и отслабват или, ако предпочитате, като паразитните растения, които се увиват около полезните и си присвояват хранителните им вещества. Крещяща несправедливост е тази милостиня, предназначена да храни подобна пяна, богатите приюти, строени поради безразсъдство за тях, сякаш човешкият род е нещо толкова ценно, че е необходимо да се съхранява и най-мерзката част от него! Но да оставим политиката, от която ти несъмнено нищо не разбираш, мое дете; защо се оплакваш от съдбата си, когато само от тебе зависи да я промениш?

— Но на каква цена, справедливи Боже!

— С цената на една химера, на нещо, което има стойност само благодарение на твоята гордост. Впрочем — продължава този нечестивец, като става и отваря вратата — това е всичко, което мога да направя за вас; съгласете се или ме освободете от присъствието си; не обичам просящите.

От очите ми потекоха сълзи, които не можех да задържа; ще ми повярвате ли, госпожо, те раздразниха този човек, вместо да го разчувствуват. Той затваря вратата и като ме хваща за яката на роклята, грубо заявява, че ще ми направи насила това, което не съм съгласна да приема доброволно. В този ужасен миг нещастиято ми придава сили; аз се изтръгвам от ръцете му и се хвърлям към вратата.

— Отвратителни човече — викам му аз, докато се спасявам, — дано един ден Небето, тъй тежко оскърбено от тебе, те накаже, както заслужаваш, за твоето безсърдечие! Ти не заслужаваш нито богатството, което използуваш по такъв недостоеен начин, нито дори въздуха, който дишаш в един свят, осквернен от твоята безчовечност.

Побързах да разкажа на моята хазайка как ме е посрещнал човекът, при когото ме е пратила; ала каква беше изненадата ми, когато тази клетница ме обсипа с упреци, наместо да сподели болката ми.

— Нищожно създание — извика ми гневно тя, — нима си въобразяваш, че хората са толкова глупави, та да дават милостиня на момичета като теб, без да поискат нещо срещу парите си? Господин Дюбур е проявил твърде голяма доброта, като е постъпил така с тебе; на негово място нямаше да те оставя да напуснеш дома ми, без да съм получила удовлетворение. Но щом не желаеш да се възползуваш от помощта, която ти предлагам, оправяй се както можеш; дължиш ми пари: утре или ми ги връщаш, или в затвора.

— Госпожо, имайте милост...

— Да, да, милост, от много милост човек може да пукне от глад!

— Но какво бих могла да направя?

— Трябва да се върнете у Дюбур; да го задоволите и да ми върнете парите; а аз ще се срещна с него и ще го предупредя; ще го предразположа, доколкото мога, след вашите глупости; ще му предам извиненията ви, но вие гледайте да се държите по-добре.

Засрамена, отчаяна, без да знам какво да предприема, грубо отблъсната от всички, почти без средства, аз казах на госпожа Дерош (така се казваше моята хазайка), че съм готова на всичко, за да го задоволя. Тя отиде при финансиста и след като се върна, ми каза, че го намерила много ядосан; че не без усилия успяла да го склони в моя полза; че с много молби го убедила да ме приеме на другата сутрин; но че трябва да внимавам как ще постъпя, защото, ако си наумя пак да му възразявам, той лично ще се погрижи да ме затвори до края на живота ми.

Развълнувана, отивам. Дюбур беше сам, държа се още по-непристойно от първия път. Грубостта, развратът, всички черти на покварата личаха в лукавия му поглед.

— Благодарете на Дерош — каза ми той безцеремонно, — че заради нея реших да ви отделя един момент внимание; трябва да си

давате сметка колко вие самата сте недостойна затова след снощното ви държание. Съблечете се и ако окажете и най-малка съпротива на моите желания, двама души, които чакат в приемната, ще ви отведат на едно място, откъдето няма да излезете до края на дните си.

— О, господине — възкликнах аз и паднах в краката на този жесток човек, — бъдете снизходителен, заклевам ви; проявете малко щедрост и ми помогнете, без да искате от мене нещо, заради което съм готова да ви дам по-скоро живота си... Да, предпочитам хиляди пъти да умра, но не и да погазя убежденията, придобити от детство... Господине, господине, не ме насилвайте, умолявам ви: нима можете да се почувствувате щастлив, ако предизвикате сълзи и отвращение? Смятате ли да намерите удоволствие там, където има само погнуса? Веднага след като сте извършили престъплението, гледката на моето отчаяние ще ви изпълни с угризения...

Ала срамните действия на Дюбур ми попречиха да продължа; как съм могла да се надявам, че ще трогна един човек, чиито чудовищни страсти се разпалваха само от гледката на моите страдания? Ще ми повярвате ли, госпожо, възбуден от воплите на моята горест, вкусвайки ги по най-безчовечен начин, този безсрамник сам се готвеше за престъпните си намерения! Той става и като ми се показва най-сетне във вид, който издава, че разумът е изгубил всякаква власт над него и че съпротивата на обекта, причина за това състояние, само подхранва безумството, ме сграбчва грубо, смъква със замах воалите, които закриват това, на което той жадува да се наслади; ту ме проклина... ту ме ласкае... измъчва ме и ме гали... О, всемогъщи Боже, каква картина! Каква невиджана смесица от жестокост... и сладострастие! Сякаш Всевишният бе пожелал при тази първа подобна случка в моя живот да запечата завинаги у мен ужаса, който щях да изпитвам от това престъпление, предопределено да бъде източник на всичките ми нещастия! Но всъщност трябваше ли тогава да се оплаквам? Без съмнение не, защото именно на това изстъпление дължа спасението си; ако Дюбур бе проявил по-малко поквареност, аз щях да бъда омърсена; в самия разгар на неговите опити пламъкът на страстта му внезапно изгасна; небето отмъсти на този звяр за униженията, на които се канеше да ме подложи, и загубата на неговата сила преди жертвоприношението ме спаси от участието аз да бъда жертвата.

Това направи Дюбур още по-нагъл: той обвини мен за своята слабост... опита се да я преодолее с нови оскърбления и още по-унизителни хули; изрече всички възможни обиди, опита всичко, което вероломното му въображение, грубият му характер и извратените му нрави му подсказаха. Моята непохватност го накара да изгуби търпение; аз и не желяех да правя нищо, предостатъчно бе, че се предлагам; още имам угризения за това. Все пак нищо не се получи, моето покорство престана да го възбужда; той напразно минаваше от нежност към суровост... от робска преданост към тираничност... от привидно благоприличие към крайна разюзданост, скоро и двамата се изморихме, без за щастие той да е постигнал това, което би направило неговите атаки по-опасни за мен. Той се отказа, накара ме да обещавам, че ще го посетя на следващия ден и за да ме принуди да го сторя, съгласи се да ми даде само сумата, която дължах на Дерош. Аз се завърнах при тази жена, унижена от случилото се и решена, каквото и да стане, да не се подлагам на това за трети път. Предупредих я, докато ѝ плащах, обсипвайки с проклетия негодника, способен да злоупотребява така жестоко с моята несрета. Ала наместо да привлекат върху него Божия гняв, моите клетви само му донесоха щастие: осем дни по-късно научих, че този отявлен развратник е получил от правителството концесия, която увеличаваше доходите му с повече от четиристотин хиляди ливри рента; бях потънала в размисли, породени от подобна прищявка на съдбата, когато лъч на надежда проблесна сякаш за миг пред очите ми.

Един ден Дерош ми съобщи, че най-после е намерила дом, където ще ме приемат радушно, стига да се държа добре.

— Боже мой, госпожо! — възкликнах аз, като възторжено се хвърлих в обятията ѝ. — Това е условие, което самата аз бих поставила, така че разбирате с какво задоволство го приемам!

Човекът, у когото трябваше да служа, беше един от известните парижки лихвари, забогатял не само от даваните на заем суми, но и от кражбите, които вършеше всеки път, щом се усетеше в безопасност. Обитаваха втория етаж на една къща на улица Кенкампоа заедно с едно същество, което той наричаше своя съпруга, злонравно не по-малко от самия него.

— Терез — каза ми този скъперник (така се нарекох, за да скрия истинското си име), — Терез, първата добродетел на моя дом е

честността; ако някога откраднете дори едно петаче, ще накарам да ви обесят за това. Ясно ли е, мое дете? Малкото имот, с който разполагаме аз и жена ми, е плод на огромен труд и на извънредната ни скромност... Ядете ли много, моето момиче?

— Няколко унции хляб на ден, господине — отвърнах аз, — вода и малко супа, ако спечеля подобно благоволение.

— Супа! По дяволите, супа! Вижте, скъпа — обърна се лихварят към жена си, — какво възмутително изнежване на нравите: това същество има претенции; от една година насам умира от глад, а сега иска да яде супа; та самите ние можем да си я позволим само в неделя, а работим като каторжници; полагат ви се три унции хляб на ден, моето момиче, половин шише речна вода, една от старите рокли на жена ми всеки осемнадесет месеца и три екю заплата на края на годината, ако сме доволни от вас, ако вашата пестеливост съответствува на нашата, и най-сетне, ако къщата се радва благодарение на вас на ред и спокойствие. Задълженията ви са нищожни, работа за един миг; ще трябва да почиствате и забърсвате три пъти в седмицата шестте стаи на апартамента, да оправяте леглата, да приемате посетителите, да пудрите перуката ми, да правите прическата на жена ми, да се грижите за кучето и за папагала, да чистите кухнята, да лъскате съдовете, да помагате на жена ми, когато реши да ни приготви нещичко за ядене, да отделяте четири-пет часа на ден за бельото, чорапите, бонетата и за другите неща вкъщи. Виждате, Терез, че това не е нищо; ще ви остава достатъчно време, което ви позволяваме да използвате по ваше усмотрение, мое дете, стига да сте благоразумна, дискретна и което е най-важно, преди всичко пестелива.

Лесно можете да си представите, госпожо, че човек трябва да е изпаднал в ужасно положение като моето, за да приеме подобна служба; не само имаше много повече работа, отколкото имах сили да свърша, но щях ли да преживея с това, което получавах в замяна? И въпреки това не упорствувах и се пренесох още същия ден.

Ако безизходицата ми позволяваше, госпожо, вместо да ви трогна, по-скоро щях да ви разтуша, като ви опиша накратко скъперничеството, на което станах свидетел в тези дни; ала на втората година там ме очакваше такава страшна беда, че ми е трудно да се спирам на забавните подробности, преди да ви говоря за нещастията си.

Все пак трябва да знаете, госпожо, че в апартамента на господин Дьо Арпен нямаше друга светлина освен уличния фенер, който по някаква щастлива случайност се намираше пред прозореца на спалнята; нито той, нито тя ползуваха бельо, а скътваха навеки това, което аз ушивах; на сакото на господаря и на роклята на господарката бяха пришити, ръкавели, които аз перях всяка събота вечер; никакви чаршафи, никакви кърпи, и то само за да се спести прането. В този дом вино не се пиеше никога, тъй като, както казваше госпожа Дьо Арпен, водата била естественото питие за човека, най-здравословното и най-безобидното. Винаги когато режеше хляба, господарят подлагаше едно панерче, за да събира трохите: към тях биваха добавяни къшеите, останали след ядене, и в неделните дни всичко това, изпържено с малко масло, представляваше празнично ястие; дрехите и мебелите въобще не биваше да се изтупват, за да не се износват, а трябваше да ги четкам с метличка от пера. От деня на сватбата господарят и господарката носеха все същите обувки, подковани с желязо. Но веднъж седмично аз се занимавах с нещо още по-странно: в апартамента имаше една доста просторна стая с голи стени и аз трябваше да стържа с нож по малко гипсов прах, който сетне пресявах, за да пудря с него всяка сутрин перуката на господаря и прическата на господарката. Ех, ако Господ беше решил това да са единствените низости, до които прибъгваха тези хора! Съвсем естествено е желанието да запазиш богатството си; ала не толкова нормален е стремежът да го увеличиш за сметка на другите. Не ми бе необходимо дълго време, за да забележа, че точно по този начин богатееше господин Дьо Арпен.

Над нас живееше един доста заможен човек, притежател на прекрасни накити, и било, че бяха съседи, било, че беше залагал предмети при моя господар, последният бе много добре запознат с неговото имущество; често го чувах да се вайка пред жена си за някаква кутийка на стойност тридесет-четиридесет луидора, която за малко да остане негово притежание, ако той бил действувал по-ловко. За да се утеши за това, че се наложило да върне кутийката, честният господин Дьо Арпен реши да я открадне и аз бях тази, която той натовари да води преговорите.

След като ми изнесе дълга реч за невинността на кражбата, за ползата, която тя носи на хората, защото запазвала някакво равновесие

при иначе пълното неравенство на богатствата; за това колко рядко тя бивала наказвана, след като било доказано, че от двадесет крадци пострадват едва двама; след като ми разкри с начетеност, която никога не бих подозряла у него, че кражбата е била на почит в Древна Гърция, че още има народи, които я признават, насърчават и възнаграждат като проява на храброст, доказателство едновременно за сърцатост и ловкост, главни добродетели за всяка войнствена нация; с една дума, след като обеща тържествено да ме отърве от всякакви неприятности, ако бъда разкрита, господин Дьо Арпен ми връчи два подправени ключа — единият за апартамента на съседа, а другият за скрина, където се намираще въпросната кутийка, той ми нареди да му я донеса незабавно, като добави, че две години поред ще получавам по още едно екую към заплатата си.

— О, господине — възкликнах аз, разтреперена от това предложение, — нима е възможно господар да развъртава по този начин своя слуга? Какво би ми попречило да обърна срещу самия вас оръжията, които ми давате в ръцете, и какво бихте ми възразили, ако един ден ви превърна в жертва на собствените ви принципи?

Смутен, Дьо Арпен се впусна в неловки увъртания: заяви, че искал само да ме изпита и трябвало да се чувствавам щастлива, че съм отхвърлила предложението му... щяла съм да бъда загубена, ако съм им се била поддала на тях... С тази негова лъжа ми се размина: ала скоро усетих колко съм сгрешила, като съм отказала така твърдо: злосторниците не обичат съпротивата на тези, които се опитват да въвлечат; за нещастие няма средно положение, щом веднъж са направили своето предложение: непременно трябва или да станеш техен съучастник, което е опасно, или техен враг, което крие още повече опасности. Ако имах малко повече опит, щях да напусна къщата още начаса, но писано е било всяка моя проява на честност да бъде заплащана с нещастие.

Господин Дьо Арпен изчака да мине един месец, сиреч към края на втората година на моето пребиваване у него, без да обели нито дума или да покаже и най-малкото недоволство от моя отказ, когато една вечер, след като се бях прибрала в стаята си, за да вкуся няколко часа почивка, чух как някой блъсна вратата и стъписана видях господин Дьо Арпен да влиза, последван от един полицейски комисар и четирима стражари, които се приближиха до леглото ми.

— Изпълнете дълга си, господине — обърна се господарят към представителя на правосъдието. — Тази нещастница ми е откраднала диамант за хиляда екю. Ще го намерите в стаята ѝ или у самата нея, това е сигурно.

— Аз да съм ви обрала, господине! — извиках и съвсем разтревожена, скочих от леглото. — Справедливи Боже! Аз ли? Кой друг освен вас би трябвало да бъде по-уверен в противното? Кой би могъл да бъде по-убеден от вас до каква степен подобна постъпка ме отвращава и е невъзможно аз да съм я извършила?

Ала Дьо Арпен, като нарочно вдигаше шум, за да не бъдат чути думите ми, продължи да командува претърсването и злощастният пръстен бе намерен в дюшека на леглото ми. На подобно доказателство не можеше да се възразява; веднага бях хваната, завързана и отведена в затвора, без да мога да кажа дори една дума в своя защита.

Процесът на клетница като мен, без име и без покровители, приключва бързо в една държава, в която добродетелта се смята за несъвместима с мизерията, където бедността е достатъчно доказателство срещу обвиняемия; един несправедлив предразсъдък сочи, че този, който би могъл да извърши престъплението, непременно го е извършил; чувствата се измерват по състоянието, в което е бил заварен виновникът; и ако златото и титлите не докажат начаса неговата невинност, невъзможността той да е невинен се смята за доказана. (Бъдни векове! Вие не ще бъдете свидетели на толкова ужаси и безчестие.)

Напразно се бранех, напразно предоставях най-добрите доказателства на адвоката, който ми пратиха малко преди процеса; господарят ми ме обвиняваше, диамантът бе намерен в моята стая, ясно бе, че съм го откраднала. Когато се опитах да спомена за ужасното предложение на господин Дьо Арпен и да покажа, че моето нещастие е плод на неговото отмъщение и резултат от желанието му да се отърве от един човек, който, знаейки неговата тайна, може да се превърне в негов господар, оплакването ми бе прието като фалшиво обвинение, заявено ми бе, че господин Дьо Арпен е известен от двадесет години като честен човек, неспособен на подобна отвратителна постъпка. Бях преместена в Консиержери, където трябваше да платя с живота си за отказа да извърша престъпление;

очакваше ме гибел: само едно ново престъпление можеше да ме спаси; провидението пожела поне веднъж то да защити добродетелта, да я спаси от бездната, която щеше да я погълне поради глупостта на съдиите.

Бях затворена заедно с една жена на около четиридесет години, известна както със своята красота, така и с множеството извършени от нея злодеяния: наричаха я Дюбоа и ѝ предстоеше, както и на клетата Терез, да изтърпи смъртното наказание: съдиите само се колебаеха какво да бъде то. След като бе доказана вината ѝ за всички възможни престъпления, те почти се чувствуваха задължени да измислят за нея нещо ново или пък да я подложат на екзекуция, от която нашият пол обикновено ни освобождава. Бях предизвикала интереса на тази жена, несъмнено престъпен интерес, тъй като, както узнах по-късно, в основата му е било горещото желание да направи от мен своя ученичка.

Една вечер, кажи-речи само два дни преди мига, когато и аз, и тя щяхме да изгубим живота си, Дюбоа ми каза да не си лягам и да стоя заедно с нея, без да привличам вниманието, колкото се може по-близо до вратата на затвора.

— Между седем и осем часа — продължи тя — благодарение на мен в Консиержери ще избухне пожар: няма съмнение, че много народ ще изгори, но какво от това. Терез — допълни тази злодейка, — съдбата на другите няма значение, щом става дума за нашия успех: съвсем сигурно е, че ние ще се спасим; четирима мъже, мои съучастници и другари, ще се присъединят към нас и аз ти давам дума, че и ти ще бъдеш свободна.

Както ви казах, госпожо, ръката на Всевишния, която бе наказала моята невинност, сега подкрепи престъплението на моята покровителка; огънят пламна, пожарът бе страхотен, изгоряха двадесет и един човека, но ние се спасихме. Още същия ден се укрехме наред гората Бонди в колибата на един браконьер, близък приятел на нашата шайка.

— Ето, Терез, сега си свободна — каза ми Дюбоа. — Можеш да избереш живота, който ти е по сърце, но ако трябва да ти дам съвет, той ще бъде да се откажеш от тази твоя добродетелност, която, както виждам, не ти е донесла нищо добро; неуместната ти порядъчност те докара до ешафода, а мен ме спаси едно ужасно престъпление; виж до

какво водят на този свят добрите постъпки и дали си струва да се пожертвуваш заради тях! Терез, ти си млада и красива: наемам се за две години да те направя богата; ала не си въобразявай, че ще стигнеш дотам по пътеките на добродетелта; ако искаш да преуспееш, мило момиче, ще трябва да изучиш много занаяти и да участвуваш в много интриги; хайде, решавай, защото в тази колиба не сме на сигурно място и след няколко часа ще трябва да я напуснем.

— О, госпожо — обърнах се аз към своята благодетелка, — много съм ви задължена и бих искала да ви се отплатя: вие ми спасихте живота, но аз съм ужасена, че това стана чрез престъпление: вярвайте, ако зависеше от мен, бих предпочела хиляди пъти да умра, нежели да участвувам в него; съзнавам опасностите, на които се изложих, като следвах благородните пориви на сърцето си, които завинаги ще останат ненакърнени у мен, ала колкото и трънлив да е пътят на добродетелта, госпожо, аз винаги ще предпочета него пред съмнителните средства на престъплението. Благодарение на Бога религиозните убеждения, в които съм възпитана, не ще ме напуснат никога; ако Провидението прави мъчително земното ми битие, то е, за да ме възмезди по-късно в отвъдния свят. Тази надежда ме утешава, смекчава болките, успокоява жалбите ми, тя ми дава сила в бедите, тя ме кара да нехая пред страданията, които Бог ми праща. Тази радост ще изгасне завинаги в душата ми, ако я омърся с престъпления, и заедно със страха от земните наказания аз ще имам пред себе си и небесното възмездие, мисълта за което е толкова мъчителна, че няма да ми дава нито миг от тъй желания душевен покой.

— Тези нелепи разсъждения не след дълго ще те докарат до приюта, моето момиче — каза Дюбоа, като смръщи вежди. — Виж какво, я остави Божието правосъдие с неговите бъдещи наказания и награди; от подобни глупости само можем да умрем от глад. Ех, Терез! Коравосърдечието на богатите оправдава безпътството на бедните; ако тяхната кесия се разтвори, за да задоволи нашите нужди, ако в сърцата им се възцари човечност, и нашите сърца ще се изпълнят с добродетели; ала докато нашата бедност, търпението, с което я понасяме, вярата ни, послушанието ни само заякчават оковите ни, нашите престъпления са тяхно дело и бихме били твърде глупави да се откажем от тези престъпления, щом те разхлабват хомота на тяхната жестокост. Природата ни е създала равни, Терез; ако съдбата нарушава

този първи план на всеобщите закони, ние сме тези, които ще се преборим с нейните прищевки и чрез нашата ловкост ще си възвърнем присвоеното от по-силния. Обичам да слушам тези богаташи, велможи, съдии и свещеници, да ги гледам как ни проповядват добродетели! Трудно е да се опазиш от крадци, когато притежаваш три пъти повече, отколкото ти е необходимо, за да живееш; да не приемаш убийството, след като си заобиколен единствено от ласкатели или роби, за които твоята воля е закон; наистина, мъчно е да си останеш умерен и въздържан, когато непрекъснато си обграден от най-изтънчени ястия; няма на тях им е трудно да бъдат откровени, когато нямат никакъв интерес да лъжат!... Ала ние, Терез, ние, които жестокото Провидение, така неразумно превърнато от тебе в кумир, е осъдило да пълзим сред униженията като змия сред тревата; ние, на които се гледа с презрение, защото сме бедни; които сме потискани, защото сме слаби; ние, които пием само горчилка, а краката ни стъпват сред тръни; ти искаш ние да се откажем от престъплението, когато то е нашият единствен ключ за вратата на живота, когато само то ни поддържа, пази ни и ни дава сили. Докато класата, която господства над нас, се ползува от цялото благоволение на Съдбата, ти искаш ние, вечно покорните и унижаваните, да запазим за себе си в този живот единствено горестите, униетието, страданията, немотията и сълзите, безчестието и ешафода! Не, Терез, не и не! Или Провидението, пред което благоговеееш, е достойно за нашето презрение, или това, което става, не следва неговата воля. Познай го по-добре, мое дете, и ще се убедиш, че щом то ни е поставило в положение, при което злото става неизбежно за нас, и щом в същото време ни дава възможност да го вършим, това значи, че злото, също както и доброто, служи на неговите закони и че то печели еднакво и от едното, и от другото; Провидението ни е създало равни: който нарушава това равенство, не е по-малко грешен от онзи, който се стреми да го възстанови; и двамата действуват по вътрешен подтик, и двамата трябва да следват този подтик и да се възползват от него.

Признавам, че ако някога съм била разколебавана, това бе от примамките на тази ловка жена: ала един глас, по-силен от нейния, се преборваше в сърцето ми с тези разсъждения; аз го послушах и заявих на Дюбоа, че съм решена никога да не се поддам на покварата.

— Добре! — отвърна ми тя. — Прави каквото искаш, оставям те на злата ти участ; но ако се случи да те заловят, което неминуемо ще стане по силата на съдбата, която винаги спасява престъпника и принася в жертва праведния, не забравяй, че в никакъв случай не бива да споменаваш за нас.

Докато разговаряхме така, четиримата спътници на Дюбоа пиеха заедно с браконiera и тъй като виното подтиква душата на злосторника към нови престъпления, докато му помага да забрави за старите, тези негодници, още щом научиха за намеренията ми, решиха, че след като не могат да ме направят съучастница, ще трябва да стана тяхна жертва; тяхното възпитание, нравите им, мрачното място, където се намирахме, усещането, че са в безопасност, опиянението им, моята младост, невинността ми, всичко това ги насърчаваше. Те станаха от масата и започнаха да се съветват, разпитаха Дюбоа с потаен вид, който ме накара да се разтреперя от ужас. Резултатът бе заповед да задоволя незабавно желанията на всеки от четиримата ако не доброволно, то насила: ако склоня, всеки от тях ще ми даде по едно екю, за да мога да отида където пожелаая; ако им се наложеше да употребят сила, резултатът щял да бъде същият, но за да бъде запазена тайната, след като ми се наситят, щяха да ме заколят и да ме закопаят под някое дърво.

Не е нужно да ви описвам, госпожо, как ми подействува това предложение, вие сама разбирате; аз се хвърлих в краката на Дюбоа, заклех я да стане за втори път моя благодетелка: безчестната твар само се изсмя на моите сълзи.

— А, по дяволите — възкликна тя, — виж ти колко си нещастна!... И за какво? Трепериш, че ще трябва да обслужиш тези четири здрави и хубави момчета. А знаеш ли, че в Париж има поне десет хиляди жени, които биха дали половината от златото и накитите си, за да бъдат на твоето място? Слушай — добави все пак тя, след като поразмисли. — Имам достатъчно власт над тези юначаги, за да те отърва, стига да го заслужиш.

— Уви, госпожо, какво трябва да направя? — проплаках аз обляна в сълзи. — Заповядайте ми, готова съм на всичко.

— Ще трябва да ни последваш, да станеш една от нас и да вършиш всичко, което правим ние, без никакво отвлечение: само на тази цена ще ти спестя останалото.

Реших, че не трябва да се колебая; наистина, приемайки това ужасно условие, аз се подлагах на нови опасности, но те не бяха така близки: може би щях да ги избегна, докато нищо не бе в състояние да ме отърве от това, което предстоеше.

— Ще ви следвам навсякъде, госпожо — казах припряно на Дюбоа, — навсякъде, обещавам ви; само ме спасете от яростта на тези мъже, и няма да се отделя от вас до края на живота си.

— Момчета — обърна се Дюбоа към четиримата разбойници, — това момиче е от нашите, аз я приемам и я одобрявам; моля ви да не я насилвате; нека не я отблъскваме от занаята още първия ден; сами виждате колко полезни могат да бъдат за нас възрастта и външността ѝ, нека се възползуваме от тях и да не я жертвуваме за наше удоволствие.

Ала страстите у мъжа биват толкова буйни, че нищо не може да ги укроти. Хората, с които си имах работа, не бяха в състояние да слушат каквото и да било, четиримата ме наобиколиха, разкъсваха ме с пламтящи очи, сипеха още по-заплашителни думи, готови да ме сграбчат и погубят.

— Няма да ѝ се размине — каза един от тях, — вече не може да се надява на милост; нима трябва да доказва своята добродетелност, за да живее с банда крадци? Обезчестена, ще върши толкова работа, колкото и девствена.

Вие разбирате, госпожо, че смекчавам изразите, ще поотслабя и описанията; уви, картините са толкова непристойни, че вашето целомъдрие би пострадало от тяхната неприкритост поне толкова, колкото и моята скромност.

Беззащитна разтреперена жертва, аз тръпнех и едва имах сили да си поема дъх; на колене пред четиримата, аз ту вдигах умолително ръце към тях, ту се опитвах да омилостивя Дюбоа.

— Момент — обади се единият от тях, около тридесет и шест годишен, силен като бик и с лице на сатир, когото наричаха Желязното сърце и който, изглежда, беше главатар на бандата. — Един момент, приятели; има начин всички да останат доволни; след като това момиче толкова цени своята непорочност и, както казва Дюбоа, това ѝ качество може да ни влезе в работа, нека ѝ го оставим; но и ние трябва да получим своето, Дюбоа. Така сме обезумели, че можем да заколим и тебе, ако се възпротивиш на нашето намерение. Нека Терез начаса се съблече гола, както я е майка родила, и да заеме последователно

всичките пози, които ние си изберем, а през това време Дюбоа ще укроти нашия пламък, като запали тамян на олтарите, където това създание не ни пуска.

— Да се съблека гола! — извиках аз. — О, Боже, какво искате вие от мен? Ако бъда изложена така на вашите погледи, кой би могъл да ми гарантира?...

Ала Желязното сърце, който не беше в настроение да ме слуша повече или да съдържа желанията си, ме изруга и ме удари така грубо, че аз видях в покорството своя последен жребий. Той се остави в ръцете на Дюбоа, която го беше разсъблякла почти колкото мен, и щом видя, че съм в положението, което искаше, ме накара да опра ръце в земята, така че заприличах на животно. Дюбоа уталожил неговия плам, като доближаваше един страхотен израстък ту до единия, ту до другия олтар на природата, така че при всеки тласък да може да удря всяка от тези части с разтворена длан като стенобойна машина по дверите на някой обсаден град. Напорът на първите пристъпи ме накара да отстъпя; разярен, Желязното сърце ме заплаши, че ще стане още по-груб, ако се опитам да се изплъзна; Дюбоа получи заповед да удвои силата; един от другите развратници ме държеше за раменете, за да не залитам от тласъците; те стават толкова непоносими, че ме натъртват до болка, без да мога да избегна нито един от тях.

— Честно казано — изрече задавено Желязното сърце, — на нейно място бих предпочел да разтворя вратите, вместо да оставя така да блъскат по тях. Тя не иска, но капитулацията няма да ѝ се размине... По-силно, по-силно, Дюбоа!...

Избликът от страстта на този развратник, силен почти като мълния, се разби в изтерзаните пролуки, без те да са се разтворили.

Вторият ме постави на колене между краката си и докато Дюбоа го уталожваше, както първия, той самият бе изцяло погълнат от две занимания: ту нервно удряше с длан по бузите или по гърдите ми, ту отвратителната му уста се вливаше в моята. Гърдите и лицето ми бързо станаха пурпурночервени... Болеше ме и аз помолих за милост, докато от очите ми струяха сълзи; тези сълзи го раздразниха и той продължи с удвоена сила; в този момент езикът ми бе изпохапан, а двете пъпки на гърдите ми така протрити, че аз се извих назад от болка, но ме задържаха. Блъскаха ме към него, бях притисната още по-здраво отвсякъде и най-после екстазът му се разрази...

Третият ме накара да се кача на два раздалечени стола и като седна отдолу, възбуден от Дюбоа, той се настани между краката ми и ме накара да се наведе, докато устата му не се окажа перпендикулярно на храма на природата; не можете да си представите, госпожо, какво поиска от мен този безсрамник; трябваше волю-неволю да се изходя по малка нужда... Всемогъщи Боже! Колко извратен трябва да бъде един човек, за да изпитва наслаждение от подобни неща!... Направих каквото искаше, облях го и моето послушание предизвика у този долен човек такова опиянение, до каквото никога не би достигнал без подобна низост.

Четвъртият завърза с връв всички части на тялото ми, където това беше възможно, седна на седем-осем стъпки от мен, държейки в ръка снопчето, силно възбуден от ласките и целувките на Дюбоа; аз стоях права и този варварин подсилваше своята наслада, като дърпаше силно вървите; люшках се и непрекъснато губех равновесие, а той изпаднаше в екстаз при всяко мое залитане; най-сетне всички върви бяха дръпнати едновременно, аз паднах до него; това бе едничката му цел и челото и гърдите ми получиха доказателство за доволството, което той дължеше единствено на тази си мания.

Ето какво изтърпях, госпожо, и ако моят свян пострада, то поне честта ми беше запазена. Поуспокоени, разбойниците се наканиха да продължат пътя си и още същата нощ стигнахме Трамбле с намерение да се доближим до гората Шантийи, където те възнамеряваха да извършат някой сполучлив обир.

Нищо не може да се сравни с отчаянието, което изпитвах от необходимостта да следвам подобни хора, и аз твърдо реших да се махна веднага щом ми се удаде случай да го сторя без опасност.

Пренощувахме в околностите на Лувр в копи сено; аз исках да легна и да прекарам нощта до Дюбоа, но усетих, че тя не смята да си губи времето, като пази честта ми от посегателствата, които я заплашваха, а има съвсем други намерения. Тримата мъже я наобиколиха и отвратителното създание се отдаде пред очите ми и на тримата едновременно. Четвъртият, главатарят, се приближи до мен.

— Прекрасна Терез — каза ми той, — надявам се, че няма да ме лишите от удоволствието поне да прекарам нощта до вас.

И като забеляза погнусата ми, добави:

— Не се бойте. Само ще побъбрим и няма да сторя нищо против волята ви. О, Терез — продължи той, като ме притисна в прегръдките си, — не е ли чисто безумие да се надявате да останете непорочна, докато сте сред нас? Дори ние да склоним на това, как ще се оправим с интересите на бандата? Безполезно е да си правиш илюзии, моето момиче; по време на престоя ни в градовете имаме намерение да примамваме жертви благодарение на твоите прелести.

— Щом е така, господине — отвърнах аз, — след като е сигурно, че ще предпочета смъртта пред подобни ужаси, от каква полза бих могла да ви бъда и защо сте против моето бягство?

— Разбира се, че ще бъдем против, ангелче — каза Желязното сърце. — Ще трябва да служите или на интересите ни, или на удоволствията ни; нещастieto ви налага този ярем и ще трябва да го понасяте; но нали знаете, Терез, на този свят всичко може да се уреди, чуйте ме и сама изберете съдбата си: съгласете се да живеете с мен, момиче, съгласете се да бъдете само моя и аз ще ви спестя тъжната участ, която ви очаква.

— Аз, господине — възкликнах, — аз да стана любовница на един...

— Кажете думата, Терез, кажете думата: на един негодник, нали? Признавам, че съм такъв, но не мога да ви предложа други титли, вече си давате сметка, че нашего брата не се жени; бракът е тайнство, Терез. Ние презираме всички и затова не се обвързваме с никого. Само че размислете малко: след като сте изправена пред неизбежната необходимост да изгубите това, което ви е най-скъпо, не е ли по-добре да го пожертвувате за един-единствен мъж, който след това ще ви бъде закрила и ваш покровител, отколкото да се продавате на всички?

— Но защо да няма и друг избор за мен? — възразих аз.

— Защото сте в ръцете ни, Терез, и доводите на по-силния са винаги най-добрите. Лафонтен отдавна го е казал. Наистина — продължи бързо той, — що за приумица да придавате такава стойност на най-нищожното нещо? Как може едно момиче така наивно да смята, че честта му зависи от по-голямата или по-малката ширина на една част от тялото му? Че какво ги интересува хората или Господ дали тази част е непокътната или поизхабена? Нещо повече, след като природата е определила всеки от нас тук на земята да изпълни всичко, за което е бил предназначен, а жените са създадени само за наслада на мъжете,

очевидно е, че да се съпротивляваш на това намерение, е чисто оскърбление към природата; това означава да бъдеш на този свят едно безполезно и следователно достойно за презрение същество. Това въображаемо целомъдрие, което така нелепо са превърнали за вас в добродетел и което още от детството, вместо да бъде полезно за природата и за обществото, очевидно ги оскърбява, е само едно осъдително упорство, в което умно момиче като вас не ще се остави да бъде уличено. Вие само ме послушайте, скъпо дете, и аз ще обоснова пред вас желанието да ви се харесам и да уважа вашата слабост. Терез, аз не ще докосна онзи призрак, от чието притежание вие черпите наслада; едно момиче разполага с много начини да покаже своята благосклонност и Венера може да бъде прославяна не само в един храм; аз ще се задоволя с най-скромния; вие знаете, скъпа, че близо до олтара на Киприда има едно мрачно убежище, където Любовта се усамотява, за да ни прелъсти с още повече сила; там ще бъде олтарът, където аз ще прикадя моя тамян; там, Терез, не ще има никакви последствия; ако се плашите от бременност, по този начин ще я избегнем и стройната ви снага никога няма да се развали; щом първата реколта ви е толкова скъпа, така тя ще остане непокътната и ще можете да я предложите съвсем чиста, когато пожелаете. По този начин едно момиче никога няма да се посрами, колкото и силни да са били атаките; след като пчелата изсмуче сока, чашката на розата сама се затваря; никой не би могъл да си помисли, че някога се е разтваряла. Има девойки, които са се наслаждавали по този начин цели десет години, и то с много мъже, и които след всичко това са се омъжили като чисто нови. Колко бащи и братя са посягали по този начин на дъщерите и на сестрите си, без последните да са станали по-малко достойни за брачното тайнство! И колко изповедници са се засищали по този начин, без родителите да се усъмнят. С една дума, това е убежище на тайната, там тя се съчетава с Любовта чрез връзките на благоразумието... Какво още да ви кажа, Терез? Ако този храм е най-потайният, то той е и най-сладострастният; само там човек може да открие истинското щастие и широката леснина на съседа нищо не струва пред съблазнителните прелести на едно място, където се влиза с усилие и където престоят е труден; дори жените печелят от това и тези от тях, които разумът е принудил да вкусят подобно удоволствие, няма

за какво да завиждат на другите. Опитайте, Терез, опитайте, и двамата ще останем доволни.

— О, господине — отвърнах аз, — нямам никакъв опит в това, за което говорите; ала съм чувала за тази извратеност, която така възхвалявате, тя оскърбява жените още по-болезнено... Тя още по-тежко обижда природата. Ръката на Всевишния отмъщава и на този свят и Содом е пример за това.

— Каква невинност, скъпа, каква детинщина! — продължи развратникът. — Кой ви е възпитавал така? Още минутка внимание, Терез, и ще поправа възгледите ви. Загубата на семето, предназначено за продължение на човешкия род, скъпо момиче, е единственото възможно престъпление. В случая, ако семето ни е дадено само за размножаване, признавам, светотатство би било то да бъде отклонявано. Но след като е ясно, че влагайки го в нас, природата едва ли е смятала да го употреби всичкото за размножаване, то тогава какво значение има, Терез, дали то ще се изгуби тук или там? Човекът, който го отклонява, върши ли по-голямо зло от природата, която въобще не го използва? При загуби от този род ние само ѝ подражаваме. Възможността да вършим това е първото доказателство, че не става дума за нещо противоестественно. Не би било нито справедливо, нито мъдро да смятаме, че природата ще позволи нещо, което ще я оскърби; второ, това става от само себе си стотици и стотици милиони пъти на ден; нощните полюции, безполезността на семето по време на бременността на жената не са ли загуби, позволени от естествените закони, не ни ли показват те, че безразлична към употребата на тази течност, на която придаваме такава стойност, природата ни позволява да я хабим, както тя го прави всекидневно, че тя приема размножаването, но едва ли то е нейното главно намерение; че желае да се плодим, но тъй като не печели нищо от това, нашият избор ѝ е напълно безразличен; че след като ни е оставила сами да избираме дали да създаваме, или да рушим, ние нито ще я зарадваме, нито ще я наскърбим, ако правим едното или другото според нашите собствени предпочитания; и че тъй като нашият избор ще бъде пак резултат от нейното влияние и действие върху нас, той при всички случаи по-скоро ще ѝ се хареса, отколкото да я засегне. Ах, Терез, повярвайте ми, че природата малко се тревожи за тайнствата, чрез които така глупаво ѝ градим култ. Какъвто и да е храмът, в който се принася жертва, след

като тя позволява каденето на тамян там, значи това не я наскърбява; отказът от съзидание, загубата на семето, което служи за това съзидание, изхвърлянето му, когато то узрее, унищожаването на плода, дълго след като той е покълнал, всичко това, Терез, са въображаеми престъпления, които никак не интересуват природата и за които тя нехае не по-малко, отколкото за нашите постъпки, които често я уязвяват, наместо да ѝ служат.

Докато редеше коварните си максими, Желязното сърце се разгорещаваше и скоро изпадна в състоянието, което така ме бе изплашило предната вечер; за да бъде урокът му по-убедителен, той веднага се опита да приложи на практика предписанията; въпреки съпротивата ми ръцете му се насочваха към олтара, където предателят се опитваше да проникне... Да ви призная ли, госпожо, заслепена от съблазните на този долен човек, доволна, че ако отстъпя донякъде, ще успея да спася най-важното, без да мисля нито за последиците от неговите софизми, нито за това, което рискувах самата аз, тъй като този безчестен човек, притежавайки грамадни пропорции, не можеше да се сноши с жена дори на позволеното място, така че целта му не беше нищо друго, освен да ме осакати; та както казах, заслепена от всичко това, аз щях да се отдам и да извърша престъпление, водена от добродетелта; съпротивата ми отслабваше; вече завоювал престола, наглият победител мислеше само как да се закрепи там, когато откъм главния път се зачу шум от кола. Желязното сърце изостави удоволствията си заради дълга; той събира хората си и се впуска в нови престъпления. Малко по-късно чуваме викове и негодниците се завръщат триумфално окървавени и отрупани с плячка.

— По-бързо да тръгваме — казва Желязното сърце. — Убихме трима души и труповете им лежат на пътя; тук вече не сме в безопасност.

Плячката се разпределя. Желязната ръка държи аз да получа моя дял; той беше от двадесет луидора, принуждават ме да ги взема; треперя от мисълта, че трябва да държа у себе си такива пари, ала няма време, всеки взема вещите си и потегляме.

На другия ден бяхме на сигурно място в гората Шантийи; по време на вечерята нашите хора преброиха какво са спечелили от последното нападение и като установиха, че цялата плячка не надминава двеста луидора, един от тях подхвърли:

— Честно казано, нямаше смисъл да извършваме три убийства заради толкова малко пари!

— Полека, приятели — възрази Дюбоа, — самата аз ви казах да не проявявате никаква милост към пътниците не заради парите, а само заради собствената ни безопасност; виновни за тези убийства сме не ние, а законите; докато осъждат на смърт крадците така, както и убийците, кражбите няма да минават никога без убийства. Двете деяния биват наказвани по един и същи начин; защо тогава да се спираме пред второто, ако то прикрива първото? И откъде-накъде смятате, че три убийства не струват двеста луидора? Нещата винаги трябва да се преценяват от гледна точка на нашите собствени интереси. Лишаването от живот на всяка жертва не представлява нищо за самите нас. Несъмнено ние не бихме дали и пукната пара за това дали тези хора са живи, или са в гроба; следователно, ако имаме и най-малък интерес да решим въпроса по един или по друг начин, не би трябвало да имаме и най-малкото угризение да го сторим; защото при едно напълно неутрално положение сме длъжни, ако сме умни и ако сме господари на това положение, да го обърнем в наша полза, като се абстрахираме от загубата на противника; тъй като не може да става и сравнение между това, което засяга нас, и това, което засяга другите. Първото ние чувствуваме физически, а второто морално, а известно е, че моралните усещания са лъжливи; истински са само физическите усещания; така не само че двеста луидора са достатъчни за три убийства, но за това стигат и тридесет су, защото тези тридесет су биха предизвикали у нас удовлетворение, а то, колкото и слабо да е, ни засяга много по-живо, отколкото три убийства, които за нас са нищо; от тях ние не бихме пострадали дори и с една драскотина. Телесната слабост, недостигът на разум, проклетите предразсъдъци, с които са ни възпитали, напразният страх от Бога или от законите, ето кое спира глупаците по пътя към престъплението, ето кое им пречи да направят нещо голямо; ала всеки, който е пълен със сили и енергия, надарен с предприемчив ум, който поставя, както е редно, себе си пред другите, ще съумее да претегли на собствения си кантар чуждия интерес, да плюе на Бога и на хората, да предизвика смъртта и да презре законите, дълбоко убеден, че трябва да вземе всичко за себе си; да разбере, че безбройните вреди, нанесени на другите, от които той няма да усети нищо физически, не могат да се сравнят и с най-мимолетното

удоволствие, постигнато чрез подобен нечуван сбор от злодеяния. Удоволствието го радва, то е в него; последствията от престъплението не го засягат, те са извън него; ето защо, питам аз, кой разумен човек не ще предпочете това, което го услажда, пред това, което му е чуждо и не ще се съгласи да извърши нещо, от което няма да пострада, за да си достави приятни преживявания.

— О, госпожо — обърнах се аз към Дюбоа, като поисках позволение да отговоря на тези противни разсъждения, — не чувствувате ли, че вашата присъда е написана в това, което току-що казахте. Подобни възгледи биха подхождали само и единствено на някой, който е достатъчно силен, за да не се бои от другите; но ние, госпожо, поставени непрекъснато под заплахата от унижения, ние, отритнати от всички честни люде, осъдени по всички закони, трябва ли да възприемаме принципи, които само ще направят по-остър меч, надвиснал над главите ни? Дори да не бяхме в това незавидно положение, дори да бяхме на върха на обществото... най-сетне дори да бяхме там, където щяхме да сме без нашите престъпления и нещастия, нима си въобразявате, че подобни максими биха ни подхождали повече? Та как искате да не загине този, който, заслепен от егоизъм, иска да се бори сам срещу интересите на другите? Нима обществото ще търпи този, който се опълчва срещу него? Личността, която се самоотлъчва, в състояние ли е да се бори срещу всички? Може ли да се похвали с щастие и спокойствие, ако не приеме обществения договор и не отстъпи една част от своето щастие, за да запази останалото? Обществото се крепи само на взаимното правене на добрини, това са връзките, които го спояват; ако някой вместо добрини върши престъпления, ще предизвика страх и ще бъде преследван, ако е по-силният, а ако е по-слаб, ще бъде унищожен от първия, когото нападне; но при всички случаи ще стане жертва на могъществото на разума, който кара човека да осигурява своето спокойствие и да се опълчва срещу всеки, който се опитва да го наруши; това е причината, която прави невъзможно продължителното съществуване на престъпните общности; след като те са насочили само остриета срещу чуждите интереси, неизбежно всички други се обединяват, за да прекършат незабавно тези остриета. Бих запитала още, госпожо, как възнамерявате да поддържате съгласието дори между нас, след като съветвате всеки да гледа само своите собствени интереси? Ще има ли

какво да противопоставите на този от нас, който в един момент реши да изколи останалите и който ще го направи само за да прибере за себе си пая на своите побратими? Каква по-добра възхвала на добродетелта може да има от доказателството за нейната необходимост дори в едно общество на престъпници! Убеждението, че без нея това общество не би просъществувало нито миг!

— Това, което ни противопоставяте, Терез, са софизми и не такава бе мисълта на Дюбоа — каза Желязното сърце. — Не добродетелта поддържа нашите престъпни общности, а интересът, егоизмът; напразна е тази възхвала на добродетелта, извлечена от вашите химерични предположения; не от добродетелност аз, най-силният от бандата, не изколвам моите другари, за да взема техния пай, а защото, ако след това се окажа сам, ще се лиша от източниците на сполука, на които разчитам чрез тях; тази е причината, която възпира и тях да вдигнат ръка срещу мен. И тъй, както виждате, Терез, мотивът е основан на егоизъм и ни най-малко не напомня добродетел. Този, който желае сам да се бори срещу интересите на обществото, трябва според вас да очаква сигурна гибел. А няма ли с още по-голяма сигурност да загине, ако единствена негова опора са мизерията и презрението на другите? Това, което се нарича обществен интерес, е само сумата от интересите на отделните хора, ала този интерес на отделния човек може да се съчетае с общия само ако той отстъпи; тогава, кажете ми, как да отстъпва този, който няма нищо? Ще трябва да признаете, че ако го стори, ще съгреша, тъй като тогава ще трябва да дава безкрайно повече, отколкото получава, и в такъв случай неравенството в сделката ще му попречи да я сключи; на човек, изпаднал в подобно положение, не му ли остава единствено да отнема от несправедливото общество и да приема единствено една друга общност от хора с неговото положение, която се бори с обединените сили на всички свои членове срещу по-голямата сила, стремяща се да отнеме от клетника малкото, което има, без другите да му дадат нещо в замяна? Ала вие ще възразите, че от това следва едно постоянно положение на война. Така да бъде! Не е ли подобно положението в природата? Не е ли то, което единствено ни подхожда? Всички хора се раждат самотни, завистливи, жестоки и властолюбиви, жадни да получат всичко и да не дадат нищо, и които непрестанно се бият, за да задоволят амбициите или правата си; дошъл законодателят и казал:

„Не се бийте така; ако всеки отстъпи по малко, спокойствието ще се възстанови.“ Аз съвсем не осъждам клаузата на подобен договор, но поддържам, че два вида хора не е трябвало никога да се подчиняват; тези, които са се чувствували най-силни и не е имало нужда да отстъпват, за да бъдат щастливи, и най-слабите, които е трябвало да отстъпят неимоверно повече, отколкото им е било дадено. Впрочем обществото е съставено само от слаби и силни; следователно този договор не се е харесал нито на силните, нито на слабите и далеч не е прилегнал на обществото, така че предишното състояние на война се е оказало много по-приемливо, след като е давало възможност на всеки свободно да използва силата и хитростта си, отнети му с несправедливия договор на едно общество, което винаги е взимало много от едного и никога не е давало достатъчно другиму; ето защо истински мъдър е този, който, поемайки риска да влезе във войната, бушувала преди договора, се опълчва безапелационно срещу последния, нарушава го колкото може, уверен, че това, което спечели от тези нарушения, винаги ще бъде повече от онова, което би могъл да загуби, ако се окаже по-слаб; защото той си е бил такъв и спазвайки договора, а престъпи ли го, може да стане и най-силен; и ако законите го причислят към класата, от която се е опитал да се измъкне, в най-лошия случай би могъл да изгуби живота си, далеч по-малко нещастие от това да живееш в безчестие и нищета. Ето двата изхода за нас: или престъплението, което ни прави щастливи, или ешафодът, който ни пречи да бъдем нещастни. Питам, има ли място за колебание, прекрасна Терез, и ще открие ли умът ви едно дори разсъждение, което да опровергае моето?

— О, господине — отвърнах аз с разпаленост, породена от моята правота, — мога да ви дам хиляди, но трябва ли земното битие да бъде единствена цел на човека? Не е ли животът му преход от едно стъпало към друго на стълбата, която го води към вечното блаженство, сигурна награда за добродетелта? Присъединявам се към вас (макар и по изключение и макар това да шокира просветения разум), съгласявам се с вас за момент, че престъплението може да направи щастлив клетника, който му се отдава: нима си въобразявате, че небесното правосъдие не го очаква на онзи свят, за да му отмъсти за извършеното тук, на земята?... Ах! Не смейте да мислите обратното, господине, не го мислете — добавих аз през сълзи, — това е единствената утеха на

клетника, не му я отнемайте; когато хората ни изоставят, кой друг ще отмъсти за нас, ако не Бог?

— Кой ли? Никой, Терез, абсолютно никой; изобщо не е нужно да се отмъщава за неволята; тя е горда, защото приема своята участ, тази мисъл я утешава, без от това да бъде по-малко невярна; нещо повече, задължително е неволята да страда; нейното унижение, болките ѝ са сред природните закони и съществуването ѝ в общ план е необходимо, както и съществуването на охолството, което я смазва; тази е истината, която трябва да задуши угризенията в душата на тирана или на злодея; нека той не насилва себе си, а сляпо да се отдаде на всички пакости, които му дойдат наум; гласът на природата е този, който му ги подсказва, това е единственият начин тя да ни направи изпълнители на нейните закони. Когато тайните ѝ внушения ни подтикват към злото, това означава, че злото ѝ е нужно, че тя го желае, иска го, че общото количество престъпления не е достатъчно, не отговаря на законите на равновесието, единствените, от които се ръководи, и тя иска още престъпления, които да сложи на везните; нека този, който е привлечен от престъплението, не се плаши и да не се спира; нека го върши без страх, щом е почувствувал вътрешен порив: природата ще бъде оскърбена само ако той се съпротивлява. Ала нека да оставим морала, щом искате да говорим на богословски теми. Знайте, невинна девойко, че религията, към която сте се устремили, бидейки единствено връзка между човека и Бога, единствено култ, който създанието е решило, че трябва да отдаде на своя създател, изчезва мигновено, щом се докаже, че съществуването на този създател е една химера. Първите човеци, ужасени от явленията, с които са се сблъскали, неизбежно са повярвали, че някакво върховно и неизвестно същество направлява техния ход и влияние. Присъщо на слабостта е да предполага и да се бои от съществуването на силата; човешкият ум, прекалено скоро излязъл от пелените, за да изследва, за да открие в лоното на природата законите на движението — едничка пружина на целия механизъм, от който той се удивлява, решава, че много по-просто е да се предположи съществуването на някакъв двигател на тази природа, вместо да види в нея двигател на самата себе си, и без да разсъди, че много по-трудно ще му бъде да изгради, да определи образа на този исполински господар, отколкото да намери в изучаването на природата причините за това, което го учудва, той

приема съществуването на този върховен господар и му създава култове. Отгук насетне всеки народ изгражда свой Бог в съответствие със своите познания и своя климат; скоро на земята се появяват толкова религии, колкото и народности, колкото семейства, толкова и божества; въпреки всичко под всеки от тези идоли е лесно да се открие онзи абсурден призрак, първият плод на човешкото заслепление. Одеждите са различни, ала става дума все за едно и също нещо. И така, кажете, Терез, от това, че глупците се отдават на безсмислени разсъждения с цел узаконяването на някаква недостойна заблуда и за това как да ѝ се служи, следва ли, че мъдрият човек трябва да се откаже от сигурното щастие в настоящия живот? Трябва ли той, като кучето на Езоп, да изпусне кокала заради сянката му (заради отражението му), да се откаже от реалните наслади заради илюзии? Не, Терез, не, няма Бог: природата е достатъчна за себе си; тя няма нужда от творец; този предполагаем творец е само разлагане на нейните собствени сили, това, което наричаме в училище размяна на доказателството, с това, което трябва да се докаже. Бог предполага сътворение, т.е. момент, в който не е имало нищо, или момент, в който всичко е било хаос. Ако едното или другото от тези състояния е било лошо, защо вашият Бог го е търпял? Ако е било добро, защо ще го променя? Ако сега всичко е добро, вашият Бог няма вече какво да прави: а ако е безполезен, може ли да бъде всемогъщ? Ако природата е в самодвижение най-сетне, за какво ѝ е двигател? И ако двигателят въздействува върху материята, като я привежда в движение, как е възможно той самият да не е материален? Можете ли да приемете въздействието на духа върху материята и материята, получаваща движението от духа, който сам не е в движение? Разгледайте хладнокръвно за момент всички смешни и противоречиви качества, които тази отвратителна химера трябва да получава от своите създатели; вижте как те взаимно се унищожават, как се поглъщат едно друго и ще признаете, че този обожествен призрак, роден от страха на някои и от всеобщото невежество, е само една възмутителна баналност, която не заслужава от нас нито миг вяра, нито минута внимание; една плиткоумна измислица, която е отблъскваща за разума и възмутителна за сърцето и която е трябвало да изникне от мрака само за да потъне отново в него завинаги.

Нека надеждата или страхът, свързани с някакъв отвъден свят, плод на тези първи измами, не ви тревожат, Терез; най-вече престанете да се опитвате да ни възпрете чрез него. Дребна частица от една груба и ниска материя, при нашата смърт, т.е. при свързването на елементите, които ни съставят, с общата маса, заличени завинаги, каквито и да са били нашите постъпки, ние ще прекараме известно време в потата на природата, за да излезем оттам отново под друга форма, и това без предимства за този, който неразумно е превъзнасял добродетелта, нито пък за онзи, който се е отдавал на най-отвратителни крайности, защото нищо не може да засегне природата, и всички хора, излезли равни от лоното ѝ, действували през целия си живот по нейно внушение, ще намерят в залеза на живота си един и същи край, една и съща участ.

Тъкмо щях да отвърна на тези ужасни богохулства, когато недалеч от нас се дочу тропот на кон. „На оръжие!“ — извика Желязното сърце, зает по-скоро да приложи на действие своите възгледи, отколкото да ги обосновава. Всички се втурват... и след малко един злочест пътник е доведен в храстите, където бе разположен нашият лагер.

Разпитан защо пътува сам толкова рано по този обиколен път, за възрастта и професията му, пътникът отвърна, че името му е Сен-Флоран, че е един от най-първите търговци в Лион, на тридесет и шест години, че пристига от Фландрия, където е бил по търговски работи, че със себе си носи малко пари, но много ценни книжа. Добави, че слугата му го е напуснал предната вечер, а той самият пътува нощем, за да избегне горещината и с намерение да стигне Париж още същия ден, където ще си намери нов слуга и ще уреди част от сделките си; освен това, че е попаднал на такава уединена пътека, защото вероятно се е отклонил от главния път, докато е дремал на коня си. Като каза това, той помоли да му бъде пощаден животът и предложи в замяна всичко, което има. Прегледаха портфейла му, преброиха парите: плячката не можеше да бъде по-добра. Сен-Флоран носеше полици за около половин милион, изплатими на приносителя, някои скъпоценности и около сто луидора.

— Приятелю — каза му Желязното сърце, като тикна дулото на пистолета си под носа му, — сам разбирате, че след такава кражба не можем да ви оставим жив.

— О, господине — възкликнах аз, като се хвърлих в краката на негодника, — заклевам ви, не ме правете свидетел още с идването ми при вас на ужасната смърт на този нещастник; пощадете го, не отхвърляйте първата молба, която ви отправям.

И като прибягнах до една особена хитрост, за да оправдая интереса си към този човек, аз добавих разпалено:

— Името, което спомена господинът, ме кара да предполагам, че сме доста близки. Не се учудвайте, господине — продължих аз, като се обърнах към пътника, — не се изненадвайте да откриете своя роднина в подобна ситуация; аз ще ви обясня всичко. При това положение — отправих отново молба към нашия главатар, — при това положение, господине, подарете ми живота на този клетник; ще отвърна на това благоволение с пълна всеотдайност във всичко, което се отнася до вашите интереси.

— Знаете при какви условия мога да изпълня молбата ви, Терез — отговори Желязното сърце. — Знаете какво искам от вас...

— Така да бъде, господине, ще изпълня всичко — извиках аз и се хвърлих между клетника и нашия главатар, все още готов да го убие... — Ще изпълня всичко, господине, ще изпълня всичко, спасете го.

— Нека живее — каза Желязното сърце, — но да остане сред нас; последното условие е задължително и без него не мога да направя нищо, другарите ми ще се възпротивят.

Удивеният търговец не разбираше какви са тези роднински връзки, но като видя, че ще си спаси живота, ако приеме предложенията, реши, че не трябва да се колебае нито за момент. Оставиха го да се посъземе и тъй като нашите хора искаха да напуснат мястото чак на сутринта, Желязното сърце се обърна към мен:

— Терез, напомням ви за обещанието, което дадохте, но тъй като тази вечер съм много изморен, починете си спокойно до Дюбоа, ще ви се обадя на разсъмване, а ако се колебаете, животът на този никаквец ще ми бъде възмездие за вашето вероломство.

— Спете, господине, спете — отвърнах аз. — Бъдете сигурен, че единственото желание на тази, която изпълнихте с благодарност, е да ви се отплати.

Моите намерения далеч не бяха такива, но ако някога съм приемала измамата за позволена, това бе при тези обстоятелства.

Негодниците, изпълнени с прекалена доверчивост, продължават да пият и заспиват, като ме оставят напълно свободна до Дюбоа, която, съвсем пияна, скоро също затваря очи.

Като се възползувах от първия сън на злодеите, които ни заобикаляха, аз се обърнах към младия лионец:

— Господине, страшно премеждие ме запрата въпреки волята ми сред тези крадци; ненавиждам и тях, и гибелния миг, който ме доведе в бандата им; по всяка вероятност нямам честта да бъда свързана с вас, но си послужих с тази хитрост, за да ви спася, и ако приемете това, да се изплъзна заедно с вас от ръцете на тези мерзавци. Моментът е благоприятен — добавих аз, — да бягаме; виждам портфейла ви, приберете си го; да се откажем от монетите, те са по джобовете им; няма да можем да ги измъкнем, без да се изложим на опасност. Да тръгваме, господине, да тръгваме; виждате какво правя за вас, оставям се в ръцете ви; смилете се над моята участ; най-вече не бъдете по-жесток от тези тук; зачитайте моята чест, поверявам я на вас, тя е едничкото ми съкровище, оставете ми го, след като те не ми го отнеха.

Трудно би могла да се опише мнимата благодарност на Сен-Флоран. Той просто не знаеше с какви думи да я изрази; ала нямаше време за разговори; трябваше да се бяга. Аз ловко вземам портфейла, давам му го и като прекосяваме чевръсто гъсталака без коня, за да не събудим бандитите, ние бързо излизаме на пътеката, която трябваше да ни отведе до края на гората. За наша радост на разсъмване излязохме на открито, без някой да ни преследва; към десет сутринта стигнахме Люзарш, където, вече без всякакъв страх, можехме да помислим за отдих.

Има случаи, когато човек може да бъде много богат, а да не може дори да си плати храната; такова беше положението на Сен-Флоран, който имаше в портфейла си книжа за сто хиляди франка, но нито едно екю в кесията си; тази мисъл го спря пред входа на странноприемницата.

— Бъдете спокоен, господине — обърнах се аз към него, като видях смущението му. — Крадците, от които избягахме, не са ме оставили съвсем без пари, ето двадесет луидора, вземете ги, моля ви, харчете от тях, а останалото дайте на бедните, за нищо на света не бих приела да държа у себе си злато, придобито чрез убийства.

Сен-Флоран привидно проявяваше деликатност, на която аз не знаех, че изобщо не е способен; той в никакъв случай не искаше да приеме това, което му предлагаш; запита ме за плановете ми, заяви ми, че се заклева да ми помогне, и мисли само как да ми се отплати.

— На вас дължа парите и живота си, Терез — добави той, като ми целуваше ръцете, — какво друго бих могъл да направя, освен да ви предложа и едното, и другото? Заклевам ви да ги приемете и позволете Бог да закрепим с брачен възел връзките на приятелството.

Не зная, може би предчувствие или някаква студенина ми попречи да повярвам, че това, което бях направила за този млад човек, е в състояние да предизвика у него подобни чувства; затова с израза на лицето си показах отказа, който не смеех да произнеса гласно: той го прочете, не настоя повече и се задоволи да попита какво би могъл да направи за мен.

— Господине — отвърнах аз, — ако моята постъпка наистина заслужава някаква отплата, моля ви в замяна само да ме вземете със себе си в Лион и да ми намерите работа в някой почтен дом, където моята скромност няма да бъде поставена на изпитание.

— Добре сте решили — каза ми Сен-Флоран — и едва ли ще се намери някой, който да ви помогне по-добре от мен: имам повече от двадесет роднини в този град.

И младият търговец ме запита защо бягам от Париж, който, както вече му бях казала, бе мой роден град. Водена от доверчивост и от наивност, аз му разказах всичко.

— А! Такава ли била работата? — възкликна младежът. — Та аз бих могъл да ви бъда полезен още преди да стигнем Лион; не бойте се, Терез, вашият случай ще бъде потулен; вече няма да ви търсят и най-малко в убежището, където искам да ви настаня. Сред една прекрасна местност близо до Бонди живее моя роднина; сигурен съм, тя ще бъде щастлива да ви има до себе си; утре ще ви представя.

На свой ред изпълнена с благодарност, аз приемам това предложение, което напълно ме удовлетворява; през остатъка на деня почиваме в Люзарш и решаваме на другата сутрин да отидем до Бонди, който отстои само на шест левги.

— Времето е хубаво — казва ми Сен-Флоран, — послушайте ме, Терез, най-добре е да отидем пеш до замъка на моята роднина; там ще

трябва да разкажем за нашите прежеждия и ако пристигнем по този начин, ще предизвикаме по-голямо съчувствие към вас.

Без изобщо да подозирам намеренията на този злодей и да си представя, че неговата компания е още по-опасна от тази, която бях напуснала, аз приемам без страх и отвращение предложението; обядваме и вечеряме заедно; той няма нищо против да пренощуваме в отделни стаи; на другия ден, след като изчакваме да се позахлади, тъй като той ми казва, че имаме не повече от четири-пет часа път до неговата роднина, излизаме от Люзарш и се отправяме пеша към Бонди.

Беше към пет часа вечерта, когато навлязохме в гората. До този момент Сен-Флоран с нищо не бе показал, че ме мами; той се проявяваше като все така доблестен и изпълнен с желание да прояви добрите си чувства към мен; дори да бях с родния си баща, нямаше да се чувствавам по-сигурна. Вечерните сенки се разпростираха в гората и излъчваха онзи мистичен ужас, който поражда едновременно уплаха в кротките души и престъпни кроежи в свирепите сърца. Ние следвахме само тесни пътеки; аз вървах първа; обръщам се да запитам Сен-Флоран дали не сме се отклонили по някой страничен път, да не би да се е объркал и дали смята, че скоро ще пристигнем.

— Пристигнахме, курво — отвръща ми негодникът и ме удря по главата с бастуна си, като ме поваля на земята в несвяст.

О, госпожо, не знам отгук нататък какво е говорил и какво е правил този човек, ала състоянието, в което се свестих, ясно ми показва, че съм станала негова жертва. Беше дълбока нощ; аз се намирах под едно дърво далече от всякакви пътища, раздърпана, окървавена... обезчестена, госпожо; такава бе отплатата за всичко, което бях направила за този клетник, и като връх на низостта негодникът, след като се бе погаврил с мен по всички начини, дори по този, който е най-оскърбителен за природата, бе взел и кесията ми... същите пари, които така щедро бях му предложила. Бе разкъсал дрехите ми и повечето от тях бяха разхвърляни на парчета край мен, бях почти гола и със силни болки по някои части на тялото ми; сама преценете положението ми: сама в мрака, без пари, без чест, без надежда, изложена на всякакви опасности. Искаше ми се да сложа край на дните си; ако имах някакво оръжие, щях да прекратя това несретно съществуване, което ми носеше само беди...

„Чудовище! Какво му сторих, за да заслужи от негова страна подобна жестокост? — питах се аз. — Спасявам му живота, връщам му богатството, а той ми отнема най-скъпото нещо на света! Див звяр би проявил по-малко свирепост! О, човече, такъв си ти, когато слушаш само гласа на своите страсти! Тигрите от най-залутаните пустини биха се ужасили от злодеянията ти.“

Тези пориви на болка бяха последвани от няколко минути на униние; просълзените ми очи сами се вдигнаха към небето; сърцето ми се възнеса в нозете на Всевишния, който обитава там... Чистият и обсипан със звезди небосвод... покоряващата нощна тишина... страхът, който сковаваше жилите ми... картината на тази мирна природа, съпоставена с опустошението в душата ми, която се луташе, всичко това ме изпълва с мрачен ужас, който скоро ме подтиква към молитва. Падам в краката на Всемогъщия Бог, отричан от нечестивците, надежда за бедния и унижения.

— Господи свети и преславни — възкликнах аз разплакана, — ти със своето благоволение изпълваш в този ужасен момент душата ми с небесна радост, ти, който несъмнено ме възпря да посегна на живота си, о, покровителю и водачо мой, жадувам за твоята доброта и моля за твоята милост: виж несретата ми и страданията ми, покорството ми и моя обет. Всемогъщи Боже, ти знаеш, аз съм невинна и слаба, измъчена и изтерзана; следвайки примера ти, исках да сторя добро и по твоя воля бях наказана; нека да пребъде волята ти, о, Боже, всичко, което тя сочи, е свято за мен, аз се прекланям пред нея и не ще се оплаквам; ала ако тук, на земята, срещам само тръни, ще те наскърбя ли, Всевишни господарю, ако те призова да ме прибереш при себе си, за да не смущава нищо молитвите ми, за да те обожавам далеч от тези извратени люде, които, уви, ми причиниха само мъки и чиито кръвожадни и вероломни ръце запращат дните ми в поток от сълзи и в бездна от страдания?

Молитвата е най-сладката утеха за нещастния: силите му укрепват, когато той е изпълнил този си дълг. Аз ставам, изпълнена със смелост, събирам дрипите, които негодникът ми е оставил, и се сгушвам в храстите, за да прекарам там нощта, изложена на по-малко опасности. Чувството за сигурност, удовлетворението, което бях вкусила току-що, близостта на Бога, всичко това ми помогна да откъсна за няколко часа и когато отворих очи, слънцето вече бе високо:

ужасен е мигът на събуждането за несретниците; въображението, оживено от сладкия сън, твърде бързо и зловещо ме върна към премеждията, забравени през миговете на измамен покой.

„Така е, казах си аз, докато оглеждах себе си, истина е, че има човешки същества, на които природата отрежда съдба на диви зверове! Както съм скрита в тяхното леговище, бягайки от хората като тях, каква разлика има сега между тях и мен? Защо ли е трябвало да се родя за такава жалка участ?...“ Сълзите обилно течаха от очите ми при тези горестни мисли; тъкмо в този момент чух шум недалеч от мен; постепенно започвам да различавам гласовете на двама мъже. Наострям уши.

— Ела, скъпи приятелю — казва единият от тях, — тук ще се чувствуваме прекрасно; жестокото и фатално присъствие на леля ми, която ненавиждам, не ще ми попречи да вкуся за един момент заедно с теб удоволствията, които са тъй сладостни за мен.

Те се приближават и спират на такова разстояние от мен, че не пропускам нито една тяхна дума, нито едно тяхно движение и виждам... Справедливи Боже — възкликва Терез, като прекъсва на това място, — възможно ли е съдбата да ме поставя само в такива критични положения, че за добродетелта да бъде толкова мъчително да слуша тяхното описание, колкото за свенливостта да ги описва! Това ужасно престъпление, което еднакво оскърбява природата и общественото приличие, с една дума, това деяние, което Божият пръст тъй често е наказвал, оправдано от Желязното сърце, предложено от него на клетата Терез, извършено върху нея, без тя да съзнава това, от злодея, който неотдавна я бе принесъл в жертва, това отвратително действие най-сетне, аз го видях да се извършва пред очите ми с всички гнусни намерения и ужасни подробности, до които може да стигне добре обмисленият разврат! Облеклото на единия от мъжете, този, който се отдаваше, около двадесет и четири годишен, бе изискано и издаваше високото му положение; другият, приблизително на същата възраст, изглежда, беше един от слугите му. Актът бе възмутително дълъг. Опрял ръцете си на едно малко възвишение срещу храстите, в които се криех, младият господар подлагаше на своя другар по разврат разголеният нечестив олтар на жертвоприношението, а другият, разпален от гледката, галеше своя идеал, готов да го прониже с кинжал, далеч по-ужасен и исполински от този, с който ме заплашваше

главатарят на бандитите в Бонди; ала младият господар без страх сякаш предизвикваше копието, насочено към него; той го дразни, възбужда го, покрива го с целувки, сграбчва го, сам си го вкарва и с наслада го налапва; въодушевен от тези позорни ласки, безсрамникът се мята под острието и сякаш съжалява, че то не е още по-ужасно; той се опълчва срещу ударите му, посреща ги и ги отблъсква... Ласките на двама законни съпрузи едва ли биха били по-нежни и пламенни... Устата им се притискат, въздишките им се смесват, езиците им се сплитат и виждам как двамата, опиянени от похот, намират удовлетворение сред ужаса на измамните си наслади. Ритуалът се подновява и за да разпали огъня в кадилницата, този, който се нуждае от него, не пропуска нищо: целувки, докосвания, полюции, белези на най-префинената поквара; прави се всичко възможно, за да се възвърнат загасващите сили, и това сполучва да ги съживи пет пъти поред, ала без междуременно ролите да бъдат разменени. Младият господар все така беше жената и макар у него да не липсваха възможности да бъде мъж, той дори за миг не прояви желание за това. Ако той на свой ред посети олтара, подобен на този, който той предлагаше за жертвоприношение, то бе само заради другия идол и не прояви никакво намерение да атакува на свой ред.

О! Колко бавно течеше времето! Не смеех да мръдна от страх да не бъде открита; най-сетне безсрамните участници в тази неприлична сцена, без съмнение заситени, станаха, за да поемат по пътя, който водеше към дома им. И тогава господарят се приближава до храста, където съм скрита; бонето ми ме издава... Той ме забелязва...

— Жасмен — обръща се той към слугата, — открити сме... Някакво момиче е открило нашата тайна... Ела да измъкнем тази никаквица и да разберем какво прави тук.

Аз не ги оставих да ме измъкнат от убежището ми; сама излязох и паднах в краката им.

— О, господа — възкликнах аз, простирайки ръце към тях, — смилете се над една клетница, чиято орис е достойна за окайване много повече, отколкото си мислите; малко промеждия могат да се сравнят с моите; нека положението, в което ме намирате, не предизвика никакви подозрения от ваша страна; то е следствие от моите нещастия, а не от греховете ми; не увеличавайте страданията,

които се сипят върху мен, а по-скоро ги облекчете, като ми помогнете да се отърва от бедите, които ме преследват.

Граф Дьо Бресак (така се казваше младежът), в чиито ръце попаднах, беше зъл и развратен по душа и криеше в сърцето си твърде малко съчувствие. За съжаление прекалено често се случва развратът да потисне състраданието у човека; от него той по-скоро закоравява: било, че за повечето от неговите извратености е необходимо душевно безразличие, било, че от силните сътресения, които тази страст причинява, нервите стават по-безчувствени, но, така или иначе, развратникът рядко е чувствителен човек. Ала към естествената грубост на хората, за които говоря, у г-н Дьо Бресак се добавяше такова непреодолимо презрение към нашия пол, такава силна омраза към всичко, което го отличава, че бе твърде трудно да пробудя в душата му чувствата, с които исках да го трогна.

— Горска гугутке — каза ми грубо графът, — ако търсиш глупаци, сбъркала си адреса; нито приятелят ми, нито аз не принасяме никога жертва в нечистия олтар на твоя пол; ако просиш милостиня, търси някой, който обича благотворителността, ние с такива неща не се занимаваме... Но кажи ми, нещастнице, видя ли какво се случи между този господин и мен?

— Видях ви да разговаряте на тревата — отвърнах аз, — нищо повече от това, господине, уверявам ви:

— Ще ми се да го вярвам — каза младият граф, — ще бъде по-добре за теб; ако си представя, че си видяла нещо друго, никога няма да излезеш от тези храсти... Жасмен, още е рано, имаме време да чуем премеждията на това момиче, а после ще решим какво да правим с нея.

Младежите седат, заповядват ми да се настаня до тях и аз простодушно им разказвам за всички нещастия, сполетели ме, откак съм на белия свят.

— Хайде, Жасмен — каза г-н Дьо Бресак, като се надигна, след като свърших. — Нека веднъж бъдем справедливи; безпристрастната Темида е осъдила тази твар, да не сърдим богинята, като така жестоко пренебрегваме волята ѝ; да изпълним смъртното наказание над тази злодейка, което, така или иначе, я очаква; това малко убийство съвсем няма да бъде престъпление, а само ще задоволи обществения морал; след като ние за нещастие понякога го смущаваме, нека смело да го възмездим, щом ни се удава случай.

И като ме сграбчиха, двамата немилостиво ме повлякоха към гората, отвърщайки със смях на сълзите и на виковете ми.

— Да вържем четирите й крайника на четири дървета, разположени в правоъгълник — каза Бресак, като ме съблече гола. После с помощта на вратовръзките, носните си кърпи и жартиерите те ме завързват като с въжета по начина, който бяха избрали, тоест в най-ужасната и болезнена поза, която може да се измисли. Не мога да ви опиша колко страдах; струваше ми се, че крайниците ми ще се изтръгнат, че коремът ми, увиснал от тежестта си над земята, ще се разтвори; пот обливаше челото ми, единственото, което ме поддържаше жива, бе силата на болката; ако тя престанеше да терзае нервите ми, смъртната мъка щеше да ме завладее. Негодниците се забавляваха от това положение, те ме наблюдаваха и ръкопляскаха.

— Достатъчно — каза най-сетне Дьо Бресак, — съгласен съм този път да й се размине само със страха. Терез — продължава той, като ме развързва и ме кара да се облека, — бъдете дискретна и ни последвайте; ако приемете да ми служите, няма да съжалявате. Леля ми има нужда от втора камериерка, ще ви представя, като се доверя на разказа ви; ще приема отговорност пред нея за вашето държание; ала ако злоупотребите с моята доброта, ако предадете доверието ми или ако не се подчините на намеренията ми, вижте тези четири дървета, Терез, вижте пространството между тях, което ще ви послужи за гроб; спомнете си, че това място е само на една левга от замъка, в който ще ви отведе, и че при най-малката простъпка ще бъдете върната обратно тук.

Аз веднага забравям нещастията си, падам в краката на графа и през сълзи се заклевам да се държа добре; ала безчувствен към радостта ми не по-малко, отколкото към болката ми, Бресак казва:

— Да вървим, държанието ви ще говори вместо вас, само то ще реши съдбата ви.

Ние тръгваме; Жасмен и господарят му тихо разговаряха; аз ги следвах покорно, без да промълвя нищо. Само след час сме в замъка на г-жа маркизата Дьо Бресак, който със своето великолепие и с тълпата слуги в него ми показва, че каквато и служба да изпълнявам тук, тя със сигурност ще бъде по-изгодна, отколкото тази на главна гувернантка у г-н Дьо Арпен. Оставят ме да чакам в една трапезария, където Жасмен любезно ми поднася всичко необходимо, за да се подкрепя. Младият

граф влиза при леля си, разговаря с нея и половин час по-късно сам идва да ме отведе и да ме представи на маркизата.

Г-жа Дьо Бресак бе четиридесет и пет годишна жена, все още красива и, както ми се видя, почтена и чувствителна, макар възгледите и думите ѝ да бяха белязани донякъде със суровост; от две години бе вдовица след смъртта на чичото на младия граф; той се бе оженил за нея без никакво друго богатство освен благородническата титла. Всичко, на което можеше да разчита г-н Дьо Бресак, зависеше от тази леля; бащиното му наследство едва му стигаше да плаща удоволствията си; към него г-жа Дьо Бресак добавяше значителна сума, но и това не беше достатъчно; похожденията на графа струваха твърде скъпо; може би сами по себе си не струваха чак толкова, но бяха прекалено много. Домът даваше петдесет хиляди екю рента, а г-н Дьо Бресак беше сам. Така и не можеха да го убедят да започне някаква кариера; всичко, което можеше да го отклони от разврата, му беше непоносимо и той не желаше да поеме подобно бреме. Маркизата прекарваше сред земите си три месеца в годината; през останалото време живееше в Париж; и тези три месеца, през които племенникът трябваше да бъде с нея, бяха истинско мъчение за човек като него, който ненавижда леля си и който смята за изгубен всеки миг, прекаран далеч от града, извор на всички удоволствия за него.

Младият граф ми заповяда да разкажа на лелята всичко, което бях споделила с него, и след като свърших, г-жа Дьо Бресак каза:

— Простодушието и наивността ви не ми позволяват да се съмнявам във вашата искреност. Единственото сведение, което ще подиря за вас, е дали сте в действителност дъщеря на човека, за когото ми разказахте; ако това излезе вярно, аз познавах баща ви и затова ще се погрижа за вас. Що се отнася до случая у Дю Арпен, ще го уредя с две посещения при канцлера — мой отколешен приятел. Той е извънредно честен човек; достатъчно ще бъде да докажа вашата невинност, за да бъде отменено всичко, предприето срещу вас. Ала размислете добре, Терез, това, което ви предлагам, изисква безупречно държание от ваша страна; сама виждате, че знаците на благодарност, които изисквам, пак са за ваше добро.

Хвърлих се в краката на маркизата и я уверих, че ще остане доволна от мен; тя благо ме повдигна и веднага ме назначи за своя втора камериерка.

Три дни по-късно пристигнаха сведенията, които г-жа Дьо Бресак бе поискала от Париж; те бяха точно такива, каквито аз се надявах; маркизата ме похвали, че нищо не съм преиначила, и най-после всички минали нещастия изчезнаха от ума ми, изместени от надеждата за най-приятните утехи, на които можех да разчитам; но не е било писано клетата Терез да вкуси поне малко щастие и ако е преживяла мигове на мимолетно спокойствие, те само са я карали да почувствува още по-силно горчивината на бедите, които идват след тях.

Едва-що се преместихме в Париж, и г-жа Дьо Бресак се разтича да се погрижи за мен: главният съдия поиска да се срещне с мен; той с интерес изслуша разказа за моите нещастия; клеветите на Дю Арпен бяха разобличени, ала напразно се опитаха да го накажат: Дю Арпен бе постигнал успех в една афера с фалшиви банкноти, с която бе разорил три или четири семейства и бе спечелил близо два милиона, след което беше избягал в Англия. По отношение на пожара в Парижкия затвор всички се убедиха, че ако и да бях се възползвала от това произшествие, изобщо не бях участвувала в организирането му и следствието срещу мен бе прекратено, както ме увериха, без съдиите да прилагат други формалности; не знаех нищо повече, задоволих се с това, което ми казаха: скоро ще разберете колко сгреших.

Лесно можете да си представите колко тези постъпки ме привързаха към г-жа Дьо Бресак; впрочем дори и да не беше така добра с мен, подобно застъпничество не бе ли достатъчно, за да ме сближи завинаги с такава неоченима покровителка? Ала намерението на младия граф съвсем не беше да ме свърже така здраво с леля си... Но сега е моментът да ви опиша това чудовище.

Г-н Дьо Бресак съчетаваше младежкия чар с най-съблазнителното лице; ако в снагата и изражението му имаше някакви недостатъци, те се дължаха на това, че неговото държание бе белязано с онази небрежност, онази мекота, характерни само за жените; придавайки му атрибутите на този пол, природата сякаш му бе вдъхнала и неговите предпочитания... И въпреки това каква душа се криеше зад тази женствена външност! В нея не липсваше нито един от пороците, които отличават истинските негодници: едва ли може да си представи човек по-голямо злонравие, отмъстителност, безбожие, развратност, презрение към всякакъв дълг и най-вече спрямо този,

който природата ни налага спрямо наслажденията. Сред всички тези пороци у г-н Дьо Бресак изпъкваше омразата към леля му. Маркизата правеше всичко, което бе по силите ѝ да върне племенника си в пътя на добродетелта; може би в това си старание тя проявяваше прекалена суровост; резултатът беше, че графът, ожесточен от нейната строгост, с още повече жар се отдаваше на своите наклонности и бедната маркиза в своето старание само разпалваше омразата към себе си.

— Не си въобразявайте, Терез — казваше ми често графът, — че леля ми по свое желание се занимава с вашите работи; повярвайте, че ако не я преследвах непрекъснато, тя едва ли щеше да си спомни за обещанието си да ви помогне. Тя ви изтъква своите заслуги, ала те са само мое дело; да, Терез, да, единствено на мен дължите благодарност и ако ви говоря за нея, то е напълно безкористно, защото добре знаете, че колкото и да сте красива, въобще не претендирам за вашата благосклонност; не, Терез, услугата, която очаквам от вас, е от съвсем друго естество и когато се убедите във всичко, което правя за вашето спокойствие, надявам се да открия в душата ви това, което съм в правото си да очаквам.

Тези негови речи ми изглеждаха толкова неясни, че не знаех какво да отговоря: все пак правех това наслуки и може би прекалено лекомислено. Трябва ли да ви призная? Уви, да! Не би трябвало да злоупотребявам с доверието ви, като прикривам слабостите си, и по този начин да отвърна зле на вниманието, което проявявате към моите нещастия. Чуйте, госпожо, единственото доброволно прегрешение, в което бих могла да се упрекна... Какво ти прегрешение? Истинска лудост, с нищо несравнима приумица... ала тя поне не бе престъпление, просто грешка, за която бях наказана само аз, и не вярвам справедливата Божия ръка да си е послужила с нея, за да ме запрати в бездната, която се разтвори в краката ми малко по-късно. Колкото и недостойно да бе държанието на граф Дьо Бресак към мен още от първия ден, когато го срещнах, бях неволно привлечена към него от чувство на непреодолима нежност, която ме обземаше всеки път, щом го видех. Въпреки мисълта за неговата жестокост, за безразличието му към жените, за извратените му вкусове, за нравствената пропаст, която ни разделяше, нищо на този свят не можеше да угаси тази моя зараждаща се страст и ако графът бе поискал живота ми, бях готова да го пожертвувам хиляди пъти за него.

Ала той въобще не подозираше за моите чувства... Този неблагодарник не бе в състояние да проумее причината за сълзите, които всеки ден проливах, но не можеше да не долови готовността ми да изпълня всичко, което щеше да му се хареса; той със сигурност бе наясно с това ми предразположение; твърде сляпо може би, доколкото позволява приличието, то дори подпомагаше неговите прегрешения, като всеки път ги скриваше от леля му. С това си отношение донякъде бях спечелила доверието му и тъй като нищо, което идваше от него, не ми беше безразлично, не виждах колко малко ми предлага в замяна и понякога стигах дотам да си въобразявам, че не съм му безразлична. Ала колко бързо неговата несдържана разюзданост ме връщаше към действителността! Той бе толкова буен, че съсипваше дори здравето си. Понякога си позволявах да му опиша опасностите от подобно поведение, той ме слушаше с отвращение, а накрая ми отвърщаше, че порокът, от който е обладан, е неизлечим.

— Ах, Терез — възкликна той един ден въодушевено, — само ако познаваше очарованието на тази прищявка, ако можеше да разбереш какво изживяване е приятната илюзия, че си само жена! Невероятно объркване на ума! Да ненавиждаш пола, на който се стараяш да подражаваш! Ах, колко сладост има в успеха на това старание; какво блаженство е да бъдеш развратницата, която се отдава на всички, които я пожелаят, и довеждайки проституцията до нейната върхна степен, да бъдеш в един ден само поред любовница на някой хамалин, на маркиз, на слуга, на монах, да бъдеш последователно обожаван, гален, ревнуван, заплашван, бит, ту да се чувствуваш като победител в обятията им, ту жертва в краката им, която ги омилостивява с ласки, възбужда ги с всевъзможни крайности... О, не, не, Терез! Ти не разбираш какво удоволствие е това за човек с умствена нагласа като моята... Но ако оставим настрана морала, да можеше да си представиш какви физически усещания предлага това божествено увлечение! Не е възможно да им се устои: такъв неистов гъдел, такива пикантни спазми на сладострастие... изгубваш си ума... изпадаш в помрачение; хиляди целувки, една от друга по-нежни, не могат да изразят буйното опиянение, в което ни хвърля партньорът; с вплетени ръце и впити устни ни се иска нашето същество да се слее напълно с неговото; иска ни се да станем едно цяло; единственото, от което бихме могли да се оплачем, е че сме пренебрегнати; ще ни се той

да е по-могъщ от Херкулес, та да може да ни разтвори, да проникне в нас; неговото скъпоценно семе, струящо и изгарящо вътрешностите ни, да накара с горещината и силата си нашето собствено семе да бликне в ръцете му... Не си въобразявай, Терез, че ние сме направени като другите мъже; нашето устройство е съвсем различно и чувствителната мембрана, която у вас покрива храма на Венера, при сътворението ни е била поставена от Небето за украса на олтара, където нашите Селадони принасят жертва: там ние сме толкова жени, колкото и вие в светилището на потомството; няма предназначено за вас удоволствие, което да не ни е познато, нито едно, на което да не можем да се насладим; ала освен това ние притежаваме и нашите собствени удоволствия и това прелестно съединение прави от нас най-чувствителните към сладострастие хора, най-съвършено устроените, за да го усетят, това вълшебно съчетание прави невъзможно преодоляването на нашето увлечение, а ако някой прояви глупостта да ни осъжда, той би ни тласнал към буйство и изстъпление... то е, най-сетне, което ни кара да се прекланяме до гроба на прекрасното божество, което ни държи в оковите си!

Така говореше графът, докато проповядваше своите пороци. Когато се опитвах да му спомена за Бога, комуто дължи всичко, и за страданията, които тази поквара причинява на почтената му леля, забелязах у него само прояви на досада и яд и преди всичко нетърпение от това, че подобно богатство, което според неговите думи би трябвало да му принадлежи, остава в чужди ръце; виждах единствено най-непреклонна омраза към тази доблестна жена, открит бунт към всякакво естествено чувство. Нима е истина, че след като човек веднъж е прекрачил така отявлено в увлеченията си свещения инстинкт на природните закони, след това първо престъпление неизбежно следва ужасната наклонност да извърши още много други?

Понякога прибягвах до религията; след като почти винаги намирах утеха в нея, аз се опитвах да прехвърля нейната благотворност в душата на този нечестивец, почти сигурна, че ще съумея да го обвържа с тези връзки, стига да мога да го накарам да вкуси от нейните прелести; ала графът не ми остави много време да използвам тези оръжия. Отявлен враг на най-светите тайнства, упорит бунтар срещу чистотата на нашето учение, безапелационно отхвърлящ

съществуването на Всевишния, г-н Дьо Бресак, вместо да бъде върнат от мен към вярата, на свой ред се опитваше да ме поквари.

— Всички религии, Терез, тръгват от един погрешен принцип — казваше ми той; — всички те предполагат необходимостта от култ към един творец, ала този творец никога не е съществувал. Спомни си по този повод разумните размишления на някой си Желязното сърце, който също като мен, както си ми казвала, те е напътствувал, Терез; няма нищо по-вярно от възгледите на този човек и ниското положение, в което хорската глупост го е поставила, не го е лишила от правото да стига до верни заключения.

Ако всички творения на природата са крайно следствие от нейните закони, ако непрестанните действия и противодействия са проява на необходимото за нейната същност движение, какво остава за този всемогъщ господар, комуто глупаците приписват всичко? Ето какво ти е говорил твоят мъдър учител, скъпо момиче. Какво представляват при това положение религиите, ако не хомот, в който тиранията на по-силния е решила да вкара по-слабия? С това си намерение силният е заявил на този, над когото може да господства, че някакъв бог е сътворил оковите, с които той самият го е стегнал; а слабият, затънал в нищета, вярва на всичко, което пожелае другият. Религиите, родени от подобни вероломства, могат ли да заслужат каквото и да било уважение? Има ли дори една измежду тях, Терез, която да не е белязана от измамата и глупостта? Какво откривам във всичките? Тайнства, които карат разума да настръхне, догми, оскърбяващи природата, гротескни церемонии, които будят само присмех и отвращение. Ала ако има една от тях, която да заслужава особено презрение и омраза, о, Терез, не е ли това варварското християнско учение, с което ние двамата сме закърмени? Има ли по-омразна религия от него... друга, която така да отблъсква сърцето и ума?

Как е възможно разумни хора все още да хващат вяра на неясните думи, на мнимите чудеса, на отвратителния основател на този ужасен култ? Съществувал ли е някога панаирджийски фокусник по-достоеен за всеобщо презрение? Как се осмелява един прокажен евреин, роден от проститутка и войник в най-затънтения край на света, да твърди, че е наместник на оногова, който, както казват, бил създал вселената! Трябва да признаеш, Терез, че подобни претенции би

трябвало да бъдат подкрепени с някаква титла. А какви са титлите на този смехотворен посланик? Какво ще стори той, за да докаже мисията си? Земята ще промени ли облика си, ще изчезнат ли бедствията, които я опустошават; слънцето ще започне ли да я огрява ден и нощ? Ще престанат ли пороците да я мърсят? Ще видим ли най-после да се възцарява всемирното щастие?... Нищо подобно, Божият пратеник ще се представи пред света с разни фокуснически номера, с премията и каламбури.^[1] Небесният служител проявява величието си в достопочтената компания на хамали, занаятчии и леки момичета; приятелят на Бога, самият Бог се напива с първите и спи с вторите и така подчинява на своя закон закоравелите грешници; този нахалник доказва мисията си, като разиграва във фарсовете си само това, което може да задоволи похотта и лакомията му; както и да е, той успява; неколцина бледи спътници се присъединяват към този мошеник; оформя се секта; догмите на тази сбирщина сполучват да подмамат няколко евреи; роби на римската мощ, те с радост приемат една религия, която ги освобождава от веригите им и ги подчинява единствено на религиозните ограничения. Мотивът им лесно бива разгадан, неподчинението им бива разкрито, размирниците са арестувани; шефът им загива, ала от смърт прекалено лека за подобно престъпление; поради непростимо недомислие учениците на този дръвник получават възможност да се пръснат, вместо да бъдат избити заедно с него. Фанатизмът завзема умовете, жените пищят, лудите буйствуват, глупаците вярват и ето че най-презряното същество, най-непохватният мошеник, най-безогледният измамник, който някога е съществувал, става Бог, син на Бога, равен на баща си, всичките му бълнувания се приемат, думите му стават догми и глупостите му до една — тайнства! Обятията на митичния му Отец се разтварят, за да го приемат, и този Творец, преди единичен, става троен, за да угоди на сина си, достоен за неговото величие! Ала този Бог спира ли дотук? Без съмнение не; неговата свещена мощ ще прояви още по-голяма благосклонност. По волята на някакъв свещеник, тоест на един чудак, занимаващ се с лъжи и престъпления, този Бог — творец на всичко около нас — ще трябва да се унижава и да слиза по десет-дванадесет милиона пъти всяка сутрин в парче тесто, което, след като бъде изядено от вярващите, скоро бива преработено от вътрешностите им в най-долни екскременти и всичко това само за да се угоди на любимия

му син, измислил това отвратително светотатство в някаква кръчма. Той казал, че така трябва да бъде. Той казал: „Хлябът, който виждате, ще бъде моята плът; като такъв вие ще го ядете; аз съм вашият Бог, значи Бог ще бъде изяден от вас, значи Творецът на небето и на земята ще се преобрази, понеже аз казвам това, в най-долната материя, която човешкото тяло може да отдели, човек ще изяде Бога, тъй като Бог е добър и всемогъщ.“ И въпреки всичко тези нелепости се ширят и разпространението им се обяснява с тяхната истинност, с тяхното величие и възвишеност, с всемогъществото на този, който ги е въвел, а всъщност съществуването им се крепи на съвсем прости причини и доверието, придобито поради заблуда, от една страна, е било подето единствено от мошеници, а от друга страна, е попаднало само на глупаци. Тази срамна религия най-после се възкачва на трона и един слаб, жесток, невеж и фанатичен император, надянал царската диадема, омърсява с нея земята от единия край до другия. О, Терез, каква тежест могат да имат подобни аргументи за един разсъдлив и отдаден на философията ум? Може ли мъдрецът да гледа на този куп чудовищни басни иначе, освен като плод на измамата на няколко души и от престорената доверчивост на множество други? Ако Бог бе пожелал да имаме някаква религия и ако наистина беше всемогъщ, или, по-точно казано, ако въобще имаше Бог, с тези ли абсурдни средства щеше да ни предаде своите заповеди? Щеше ли да използва един презрян разбойник, за да ни покаже как да ги изпълняваме? Ако е върховен повелител, ако е всемогъщ, ако е справедлив, ако е всеблаг, Богът, за когото ми говорите, с подобни фарсове и гатанки ли щеше да ме учи как да му служа и как да го позная? След като е единствен двигател на звездите и на човешките сърца, не би ли могъл да се възползува от първите, за да ни просветли или да ни убеди, като се всели във вторите? Нека един ден изпише върху образа на слънцето с огнени букви закона, който му е угоден и с който иска да ни дари; хората от единия край на света до другия ще го прочетат, ще го видят едновременно и ако тогава не го изпълнят, ще бъдат грешни. Но да ми посочва своите желания само в един затънт край на Азия; да избере за свои последователи представителите на най-вероломното и налудничаво племе; за свой наместник най-долен занаятчия, безкрайно нелепа и измамна личност; така да обърка учението си, че то да стане неразбираемо; да го предаде на малък брой хора; да остави другите да

тънат в грях и да ги наказва за това... А, не, Терез, не, не, всички тези непоносими неща не могат да ни напътствуват: предпочитам хиляди пъти да умра, но не и да повярвам в тях. Ако атеизмът има нужда от мъченици, нека ги посочи; аз съм готов да дам кръвта си. Да презрем тези ужаси, Терез: нека най-очевидните оскърбления, които сме понесли, укрепят заслуженото ни отвращение към тях... Едва прогледнал, аз вече презирах тези недодялани съновидения; още тогава за мен стана закон да ги погазвам; дадох клетва да не ги удостоявам с внимание; направи като мен, ако искаш да бъдеш щастлива; презирай, потъпквай, осквернявай като мен и отвратителния предмет на този ужасен култ, и самия култ, изникнал като химера и като нея достоен за пренебрежението на всеки, който претендира да бъде мъдър.

— О, господине — възкликнах аз разплакана, — вие ще лишите една клетница от най-свидната ѝ надежда, ако попарите в нейното сърце религията, която ѝ служи за утеха. Здравно свързана с нейното учение, напълно убедена, че всички удари, които понасям, са дело на безбожничеството и на страстите, нима мога да принеса в жертва на богохулството и на софизмите, от които се ужасявам, най-скъпата за моя ум идея, най-сладката храна за сърцето ми?

После прибавях много други разсъждения, които само размиваха графа, а неговите възгледи, увличащи и подхранвани от помъжествено красноречие, подкрепени от книги, които аз за щастие никога не бях чела, всекидневно щурмуваха моите, ала без да могат да ги разколебят. Г-жа Дьо Бресак, добродетелна и благочестива жена, знаеше, че племенникът ѝ подкрепя своите безпътства с всички модни парадокси; тя често ми се оплакваше от това и тъй като благоволяваше да открие у мен повече благоразумие, отколкото у другите камериерки, обичаше да споделя с мен болките си.

Междувременно лошото държание на племенника ѝ към нея минаваше всякакви граници; графът бе стигнал дотам, че вече не се криеше; той не само бе обкръжил леля си с всички негодници, които използваше за удоволствията си, но дързостта му го тласна веднъж да ѝ заяви в мое присъствие, че ако си науми да се противопоставя на вкусовете му, той ще я убеди в тяхното очарование, като им се отдаде направо пред очите ѝ.

Аз страдах; подобно поведение ме ужасяваше. Стараех се да включа в него лични мотиви, за да се отърва от злочестата страст,

която ме изгаряше; ала няма любовта е болка, която може да се лекува? Всичко, което ѝ противопоставех, само я разпалваше още повече и вероломният граф ми изглеждаше най-привлекателен тъкмо когато си припомнех всичко, което би трябвало да ме накара да го мразя.

От четири години бях в този дом, преследвана от едни и същи горести, утешавана от едни и същи радости, когато този страшен човек, решил най-сетне, че може да ми се довери, се осмели да ми разкрие нечестивите си замисли. По това време бяхме на село; останала бях сама с маркизата; първата камериерка я бе помолила да остане в Париж през лятото заради някакви дела на своя съпруг. Една вечер, малко след като се бях оттеглила и бях излязла на балкона да се освежа, тъй като не можех да заспя поради силната горещина, графът почука на вратата и помоли да поприказваме. Уви! Всеки миг, който ми отделяше този зловец източник на моите нещастия, ми бе прекалено скъп, за да се осмеля да му откажа; той влиза, грижливо затваря вратата и се хвърля на един фотьойл близо до мен.

— Слушай, Терез — започна малко смутено той, — имам да ти казвам много важни неща; закълни се, че никога нищо няма да издадеш.

— О, господине — отвърнах аз, — мислите ли, че съм способна да злоупотребя с вашето доверие?

— Ти не подозираш какво рискуваш, ако покажеш, че съм се излъгал, като съм ти се доверил!

— Да изгубя доверието ви, за мен би било страшен удар; повече заплахи не са необходими...

— Тогава, Терез, знай, че съм осъдил на смърт леля си и искам да си послужи с твоята ръка.

— Моята ръка! — извиках аз, като отстъпих ужасена... — О, господине, как можете да кроите подобни планове?... Не, не, вземете моя живот, ако трябва, но не си въобразявайте, че ще ме накарате да извърша чудовищната постъпка, която ми предлагате.

— Слушай, Терез — каза ми графът, като спокойно ме придърпа към себе си — аз подозирах твоето отвращение, но тъй като си умна, реших, че ще мога да го преодолея... да ти докажа, че това престъпление, което ти изглежда тъй страшно, всъщност е нещо много обикновено.

Тук, Терез, пред твоя поглед, твърде далеч от философията, са налице две деяния: унищожаването на едно себеподобно същество и злината, която произтича от факта, че това същество ни е близко. Що се отнася до това дали унищожаването на едно себеподобно е престъпление, това са чисти фантазии. Властта да унищожаваш съвсем не принадлежи на човека; той може само да променя формите на това унищожение, но не може да го премахне; а в очите на природата всички тези форми са еднакви; в гигантската потоа на естествените изменения всичко се губи; всички частици материя, попаднали там, непременно избликуват отново, приели друг облик, и каквито и въздействия да упражняваме ние, нито едно от тях не може да засегне природата, да я обиди. Унищожението, което ние причиняваме, само подбужда мощта ѝ; то поддържа енергията ѝ и ни най-малко не я потиска, нито ѝ се противопоставя... Какво значение има за съзидателната ръка на природата, ако моята плът, представляваща днес двуного, утре се преобразува в хиляди различни насекоми? Кой ще се осмели да твърди, че създаването на едно животно на два крака е струвало повече от това на някой червей и че природата проявява към него по-голямо внимание? Ако степента на привързаност или по-скоро на безразличие е една и съща в двата случая, какво значение има за нея, ако един човек с меч превърне друг човек в муха или в трева? Когато ме убедят във върховенството на човешкия род, когато ми покажат, че той е толкова важен за природата, че нейните закони неизбежно се бунтуват от едно подобно превращение, бих могъл тогава да повярвам, че убийството е престъпление; ала когато най-внимателното изследване ми докаже, че всичко, което расте по земното кълбо, дори най-несъвършеното творение на природата, има в нейните очи една и съща стойност, никога не ще приема, че промяната на едно от тези създания в хиляди други е в състояние да я смуги. Ще си кажа: всички хора, всички животни, всички растения, които съществуват, се хранят, гинат и се размножават по един и същи начин, като никога не умирают окончателно, а претърпяват изменение, което ги преобразува; казвам: всички те, проявяващи се днес под една форма, а няколко години по-късно под друга, могат по волята на съществото, което желае да ги подтикна към промени, да се видоизменят хиляди и хиляди пъти в един ден, без от това да бъде нарушен нито един природен закон. Какво говоря? Без този преобразувател да е сторил нищо друго,

освен добро, защото, разлагайки индивиди, чиито съставки са нужни на природата, той по този начин, несправедливо окачествяван като престъпление, само ѝ връща съзидателната енергия, от която я е лишил онзи, който поради глупаво безразличие не смее да предизвика никакъв смут. О, Терез, единствено гордостта на човека е издигнала убийството до престъпление. Това безполезно създание, въобразило си, че е най-важното на земята, решило, че е най-незаменимото, изхожда от това невярно схващане, за да провъзгласи, че всяко действие, което го унищожава, е позорно; ала неговото самолюбие, лудостта му не променят природните закони; няма същество, което дълбоко в себе си да не изпитва горещо желание да се отърве от тези, които му пречат или чиято смърт може да му донесе някаква полза; а мислиш ли, Терез, че между това желание и действието има голяма разлика? Следователно, ако тези подбуди идват от природата, възможно ли е те да предизвикат нейния гняв? Би ли ни внушила тя нещо, което да я унижи? Ах, успокой се, скъпо момиче, ние не изпитваме нищо, което да не ѝ бъде от полза; всички действия, към които тя ни подтиква, следват нейните закони; човешките страсти са само средство, с което тя постига целите си. Има ли нужда от нови индивиди, тя ни внушава любов и ето ти ги сътворени; има ли нужда от разрушение, тя изпълва сърцата ни с мъст, алчност, похот, амбиция и ето ти убийства; но, така или иначе, тя винаги работи за себе си и без да подозираме, ние се превръщаме в послушни изпълнители на нейните прищевки.

А, не, не, Терез, не, природата не ни дава възможност да вършим престъпления, които биха я оцетили; възможно ли е разумът да приеме, че по-слабият наистина е в състояние да засегне по-силния? Какво представляваме ние в сравнение с нея? Възможно ли е, докато ни е създавала, тя да е вложила в нас нещо, което да ѝ навреди? Това глупаво предположение може ли да се свърже с величествения и сигурен начин, по който я виждаме да постига целите си? Ах, ако убийството не беше едно от човешките действия, които най-добре осъществяват намеренията ѝ, щеше ли тя да го допусне? Да ѝ подражаваш, означава ли да ѝ вредиш? Може ли да се обиди тя, като гледа как човек, следвайки примера ѝ, върши това, което тя прави всеки ден? След като е доказано, че тя може да се възпроизвежда единствено чрез разрушения, нима тяхното непрекъснато умножаване

не означава следване на нейните възгледи? В този смисъл човекът, който най-ревностно се отдаде на разрушение, безспорно ще ѝ служи най-добре, защото той най-много ще подпомага намеренията, които тя проявява във всеки момент. Първото и най-прекрасно качество на природата е движението, което безспорно я оживява, ала това движение не е нищо друго, освен една непрекъсната поредица от престъпления, тя е такава само благодарение на престъпленията: съществото, което най-много прилича на нея и следователно е най-съвършено, неизбежно би трябвало да бъде това, което с активните си действия ще предизвика множество престъпления, докато, повтарям, бездейното и лениво същество, тоест добродетелното, в нейните очи трябва да е най-несъвършено, след като се стреми към апатия, към покой, и с това непременно би тласнало всичко към хаос, ако неговото влияние вземе връх. Равновесието трябва да се запази, а това може да стане само чрез престъпления; и така, престъпленията служат на природата; и ако те ѝ служат, ако тя ги изисква, ако тя ги желае, могат ли те да я засегнат? А кой друг би могъл да бъде засегнат, щом тя не е?

Но съществото, което унищожавам, ми е леля... О, Терез, колко незначителни са тези връзки в очите на философа! Позволи ми дори да не ти говоря за тях, толкова са нищожни те. Тези достойни за презрение вериги, плод на нашите закони и на политическите институции, какво могат да представляват те в очите на природата?

Остави тези твои предразсъдъци, Терез; изпълни волята ми и бъдещето ти е осигурено.

— О, господине — отвърнах аз потресена на граф Дьо Бресак, — безразличието, което вие приписвате на природата, е само плод на софизмите на вашия ум. Благоволете по-скоро да се вслушате в гласа на сърцето си и ще чуете как то осъжда всички тези фалшиви разсъждения на волнодумството; сърцето, към чийто съд ви препращам, не е ли светилището, където природата, така оскърбявана от вас, иска да я слушат и да я уважават? Ако тя е белязала там със знака на позора престъплението, което вие замисляте, ще признаете ли, че то е осъдително? Знаем, сега страстите ви заслепяват, ала след като замлъкнат, колко силно ще ви измъчват угризенията? Колкото по-голяма е вашата чувствителност, толкова по-остро ще ви терзаят те... О, господине, запазете, пощадете живота на тази нежна и скъпа приятелка; не я принасяйте в жертва; вие сам след това ще умрете от

отчаяние! Всеки ден, всеки миг ще виждате пред очите си вашата любима леля, изпратена в гроба от сляпата ви страст; ще чувате как тъжният ѝ глас произнася нежните имена, които са били ваша отрада през годините на детството, тя ще ви се явява през безсънните нощи и ще тревожи сънищата ви; тя ще разтваря с кървави пръсти раните, нанесени от вас; нито един миг щастие не ще ви споходи през остатъка от земното ви битие; всичките ви удоволствия ще бъдат вгорчени, всичките ви мисли ще се объркват; ръката на всевишния, чиято мощ вие не признавате, ще отмъщава за отнетия живот и ще покрива с печал вашия собствен; и без да успеете да се възползвате от изгодите на вашето деяние, вие ще станете жертва на смъртното съжаление, че сте се осмелили да го извършите.

Произнесох тези думи със сълзи на очи, коленичила в краката на графа; заклевах го във всичко, което може да бъде свято за него, да забрави за тази безчестна приумица, като обещах да запазя всичко в тайна до края на живота си... Ала аз не познавах човека, с когото имах работа; не подозирах до каква степен страстите тласкаха тази извратена душа към престъплението. Графът стана.

— Ясно виждам, че съм се излъгал, Терез — каза студено той. — Неприятно ми е за вас почти толкова, колкото и за мен; няма значение, ще намеря други начини и вие ще изгубите много, без от това господарката ви да спечели нищо.

Тази заплаха промени изведнъж хода на мислите ми; като не приемах да извърша престъплението, което ми предлагаша, самата аз рискувах много, а моята господарка бездруго щеше да загине; ако се съгласях на съучастие, аз щях да бъда предпазена от гнева на графа и сигурно щях да успея да спася леля му. Това разсъждение, направено за един миг, ме накара да приема; ала тъй като подобен бърз обрат би изглеждал съмнителен, известно време крих отстъплението си; накарах графа да ми повтори още няколко пъти своите софизми и малко по малко дадох вид, че не знам какво да отговоря. Бресак реши, че съм победена; аз оправдах слабостта си с умениято му да убеждава и накрая се предадох. Графът се хвърли в прегръдките ми. Колко доволна щях да бъда, ако причината за този жест беше друга!... Какво говоря? Беше много късно: ужасното му държание, свирепите му намерения бяха унищожили всички чувства, които плахо покълнваха в клетото ми сърце, и в негово лице аз виждах вече само едно чудовище.

— Ти си първата жена, която прегръщам — каза ми графът, — и наистина го правя от цялата си душа... Ти си чудесна, мое дете; значи лъчът на мъдростта е проникнал в ума ти! Как е възможно прелестна главица като твоята толкова дълго да тъне в мрак?

Сетне се уговорихме за подробностите. Приблизително след два или три дни, в зависимост от това дали ще имам сгоден случай, трябваше да изсипя пакетче с отрова, дадена ми от Бресак, в чашата с шоколад, която господарката имаше обичай да пие сутрин. Графът щеше да ме предпази от всякакви последствия и трябваше да ми връчи документ за две хиляди екю рента в деня на изпълнението; той ми обрисова всички тези обещания, без да ми каже как ще мога да се възползувам от тях, след което се разделихме.

Междувременно се случи нещо твърде странно, което съвсем ясно разкриваше отвратителната душа на чудовището, с което имах работа, затова ще прекъсна за минута разказа си, макар да очаквате развързката на авантюрата, в която се бях замесила.

Два дни след сключването на престъпния ни договор графът научи, че някакъв чичо, от когото той въобще не очакваше наследство, му е завещал осемдесет хиляди ливри рента... О, господи, казах си аз, щом научих тази новина, така ли небесният съд наказва злодейските заговори! И веднага след като усетих, че богохулствувам, аз падам на колене, моля за прошка и се радвам, че поне това неочаквано събитие ще промени намеренията на графа... Колко се заблуждавах!

— О, скъпа Терез — каза ми той, след като дотича същата вечер в моята стая, — виж как богатата се сипят върху мен! Често съм ти повтарял, мисълта за престъплението или неговото извършване е най-сигурният начин да повикаш щастие; то се пада само на негодниците.

— Но, господине — отвърнах аз, — това богатство, на което вие не разчитате, не ви ли кара да очаквате търпеливо смъртта, която искате сам да ускорите?

— Да чакам ли? — сопна се внезапно графът. — Няма да чакам и две минути, Терез; спомни си, че съм на двадесет и осем години и че на тази възраст трудно се чака... Не, не бива това да променя нищо в плановете ни и моля те, дай ми тази утеха да видя как всичко приключва преди завръщането ни в Париж... Утре, най-късно

вдругиден... Нямам търпение да ти броя една четвърт от твоята рента... да ти връча документа, който я удостоверява...

Направих каквото можах, за да скрия уплахата, която предизвикваше у мен подобно ожесточение, и се върнах на решението си от предишната вечер, убедена, че ако не извърша ужасното престъпление, с което бях натоварена, графът скоро щеше да разбере, че го мамя, и че ако предупредя г-жа Дьо Бресак, каквото и да стори тя, след като научи за този план, младият граф, веднъж оказал се излъган, незабавно щеше да прибегне до по-сигурни средства, които, след като погубят лелята, ще ме изложат изцяло на отмъщението на племенника. Оставаше правосъдието, ала нищо на света не можеше да ме накара да се обърна към него; затова реших да предупредя маркизата; от всички възможности тази ми се стори най-добра и аз избрах нея.

— Госпожо — обърнах се аз към господарката на другия ден след последния ми разговор с графа, — искам да направя пред вас изключително важно разкритие, ала колкото и да ви засяга то, аз няма да проговоря, докато вие не ми дадете честната си дума да не проявявате никаква неприязън към господин вашия племенник въпреки дръзките му намерения... Действайте, госпожо, изберете най-добрите средства, но не казвайте нито дума. Бъдете така добра да ми обещаете това, в противен случай аз ще запазя мълчание.

Г-жа Дьо Бресак, която си помисли, че става дума за някоя от обичайните чудатости на нейния племенник, даде клетвата, която исках от нея, и аз ѝ разкрих всичко. Клетата жена се обля в сълзи, научавайки за подобна низост.

— Чудовище! — възкликна тя. — Нима всичко, което съм правила, не е било за негово добро? Ако съм се опитвала да се противопоставя на пороците му или да ги поправам, нима моята строгост е имала други подбуди освен неговото щастие?... А наследството, което получи наскоро, не е ли резултат от моите усилия? Ах, Терез, Терез, докажи ми, че този негов план е истина... разсей и последните ми съмнения, нуждая се от нещо, което да изгаси окончателно чувствата, които моето сърце сляпо хранеше към това чудовище...

Тогава аз ѝ показах пакетчето с отрова; трудно би могло да се даде по-добро доказателство; маркизата поиска да я изпробва; ние дадохме съвсем малко на едно куче, затворихме го в стаята и след два

часа то умря в страшни конвулсии. Г-жа Дьо Бресак, която не можеше повече да се съмнява, взе решение; тя ми нареди да ѝ предам остатъка от отровата и веднага изпрати куриер с писмо до херцог Дьо Сонзевал, неин роднина, в което го молеше да отиде тайно при министъра и да му разкрие пъклените намерения на племенника си, на когото тя скоро можеше да стане жертва; сетне да вземе заповед и да дойде да я избави от този негодник, който така нагло иска да посегне на живота ѝ.

Ала писано било ужасното престъпление да се извърши; по непонятни причини Небето позволи добродетелта да отстъпи пред усилията на злодейството. Животното, върху което изпробвахме отровата, разкри всичко на графа; дочул неговия вой, знаейки, че това е любимото куче на леля му, той запитал какво е станало с него; тези, към които се обърна, без да знаят нищо, не му дали ясен отговор; в този момент той се усъмнил; не каза нищо, но видях, че е смутен; споделих това с маркизата, а тя, разтревожена още повече, не можа да измисли нищо друго, освен да накара куриера да побърза и да прикрие, доколкото е възможно, целта на неговото пътуване. Тя каза на племенника си, че изпраща в Париж човек със заръка херцог Дьо Сонзевал незабавно да поеме управлението на наследството, което въпросният чичо му бе оставил, защото в противен случай би могло да се стигне до процеси в съда; тя добави, че ще накара херцога да дойде и да ѝ даде пълен отчет за всичко, за да може тя при нужда да замине лично заедно с племенника си. Графът, твърде добър физиономист, за да не прочете смущението върху лицето на леля си и да не забележи лекото объркване, изписано на моето, разбра всичко и това го направи още по-предпазлив. Под предлог, че отива на разходка, той се отдалечава от замъка и причаква куриера на място, през което той трябва да мине. Този човек, верен много повече нему, отколкото на лелята, без колебание му предава писмото и Бресак, убеден в това, което той нарича предателство от моя страна, дава сто луидора на пратеника със заръката да не се мярка повече пред очите на леля му. Разярен, той се завръща в замъка, среща ме и се държи ласкаво с мен както обикновено, пита ме дали съм оставила работата за утре, напомня ми, че е много важно всичко да свърши преди пристигането на херцога, после отива да си легне спокойно, без с нищо да се издаде. Тогава аз не разбрах нищо и се оставих да бъда излъгана. Престъплението бе извършено, както графът ми каза по-късно, от

самия него, но не зная по какъв начин; правих много предположения, но има ли смисъл да ги споделям с вас? Нека се върнем по-скоро на ужасното наказание, което понесох заради моето неподчинение. На другата сутрин след изпращането на куриера господарката както обикновено изпи своята чаша шоколад, стана и докато приготвяше тоалета си, ми се стори малко възбудена; после седна на масата; едва излязохме, и графът ме заговори:

— Терез — каза ми той с привидно безразличие, — намерих по-сигурен начин от този, който ти бях предложил, за да осъществя нашите планове, но трябва да се уточнят някои подробности, а аз не смея така често да идвам в стаята ти; бъди точно в пет часа на ъгъла на парка, ще те намеря там и заедно ще направим една разходка в гората, по време на която ще ти обясня всичко.

Признавам, госпожо, или волята на Провидението, или прекалената ми наивност, или пък някакво заслепение ми попречиха да видя ужасното нещастие, което ме очакваше; бях сигурна, че тайната е запазена благодарение на мерките, взети от маркизата, и нито за миг не си представих, че графът може да ни е разкрил: все пак у мен имаше известно безпокойство.

„Достойно е престъпна клетва да престъпиш“, е казал един от нашите трагически поети, ала нарушаването на клетва е винаги отвратително за деликатната и чувствителна душа, изправена пред необходимостта да прибегне до него. Моята роля ме смуцаваше.

Както и да е, аз отидох на срещата и графът не закъсня да се появи: той се приближава непринуден и весел и заедно навлизаме в гората; той не спира да се смее и да се шегува както обикновено. Когато се опитвах да насоча разговора към темата, която той предварително бе определил, той все ми отвърщаше да почакам, защото се боял да не го следят, и че още не сме на сигурно място; неусетно стигнахме до четирите дървета, за които някога бях така жестоко завързана. Потреперих, когато видях това място; целият ужас на моята участ се разкри пред очите ми и можете да си представите колко силна бе моята уплаха, когато видях приготовленията на това фатално място. На едно от дърветата бяха окачени въжета, на другите бяха завързани три грамадни английски дога, очакващи сякаш моето идване, за да заситят глада, който бе изписан на запенените им и раззинати муцуни; пазеше ги един от любимците на графа.

Тогава този вероломен човек се обърна към мен с най-грубите думи:

— Мръснице — каза ми той, — познаваш ли този храст, от който те измъкнах като диво животно, за да те върна към живота, който ти заслужено трябваше да изгубиш?... Познаваш ли тези дървета, на които обещах да те окача отново, ако дадеш повод да съжалявам за проявената от мен добрина? Защо приемаше да извършиш срещу леля ми това, което исках от теб, щом си имала намерение да ме предадеш, и как можеш да си мислиш, че си служила на добродетелта, подлагайки на опасност свободата на човека, комуто дължиш своето щастие? Изправена между две престъпления, защо избра по-отвратителното?

— Уви! Нима не съм избрала по-малкото?

— Трябвало е да откажеш — продължи разярен графът, като ме хвана за ръката и силно ме разтърси — да, несъмнено е трябвало да откажеш, а не да ме предадеш.

Сетне г-н Дьо Бресак ми разказа как е заловил писмото на господарката и как се бе породило у него подозрението, което го бе накарало да го спре.

— Какво стори ти с твоето коварство, недостойно създание? — продължи той. — Рисува живота си, без да спасиш този на леля ми: ударът е нанесен, при моето завръщане в замъка ще прибера плодовете, но ти трябва да загинеш, като, преди да издъхнеш, трябва да проумееш, че пътят на добродетелта невинаги е най-сигурният и че на този свят има обстоятелства, при които съучастието в едно престъпление е за предпочитане пред издайничеството.

И без да ми остави време да отвърна, без да прояви и най-малко състрадание към ужасното положение, в което се намирах, той ме повлича към дървото, което бе избрал и където го чакаше неговият любимец.

— Ето тази, която се опита да отрови леля ми — каза той — и която може би вече е извършила това пъклено злодеяние въпреки усилията ми да го предотвратя; може би щеше да бъде по-добре да я предам в ръцете на правосъдието, но там тя би изгубила живота си, а аз искам тя да живее, за да страда по-дълго.

После двамата негодници ме сграбчиха и начаса ме съблякоха гола.

— Хубав задник! — говореше графът с жестока ирония в гласа, опипвайки ме грубо. — Великолепна плът!... Прекрасен обяд за моите догове!

След като по мен не остана нито една дреха, бях завързана за дървото с въже, омотано около кръста ми, а ръцете ми бяха оставени свободни, за да се отбранявам колкото мога; въжето е дълго около шест стъпки, така че мога да се движа напред или назад. След това графът, твърде възбуден, идва да провери моето положение; той обикаля около мен; в грубия начин, по който ме опипва със страшните си ръце, личи свирепост, която съперничи на острите зъби на кучетата.

— Хайде! — извиква той на помощника си. — Пускай кучетата, време е.

Развързват ги, графът ги насъсква, трите се впускат върху клетото ми тяло, сякаш искат да го поделят, та нито една негова част да не може да се спаси от яростните им пристъпи; напразно ги отблъсквам, те ме хапят с още по-голямо настървение и по време на тази чудовищна сцена Бресак, ужасният Бресак, като че мъките ми разпалваха похотта му... Безсрамникът! Наблюдавайки ме, той се подлагаше на долните ласки на своя любимец.

— Достатъчно — каза той след няколко минути. — Прибери кучетата и да оставим тази нещастница на злата ѝ участ.

— И така, Терез — обърна се той към мен, като преряза въжетата, — сега виждам, че добродетелта често струва твърде скъпо; не мислиш ли, че две хиляди екю рента струват повече от раните, с които сега си покрита?

Ала в ужасното състояние, в което се намирам, аз едва го чувам; падам до дънера на дървото и съм на път да изгубя съзнание.

— Прекалено съм добър, като ти спасявам живота — заявява негодникът, когото моите страдания разпалват, — поне внимавай как ще се възползуваш от това благоволение...

После ми заповядва да стана, да си събера дрехите и незабавно да напусна това място. Тъй като цялата съм обляна в кръв, за да запазя дрехите си, единствените, които имам, аз наскубвам кичури трева, за да се избърша и почистя, а Бресак се разхожда напред-назад, зает много повече с мислите си, отколкото с мен.

Подпухналата ми плът, кръвта, която все още тече, жестоките болки, които изпитвам, всичко това прави обличането ми почти

невъзможно, ала този долен човек, виновен да бъда в такова страшно състояние... Този, за когото някога бях готова да дам живота си, не дава ни най-малък знак на състрадание. А когато се пооправих, той ми каза:

— Вървете където искате; сигурно са ви останали пари, няма да ви ги взема, ала внимавайте да не се появите в някое от моите имения в града или на село; има две важни причини за това. Най-напред трябва да знаете, че макар да мислите вашето дело за приключено, това съвсем не е така. Казали са ви, че присъдата ви е отменена, но са ви заблудили; оставена бяхте в това положение, за да се види как ще се държите; второ, за хората убиец на маркизата ще бъдете вие; ако тя още диша, ще я накарам да влезе в гроба с тази мисъл и цялата къща ще научи. Ето че срещу вас има две обвинения, а не едно, а на мястото на презрения лихвар ваш обвинител ще бъде един богат и влиятелен човек, решен да ви преследва до вратите на ада, ако злоупотребите с милостта, която ви оказва, като ви подарява живота.

— О, господине — отвърнах аз, — колкото и жесток да сте били с мен, не се бойте от каквото и да било от моя страна; опълчих се срещу вас, когато ставаше дума за живота на леля ви; не ще предприема нищо, когато се отнася само за живота на клетата Терез. Сбогом, господине, дано вашите престъпления ви направят толкова щастлив, колкото страдания причини на мен вашата жестокост! Каквато и участ да ми е отредило небето, до края на отредените ми от него дни не ще престана да се моля за вас.

Графът вдигна глава; тези мои думи го накараха да се вгледа в мен и като ме видя залитаща и обляна в сълзи, уплашен да не се развълнува още повече, този безсърдечен човек си тръгна и повече не го видях.

Изцяло обзета от болката, аз се отпуснах под дървото и като дадох воля на чувствата си, аз огласих гората със стенания; притисках изтерзаното си тяло до земята и поливах тревата със сълзи.

— Боже — извиках аз, — такава е била волята ти; в извечните ти заповеди е писано невинният да бъде жертва на престъпника; аз съм твоя, Господи, моите страдания все пак са нищо в сравнение с тези, които ти си изтърпял заради нас; дано мъките, които понасям, прославяйки името ти, ме направят един ден достойна за наградата,

обещана на слабия, който не те забравя в премеждията си и те величае в болката си.

Нощта се спускаше; ставаше невъзможно да се отдалеча; аз едва се крепях; погледнах към храста, където бях преспала четири години преди това в почти толкова отчаяно положение, колкото и сегашното; довякох се криво-ляво дотам и като се сгуших на същото място, измъчвана от раните си, терзана от мислите си, аз прекарах най-ужасната нощ, която може да си представи човек.

На разсъмване силата на младостта и на темперамента ми вдъхнаха малко енергия; изплашена от близостта на страшния замък, аз бързо се отдалечих; излязох от гората и решена да стигна до най-близкото населено място, градчето Сен-Марсел, отстоящо от Париж на около пет левги. Запитах за къщата на лекаря и ми я показаха; помолих го да ми превърже раните; обясних му, че съм избягала от къщата на майка си в Париж заради любовна история и през нощта съм попаднала в гората на банда разбойници, които, за да си отмъстят за оказаната от мен съпротива, са насъскали кучетата си.

Роден, така се казваше докторът, ме прегледа много внимателно и не откри нещо опасно в раните ми; той заяви, че можел да ме направи толкова здрава, колкото и преди премеждието само за петнадесет дни, ако веднага съм се била обърнала към него; ала нощта и тревогите бяха разлютили раните и нямало да се оправя за по-малко от един месец. Роден ме настани у тях, положи за мен всички грижи и на тридесетия ден по тялото ми нямаше и следа от зверствата на г-н Дьо Бресак.

Още щом състоянието ми позволи да излизам, първата ми работа бе да намеря в градчето някое момиче, достатъчно ловко и умно, което да отиде до замъка на маркизата и да разбере какво се е случило след заминаването ми; любопитството не бе единствената причина да постъпя така; подобно любопитство, без съмнение твърде опасно, би било съвсем неуместно; ала всичко, припечелено у маркизата, бе останало в стаята ми; у себе си имах само шест луидора, а в замъка ми бяха останали близо четиридесет. Не можех да си представя, че графът ще бъде толкова безчовечен, че да ми откаже нещо, което законно ми принадлежеше. Убедена, че след като първият му гняв се е уталожил, той не би постъпил така несправедливо, аз му написах най-трогателно писмо. Скрих внимателно мястото, където живеех, и го помолих да ми

върне дрехите и малкото пари, които се намираха в стаята ми. Една двадесет и пет годишна селянка, пъргава и умна, взе писмото ми и обеща да се върне с достатъчно сведения за всичко, което ѝ дадох да разбере, че ме интересува. Аз ѝ дадох всевъзможни наставления: да не казва къде се намирам, да не споменава за мен пред когото и да било и да каже, че е получила писмото от един мъж, който го е донесъл от повече от петнадесет левги. Жената замина и след двадесет и четири часа ми донесе отговора; аз още го пазя, госпожо, но позволете, преди да го прочета, да ви разкажа какво се случило у графа след моето заминаване.

Маркиза Дьо Бресак се разболява тежко в деня, когато напуснах замъка; два дни по-късно умира в страшни мъки и конвулсии; роднините се стичват и племенникът, привидно смазан от скръб, твърди, че леля му е отровена от някаква камериерка, която избягала още същия ден. Започва търсене с намерение ако тази клетница бъде намерена, да бъде наказана със смърт. Впрочем наследството, което получава графът, надминава всички негови очаквания; сейфът, портфейлът, бижутата на маркизата, всички предмети, за чието съществуване не бил подозирал, го правели собственик освен на рентите и на повече от шестстотин хиляди франка в ценни книжа и пари. Казват, че престорената скръб на младежа трудно можела да прикрие радостта му и роднините, свикани за аутопсията, която графът поискал, след като оплакали съдбата на клетата маркиза и се заклели да отмъстят за нея, ако виновницата падне в ръцете им, оставили младежа да се радва спокойно на плодовете на собственото си злодейство. Г-н Дьо Бресак говорил лично с Жанет, той ѝ задал различни въпроси, на които девойката отговорила толкова открито и твърдо, че той решил да ѝ даде отговор, без повече да я разпитва.

— Ето това фатално писмо — каза Терез, като го подаде на г-жа Дьо Лорзанж, — ето го, госпожо, понякога сърцето ми изпитва нужда от това писмо и затова ще го пазя до смъртта си; ако можете, прочетете го, без да потреперите.

Г-жа Дьо Лорзанж взе писмото от ръцете на красивата несретница и прочете следните редове:

Една престъпница, способна да отрови леля ми, си позволява дързостта да ми пише след своето злодеяние; най-доброто, което би могла да направи, е да скрие убежището си; нека бъде сигурна, че ако е открита, няма да ѝ се размине. Какво се осмелява да иска тя? Как може да говори за пари? Оставеното от нея може ли да се сравнява с това, което е откраднала по време на престоя си в дома и след последното си престъпление? Нека не праща второ писмо, защото заявявам, че ще накарам да задържат пратеника, докато мястото, където се крие, не стане известно на правосъдието.

— Продължавайте, скъпо дете — каза г-жа Дьо Лорзанж, връщайки писмото на Терез. — Това са постъпки, които предизвикват ужас; да тънеш в злато и да не дадеш нищо на една клетница, отказала да извърши престъпление, дори това, което е припечелила с честен труд, е проява на нечувано безчестие.

— Уви, госпожо — каза Терез, подхващайки продължението на своя разказ, — два дни плаках над това злощастно писмо; страдах много повече от ужасното събитие, което се потвърждаваше в него, отколкото от отказа, който съдържаше. Ето че вината пада върху мен само защото прекалено съвестно съм спазвала законите! Така да бъде, не съжалявам за това; каквото и да ми се случи, пак няма да изпитвам угризения, докато душата ми е чиста и не съм сторила друго зло, освен да се вслушам в чувството за справедливост и нравственост, което никога няма да ме напусне.

Все пак трудно ми бе да повярвам, че наистина съм търсена, както твърдеше графът; това ми звучеше съвсем неправдоподобно, тъй като за него бе извънредно опасно аз да се явя в съда, и си представих, че дълбоко в себе си той се боеше много повече от една среща с мен, отколкото аз от неговите заплахи. Тези размишления ме накараха да остана там, където съм, и дори да се установя за постоянно, ако това стане възможно, докато припечелените пари не ми позволят да се отдалеча; споделих намерението си с Роден, който го одобри и дори ми предложи да остана в неговия дом; ала преди да ви разкажа какво направих, трябва да представя този човек и неговата среда.

Роден бе четиридесетгодишен, тъмнокос, с гъсти вежди, живи очи, пращящ от сила и здраве, но в същото време тънещ в разврат. Получаваше рента от дванадесет хиляди ливри — твърде много за човек с неговото положение — и практикуваше лекарския занаят само за развлечение, притежаваше много хубава къща в Сен-Марсел, в която след смъртта на жена си преди няколко години живееше сам с дъщеря си и с две момичета, които му прислужваха. Дъщеря му се казваше Розали и наскоро бе навършила четиринадесет години; нейната прелест бе изключителна: имаше снага на нимфа, заоблено, свежо и невероятно живо лице с нежни и чувствени черти, красива извивка на устните, големи черни очи, одухотворени и впечатлителни, кестеняви коси, които се спускаха до кръста ѝ, толкова бяла кожа... невъобразима изтънченост; вече оформена прекрасна гърд; освен това бе умна, съобразителна и с най-чистата душа, сътворявана някога от природата. Що се отнася до двете ми другарки, с които трябваше да се грижа за къщата, това бяха селски момичета, едната от които бе гувернантка, а другата готвачка. Първата бе на около двадесет и пет години, а втората на осемнадесет-двадесет, и двете бяха красиви; този избор събуди у мен известни подозрения по отношение на желанието на Роден да ме задържи. „Защо му е трета прислужница, питах се аз, и защо държи всички те да са красиви? Несъмнено, мислех си, зад това се крие нещо, противно на добрите нрави, които аз толкова ценя. Но да видим.“

Ето защо помолих Роден да остана в дома му още една седмица, докато укрепна окончателно, като го уверих, че в края на този срок ще има отговора ми на своето предложение.

Използувах този интервал, за да се сближа с Розали, решена да се обвържа с баща ѝ само ако в къщата няма нищо, което да предизвиква съмнение. С това намерение аз започнах да обръщам внимание на всичко и още на другия ден забелязах, че този човек се държи по начин, който събуди у мен страшни подозрения за поведението му.

В къщата на г-н Роден имаше пансион за деца от двата пола; разрешението за него бе получено, докато жена му била още жива, а след смъртта ѝ било решено да не му се отнема. Учениците на г-н Роден не бяха много, но бяха отбрани; имаше всичко четиринадесет момичета и четиринадесет момчета. Той не приемаше никого, преди да е навършил дванадесет години, и ги отпращаше на шестнадесет; човек не би могъл да си представи нещо по-прекрасно от питомците на г-н

Роден. Ако му предложеха някой с телесен недъг или пък грозноват, той изкусно го отпращаше, като намираше двадесет различни предлога, обогрени със софизми, които никой не можеше да обори; така че или броят на пансионерите оставаше непопълнен, или пък се попълваше с най-отбраното; децата не се хранеха у Роден, а идваха два пъти дневно, от седем до единадесет часа сутринта и от четири до осем вечерта. Ако дотогава не бях забелязала всичко това, то беше, защото при моето пристигане учениците бяха във ваканция; те се появиа, когато вече оздравях.

Роден сам изнасяше уроците; гувернантката се занимаваше с момичетата, докато той не пристигнеше, след като бе свършил с момчетата; преподаваше на младите си ученици писане, аритметика, малко история, рисуване, музика и за тази цел не прибгваше до услугите на никой друг.

Отначало изразих учудването си пред Розали, че баща ѝ, след като беше лекар, успява да бъде в същото време и учител; казах, че за мен е странно, че след като може да живее охолно, без да прави нито едното, нито другото, той сам си създава грижи. Розали, с която бях вече твърде близка, се изсмя на моето разсъждение; начинът, по който тя прие думите ми, само засили моето любопитство и аз я помолих да ми се довери.

— Слушай — каза ми очарователното момиче с всичката невинност на възрастта си и с всичката наивност на обичливия си характер. — Слушай, Терез, ще ти кажа всичко, виждам, че си честно момиче... Не си способна да издадеш тайната, която ще ти поверя. Несъмнено, скъпа приятелко, баща ми би могъл да си спести всичко това и ако упражнява единия или другия от тези занятия, за това има две причини, които сега ще ти разкрия. Той се занимава с медицината поради влечение, заради удоволствието да прави нови открития в това изкуство; откритията му са тъй многобройни, че днес по общо мнение минава за един от най-способните лекари във Франция; работил е двадесет години в Париж и по собствено желание се е оттеглил на село. Местният лекар в Сен-Марсел се нарича Робо, баща ми го е взел под свое покровителство и го е включил в експериментите си. А сега, Терез, ти искаш да узнаеш какво го кара да поддържа пансиона?... Развратът, моето момиче, единствено развратът, една страст, достигнала у него краен предел. За баща ми учениците от двата пола

са предмети, които зависимостта подчинява на неговите наклонности, и той се възползува от това... Но виж какво... последвай ме — добави Розали. — Днес е точно петък, един от трите дни в седмицата, когато той наказва провинилите се; именно в наказанията баща ми намира удоволствие; следвай ме ти казвам, ще видиш как той прави това. Можем да наблюдаваме всичко от една стаичка до моята спалня, съседна на неговия кабинет; да отидем там, без да вдигаме шум, и не забравяй, че не бива да казваш никому нито дума за това, което чу и което ще видиш.

За мен бе извънредно важно да разбере нравите на този нов за мен човек, който ми предлагаше убежище, и не можех да пренебрегна нищо, което може да ми ги разкрие; аз тръгвам след Розали; тя ме отвежда до една преграда, между разхлабените дъски на която имаше достатъчно пролуки, за да може да се наблюдава всичко, което става в съседната стая.

Едва-що се настанихме там, и ето че Роден влиза, водейки със себе си едно четиринадесетгодишно момиче, бяло и красиво като Амур; бедното създание, наясно какво го чака, обляно в сълзи, следва, хлипайки, своя учител; то се хвърля в краката му и моли за милост, ала непреклонният Роден усеща как собствената му строгост разпалва в сърцето му първите искри на удоволствието; тези искри личат вече в свирепия му поглед...

— О, не, не! — възкликва той. — Това далеч не ви се случва за пръв път, Жюли; разкайвам се за своята доброта, тя само те тласна към нови провинения; но дори да не бяха те, нима последното не е достатъчно тежко, за да не ми позволи да проявя снизхождение, дори да го желяех?... Да дадеш писмо на момче на влизане в училище!

— Господине, уверявам ви, че това не е истина!

— О, аз видях, аз видях.

— Не му вярвай — обади се Розали, — това са провинения, които той измисля, за да му послужат за претекст; това същество е истински ангел, но му се съпротивлява и затова той е груб с нея.

Междувременно Роден, силно възбуден, сграбчва ръцете на момичето и ги завързва за халката, която виси на един стълб в средата на стаята за наказания. Жюли не може вече да оказва съпротива... никаква, само прелестната ѝ главица е обърната горестно към нейния мъчител, великолепните ѝ коси са разпилени и сълзите текат по

прекрасното лице... най-нежното... най-привлекателното. Роден наблюдава картината, тя го разпалва; той стяга превръзката върху умолително отправените към него очи; Жюли не вижда нищо; Роден, вече без стеснение, сваля воала на приличието, ризата на момичето под корсета е вдигната до хълбоците... Каква белота, каква хубост! Сякаш самите Грации са отронили розови листенца върху цветовете на лилията. Кое същество в своята суровост би обрекло на страдания толкова свежи... толкова пикантни прелести? Кое същество би дирило удоволствие в сълзите и болката? Роден съзерцава... очите му блуждаят, ръцете му се осмеляват са осквернят цветовете, които жестокостта му ще обрули. Ние сме точно срещу него и нито едно движение не може да ни убегне; развратникът ту разтваря, ту стиска нежните прелести, които го омагьосват; той ни ги показва от всички страни, но спира само до тях. Макар и истинският храм на любовта да е на негово разположение, Роден, верен на своя култ, дори не поглежда към него, той дори се бои от вида му; ако самата поза го разкрие, той го прикрива; най-малкото отклонение би смутило преклонението му, той не иска нищо да го разсейва... Най-сетне яростта му минава всякакви граници, отначало той я излива в оскърбления, бълва заплахи и хули срещу малката клетница, разтреперена при мисълта за ударите, които ще разкъсат плътта ѝ. Роден вече не е на себе си, той грабва наръч пръчки от едно каче, където те киснат в оцет, за да бъдат по-жилави и парливи.

— Хайде — казва той, като приближава до жертвата си, — пригответе се, трябва да страдате...

И силната му ръка замахва немилостиво с пръчките по всички части, които са открити за него, нанася двадесет и пет удара, които бързо зачервяват доскоро нежнорозовата гладка кожа.

Жюли викаше... пронизителни викове, които разкъсваха сърцето ми... сълзи текат изпод превръзката и падат като перли по прекрасното ѝ лице; това само разярява още повече Роден... Той протяга ръце към натъртените места, опипва ги, стиска ги и сякаш ги подготвя за нови нападения; те не закъсняват, Роден замахва отново, всеки негов удар е придружен от оскърбление, заплаха и упрек... бликва кръв... Роден е в екстаз; той се наслаждава на гледката на доказателствата за собствената си свирепост. Той вече не издържа, безсрамието му издава неговата страст; той не се бои да се разкрие напълно; Жюли не може

да го види... За момент той е привлечен от пробива в крепостта, би искал да се качи на него като победител, но не смее; отдава се отново на мъчение, удря с все сила; най-после разтваря с удари това убежище на грацията и сладострастието... Той вече не знае къде се намира; опиянението му е такова, че направо губи разсъдъка си; ругае, богохулствува, крещи, нищо не убягва на зверските му удари, всичко, което му попадне, е сполетяно от същата съдба; ала все пак негодникът спира; той усеща, че ако продължи, рискува да изгуби сили, нужни му за нови действия.

— Облечете се — казва той на Жюли, като я развързва и сам се пооправя. — Ако пак направите подобно нещо, не забравяйте, че няма да ви се размине така леко.

Жюли се връща в класа, а Роден отива при момчетата; скоро довежда един петнадесетгодишен ученик, красив като деня; Роден го мъмри; с него той видимо се чувства по-непринудено, гали го, целува го, докато го поучава:

— Заслужавате да ви накажа — казва той, — и ще ви накажа...

При тези думи той надминава с това момче всички граници на приличието; ала сега всичко го привлича, нищо не му убягва; воалите са вдигнати и всичко бива опипвано безразборно; Роден заплашва, гали, целува, нагрубява; нечестивите му пръсти търсят да пробудят у това момче сладострастие, което да отвърне на неговото.

— Ето — заявява този сатир, като вижда, че е успял, — ето ви в състояние, което ви е забранено... Обзалагам се, че още две движения, и всичко ще отиде върху мен.

Съвсем уверен в усещанията, които предизвиква, той се приближава, за да получи наградата си, и устата му става храм, който да приеме сладкия тамян; ръцете му насочват струите, той ги привлича, поглъща ги, сам готов да избухне, но преди това иска да стигне докрай.

— Ах! Ще ви накажа за тази глупост — казва той, като се надига.

Хваща ръцете на младежа, завързва ги и се добира до олтара, в който да принесе жертва на яростта си. Той го разтваря, покрива го с целувки, езикът му потъва в него, скрива се целят. Роден, пиян от любов и ярост, смесва в изразите си двете чувства...

— Ах, малък негоднико — възкликва той, — трябва да ти отмъстя за бляновете, които пораждаш у мен.

Пръчките са в ръката му; Роден удря; по-възбуден без съмнение, отколкото преди с весталката, ударите му стават много по-силни и по-многобройни; детето плаче, Роден изпада в екстаз, но нови удоволствия го зоват, той развързва момчето и се впуска към нови жертвоприношения. Едно тринадесетгодишно момиче идва след момчето, а след него друг ученик, последван от момиче; Роден бичува девет ученици, пет момчета и четири момичета; последен е един четиринадесетгодишен младеж с пленителни черти; Роден иска да му се наслади, момчето се брани; замаян от похот, Роден го удря и като не може вече да се сдържи, негодникът праща пенестите струи на страстта към изранените части на своя ученик, измокряйки го от хълбоците до петите; нашият съдник, разгневен, че не е имал сили да се въздържи, сърдито развързва момчето и го праща в класа с уверението, че неговото не се губи. Ето това са думите, които чух, и картините, които ме поразиха.

— О, Боже — обърнах се аз към Розали, когато ужасните сцени приключиха, — как е възможно да се стига до подобни крайности? Как е възможно човек да намира удоволствие в страданията, които причинява?

— О, ти не знаеш всичко — отвърща ми Розали. — Слушай — казва ми тя, докато отиваме в нейната стая, — това, което видя, ти е дало да разбереш, че когато баща ми си позволява известни неща с тези млади ученици, той отива много по-далеч; той се възползува от момичетата по същия ужасен начин, както и от момчетата. (Розали ми даде да разбере, че става дума за същото престъпно деяние, на което аз самата щях да стана жертва с главатаря на разбойниците, в чиито ръце бях попаднала след бягството ми от затвора Консиержери. И както бях обезчестена от лионския търговец.) По този начин — продължи моята приятелка — момичетата не изгубват своята чест, няма опасност от бременност и нищо не им пречи да си намерят след това съпрузи; всяка година той покварява така почти всички момчета и поне половината от другите деца. От четиринадесетте момичета, които видя, осем вече са омърсени по този начин, насладил се е и на девет момчета; двете жени, които прислужват, са подложени на същите ужасии... О, Терез — възкликна Розали, като се хвърли в обятията ми, — о, скъпо момиче, и аз също, и аз бях съблазнена още от ранно

детство; бях осемгодишна, когато станах негова жертва... Без да мога, уви! Без да мога да се защита.

— Но, госпожице — прекъснах я аз потресена, — а религията? Остава ви поне този изход... Не се ли обърнахте към някой духовен наставник, комуто да доверите всичко?

— Ах, нима не знаеш, че като ни покварява, той постепенно задушаваше у нас кълновете на религията и ни забраняваше външните ѝ прояви?... И впрочем бих ли могла да го направя? Та той едва ме е образовал. Малкото, което ми е казал по този предмет, е било от страх да не би невежеството ми да издаде неговото безбожие. Аз никога не съм се изповядвала, не съм приемала първото причастие, той така умело се надсмива над всичко и знае как да ни внушава и най-дребните си мисли, че завинаги отдалечава от техния дълг всички, които е съблазнил; а ако те трябва да го изпълняват заради семействата си, правят го хладно и с такова безразличие, че той може изобщо да не се бои от тяхната недискретност. Ала убеди се, Терез, убеди се със собствените си очи — продължи тя, като ме бутна бързо в кабинета, от който току-що бяхме излезли. — Ела, стаята, в която той наказва учениците си, е същата, в която ни се наслаждава; ето че часът свърши и идва моментът, когато той, възбуден от тези предварителни ласки, ще пристигне да се възнагради за принудителната сдържаност, която предпазливостта понякога му налага, застани където беше, скъпо момиче, и очите ти ще видят всичко.

Колкото и малко да бе любопитството ми към тези нови ужаси, по-добре бе да се върна в този кабинет, отколкото да ме заварят с Розали по време на учебния час; Роден непременно би се усъмнил. Едва-що се настанявам, и ето че Роден влиза при дъщеря си; той я завежда в стаята, за която стана дума; двете прислужници също пристигат; и там безсрамният Роден, нямайки вече от какво да се пази, спокойно се отдава без никакви задръжки на всички проявления на разврата. Двете селянки, съвсем голи, са бичувани с все сила; докато той прави това с едната, другата му го връща, а междувременно той покрива с най-долни, буйни и отвратителни ласки същия олтар на Розали, който тя, покачена на един фотьойл и леко наведена, му предоставя. Най-сетне идва и редът на тази клетница: Роден я завързва на стълба, както правеше със своите ученички, и докато едната или другата, а понякога и двете селянки едновременно го бичуват, той удря

дъщеря си от хълбоците до бедрата, изпаднал в забрава. Възбудата му е изключителна, той реве, богохулствува, удря; устните му веднага се впиват там, където току-що са ударили пръчките. И вътрешността на олтара, и устните на жертвата... всичко, с изключение на предните части, всичко е изпохапано и осмукано; скоро, без да променя позата, като само я прави по-удобна, Роден прониква в тясното убежище на удоволствието; през това време гувернантката предлага същия трон на целувките му, а другото момиче го удря колкото има сили; Роден е на седмото небе; той разцепва, разкъсва, с хиляди горещи целувки бележи страстта си върху всичко, до което се докосне неговата похот; бомбата избухва и опияненият развратник дръзко се наслаждава на върховно удоволствие сред кръвосмешението и позора.

Роден отиде да обядва; след толкова подвизи имаше нужда да се подкрепи. Вечерта пак имаше училище и наказания; можех отново да наблюдавам подобни сцени, ако желаех, но видяното ми стигаше, за да ме убеди как да отговоря на предложението на този негодник. Два дни след тези събития той лично дойде в стаята ми да ме попита. Изненада ме в леглото. Под предлог, че иска да види дали са останали белези от моите рани, той пожела да ме прегледа гола, без да мога да му възразя, и тъй като той правеше това два пъти дневно от един месец насам, без да забележа нищо, което би могло да засегне моята свян, не сметнах, че трябва да се противя. Ала този път Роден имаше други планове: като стига до предмета на своето обожание, той премята едно от бедрата си през кръста ми така, че аз се оказвам буквално без възможност за съпротива.

— Терез — казва ми тогава той, докато ръцете му ме опипват по начин, който не оставя сянка на съмнение, — ето ви възстановена, скъпа, сега можете да ми засвидетелствувате благодарността, от която, както виждам, сърцето ви прелива, можете да го направите много лесно, трябва ми само това — продължава този подлец, като ме задържа с все сили в тази поза. — Да, само това, ето моята отплата, никога не искам друго от жените... А в живота си не съм виждал нищо по-прекрасно — продължава той. — Каква закръгленост... Каква еластичност... Колко нежна е кожата!... О! Непременно искам да му се насладя...

Като казва това, Роден, вероятно готов да изпълни своя план, за да се подготви за момент, е принуден да ме отпусне; аз се възползвам

от това и се изплъзвам от ръцете му.

— Господине — казвам му аз, — моля ви да не се съмнявате, че нищо на този свят не би могло да ме принуди да извърша ужасните неща, които, изглежда, искате от мен. Дълга ви благодарност, признавам, ала никога не ще ви се отплатя с цената на престъпление. Аз съм бедна и нещастна, няма съмнение; няма значение, ето малкото пари, които имам — продължих, като му подадох полупразната си кесия, — вземете колкото сметнете за необходимо, но моля ви, позволете ми да си отида оттук, щом бъда в състояние да го сторя.

Роден, явно объркан от съпротивата, която не бе очаквал от страна на едно момиче, лишено от средства и което поради присъща на мъжете несправедливост смяташе за безчестно само поради неговата бедност, ме погледна внимателно.

— Терез — каза той след малко, — твърде неуместно е да се правиш на весталка точно пред мен; струва ми се, имах право на малко благодарност от твоя страна; няма значение, задръж парите си, но не си отивай. Ще се радвам да има в дома ми едно целомъдрено момиче, тези, които са около мен, далеч не са такива!... Щом се показваш тъй добродетелна в този случай, надявам се да бъдеш такава във всички други случаи. Това ще ми бъде от полза, дъщеря ми те обича, само преди малко тя ме молеше да те убедя да не ни напускаш; каня те да останеш при нас.

— Господине — отговорих аз, — няма да бъда щастлива тук; двете жени, които ви прислужват, се стремят да получат от вас всички добри чувства, които можете да им дадете; те ще гледат на мен не без ревност и рано или късно ще бъда принудена да си отида.

— Не се бой — отвърна Роден, — не се страхувай от ревността на тези жени, ще съумея да ги поставя на мястото им и да запазя твоето; само ти ще се ползуваш от доверието ми и не ще рискуваш нищо. Ала за да бъдеш все така достойна за него, първото, което искам от тебе, Терез, е пълна дискретност. Тук стават много неща, противни на добродетелта, трябва всичко да виждаш, мое дете, всичко да чуваш и никога нищо да не казваш... Ах! Остани при мен, Терез, останете, мое дете, ще те задържа с радост; сред многобройните пороци, в които ме въвличат огненият ми темперамент, необузданият ми ум и поквареното ми сърце, поне ще имам утехата, че до мен живее едно

добродетелно същество, при което ще намирам приют както в божиите нозе, след като се наситя на разврата...

„О, Боже! — помислих си аз тогава, — значи все пак добродетелта е нужна, значи човек не може без нея, след като дори развратникът дири утеха в нея и вижда в нея убежище!“ Сетне, като си спомних молбите на Розали да не я напускам и като сметнах, че откривам у Роден някои добри черти, аз окончателно реших да остана у него.

— Терез — каза ми Роден няколко дни по-късно, — ще те настаня да живееш при дъщеря ми; така няма да става нужда да имаш работа с другите ми две прислужнички, а ще ти плащам и триста ливри заплата.

При моето положение такова място бе истинско съкровище; разпалена от желание да върна към доброто Розали, а може би и баща ѝ, ако успеех да постигна над него някакво влияние, не съжалих за това, което бях направила... Роден ми поръча нови дрехи, незабавно ме отведе при дъщеря си, като ѝ заяви, че ме поверява на нея; Розали ме прие с небивала радост и аз бързо се настаних при нея.

Не бяха минали и осем дни, и аз се захех да осъществя промяната, която бях намислила, ала Роден бе толкова закоравял, че всичките ми опити се прекършваха.

— Не си мисли — отвърщаше той на разумните ми съвети, — че уважението, което донякъде изразих към твоята добродетел, е доказателство, че истински почитам добродетелта или пък че я предпочитам пред порока. Не си въобразявай това, Терез, ще сбъркаш; тези, които, коментирайки всичко, което сторих за теб, поддържат, че добродетелта за мен е нещо важно и необходимо, ще изпаднат в дълбоко заблуждение и би ми било неприятно, ако и ти мислиш така. Колибата, която ме пази от слънце по време на лов, за да не изгорят неговите лъчи тялото ми, не може да бъде нещо, без което не мога, необходимостта от нея е само временна; чувствавам се донякъде заплашен от нещо, намирам убежище, използвам го, ала може ли то да се нарече истински полезно? Не е ли то всъщност достойно за презрение? В едно напълно покварено общество добродетелта не може да служи за нищо; тъй като ние не я притежаваме, трябва или да я имитираме, или да си служим с нея, за да не се боим от тези, които наистина я следват. Ако никой не я приема, тя ще стане безполезна.

Следователно аз не греша, като твърдя, че ползата от нея е случайна или временна; добродетелта не е начин на живот с безспорна стойност, а само начин на държание, който се мени според климата и следователно не е нещо реално: само това е достатъчно, за да разкрие нейната нищожност. Единствено неизменното е истински добро; това, което непрекъснато се променя, не може да претендира за същото; ето защо неизменността е издигната до едно от качествата на Всемогъщия Бог. Ала добродетелта е изцяло лишена от това свойство: по земното кълбо едва ли биха могли да се открият два народа, които да са добродетелни по един и същ начин; следователно в добродетелта няма нищо реално, нищо добро във вътрешната ѝ същност и тя не заслужава да я превъзнасяме: трябва да си служим с нея като с подпора, тактично да приемаме тази нейна разновидност, която е характерна за страната, в която живеем, за да ни оставят на мира тези, които имат вкус към нея или които поради положението си трябва да я почитат; и за да може тази добродетел, която преобладава условно там, където живеете, да ви предпази от хората, отдали се на порока. Но още веднъж, това е временно и нищо не придава на добродетелта някаква реална стойност. Впрочем има добродетели, невъзможни за някои хора; как бихте могли да ме убедите, че в природата съществува добродетел, която се бори със страстите или е несъвместима с тях? Ако е така, как тя може да бъде добра? Несъмнено хората, за които става дума, ще предпочетат пороците, защото те са единственият начин... единственото средство, отговарящо на физиката или на телесните им органи; ако приемем това, значи съществуват твърде полезни пороци; а как в такъв случай добродетелта, която им се противопоставя, може да бъде полезна? На това ви казват: добродетелта е полезна за другите хора и в този смисъл тя е добра; защото, ако е прието да се прави само това, което е добро за другите, аз на свой ред ще получавам само добро. Ала това разсъждение е чист софизъм; заради малкото добро, което получавам от другите по причина, че те следват добродетелта, самият аз, принуден да я следвам, ежедневно трябва да правя милион жертви, без да получа за това никаква отплата. Ако получавам по-малко, отколкото давам, значи съм направил лоша сделка; аз страдам от лишенията, на които ме подлага добродетелта, много повече, отколкото получавам удоволствие от страна на тези, които са истински добродетелни; условията не са равни и аз не бива да им се подчинявам, и сигурен, че

ако съм добродетелен, не ще успея да сторя на другите толкова добро, колкото ще получа неприятности, ако упорствувам, не е ли по-добре да се откажа да ги дарявам с щастие, което ми струва толкова скъпо? Сега остава вредата, която ми нанасят другите, ако съм порочен, и злото, което ще понеса на свой ред, ако светът приличаше на мен. Приемем ли един цялостен кръговрат на порока, рискът за мен е сигурен; ала болката, предизвикана от този риск, е възмездена чрез удоволствието от риска, на който подлагам другите; ето че равенството е възстановено и всички по този начин сме приблизително еднакво щастливи: нещо, което не съществува и не би могло да съществува в едно общество, където едни са добри, а други лоши, защото то произхожда от смесицата на постоянните клопки, които в другия случай не се срещат. В едно смесено общество всички интереси са различни: това е вечният извор на нещастията; в другата общност интересите са еднакви, всеки индивид, който я съставя, е дарен със същите вкусове, същите наклонности, всички вървят към една цел и са щастливи. Ала глупаците твърдят, че злото не може да носи щастие. Това наистина е така, когато всички са се наговорили да се кланят на доброто; ала обезцените ли, принизите ли това, което е прието да се нарича добро, почитате ли само това, което глупаво сте наричали преди зло, и всички хора ще изпитват удоволствие да го вършат не защото ще бъде позволено (понякога това би могло да намали неговата привлекателност), а защото законите вече не ще го наказват, а те поради страха, който внушават, намаляват удоволствието, което природата е вложила в престъплението.

Нека си представим общество, в което кръвосмешението (да причислим това деяние към всички други), та нека приемем, че в това общество кръвосмешението е престъпление; тези, които му се отдават, ще бъдат нещастни, защото общественото мнение, законите, религията, всичко ще убива удоволствието; тези, които желаят да вършат това и не се осмеляват поради изброените препятствия, също ще бъдат нещастни; така законът, който осъжда кръвосмешението, ще създаде само нещастни хора. Ако в едно съседно общество кръвосмешението не е престъпление, тези, които не желаят да го практикуват, съвсем няма да бъдат нещастни, а тези, които го желаят, ще бъдат щастливи. Значи обществото, разрешило това деяние, ще бъде по-подходящо за хората, отколкото другото, провъзгласило това

деяние за престъпление. Това се отнася за всички останали деяния, така неуместно смятани за престъпни: разглеждайки ги от този ъгъл, вие създавате цяло множество нещастници; разрешите ли ги, никой не ще се оплаква; защото този, който харесва това деяние, ще му се отдава спокойно, а този, който не се интересува от него, или не страда от неговата липса, или пък намира възмездие от нанесената му евентуално вреда чрез безброй други вреди, които той може да стовари върху тези, които са го оцетили. И така, в едно престъпно общество всички са щастливи или пък безгрижни, което никак не е зле; следователно в това, което наричаме добродетел, няма нищо добро, нищо достойно за уважение, нищо, което да носи щастие. Нека тези, които я следват, не се гордеят заради почитта, която устройството на нашите общества ни принуждава да ѝ отдаваме; това е плод на стечение на обстоятелствата, на чиста условност, ала в действителност този култ е въображаем и добродетелта, която за момента е негов предмет, не става от това по-прекрасна.

Такава беше пъклената логика на злощастните Роденови страсти; ала Розали, по-нежна и далеч не толкова развратена, Розали, ненавиждаща ужасите, на които бе подлагана, по-охотно се поддаваше на моето влияние; аз горещо желяех да я накарам да изпълни първите си религиозни задължения; за това бе необходимо да бъде посветен и някой свещеник, а Роден не искаше да вижда подобни хора в къщата си, той се отвращаваше от тях, както и от култа, който проповядваха: за нищо на света той не би допуснал свещеник да се доближи до дъщеря му; да отведе девойката при духовен наставник, също бе невъзможно; Роден никога не пускаше Розали да излиза без придружител; затова трябваше да се изчака някой стоден случай; през това време аз просвещавах девойката; като я приобщавах към добродетелите и по този начин я насочвах към религията, разкривах ѝ светото учение и върховните тайнства и така свързвах едно с друго тези две чувства, че ги правех неотделими от щастieto в живота.

— О, госпожице — казах ѝ аз един ден, като триех сълзите ѝ на разкаяние, — възможно ли е човек да бъде толкова заслепен, та да не вярва, че е орисан за по-добър живот? Не е ли достатъчна способността му да познава своя Бог, за да проумее, че това благоволение му е дадено, за да може да изпълнява своя дълг към него? И каква би могла да бъде основата на култа към Всевишния, ако

не добродетелта, на която той е въплъщение? Творецът на толкова блага може ли да има друг закон освен закона на доброто? Нашите сърца могат ли да му угодят, ако не са изпълнени с добро? Струва ми се, че за чувствителните сърца не са необходими други подбуди за любовта към Бога освен тези, които вдъхва благодарността. Нима не е благоволение, че ни е дадено да се наслаждаваме на хубостите на този свят, не му ли дължим благодарност за тази добрина? Ала още една причина затвърждава, сключва веригата на нашите задължения; защо ще отказваме да изпълняваме Божиите закони, след като те са в същото време закони, които осигуряват добруването ни сред хората? Не е ли приятно да чувствуваш, че ставаш достоен за Всевишния само като следваш добродетелите, които трябва да ни осигурят мир в земното ни битие, и че средствата, които ни правят достойни да живеем сред себеподобните ни, са същите, които след този живот ни осигуряват място до Божия трон? Ах, Розали, колко слепи са тези, които желаят да ни отнемат тази надежда! Подмамени, съблазнени от жалките си страсти, те предпочитат да отрекат вечните истини, отколкото да се подложат на лишенията, които ще ги направят достойни за тях. Те предпочитат да казват: „Мамят ни“, нежели да признаят, че сами се мамят; мисълта за това, което биха могли да изгубят, ще попречи на нечистото им сладострастие; струва им се по-малко ужасно да унищожат небесната надежда, отколкото да платят цената, на която биха могли да я постигнат. Но когато тези тиранични страсти у тях отслабнат, когато воалът бъде разкъсан, когато нищо не може да се противопостави в техните покварени сърца на властния глас на Бога, когото те са отричали, колко ужасно е, Розали, това връщане към себе си! И колко скъпо дошлите с него угризения ги карат да платят мига, в който, заслепени, те са сгрешили! Ето как трябва да съдим за човека, за да разберем постъпките му: не бива да вярваме на това, което той казва в миг на опиянение или на трескав унес, а когато успокоеният му разум, използвайки цялата си енергия, търси истината, отгатва я и я вижда. Тогава ние сами се устремяваме към Бога, когото преди сме отричали; отправяме към него жалба и той ни утешава, молим му се и той ни чува. Ах, защо ще отричам, защо ще пренебрегвам оногова, комуто дължа щастието си? Защо ще повтарям след заблудения: „Няма Бог“, докато сърцето на разумния ми предлага всеки миг доказателства за неговото съществуване? Струва ли си да бълнувам с безумните, след

като мога да се отдам на правдиви мисли с мъдрите? И все пак всичко произтича от този първи принцип: след като съществува Бог, той изисква почит, а основа на тази почит е несъмнено добродетелта.

От тези първични истини аз лесно извличах другите и Розали, която беше атеистка, скоро стана християнка. Ала как можех да придам външен израз на това вътрешно убеждение? Розали, принудена да се подчинява на баща си, можеше да даде израз единствено на отвращението си, а с човек като Роден не бе ли това твърде опасно? Той си оставаше непреклонен; никое мое разсъждение не можеше да му повлияе; но ако не успявах да го убедя, от своя страна той също не можеше да ме разколебае.

Все пак това училище, постоянните опасности, съвсем осезаеми, ме караха да треперя за Розали и не почувствувах ни най-малка вина, когато реших, че тя трябва да напусне този развратен дом. Струваше ми се по-малко грешно да я изтръгна от ръцете на отдалия се на кръвосмешение баща, отколкото да я оставя на произвола на всички рискове, които я дебнеха. Вече ѝ бях загатнала това и не бях далеч от успеха, когато внезапно Розали изчезна от къщи, без да мога да разбера къде е отишла. Когато питах прислужничките или самия Роден, уверявах ме, че била заминала да прекара лятото у една роднина на десетина левги оттук. Запитах ли съседите, те отначало се учудваха, че човек от дома задава подобни въпроси, а после ми отвърщаха като Роден и слугите: видели я, целунали я в деня на нейното заминаване; отвсякъде получавах все същия отговор. Когато питах Роден защо са скрили от мен заминаването ѝ и защо аз не съм последвала господарката си, той ме убеждаваше, че единствена причина за това било да се избегне една болезнена и за двете сцена и че без съмнение скоро ще видя отново своята приятелка. Трябваше да се задоволя с тези отговори, но те трудно можеха да ме убедят. Можех ли да предположа, че Розали — Розали, която толкова ме обичаше! — би се съгласила да ме остави, без да ми каже нито дума? А доколкото познавах характера на Роден, няхах ли основание да се тревожа за съдбата на тази клетница? Ето защо реших да разбера на всяка цена какво е станало с нея, като употребя всички възможни средства.

Още на другия ден, останала сама вкъщи, аз преброждам всички кътчета; струва ми се, че долавям някакви стенания от едно тъмно мазе... Приближавам се до един куп дърва, зад който е залутана тясна

врата; напредвам, като отстранявам всевъзможни препятствия... отново чувам същите звуци; струва ми се, че различавам техния източник... Вслушвам се още по-внимателно... Няма никакво съмнение.

— Терез — чувам най-сетне, — о, Терез, ти ли си?

— Да, скъпа и нежна приятелко!... — възкликнах аз, като познах гласа на Розали... — Да, аз съм, Терез, която Небето е пратило да ти помогне...

Въпросите ми следват така бързо, че едва оставят време на това загадъчно момиче да отговори. Най-сетне научавам, че няколко часа преди нейното изчезване Рамбо, приятелят и колегата на Роден, я прегледал съвсем гола и че тя получила заповед от баща си да се отдаде с Рамбо на същите ужаси, които Роден искал от нея всеки ден; тя оказала съпротива, ала разяреният Роден я сграбчил и сам я подложил на неудържимите посегателства на своя побратим; че след това двамата приятели дълго разговаряли тихо, докато тя стояла гола, като идвали от време на време да я прегледат отново и да ѝ се насладят по същия престъпен начин или да я измъчват, използвайки различни средства; в края на краищата след три-четири часа подобно отношение Роден ѝ заявил, че се налага да я изпратят на село у някаква роднина; ала трябвало да замине веднага, без да казва на Терез по причини, които той щял да ѝ разкрие на самото място, където сам щял да дойде на следващия ден. Той дал на Розали да разбере, че става дума за женитбата ѝ и че по тази причина Рамбо я е прегледал, за да разбере дали може да бъде майка. Розали наистина потеглила, придружена от една възрастна жена; тя прекосила градчето, пътем се сбогувала с някои познати; ала след като се спуснала нощта, водачката ѝ я върнала в бащината къща, където се прибрали към полунощ. Роден, който я очаквал, я сграбчил, запушил ѝ устата и без нищо да каже, я захвърлил в това мазе, където оттогава впрочем я хранели добре и се грижели за нея.

— Боя се от най-лошото — добави бедното момиче, — отношението на баща ми към мен оттогава, думите му, всичко, което се случи преди прегледа на Рамбо, всичко, Терез, всичко сочи, че тези чудовища ще ме използват за някой от своите експерименти и с твоята клета приятелка Розали ще бъде свършено.

Сълзи потекоха от очите ми и аз запитах клетото момиче дали знае къде слагат ключа от това мазе; тя не знаела, но все пак смяташе, че те едва ли имат обичай да го носят със себе си. Аз го търсих навсякъде; напразно; дойде часът да тръгвам, без да съм помогнала с нищо на това скъпо дете освен с утеха, с малко надежда и сълзи на състрадание. Тя ме накара да се закълна, че ще дойда пак на другия ден; обещах ѝ, като я уверих, че дори дотогава да не съм открила нищо съществено за нея, тозчас ще избягам от къщи, ще се обърна към правосъдието и каквото и да ми струва това, ще я спася от ужасната участ, която я заплашва.

Качвам се; тази вечер Рамбо вечеряше с Роден. Решена на всяка цена да изясня участта на моята господарка, аз се скривам в близост до апартамента, където се намират двамата приятели, и разговорът им само потвърждава опасенията ми за чудовищния план, с който двамата бяха заети.

— Никога анатомията няма да достигне своето съвършенство — каза Роден, — докато прегледът на органите не бъде извършен върху някое четиринадесет-петнадесетгодишно момиче, издъхнало от ужасна смърт; само при подобна контракция можем да достигнем до пълен анализ на една толкова важна част на тялото.

— Същото се отнася и до мембраната на девствеността — добави Рамбо; — за тази цел е необходимо момиче. Какво се наблюдава през пубертета? Нищо. Менструациите разкъсват химена и всички изследвания стават неточни; дъщеря ти е точно това, което ни е необходимо; макар и на петнадесет години, тя още не е имала менструация; начинът, по който ѝ се насладихме, с нищо не засегна тази мембрана и ние спокойно ще се занимаем с нея. Възхитен съм, че ти най-сетне се реши.

— Разбира се, че се реших — отвърна Роден, — отвратително е, когато дребни съображения спират по този начин прогреса на науката; нима великите хора са се оставяли да бъдат оковани в подобни достойни за презрение вериги? И когато Микеланджело е решил да представи Христос в натура, нима е имал угризения да разпъне на кръст един младеж и да рисува неговите страдания? Но щом се отнася до напредъка на нашето изкуство, нима подобни средства не са още по-необходими? Нима не е далеч по-малко зло да се прибегне до тях? Жертвува се един човек, за да бъдат спасени милиони; при такава цена

трябва ли да се колебаем? Нима убийството, извършено според законите, се различава от това, което ние са каним да извършим, и предметът на тези закони, които ние смятаме за мъдри, не е ли жертвуването на един човек за спасението на хиляда?

— Това е единственият начин да се просветим — каза Рамбо, — и в болниците, където съм работил през цялата си младост, съм виждал да се правят хиляди подобни експерименти; признавам, боях се поради връзките ти с това същество да не би да се разколебаеш.

— Какво! Защото ми е дъщеря? Хубава причина! — възкликна Роден. — И какво място заема според теб в сърцето ми подобна връзка? Все едно, че виждам малко семе, което губя при моите наслаждения. Едното не е по-важно за мен от другото. Всеки има право да вземе обратно това, което е дал; никога у никой народ на земята не е било оспорвано правото да разполагаш с децата си. Персите, медите, арменците, гърците са го използвали докрай. Законите на Ликург, образец за законодателите, не само са оставили всички права на бащите върху децата им, но осъждали на смърт тези от тях, които родителите отказвали да хранят, или тези, които страдали от вродени недъзи. Много от дивите племена убиват децата веднага след тяхното раждане. Почти всички жени в Азия, Африка и Америка абортират, без да се излагат на порицание; Кук откри този обичай по всички острови на Южните морета. Ромул разреши детеубийството; законът за Дванадесетте таблици също го толерира и чак до Константин римляните безнаказано подхвърлят или убиват децата си. Аристотел препоръчва това мнимо престъпление, сектата на стоиците го разглежда като достойно за възхвала; то все още се практикува широко в Китай. Всеки ден по улиците или в каналите на Пекин откриват повече от десет хиляди деца, убити или изоставени от родителите им, и на каквато и възраст да е едно дете в тази мъдра империя, бащата, за да се отърве от него, трябва само да го предаде в ръцете на съдията. Според законите на партите можеш да убиеш сина си, дъщеря си или брат си дори в зряла възраст; Цезар установява, че този обичай е широко разпространен у галите; много пасажи от Петокнижието доказват, че у Богоизбрания народ е било позволено да се убиват децата; самият Бог е поискал същото от Авраам. Както казва един от модерните философи, дълго се е смятало, че разцветът на империите зависи от робството на децата; това мнение се основава

върху принципите на най-здравия разум. Че какво! Един монарх смята за позволено да пожертвува двадесет-тридесет хиляди души само за един ден в името на собствения си интерес, а един баща да не може, когато сметне за необходимо, да бъде господар на живота на децата си! Каква безсмислица! Каква непоследователност и каква слабост от страна на тези, които подобни вериги задържат! Властта на бащата над неговите деца, най-истинската, единствената, която е послужила за основа на всички други видове власт, ни е подсказана от гласа на самата природа и задълбоченото изучаване на нейните действия ни предлага всеки момент примери за това. Цар Петър никога не се е съмнявал в това право, възползувал се е от него и е отправил публична декларация към всички съсловия на своята империя, в която казва, че според Божиите и човешките закони един баща има пълното и абсолютно право да осъжда своите деца на смърт без обжалване и без да се допитва до мнението на когото и да било. Само в нашата варварска Франция едно мнимо и смешно състрадание е трябвало да окове това право. Не — продължи Роден разгорещено, — не, приятелю, никога не ще мога да разбера защо един баща, който е пожелал да даде живот, да няма свободата да го отнеме. Причина за открай време неразумното ни отношение към действието, което има за цел да освободи един човек от себеподобните му, е смешната цена, която отдаваме на човешкия живот. Смятайки, че битието е най-голямото от всички блага, ние глупаво си въобразяваме, че вършим престъпление, като го отнемаме от тези, които се ползват от него; ала прекъсването на това битие или поне това, което следва от него, е толкова зло, колкото и животът е нещо добро; или по-скоро, ако нищо не умира, ако нищо не се разрушава, ако нищо не се губи в природата, ако всички разложени части на едно тяло очакват само да се разтворят, за да се появят отново под нови форми, не трябва ли да гледаме с пълно безразличие на убийството и как бихме посмели да виждаме в него нещо лошо? Дори в случая да ставаше дума само за моя приумица, пак бих приел това за нещо съвсем обикновено: а още повече, че сега се отнася за дълга към едно изкуство, тъй полезно за хората... Когато това действие може да донесе толкова много знание, това вече не е нещо лошо, приятелю, не е вече престъпление, а най-доброто, най-мъдрото, най-полезното от всички и престъпление би било само ако откажеш да го извършиш.

— Ах! — възкликна Рамбо, въодушевен от тези ужасяващи разсъждения. — Поддържам те, любезни; твоята мъдрост ме очарова, ала безразличието ти ме учудва, смятах, че си влюбен.

— Аз! Влюбен в момиче?... А, Рамбо, мислех, че по-добре ме познаваш; служа си с тези създания, когато не разполагам с нищо по-добро: изключителното ми влечение към удоволствията от този род, на които, както знаеш, се отдавам, прави за мен твърде ценни всички храмове, където мога да предложа моя тамян, и за да ги умножа, аз понякога приемам, че някое момиче е хубаво момче; ала когато някоя от тия женски за нещастие твърде дълго е подхранвала илюзията ми, отвращението ми се проявява с пълна сила и аз винаги съм намирал само една възможност да го разсея по най-приятен начин... Чуваш ли, Рамбо; Хилперик, най-сладострастният от всички френски крале, е мислел същото. Той заявявал, че в краен случай човек може да си послужи и с жена, ала само при задължителното условие да я убие, след като ѝ се е насладил.^[2] От пет години тази малка курва служи на удоволствията ми; време е да заплати прекратяването на моето опиянение, като прекрати своето съществуване.

Вечерята приключваше: по държанието на двамата безумци, по думите им, по действията им, по приготовленията им, най-сетне по състоянието им, което бе близо до делириум, аз се убедих, че няма време за губене и че унищожаването на клетата Розали бе предвидено за същата вечер. Аз изтичвам в мазето, решена да умра или да я спася.

— О, мила приятелко — извиквам ѝ аз, — нямаме време за губене... Тези чудовища!... За тази вечер... Те ще дойдат...

Като казвам това, аз правя неимоверни усилия да разбия вратата. Един от тласъците събаря нещо, протягам ръка, това е ключът; аз го вземам, бързам да отворя... Прегръщам Розали, карам я да бягаме, увещавам я да следва стъпките ми, тя се втурва... Справедливи Боже! Писано било добродетелта и този път да стане жертва, а чувството на най-нежно състрадание да бъде жестоко наказано... Роден и Рамбо, придружени от гувернантката, която им свети, се появяват внезапно: първият сграбчва момичето в момента, когато то прекрачва прага на вратата, отвъд която му остават само няколко крачки, за да бъде на свобода.

— Къде отиваш, нещастнице? — извиква Роден, като я хваща, докато Рамбо се справя с мен... — Аха! — продължава той,

поглеждайки към мен, — значи тази негодница ти е помогнала в бягството! Терез, значи това са вашите схващания за висша добродетел... Да отвлечеш една дъщеря от баща ѝ!

— Разбира се — отвърщам твърдо аз, — и съм длъжна да го направя, след като баща ѝ е тъй безчовечен, че посяга на живота на дъщеря си.

— Охо! Шпиониране и съблазняване — продължава Роден, — най-опасните пороци за една прислужница! Да се качваме, да се качваме, трябва да обсъдим този случай.

Розали и аз, влачени от двамата престъпници, се връщаме към стаите; вратите се затварят. Бедната дъщеря на Роден е завързана за колонките на едно легло и цялата ярост на двамата безумци се насочва към мен; обсипана съм с най-тежки упреци, отправят ми се най-ужасни заплахи; става дума ни повече, ни по-малко да бъда разрязана жива, за да наблюдават биенето на сърцето ми и да извършат върху тази част на тялото изследвания, невъзможни при труп. През това време ме събличат и ставам жертва на най-срамни опипвания.

— Най-напред — казва Рамбо — смятам, че трябва да атакуваме крепостта, която твоите старания са съхранили... А тя е великолепна! Възхити се на нежността и белотата на тези полулуни, които охраняват входа: никога девица не е била така свежа.

— Девица ли? Ами че тя е почти такава — отвърща Роден. — Само веднъж против волята ѝ е била изнасилена и оттогава нищо. Отстъпи ми за малко мястото...

И той безмилостно се присъединява към грубите и свирепи ласки, които, вместо да отдадат почит на идола, само го унижават. Ако там имаше пръчки, щях да пострадам жестоко. Споменаха за тях, ала не ги намериха и се задоволиха с това, което може да стори ръката; възбудиха ме... Колкото повече се бранех, толкова по-здраво ме държаха; когато все пак видях, че се канят да вършат и по-сериозни неща, аз се хвърлих в краката на моите палачи, предложих им живота си, за да запазя честта си.

— Но след като вече не си девствена — каза Рамбо, — какво значение има? Ти няма да бъдеш виновна за нищо, ние ще те изнасим, както веднъж вече ти се е случило, и при това положение съвестта ти не ще бъде натоварена с никакъв грях; всичко ще ти бъде отнето насила...

И безсрамникът, успокоявайки ме по този жесток начин, вече ме слагаше на канапето.

— Не — обади се Роден, като възпря разпаления си побратим, на когото щях да стана жертва, — нека не хабим енергията си за тази твар, помисли, че не можем повече да отлагаме операцията, която предвиждаме за Розали, и силите ни са необходими за това; да накажем тази нещастница по друг начин. — Като казва това, Роден поставя едно желязо в огъня. — Да — продължава той, — нека я накажем хилядократно повече, отколкото ако ѝ отнемем живота, нека я бележим, нека я жигосаме; това падение, прибавено към всичко друго, което е изтърпяло тялото ѝ, или ще я закара на бесилката, или ще я доведе до гладна смърт; поне дотогава тя ще страда и удължено по този начин, отмъщението ни ще бъде още по-сладко.

Той казва това; Рамбо ме сграбчва и ужасният Роден притиска зад рамото ми нажеженото желязо, с което белязват крадците.

— Сега нека посмее да се покаже, курвата — продължава това чудовище, — нека само посмее и посочвайки тази позорна буква, — аз ще съумея да изтъкна причините, които са ме накарали да я отпратя тъй скрито и спешно.

Превързват ме, обличат ме, подкрепят силите ми с няколко капки ликьор и използвайки нощната тъмнина, двамата приятели ме отвеждат до края на гората и безчовечно ме изоставят, след като още веднъж са ми припомнили колко опасно за мен ще бъде, ако посмея да отправя обвинение срещу тях в сегашното си положение.

Всяка друга освен мен не би обърнала внимание на техните заплахи; след като можех да докажа, че наказанието, на което бях подложена, не произхожда от никакъв съд, от какво можех да се боя? Ала слабостта ми, природната ми плахост, ужасът от моите нещастия в Париж и в замъка на Бресак, всичко това ме доведе до вцепенение и уплаха; мислех само как да избягам; засегната много повече от болката, че изоставям една невинна жертва в ръцете на тези двама негодници, готови без съмнение да я погубят, отколкото от моите собствени страдания. Водена по-скоро от гняв и печал, отколкото от физическа болка, аз незабавно тръгвам; ала без да мога да се ориентирам, без да питам някого, аз само се въртя около Париж и на четвъртия ден от моето пътешествие бях стигнала едва до Лийорсен. Знаейки, че този път може да ме отведе до Южните провинции, аз

реших да го следвам и така да се добера, както мога, до тези далечни краища, представяйки си, че мирът и покоят, тъй безмилостно отказвани ми в моята родина, ме чакат може би на другия край на Франция. Гибелно заблуждение! Колко още мъки трябваше да преживея!

Каквито и да са били моите страдания дотогава, все пак ми оставаше моята невинност. Жертва единствено на посегателствата на неколцина злодеи, с малки изключения аз все още можех да причисля себе си към обществото на почтените момичета. Всъщност аз бях истински омърсена само от едно изнасилване, извършено преди пет години, следите от което се бяха затворили... Изнасилване, извършено в момент, когато вцепенените ми сетива не ми бяха дали възможност дори да го почувствувам. В какво можех да упрекна себе си? Нищо, о, нищо! И моето сърце бе чисто; прекалено се гордеех с това и моята самонадеяност трябваше да бъде наказана и оскърбленията, които ме очакваха, бяха такива, че скоро нямаше да бъде възможно, колкото и малка да бе вината ми, да храня в сърцето си същите източници на утеха.

Този път всичко, което имах, бе у мен: с други думи, около сто екю, сбор от това, което ми бе останало от Бресак и което бях припечелила у Роден. Колкото и да бях нещастна, все пак се радвах, че не са ми отнели и тази подкрепа; успокоявах се, че с всичката непретенциозност, умереност и икономичност, на която бях привикнала, парите ще ми стигнат, докато успея да си намеря поне някаква работа. Белязването, на което бях подложена наскоро, не се виждаше и аз смятах, че ще мога винаги да го прикривам и белегът няма да ми попречи да припечелвам хляба си. Бях двадесет и две годишна, в добро здраве, с лице, което за мое нещастие предизвикваше само възторг; притежавах и някои добродетели, които, макар досега да ми бяха само вредили, ми служеха все пак за утеха, както ви споменах, и ме караха да се надявам, че ако един ден Бог не ме възнагради за тях, поне ще отклони нещастията, които те ми причиняваха. Изпълнена с надежда и кураж, аз продължих пътя си към Санс, където живях няколко дни. За една седмица се възстанових напълно; може би щях да намеря някакво място в този град, ала обзета от мисълта да се отдалеча, аз продължих пътя си с намерение да диря щастие в Дофине;

много бях слушала за тази област и вече си представях как ще постигна там благополучие. Сетне ще стане ясно доколко успях.

При никакви обстоятелства през живота ми религиозните чувства не ме бяха напускали. Презирайки празните софизми на хората без предразсъдъци, смятайки ги до един за резултат на безпътство, нежели на твърдо убеждение, аз им противопоставях моята съвест и моето сърце и намирах в тях необходимия отговор. Често принуждавана от премеждията да пренебрегвам задълженията на благочестието, аз поправях това веднага щом ми се удадеше случай.

Напуснах Оксер на седми август, никога няма да забравя онзи момент; бях изминала около две левги и тъй като горещината бе започнала да ме измъчва, аз се изкачих на една могила, увенчана с кичур дървета, недалеч от пътя, с намерение да се освежа и да подремна два часа на по-малко разноски, отколкото в странноприемницата, и на по-сигурно място, отколкото на пътя; настаних се под един дъб и след скромна закуска потънах в блажена дрямка. Дълго и спокойно ѝ се наслаждавах, а когато отворих очи, с удоволствие съзерцавах гледката, която се бе ширнала в далечината. Сред гората, която се простираше от дясната ми страна, на три-четири левги ми се стори, че забелязвам да се издига скромно малка камбанария... Приятно усамотение — казах си аз, — колко желано си ти от мен! Това сигурно е убежището на няколко добродетелни и кротки затворнички, отдадени изцяло на мисли за Бога... за техния дълг, или пък приютяваш неколцина свети пустинници, посветили се напълно на религията... Далеч от гибелното общество, където престъплението непрестанно бди, за да унижи и погуби невинността... Ах! Тук несъмнено обитават всички добродетели, уверена съм в това, и когато човешките злодейства ги прокудят от земната твърд, тук, в това убежище, се погребват те, скрити в гърдите на честити люде, които всеки ден ги славят и пазят.

Бях погълната от тези мисли, когато някакво момиче на моите години, което пасеше овце на същото това плато, се появи пред очите ми; разпитах го за тази обител и то ми обясни, че пред мен е манастир на бенедиктинци, в който живеят четирима самотници с несравнима набожност, скромност и въздържание.

— Веднъж в годината — продължи момичето — тук идват поклонници при един чудотворен образ на Богородица, която дарява

хората с всичко, което те пожелаят.

Обзета от силно желание да подиря подкрепа, като падна в нозете на светата Божия майка, аз питам девойката няма ли да дойде да се помоли заедно с мен, но тя ми отвръща, че това е невъзможно, тъй като майка ѝ я очаква, а и лесно ще мога сама да намеря пътя дотам. Тя ми го показва, уверява ме, че игуменът, достоен и свят човек, ще ме приеме много добре и ще ми предложи всичко, от което се нуждая.

— Нарича се дон Северино — добави момичето — и е италианец, близък родственик на папата, който го обсипва с благодеяния; той е благ, почтен и услужлив човек, петдесет и пет годишен е и две трети от живота си е прекарал във Франция... Ще останете доволна, госпожице — завърши овчарката, — вървете да получите напътствие сред това свято усамотение и ще се върнете оттам пречистена.

Този разказ разпали още повече моя порив, невъзможно бе да устоя на силното желание да посетя този свят храм и да поправя с добри дела миналото си греховно нехайство. Макар сама да се нуждая от милостиня, аз давам едно екю на момичето и ето ме на път към Сен-Мари-де-Боа, така се казваше манастирът, към който се отправих.

Щом слязох на равното, камбанарията изчезна от очите ми; ориентирах се само по гората и започнах да мисля, че разстоянието, за което забравих да попитам, ще да е много по-голямо, отколкото бях преценила; ала нищо не може да ме обезсърчи, стигам до началото на гората и като установявам, че все още е достатъчно светло, решавам да навляза в нея, разчитайки, че ще стигна до манастира преди падането на нощта. Не се вижда никаква следа от човешка ръка... Нито една къща, а и пътят е само една утъпкана пътека, която следвах наслуки. Бях изминала така пет левги, без да забележа каквото и да било, а слънцето бе почти престанало да праща светлина към земята, когато ми се стори, че долавям камбанен звън... Ослушвам се, тръгвам по посока на звука, ускорявам крачките си; пътеката малко се разширява, забелязвам жив плет и малко по-нататък манастира. Имаше нещо диво в това усамотение, наоколо не се виждаше никакво жилище, най-близкото бе на шест левги и огромни гори обграждаха манастира от всички страни; той бе разположен в една котловина и до него се стигаше след продължително спускане; по тази причина бях изгубила камбанарията от погледа си, след като се бях озовала сред полето.

Къщурката на градинаря бе долепена до оградата; оттам трябваше да се отбие човек, преди да влезе. Запитвам някакъв човек, вероятно вратар, дали е възможно да разговарям с игумена; той се осведомява какво ще искам от него; давам да се разбере, че ще се почувствувам възнаградена за всичките си усилия, които бях положила да стигна дотук, ако ми бъде позволено само за момент да коленича в нозете на чудотворната Богородица и на светите монаси, в чиято обител този божествен образ се съхранява. Градинарят звъни и влиза в манастира; ала тъй като е късно и отците вечерят, той се бави известно време. Най-сетне се появява с един от монасите.

— Госпожице — казва ми той, — ето дон Клеман, иконом на обителта; той идва да разбере дали заради това, което желаете, си струва да бъде тревожен игуменът.

Клеман, чието име най-малко съответствуваше на лицето му, бе мъж на четиридесет и осем години, изключително дебел, с гигантска талия, мрачен и свиреп поглед, който се изразяваше само с кратки груби фрази, произнесени с дрезгав глас, с лице на истински сатир и с вид на тиран; той ме накара да потреперя... Тогава в смутената ми памет изплува споменът за миналите ми нещастия, без да мога да ги пропъдя, сякаш бе изписан с кървави букви.

— Какво искате? — запита доста неприветливо монахът. — Сега време ли е да се ходи на църква?... Приличате ми на авантюристка.

— Свети човече — отвърнах аз, като се поклоних смирено, — помислих, че човек по всяко време може да се представи в божия дом; идвам за това от много далеч, изпълнена с усърдие и набожност, искам да се изповядам, ако е възможно, и когато видите моята съвест отвътре, ще се уверите дали съм достойна да коленича в нозете на светия образ.

— Но часът не е подходящ за изповед — отвърна по-меко монахът. — Къде ще прекарате нощта? Ние нямаме приют... По-добре да бяхте дошли сутринта.

Аз изтъкнах причините, които ми бяха попречили да направя това, и без да каже нищо, Клеман отиде да говори с игумена. Няколко минути по-късно църквата е отворена; дон Северино лично се приближава към мен, идва до хижата на градинаря и ме кани да вляза с него в храма.

Дон Северино, когото е най-добре да ви опиша веднага, бе петдесет и пет годишен, както ми бяха казали, но с приятна външност,

все още доста свеж и силен, с крайници като на Херкулес, ала без никаква грубост; в цялата му фигура имаше някаква мекота и елегантност и личеше, че през младостта си е притежавал всички черти на красив мъж. Имаше прекрасни очи и благородна осанка, говореше прямо, изискано и вежливо. Във всяка негова дума се усещаше приятен акцент, който, без да дразни, издаваше коя е неговата родина и признавам, всички външни обноски на този монах успокоиха донякъде опасенията, които бе предизвикал първият.

— Мила девойко — обърна се той ласкаво към мен, — макар часът да е неподходящ и да нямаме обичай да приемаме толкова късно, все пак ще изслушам вашата изповед и после ще видим как да ви осигурим прилично нощуване, за да можете утре да се поклоните на светия образ, който ви е довел тук.

Влизаме в църквата; вратите се затварят; запалват лампа близо до изповедалнята. Северино ми казва да заема мястото си; той сяда и ми предлага да му се доверя без никакво колебание.

Съвсем успокоена от компанията на видимо толкова кротък човек, след като се покайвам, аз не скривам нищо от него. Признавам му всичките си грешки; споделям всичките си нещастия; разкривам му дори позорния белег, който ми остави безчовечният Роден. Северино изслушва всичко с най-голямо внимание, дори ме кара да повторя някои подробности, проявявайки интерес и състрадание; ала отделни жестове, отделни думи все пак го издадоха; уви! едва по-късно помислих за това; когато успях да разсъдя спокойно върху това събитие, не можех да не си припомня, че монахът на няколко пъти си бе позволил действия, които показваха, че зад неговия интерес има прекалено много страст и че неговите въпроси се насочват охотно към неприличните подробности, но наблягаха с прекалено усърдие и върху следните пет момента:

1. Дали е вярно, че съм сираче и съм родена в Париж.
2. Сигурно ли е, че нямам никакви роднини, покровители и най-сетне някой, комуто бих могла да пиша.
3. Само с овчарката, която ми бе показала манастира, ли съм споделила намерението си да дойда тук и не сме ли си уговорили среща на връщане.
4. Сигурно ли е, че не съм се виждала с никого след моето изнасилване и уверена ли съм, че човекът, който бе сторил това, го е

направил и по начина, който природата забранява, и по този, който разрешава.

5. Убедена ли съм, че никой не ме е проследил дотук и не ме е видял да влизам в манастира.

След като отговорих на тези въпроси смирено, откровено и съвсем наивно, монахът стана, хвана ме за ръката и каза:

— Хайде, елате, мое дете, ще ви предоставя сладката възможност утре да се изповядате в нозете на образа, за който идвате; но нека най-напред да видим насъщните ви нужди. — И той ме отведе към дъното на църквата...

— Какво? — зачудих се аз, леко обезпокоена, без да мога да се сдържа... — Какво, отче, вътре ли?

— Ами че къде другаде, очарователна поклоннице? — отговори ми монахът, като ме въведе в сакристията... — Какво? Боите се да прекарате нощта с четирима свети отшелници!... О! Ще видите, че ще намерим начин да ви разтушим, мило ангелче: и ако не ви доставим чак толкова големи удоволствия, поне вие ще послужите на нашите в най-висша степен.

Тези думи ме карат да се разтреперя; облива ме студена пот, залитам; беше нощ, никаква светлина не осветяваше пътя ни, в разстроеното ми въображение призракът на смъртта размахва косата си над главата ми; коленете ми се огъват... Тук езикът на монаха се променя внезапно, той ме подхваща, като ме ругае:

— Курво, трябва да вървиш — казва ми той; — не смей да се оплакваш или да се съпротивляваш, всичко е безполезно.

Тези ужасни думи възвръщат силите ми, чувствавам, че ако ми прималее, съм загубена; аз се надигам...

— О, господи! — обръщам се аз към злодея. — Пак ли ще стана жертва на добрите си чувства и желанието ми да се доближа до това, което вярата най-много тачи, ще бъде наказано като престъпление!...

Ние продължаваме напред и навлизаме в тъмни ходове, в които нищо не загатва нито местоположението, нито изхода. Вървах след дон Северино; дишането му бе ускорено, той говореше неспирно; човек би казал, че е пиян; от време на време лявата му ръка ме възпираше, като обгръщаше тялото ми, докато дясната шареше под полите ми и обхождаше без свян онази неприлична част, която е обща с мъжете и представлява едничък предмет на възжеление за тези, които

предпочитат този пол за срамните си удоволствия. Дори на няколко пъти устата на този развратник се осмели да се докосне до най-скритото място на тази част; сетне продължавахме да вървим. Пред нас се открива стълба; след тридесет-четиридесет стъпала се отваря някаква врата, отблясъци от светлина заслепяват очите ми, влизаме в една великолепна и чудесно осветена зала; там виждам трима монаси и четири момичета около маса, обслужвана от други четири съвсем голи жени: тази гледка ме кара да потръпна; Северино ме блъсва и ето ме в залата заедно с него.

— Господа — казва той на влизане, — позволете ми да ви представя едно рядко явление: ето ви една Лукреция, която едновременно носи на рамото си белега на безпътните момичета и в съзнанието си всичката невинност, всичката наивност на девица... Преживяла е само едно изнасилване, и то преди цели шест години, приятели; значи тя е едва ли не весталка... Аз мисля, че наистина е такава... Впрочем има най-хубавия... О, Клеман, как ще се зарадваш на тези прекрасни форми!... Каква еластичност, приятелю, каква плът!

— А! С... — казва Клеман, полупиян, като става и идва при мен; — срещата е забавна, но ми се ще да проверя фактите.

Няма да ви оставя да гадаете какво бе моето положение, госпожо — казва Терез, — ала необходимостта да опиша хората, сред които бях попаднала, ме принуждава да прекъсна за момент нишката на разказа. Вие познавате вече дон Северино и предполагате какви са вкусовете му. Уви! Неговата извратеност в това отношение бе такава, че той никога не бе вкусвал други удоволствия; и все пак каква непоследователност от страна на природата, тъй като въпреки че прищевките му го караха да избира само тесни пътеки, това чудовище притежаваше такива огромни пропорции, че дори най-отгъпканите пътища биха били твърде тесни за него!

Що се отнася до Клеман, неговият образ вече бе скициран. Прибавете към външността, която описах, свирепост, безочливост, изключително опасно вероломство, невъздържаност във всички отношения, заядлив и хаплив ум, покварено сърце, зверските навици на Роден по отношение на неговите ученици, никакво чувство, никаква изисканост, никаква религиозност, толкова похабен нрав, че от пет години не бе в състояние да изпитва друга наслада, освен тази, към

която го тласкаше неговата диващина, и ще получите най-пълния портрет на този отвратителен човек.

Антонен, третият участник, който присъствуваше на тези оргии, бе на възраст около четиридесет години; дребен, тънък, много силен, с пропорциите на Северино и почти толкова жесток, колкото Клеман; изпълнен с възхита от насладите на своя събрат, но ги използваше с по-малка свирепост; защото, ако Клеман прибягваше до тази странна мания само за да дразни и измъчва жената, без да може иначе да изпита удоволствие, Антонен намираще утеха по най-чистия според природата начин и си служеше с бичуването само за да разпали у тази, която удостояваше с благоволение си, повече плам и усърдие. С една дума, първият бе брутален по рождение, а вторият поради изтънченост.

Жером, най-възрастният от четиримата отшелници, бе и най-развратният; всички най-чудовищни наклонности, страсти и извратености бяха събрани в душата на този монах; той прибавяше към прищевките на останалите манията да получава това, което неговите събратя даваха на момичетата и ако сам той даваше (което му се случваше често), правеше го при условие на свой ред да бъде третиран по този начин; впрочем всички храмове на Венера за него бяха еднакви, ала тъй като силите му започваха да отслабват, предпочиташе от няколко години този, който не изисква нищо и оставяше на другия да събуди чувствата му и да го доведе до екстаз. Устата бе неговият предпочитан храм и докато той се отдаваше на това предпочитано удоволствие, друга жена бе заета да го възбуди с помощта на пръчките. Впрочем по характер този човек бе точно толкова притворен и зъл, колкото и другите и каквито и разновидности на порока да потърсеше човек, можеше да бъде сигурен, че ще намери последователи и храмове за него в този дяволски дом. Ще се убедите още по-добре, госпожо, ако ви обясня как той бе устроен. Бяха натрупани приказни богатства, които да поддържат това убежище на разврата, съществуващо отпреди повече от сто години, попълвани непрестанно от четиримата най-богати и видни членове на ордена, от най-знатно потекло и достатъчно отдадени на безпътството, та да се погребат в това затънтено място, което строго се пазеше в тайна, както ще разберете от обясненията ми. Да се върнем към участниците.

Осемте жени, които присъствуваха тогава на вечерята, бяха тъй различни по възраст, че ми е невъзможно да ги опиша заедно;

принудена съм да прибягна до някои подробности. Подобна странност ме удиви. Нека започнем с най-младата, като по-нататък ще следвам възрастта в реда на описанията.

И така, най-младото момиче бе едва десетгодишно; с тънки и приятни черти, приело покорно съдбата си, тъжно и изплашено.

Второто бе на петнадесет години: със същото смутено държане, издаващо опорочена невинност, но с очарователно лице и като цяло твърде привлекателно.

Третата жена бе двадесетгодишна: красива като картина, с прекрасни руси коси, с фини, правилни и нежни черти, видимо попривикнала.

Четвъртата бе на тридесет години: трудно би могъл човек да си представи по-красива жена; невинност, честност, благовъзпитаност в обноските, издаващи изпълнена с добродетелност нежна душа.

Петата бе тридесет и шест годишна жена, бременна в третия месец; жива брюнетка с красиви очи, но както ми се стори, изгубила всякакви угризения, всякакво приличие и задръжки.

Шестата бе на същата възраст: дебела като отбранителна кула, също толкова висока, с красиви черти, същински колос, чиито форми бяха обезобразени от пълнотата; беше гола, когато я видях, и лесно установих, че всяка част на тялото ѝ носи следите от свирепостта на негодниците, на чиито удоволствия злата участ я бе подчинила.

Седмата и осмата бяха красиви жени на около четиридесет години.

Да продължим сега историята от пристигането ми в това нечисто място.

Както ви казах, едва-що влязох и всички мъже се приближиха до мен; Клеман бе най-дързък, вонящата му уста бързо се залепи върху моята; аз се отвърщам ужасена, но ми дават да разбера, че всяка съпротива се смята за преструвка и е излишна, и най-доброто, което ми остава, е да правя като моите другарки.

— Лесно можете да си представите — обръща се към мен дон Северино, че няма никакъв смисъл да се опитвате да се съпротивлявате в това недостъпно място, където сте попаднали. Казахте, че сте изтърпели големи нещастия: най-голямото нещастие все още липсва в списъка на вашите злочестини. Не е ли крайно време тази ваша горда добродетел да бъде постигната от крушение и може ли на двадесет и

две години да сте все още почти девствена? Вижте вашите другарки, които като вас на влизане са се опитвали да се съпротивляват и които, както вие благоразумно ще направите, накрая са се покорили, щом са видели, че упорството им може да им навлече грубо отношение. Защото добре е да знаете, Терез — продължи игуменът, като ми показва бичове, пръчки, фериули, тояги, въжета и безброй други уреди за мъчение... — Да, добре е да знаете: ето с какво си служим срещу непокорните момичета, помислете дали желаете сама да се убедите в това. Впрочем за какво бихте могли да претендирате тук? За справедливост? Ние не познаваме такова нещо. За човечност? Едничкото ни удоволствие е да нарушаваме нейните закони. За набожност? За нас тя не представлява нищо и презрението ни към религията е толкова по-голямо, тъй като ние я познаваме по-добре от другите. Роднини... приятели... съдилища? По тези места няма такива, скъпо момиче: тук ще откриете единствено егоизъм, жестокост, разврат, безбожничество от най-чиста проба. Пълното покорство е едничката ви участ; обърнете поглед към непристъпното убежище, в което се намирате; никога смъртен не е прониквал тук; манастирът може да бъде превзет, претърсен, изгорен, но това скривалище не ще бъде открито; това е един отделен павилион под земята, обграден от шест стени с невъобразима дебелина, които го обграждат от всички страни и вие, мое момиче, сте затворена в него сред четирима развратници, които без съмнение нямат намерение да ви щадят и които вашите молби, сълзи, думи, падането на колене и стенанията ви само ще възбудят още повече. Кой, мислите, ще ви помогне? Да не би Бог, комуто пристигнахте тук да се поклоните така ревностно и който, за да ви възнагради за старанието ви, ви тикна още по-сигурно в капана? Този въображаем Бог, когото ние самите обиждаме тук ежедневно, като плюем на заповедите му?... Ще се съгласите, Терез, че няма сила, от каквото и естество да си я представяте, която да може да ви изтръгне от ръцете ни и няма сред възможните, нито сред невъзможните неща такова, което да ви позволи да запазите и занаят тази добродетел, с която толкова се гордеете; която да попречи във всеки възможен смисъл и по всички начини да станете жертва на сластолюбивите набези, на които четиримата ще се отдадем с вас... Събличай се, курва такава, отдай тялото си на нашата похот, нека тя го омърси незабавно

или най-жестоките наказания ще покажат на какъв риск се излага мизерница като тебе, ако ни противоречи.

Тези думи... ужасната заповед не ми оставяха никакъв изход, чувствувах го и нямаше ли да съгреша, ако не постъпех както ми подсказваше сърцето при моето положение? Затова се хвърлих в краката на дон Северино, използвайки всичкото красноречие, което бликаше от отчаяната ми душа, за да измоля да не злоупотребяват с моето положение; горчиви сълзи обливат коленете му и аз се осмелявам да опитам пред този човек всички най-силни и най-патетични думи, които намеря... Ала всемогъщи Боже! Каква полза от това, нима не знаех, че сълзите привличат още повече развратника? Можех ли да се съмнявам, че всичко, което правя, за да трогна тези варвари, неминуемо ще ги разпали?...

— Дръжте тази п... — каза Северино разгневен. — Хванете я, Клеман, и след минутка да бъде гола и нека разбере, че у хора като нас състраданието не може да победи природата.

Клеман имаше пяна на устата; моята съпротива го бе разгорещила; той ме улови със сухите си нервни ръце; смесвайки думите и действията си с чудовищни богохулства, той за минута свали всичките ми дрехи.

— Ето едно красиво създание — каза игуменът, като галеше с пръсти хълбоците ми; — Бог да ме убие, ако някога съм виждал нещо по-добро! Приятели — продължи монахът, — нека сложим ред в нашите действия; знаете правилата ни за посрещане, нека ѝ приложим всичките, без да ѝ спестим нито едно; през това време другите осем жени да бъдат край нас, за да задоволяват потребностите ни или да ги възбуждат.

Незабавно се оформя кръг, поставят ме в средата и там в продължение на повече от два часа четиримата монаси ме разглеждат, изследват, опипват, като всеки от тях ме обсипваше ту с похвали, ту с критики.

— Ще ми позволите, госпожо — вметна прекрасната затворничка, като се изчерви, — да ви спестя част от неприличните подробности на тази отвратителна церемония; нека вашето въображение си представи всичко, което развратът може да подсказе в такива случаи на подобни негодници; представете си как последователно съм сравнявана, съпоставяна с моите другарки,

противопоставяна, обсъждана и вероятно ще получите бледа представа за това, което се случи по време на тези първи оргии, несъмнено твърде леки в сравнение с ужасите, които не след дълго щях да изживея.

— Хайде — каза Северино, който не можеше повече да сдържа изострените си до крайност желаниа и който в подобно чудовищно състояние напомня тигър, готов да разкъса жертвата си, — нека всеки от нас я използва за своята любима наслада.

И поставяйки ме на едно канапе в поза, благоприятствуваща отвратителните му намерения и карайки двама от монасите да ме държат, негодникът се опитва да задоволи върху мен онази престъпна и извратена страст, която, като ни доближава до противния пол, унижава нашия. Ала или безсрамникът притежава прекалено големи пропорции, или у мен природата се бунтува само при мисълта за подобни удоволствия: той не може да преодолее препятствията; едва стигнал донякъде, и веднага бива отблъснат... Той разтваря, натиска, разкъсва, всичките му усилия са напразни; яростта на чудовището се излива върху олтара, в който не може да проникне; той го удря, щипе го, хапе го; от тези му грубости се раждат нови опити; омекналата плът се поддава, пътеката се открива, стенобойната машина прониква; аз надавам пронизителни викове; скоро цялата маса бива погълната и змията, веднага изхвърлила отровата, което отнема силите ѝ, най-после се отдръпва, плачейки от ярост при движенията, които правя, за да се освободя. В живота си не съм страдала така.

Клеман се приближава; той е въоръжен с пръчки; вероломните намерения се четат в очите му.

— Аз съм този — обръща се той към Северино, — аз съм този, който ще отмъсти за вас; ще накажа тази никаквица за съпротивата ѝ срещу вашите удоволствия.

Той не се нуждае от друг, за да ме държи; с едната си ръка ме сграбчва и ме притиска на коляното си, като ме извива в кръста и излага тази част от тялото ми, която ще послужи на неговите прищевки. Отначало изпробва ударите си, това, изглежда, е само подготовка; разпален от похотта, скоро той удря жестоко и с все сила; нищо не убягва от неговата свирепост; от хълбоците до бедрата всичко бива белязано от този подлец; осмелявайки се да добави любов към тези ужасни моменти, той прилепва устата си към моята и търси да

вдъхне стенанията, които болката изтръгва от мен... Сълзите ми текат, той ги поглъща, ту целува, ту заплашва, но не спира да удря; докато прави това, една от жените го възбужда; коленичила пред него, тя върши различни неща с двете си ръце; колкото по-голям успех постига тя, толкова по-силни са ударите, които понасям; чувствавам, че ще бъда разкъсана от тях, без нищо да подсказва края на моите мъки; изтощението е общо, но без резултат; краят, който очаквам, ще дойде само с неговия екстаз; нова жестокост го привлича: гърдите ми са оставени на милостта на този грубиян, той ги дразни, посяга със зъби и хапе като людоед; тази крайност довежда до кризата, таманът избликва. Съпровождат го ужасни викове и страхотни богохулства и изнервеният монах ме оставя на Жером.

— Няма да бъда по-опасен за добродетелта ви от Клеман — казва ми този развратник, като гали окървавения олтар, на който бе принесъл жертва предишният монах, — но бих искал да целуна тези бразди; аз съм в правото си да отворя нови, така че поне им дължа известни почести; искам нещо повече — продължи старият сатир, като вкара един от пръстите си там, където бе пребивавал Северино, — искам кокошката да снесе и аз да изям яйцето й... Тук ли е то?... Да, по дяволите!... О, детето ми, колко е меко!...

Устата му замества пръстите... Казват ми, че трябва да го направя и аз се подчинявам с отвращение. Уви, в положението, в което се намирам, бих ли могла да откажа! Подлецът остава доволен... Той лапа, после, като ме поставя на колене пред себе си, се прилепва о мен в тази поза; гнусната му страст се излива на място, което не ми позволява никакво оплакване. Докато прави това, дебелият жена го шиба, друга, застанала на височината на устата му, изпълнява същото, на което аз преди това бях принудена.

— Това не е достатъчно — казва безсрамникът, — трябва във всяка от ръцете ми... Тези неща винаги са добре дошли...

Двете най-красиви момичета се приближават; те се подчиняват: ето крайностите, до които пресищането е докарало Жером. В края на краищата, след толкова нечистотии, той е щастлив и след като е изминал половин час, устата ми най-после получава с погнуса, която лесно можете да си представите, отвратителния дар на този противен човек.

— Я да видим — казва той — тази тъй чиста добродетел, засегната само от едно-единствено посегателство; сигурно едва й личи.

Оръжието му е насочено, той охотно би минал по пътя на Клеман. Казах ви, че да удря му харесва толкова, колкото и на другия монах, но тъй като бърза, състоянието, до което ме е докарал първият, му е достатъчно, той ме разглежда, наслаждава се, поставяйки ме в позата, която всички те предпочитат, потупва за момент двете полукълба, които пазят входа; той яростно блъска по преддверието на храма, скоро е в светилището; пристъпът, макар и да е силен като този на Северино, не е насочен по толкова тясна пътека и по-лесно се понася; якият атлет сграбчва бедрата ми и като помага на движенията, които сама не мога да правя, енергично ме раздрусва върху себе си; човек би казал, че удвоените усилия на този Херкулес, недоволен от постигнатото, имат за цел да ме унищожат. Подобни ужасяващи атаки, съвсем нови за мен, ме докарват до прималяване; ала без да го е грижа за моите страдания, победителят мисли само как да удвои удоволствието си; всичко живо е около него, всички го възбуждат, всички помагат на неговото сладострастие; пред него, качено на хълбоците ми, петнадесетгодишно момиче подлага на устата му олтара, който у мен той използва за жертвеник; там той смуче на воля скъпоценния сок, който природата все още едва е вложила у това младо момиче; една от по-старите, на колене пред хълбоците на моя победител, ги люшка и ненаситният ѝ език, като съживява желанията му, го тласка към екстаза, докато, за да се разпали още повече, развратникът с всяка ръка възбужда по една жена; няма у него сетиво, което да не е дразнено, всички спомагат неговото изстъпление да достигне своя връх; той се доближава до него, но несломимото ми отвращение към цялото това безсрамие ми пречи да го споделя... Той стига до него сам, поривите, виковете, всичко го издава и аз, ща не ща, съм обляна от доказателствата на един пламък, от който аз самата съм разпалила само една шеста; най-последно падам на трона, върху който бях принесена в жертва, усещайки се жива само по болката и сълзите... по отчаянието и угризенията.

Междувременно дон Северино нарежда на жените да ме нахранят, ала жестока мъка е обзела душата ми и аз съвсем не съм в състояние да обърна внимание на подобни грижи. Аз, която бях заложила гордост и щастие на моята добродетелност, аз, която намирах

утеха от всички удари на съдбата в мисълта, че все още съм целомъдрена, не можех да свикна с истината, че съм жестоко озлочестена тъкмо от тези, от които би трябвало най-много да очаквам помощ и утеха; сълзите ми се леят, риданията ми ехтят под сводовете; аз се търкалям по земята, раздирам гърдите си, скубя коси, зова моите палачи и ги моля да ме убият... Ще повярвате ли, госпожо, тази ужасна гледка още повече ги възбужда.

— Ха! — възкликва Северино. — Никога не съм се наслаждавал на по-приятна гледка; вижте, приятели, до какво състояние ме докарва тя; не можете да си представите какво предизвикват у мен женските страдания.

— Я да я хванем — казва Клеман — и да я научим как може да се реве така и нека втория път негодницата бъде третирана още по-жестоко.

Едва предложен, този план веднага бива изпълнен; Северино приближава, ала каквото и да говореше, желанията му имат нужда от още подсилване и едва след като е използвал жестоките средства на Клеман, успява да намери сили за извършване на новото злодеяние. Какъв изблик на свирепост, Боже мой! Как можаха тези чудовища да изберат момент на душевна криза, силна като моята, за да ми причинят тъй варварски и физически страдания!

— Няма да бъде справедливо — отбелязва Клеман, като пристъпва към действие — да не използвам като основно средство онова, което обикновено ни служи само за допълнение, и ви давам дума, че няма да я щадя повече от вас.

— Един момент — казва Антонен на игумена, който се готви да ме сграбчи отново, — докато вашето усърдие е насочено към задните части на това красиво момиче, аз бих могъл струва ми се, да прикадя на другия бог; ще я поставим между нас.

Позата се наглася така, че да мога освен това да предоставя устата си на Жером; принуждават ме да приема Клеман в ръцете си и да го възбуждам; всички жрици обграждат тази ужасна група; всяка предлага на участниците това, което знае, че ще ги възбуди още повече; междувременно аз трябва да понасям всичко; цялата тежест пада само върху мен; Северино дава знак, другите трима го следват отблизо и ето ме за втори път омърсена от доказателствата за отвратителната похот на тези безсрамни негодници.

— Това е достатъчно като за първи ден — казва игуменът. — Сега трябва да ѝ покажем, че другарките ѝ не са третирани по-добре от нея.

Поставят ме в един висок фотьойл и оттам съм принудена да наблюдавам новите ужаси, с които ще завърши тази оргия.

Монасите са наредени в редица; сестрите минават пред тях и получават удари от бича на всеки; сетне са принудени да възбуждат своите палачи с уста, докато последните ги измъчват и ругаят.

Най-младата, десетгодишната, застава на едно канапе и всеки от монасите я подлага на мъчението, което си е избрал; до нея е петнадесетгодишната, на която този, който дотогава е измъчвал, трябва да се наслади по свой начин; тя е подлогата; най-старата трябва да следва този, който е в движение, за да го обслужва при това действие или при акта, с който трябва да се завърши. Северино използва само ръката си, за да измъчва тази, която му се предлага, и бърза да потъне в светилището, което му доставя наслада, поднесено му от застаналата пред него жена; въоръжена със сноп коприва, най-старата му връща това, което той сам е сторил, и от недрата на тези болезнени дразнения се ражда опиянението на този развратник... Запитайте го дали се смята за жесток? Та той не е сторил нищо, което сам да не е изтърпял.

Клеман леко пощипва плътта на момичето: насладата, която се предлага в съседство, е недостъпна за него, ала с него се отнасят така, както той сам е постъпвал и той оставя в нозете на своя идол тамяна, който няма сили да хвърли до светилището.

Антонен се забавлява, като силно мачка месестите части от тялото на своята жертва; разпален от нейното подскачане, той се нахвърля върху онази част, която му предлага предпочитаното удоволствие. Той на свой ред бива мачкан, така че опиянението му е плод на страданията.

Старият Жером си служи само със зъби, но всяко ухапване оставя диря, от която незабавно бликва кръв; след дузина такива рани момичето, което служи за подлога, му предоставя устата си; той облекчава там своята ярост, докато самият е хапан със същата сила.

Монасите пият и събират сили.

Тридесет и шест годишната жена, която споменах, бременна в третия месец, бива покачена от тях на нещо като пиедестал, висок осем стъпки; тъй като може да постави на него само единия си крак, тя

държи другия увиснал във въздуха; около нея са натрупани дюшеци, покрити с пласт от тръни, бодили, къпинак, дебел три стъпки; дават ѝ гъвкава върлина да пази равновесие: лесно могат да се видят, от една страна, стремежът ѝ да не падне, а от друга — невъзможността да се задържи; точно тази алтернатива забавлява монасите. Четиримата са наредени край нея и всеки от тях разполага с една или две жени да го възбуждат по различни начини по време на този спектакъл: макар и бременна, клетницата успява да се задържи близо четвърт час; най-сетне силите я напускат, тя пада върху тръните и опиянени от похот, негодниците изпращат за сетен път върху тялото ѝ отвратителните знаци за тяхната свирепост... Всички се оттеглят.

Игуменът ме поверява в ръцете на тридесетгодишната жена, за която стана дума; наричаха я Омфала: тя бе натоварена да ме обучи, да ме устрои в новото ми жилище, ала в онази първа вечер не видях и не чух нищо; съсипана, отчаяна, мислех само как да намеря малко отдих. Забелязах в стаята, където ме настаниха, други жени, които не бяха присъствували на вечерята; оставих за другия ден огледа на всичко това и се опитах да си почина. Омфала ме остави на спокойствие; тя също отиде да си легне; веднага щом се намерих в леглото, целият ужас на моето положение още по-ясно се представи пред мен; не можех да забравя униженията, на които бях подложена, нито тези, на които бях станала свидетел. Уви! Ако понякога въображението ми се бе насочвало към този вид удоволствия, аз винаги ги бях смятала за целомъдрени като Бога, който ни вдъхновява за тях, като природата, която ги е създала за утеха на човеците, смятах, че те се раждат от любовта и нежността. Не можех и да си представя, че човек, подобно на дивите зверове, ще намери наслада при вида на разтрепераната от ужас жена... После се върнах към неизбежната си участ... „О, Всевишни! — казвах си аз. — Сега няма никакво съмнение, че каквато и добродетел да се роди в сърцето ми, тя неизбежно ще ми донесе нещастие! Какво лошо сторих, всемогъщи Боже, като пожелах да дойда в този манастир и да изпълня своя дълг на християнка? Оскърбих ли Небето, като пожелах да се помоля? Неведоми повели на Провидението, благоволете да се откриете пред очите ми, ако не желаете да се разбунтувам срещу вас!“ Горчиви сълзи последваха тези размисли и лицето ми бе още мокро от тях, когато се съмна; тогава Омфала се приближи до леглото ми.

— Скъпа приятелко — каза ми тя, — идвам да ти вдъхна кураж; в първите дни и аз плаках като теб, а сега вече свикнах; и ти ще претръпнеш като мен; началото е страшно; не само необходимостта да утоляваме страстите на тези развратници е мъчителна, но и това, че сме затворени, и начинът, по който се отнасят те с нас в този пъклен дом.

Нещастните намират утеха, като гледат край себе си други като тях. Колкото и пареща да бе болката ми, за момент тя бе потушена и аз помолих моята приятелка да ми разкаже какви злини трябва да очаквам.

— Потърпи — отвърна моята учителка, — стани и нека първо обиколим дома, запознай се с останалите ни другарки по съдба; после ще разговаряме.

Следвайки съветите на Омфала, аз видях, че се намираме в твърде просторна стая, в която имаше осем малки спретнати легла, покрити с басма; до всяко от леглата имаше тоалетна стая, но всички прозорци, осветяващи тях или голямата спалня, се намираха на пет стъпки от пода и бяха покрити с решетки отвътре и отвън. В средата на спалнята имаше голяма маса, закрепена неподвижно за пода, която служеше за хранене и работа; три обковани с желязо врати затваряха стаята; от вътрешната им страна нямаше ключалки, а от външната имаше огромни резета.

— Това ли е нашият затвор? — запитах аз Омфала.

— Уви, да, скъпа — отвърна ми тя. — Това е едничкото ни жилище; останалите осем момичета живеят недалеч в също такава стая и можем да се свързваме с тях само когато монасите решат да ни съберат заедно.

Влязох в тоалетната стая, която бе предназначена за мен; тя бе около осем квадратни стъпки; светлината проникваше, както в съседната стая, от високо разположен прозорец, обкован в желязо. Единствените мебели бяха биде, масичка и тоалетна чиния. Върнах се обратно; другарките ми, нетърпеливи да ме видят, ме наобиколиха; те бяха седем, аз бях осмата. Омфала живееше в съседната стая и бе тук само за да ме обучи; ако аз пожелаех, тя щеше да остане, а една от другите обитателки щеше да отиде на нейно място; аз поисках тази промяна и тя бе извършена. Ала преди да се върна към разказа на Омфала, струва ми се необходимо да ви опиша другите седем

момичета, които по волята на съдбата ми бяха другарки; ще следвам, както и преди, в описанието реда на тяхната възраст.

Най-младата бе на дванадесет години, с живо лице и много духовита; с прекрасни коси и прелестни устни.

Втората бе на шестнадесет години; тя бе най-прекрасната блондинка, която може да си представи човек, с изящни черти, с всичката грация и нежност, присъща на възрастта ѝ, примесени с някаква загадъчност, плод на нейната тъга, която я правеше хиляди пъти по-красива.

Третата бе на двадесет и три години; много красива, ала прекаленото ѝ безочие и наглост разваляха у нея чара, с която я бе дарила природата.

Четвъртата бе на двадесет и шест години; бе изваяна като Венера. Все пак формите ѝ бяха твърде изразени, с ослепителна белота; нежно лице, открито и засмяно, с красиви очи, с малко широко изрязана уста, но с възхитителни зъби и великолепни руси коси.

Петата бе на тридесет и две години; бе бременна в четвъртия месец, с кръгло и малко печално лице, с големи загадъчни очи, много бледа, с крехко здраве, нежен глас и малко свежест; по природа разпуснатата, както ми казаха, тя сама изчерпвала силите си.

Шестата бе на тридесет и три години; висока, добре сложена жена с красиво лице и здрава плът.

Седмата бе на тридесет и осем години; със снага и лице за образец; бе старшата на моята стая; Омфала ме предупреди за злия ѝ нрав и особено за влечението ѝ към жените.

— Най-добрият начин да ѝ се хареса е да ѝ отстъпиш — сподели моята приятелка. — Да се съпротивляваш, означава да навлечеш върху главата си всичките злочестини, които могат да ти бъдат причинени в този дом. Ще трябва да помислиш върху това.

Омфала поиска от Урсула (това бе името на старшата) разрешение да ме обучи; Урсула се съгласи при условие, че отида да я целуна. Приближих се до нея; нечистият ѝ език се опита да се слее с моя, докато пръстите ѝ търсеха да предизвикат у мен усещания, които съвсем нямаше да изпитам. Въпреки това бях принудена да се покора на всичко и когато тя помисли, че е постигнала победа, ме отпрати в моята стая, където Омфала ми каза следното:

— Скъпа Терез, всички жени, които видя вчера, както и тези, които видя току-що, са разделени на четири групи по четири жени във всяка. Първата се нарича групата на детството: тя се състои от най-невръстните момичета до тези на шестнадесет години; отличават се по белия цвят на облеклото.

Втората група, чийто цвят е зеленият, се нарича група на младостта; в нея са момичетата от шестнадесет до двадесет години.

Третата група е на разума: тя е в синьо и обхваща възрастта от двадесет и една до тридесет години; ние двете сме в нея.

Четвъртата група, облечена в златистожълто, е на зрялата възраст; тя е съставена от всички, които са преминали тридесет години.

Момичетата или участвуват смесено във вечерите на преподобните отци, или се явяват на групи: всичко зависи от прищевките на монасите; ала извън тези вечери те са смесени в двете стаи, както можа да се убедиш по тези, които обитават нашата.

— Обучението, което трябва да ти направя — каза ми Омфала, — трябва да съдържа четири основни части: в първата ще стане дума за всичко, което се отнася до дома; във втората ще се занимаем с всичко, което засяга държането на момичетата, наказанията им, храната им и пр., и пр.; третата част ще те научи как да доставяш удоволствие на монасите, как другите момичета правят това; четвъртата ще съдържа процедурата по обновяването и промените.

Няма да ти описвам, Терез, околностите на този дом, ти ги знаеш тъй добре, както и аз; ще говоря само за вътрешността; показаха ми я, за да мога да давам представа на новодошлите, с чието обучение съм натоварена, и с тази картина да прогоня от тях всякакво желание за бягство. Вчера Северино ти е обяснил една част и не те е заблудил, скъпа. Църквата и павилионът към нея съставят същинския манастир; ала ти не знаеш как е разположена сградата с нашите жилища, как се стига дотам; а това става ето как. В дъното на сакристията зад олтара има скрита в ламперията врата, която се отваря с пружина към един тунел, тъмен и дълъг, чиито извивки на влизане в страха си не си успяла да проследиш; отначало тунелът се спуска, защото трябва да мине под един ров, дълбок тридесет стъпки, след това се изкачва и след рова се движи само на шест стъпки под земята; така той стига до подземията на нашия павилион, отдалечен от първия на около четвърт

левга. Шест дебелы огради пречат да бъде забелязана сградата дори от височината на църковната камбанария; причината за това е проста: павилионът е твърде нисък, само двадесет и пет стъпки, а оградите, едни от зидове, други от жив плет, са близо една до друга и всяка от тях е висока повече от петдесет стъпки; следователно откъдето и да се гледа тази част, тя прилича повече на сечище в гората, но в никакъв случай на жилище; както вече ти казах, изходът към тъмния тунел е таен и не е възможно да бъде открит, като се има предвид състоянието, в което си била, когато си го преминала. Нашият павилион, скъпа, е съставен единствено от подземия, партер, мецанин и първи етаж; отгоре има дебел свод, покрит с оловна чаша, пълна с пръст, в която растат вечнозелени храсти; те се сливат с околните живи плетове и като цяло създават представа за нещо неделимо. Подземията се състоят от една голяма централна зала с осем кабинета около нея, от които два служат за килии за провинилите се момичета, а другите шест за изби; над тях са столовата, кухните, килерите и два кабинета, в които монасите могат да се усамотят, когато искат да ни се наслаждават далеч от погледите на събратята си. Мецанинът съдържа осем спални, от които четири имат и кабинет; това са килиите, в които монасите спят и в които ни водят, щом тяхната похотливост ни задължи да споделим леглата им; другите четири стаи са за братята, които обслужват: от тях единият е ключар, вторият — слуга на монасите, третият лекар, притежаващ в килията си всичко необходимо за неотложна помощ, а четвъртият готвач; тези четирима братя са глухонеми, сама разбираш, че трудно би могло да се очаква от тях някаква помощ или утеха; впрочем те никога не се занимават с нас, а и ни е забранено да се обръщаме към тях. Над мецанина се намират два сарая; те напълно си приличат; всеки има, както виждаш, голяма спалня с по осем тоалетни стаи. Ето защо и да предположим, мило момиче, че решетките на прозорците бъдат счупени и можем да се спуснем оттам, пак ще бъдем далеч от възможността да избягаме, защото ще останат за преодоляване пет живи плета, един зид и един широк ров; дори да се справим с тези препятствия, къде ще се озовем тогава? В двора на манастира, който също е добре заграден и не предлага лесен изход. Може би по-лесен начин за бягство би бил, признавам, да се намери в подземията входът на тунела; ала как да се доберем до тези подземия, когато те са постоянно заключени, както и

самите ние? Дори и това да стане, входът едва ли ще бъде открит, тъй като се намира в някой залутан ъгъл, за който ние не знаем, и освен това е преграден с решетка, за която само монасите имат ключ. Ала дори и всички тези препятствия да бъдат преминати, дори и да попаднем в тунела, пътят няма да стане по-сигурен; той е осеян с клопки, познати само на тях и в които неизбежно ще попадне всеки, осмелил се да премине сам. Ето защо, Терез, трябва да се откажем от бягството, тъй като то е невъзможно; знай, че ако то можеше да се осъществи, отдавна да съм скъсала с това презряно съществуване, ала няма как. Попадналите тук излизат само след смъртта си; на това се дължи наглостта, жестокостта, тиранията на тези негодници към нас; нищо не ги разпалва, не възбужда въображението им така, както безнаказаността, осигурена им от тяхното недостъпно убежище; сигурни, че единствени свидетели на изстъпленията им са техните жертви, уверени, че тяхната извратеност никога не ще бъде разкрита, те стигат до най-отвратителни крайности, освободени от задръжките на законите, отхвърлили тези на религията, не познавайки угризенията, няма зверство, което да не си позволяват и сред това престъпно безразличие долните им страсти са още по-изострени, както твърдят, от самотата и покоя, от нашето безсилие и от тяхната безнаказаност. Монасите редовно спят всяка нощ в този павилион, те пристигат в пет часа и се завръщат в манастира на другия ден в девет с изключение на един, който е на ред да прекара тук деня: наричат го отговорник по охраната. Скоро ще се запознаем с неговите задължения. Другите четирима братя не мърдат оттук; във всяка спалня има звънец, свързан с килията на ключаря; само старшата има право да звъни, но когато го стори за свои или за наши нужди, веднага идват. Отците сами носят провизиите на идване всеки ден и ги предават на готвача, който ги приготвя според техните разпореждания; в подземията има чешма, а в избите изобилие от всякакви вина.

Да преминем към втората част, която се отнася до държането на момичетата, до храната им, наказанията и пр.

Броят ни винаги е постоянен; нещата така са устроени, че сме шестнадесет — по осем във всяка стая; и, както виждаш, винаги с цветовете на нашата група; до края на деня непременно ще ти дадат дрехите с цвета на групата, към която принадлежиш; постоянно сме облечени в домашни роби с нашия цвят и добре сресани; старшата на

стаята има над нас пълна власт, да не ѝ се подчиниш, е престъпление; тя е натоварена с грижата да ни преглежда, преди да отидем на оргиите, и ако нещо не е както трябва, бива наказвана наравно с нас. Простъпките, които е възможно да допуснем, биват няколко вида. Всяка води до особено наказание, чийто списък е окачен във всяка от двете спални; отговорникът по реда, който, както ще ти обясня, идва да ни предаде заповедите, да определи момичетата за вечерята, да огледа жилищата и да изслуша оплакванията на старшата, та този монах решава коя какво наказание е заслужила. Ето тези наказания и деянията, които водят до тях.

Да не станеш сутрин в определения час: тридесет удара с камшик (тъй като почти винаги това е мъчението, чрез което сме наказвани: твърде леко един епизод от оргиите на тези развратници се превръща в тяхно предпочитано средство за наказание); да предложиш поради недоразумение или по друга причина в акта на наслаждението не тази част от тялото, която се изисква от теб: петдесет удара; ако си зле облечена, зле сресана: двадесет удара; да не предупредиш, че си в месечно неразположение: шестдесет удара; в деня, когато лекарят установи, че си бременна: сто удара; нехайство, отказ, неспособност при похотливо предложение: двеста удара. А колко пъти адската им злоба ни е улавяла в подобни грешки, без ни най-малко да сме ги извършили! Колко пъти някой от тях внезапно е искал нещо, след като чудесно знае, че то вече е било дадено на друг и не може да му бъде осигурено веднага! Въпреки всичко наказанието трябва да бъде понесено; никога възраженията и оплакванията ни не са били чути; трябва или да се подчиняваш, или да бъдеш наказана. Лошо поведение в спалнята или неподчинение на старшата: шестдесет удара; проява на скръб, сълзи или най-малко съмнение за привързаност към религията: двеста удара. Ако някой монах ви избере, за да вкуси с вас върховния екстаз на удоволствието и не може да достигне до него, било по негова вина, както най-често се случва, било по ваша: незабавно триста удара. И най-малкият израз на отвращение към предложенията на монасите, каквито и да са тези предложения: двеста удара; опит за бягство, бунт: девет дни в килията гола и по триста удара с камшик всеки ден; заговорничене, лоши съвети, лоши думи помежду ни, още щом това се разкрие: триста удара; планове за самоубийство, отказ да се храниш нормално: двеста удара; проява на неуважение към монасите: сто и

осемдесет удара. Ето единствените ни престъпления, а инак можем да правим всичко, което искаме; да спим заедно, да се караме, да се бием, да стигаме до крайности в пиянството и в лакомията, да ругаем и да богохулствуваме: всичко това няма значение, за него не ни казват нито дума; хокани сме само за тези, които ти изредих, но старшите могат да ни спестят много неприятности, стига да искат. За нещастие това покровителство се изкупува само с благосклонност, която често е по-неприятна от самото наказание; старшите и в двете зали имат еднакъв вкус и само отстъпвайки пред ласките им, можем да ги хванем. Ако им откажеш, те без причина преувеличават грешките, а монасите, наместо да ги укорят за тяхната несправедливост, непрекъснато ги насърчават; самите старши са подчинени на същите правила и освен това много строго наказвани, ако бъдат заподозрени в снизходителност. Не че има нужда толкова често да бъдем наказвани, но развратниците са доволни, че имат подобен предлог; тази мнима естественост придава чар на тяхното сладострастие и го усилва. Щом влезе тук, всяка от нас получава известно количество бельо: всичко ни се дава по половин дузина и бива подновявано веднъж годишно, но това, което сме донесли със себе си, трябва да бъде предадено без остатък; не ни се разрешава да задържим и най-дребната вещ; оплакванията на четиримата монаси, за които споменах, биват изслушвани както тези на старшата; един техен донос е достатъчен да бъдем наказани, но те поне не искат нищо от нас и не са толкова опасни като старшите — много придирчиви и страшни, когато се водят от каприз или от отмъщение. Храната ни е много добра и винаги в изобилие; ако това не бе свързано със сладострастието им, те едва ли биха се грижили толкова, но тъй като мръсните им оргии печелят от това, не забравят да ни тъпчат с храна; тези, които обичат да ни бичуват, ни предпочитат по-закръглени, по-пълни, а тези, които, както каза вчера Жером, обичат да гледат как кокошката снася, са сигурни, че при обилна храна и яйцата ще бъдат повече. Ето защо ни сервират четири пъти на ден: между девет и десет часа ни дават за закуска винаги птиче месо с ориз, пресни плодове или компот, чай, кафе или шоколад; в един часа поднасят обяда; всяка от масите за осем души е обслужвана еднакво: много добре приготвена супа, четири предястия, печено и четири блюда; десертът никога не бива забравян. В пет и половина има следобедна закуска: сладкиши или плодове; ако вечеряме с монасите,

храната е великолепна; ако не участвуваме в нея, оставаме четири в стаята и ни сервираат три вида печено и четири блюда; на всяка се пада на ден по една бутилка бяло вино, една червено и половин бутилка ликьор; тези, които не пият толкова, могат да ги отстъпят на другите; между нас има някои ненаситни, които пият извънредно много, напиват се, без да бъдат укорявани за това; има други, на които четирите яденета на ден не им стигат; те могат винаги да позвънят и веднага им се поднася каквото желаят.

Старшите ни задължават да ядем и ако настойчиво отказваме да го сторим по какъвто и да било повод, на третия път биваме сурово наказани. Вечерята на монасите се състои от три ястия печено, шест предястия, гарнирани със студено месо, и осем блюда, плодове, три вида вино, кафе и ликьори. Понякога на масата с тях сме и осемте; понякога карат четири от нас да прислужват и да вечерят след това; случва се да повикат само четири момичета за вечеря, обикновено това са цели групи; когато сме осем, има по две от всяка група. Не е необходимо да ти казвам, че никога никой отвън не ни посещава; никакъв чужденец под никакъв предлог не бива допускан в този павилион. Ако се разболеем, само тукашният лекар се грижи за нас, а ако умрем, не получаваме никаква религиозна утеха; захвърлят ни някъде между живите плетове и с това се свършва; но с явна жестокост, ако болестта е много тежка или ако има опасност от зараза, не ни чакат да умрем, за да ни погребат; вдигат ни и ни оставят, където ти казах, още живи; аз съм тук от осемнадесет години и съм видяла повече от десет случая на подобна отявлена свирепост; по този повод казват, че предпочитали да изгубят една, а не шестнадесет, но че загубата на едно момиче било нещо толкова дребно и толкова лесно поправимо, че не си струвало да се съжاليا за това.

Да минем към устройството на наслажденията на монасите и на всичко, което засяга тази част.

Тук ставаме сутрин точно в девет часа през цялата година; лягаме си сравнително късно поради вечерята на монасите. Веднага щом станем, отговорникът за деня идва да ни посети, сядат в един фотьойл и всяка от нас трябва да застане пред него с вдигнати поли откъм страната, която той предпочита; той опипва, целува, разглежда и когато всички изпълнят това си задължение, той посочва тези, които трябва да се явят на вечеря; предписва им вида, в който трябва да

бъдат; приема оплакванията от страна на старшата и налага наказанията. Рядко се случва това да приключи без някоя похотлива сцена, в която участвуваме и осемте. Старшата ръководи тези сластолюбиви действия и ние трябва да се подчиняваме безпрекословно. Преди закуска се случва някой от преподобните отци да повика в леглото си една от нас; братът ключар донеся картичка, на която е написано името на тази, която викат; тогава дори да иска, отговорникът за деня няма право да я задържа; тя отива и се завръща едва когато я отпратят. След като първата церемония приключи, закусваме; от този момент до вечерята нямаме други задължения; ала лете в седем часа, а зиме в шест идват да вземат момичетата, които са били определени; братът ключар лично ги придружава и след вечеря тези от тях, които не са били задържани, се прибират в сарая. Понякога всички се завръщат, а други биват викани за през нощта; те също са предупредени няколко часа предварително с какво облекло трябва да се явят; понякога там остава да преспи само дежурната.

— Дежурна ли? — прекъснах я аз. — Каква е тази нова длъжност?

— Ето каква — започна моята водачка. — На първо число от месеца всеки монах избира едно от момичетата, което за този срок да му бъде прислужница и подлога на низките му желаня; освободени са само старшите поради задълженията им в спалнята. Тези жени не могат да бъдат сменяни през месеца, нито да прислужват два месеца поред; няма нищо по-жестоко от задълженията на тази служба и не зная как ще свикнеш с тях. Веднага щом удари пет часът следобед, дежурната слиза при монаха, когото обслужва, и не се отделя от него до следващата сутрин, когато той трябва да се върне в манастира. При завръщането му тя отново отива при него, а малкото време, което ѝ остава, използва да хапне и да си почине, защото трябва да бъде будна през нощта, която прекарва до господаря си; напомням ти, че това момиче служи за подлога на всичките прищевки, които могат да хрумнат на развратника: плесници, бичуване, ругатни, наслаждения, тя трябва да понася всичко; трябва да прекарва нощта на крак в спалнята на господаря и винаги готова да послужи на страстите, пробудени у тирана; ала най-жестокото, най-отвратителното от нейните задължения е ужасната необходимост да подлага устата или гърдите си за малката или голямата нужда на това чудовище; той никога не използва друг

съд, тя трябва да приема всичко и най-малката проява на погнуса веднага бива наказвана с най-варварски мъчения. При всички сцени на похот тези момичета трябва да се грижат за наслажденията, да ги подпомагат и да почистват всичко, което е могло да бъде омърсено: ако това е монахът, току-що насладил се на някоя жена, прислужницата трябва да го почисти с уста; ако той желае да бъде възбуден, това е нейно задължение; тя го придружава навсякъде, облича го, съблича го, слугува му, с една дума, във всеки момент тя е виновна за всичко и бива бита; по време на вечеря нейното място е зад стола на господаря ѝ, или като куче в краката му под масата, на коленете му, между бедрата му, за да го възбужда с уста; понякога му служи за стол или за свещник; в други случаи и четирите момичета са около масата в най-сладоострастни пози, ала които в същото време са крайно неудобни. Ако изгубят равновесие, рискуват или да паднат върху тръните наоколо, или да си счупят ръка или крак, а дори и да се убият, което се е случвало; през това време негодниците се забавляват, отдават се на разврат, преситени от ястия, вина, похот и жестокост.

— О, Боже! — възкликнах аз, обръщайки се, разтреперана от ужас, към моята другарка. — Как е възможно да се стига до такива крайности! Каква преизподня!

— Слушай, Терез, слушай, мое дете, ти далеч още не знаеш всичко — отвърна ми Омфала. — Бременността, почитана в целия свят, е предмет на неодобрение от страна на тези безсрамници; тя не освобождава нито от наказания, нито от дежурства; напротив, тя е причина за нови мъки, унижения, горести. Колко пъти с удари предизвикват аборт у тези, чийто плод не искат да приемат! А ако го приемат, то е, за да се забавляват с него; това, което ти казвам, трябва да ти бъде достатъчно, за да се пазиш да не изпаднеш в такова положение колкото се може по-дълго.

— Но възможно ли е това?

— Несъмнено, има едни гъби... Ала ако Антонен забележи, няма да избегнеш гнева му; най-сигурно е да задушиш гласа на природата, като приспиш въображението, което с подобни негодници не е трудно.

Впрочем — продължи моята учителка — тук има връзки и роднинства, за които не подозираш и би било добре да научиш; но за тях ще стане дума в четвърта точка, тоест за попълненията, за напусналите и промените; ще спомена за тях, за да завърша.

Ти не се съмняваш, Терез, че четиримата монаси в този манастир са начело на Ордена, и четиримата са от знатни фамилии — и всички са много богати. Освен значителния фонд, отделен от Ордена на бенедиктинците за поддържането на тази обител на сладострастието, в която всички се надяват да минат на свой ред, тези, които пребивават, дават голяма част от личното си богатство; общо това прави към сто хиляди екю годишно, които се отделят само за попълненията и за разходите на дома; монасите имат дванадесет сигурни и доверени жени, които се занимават само с доставката на нови обитателки на възраст от дванадесет до тридесет години; нито повече, нито по-малко. Новодошлата не трябва да има недъзи, да притежава колкото се може повече качества, но преди всичко да бъде от знатно потекло. Тези добре заплатени отвличания, извършвани винаги далеч оттук, не причиняват никакви неприятности; никога не съм чула за каквито и да било оплаквания. Изключителната им предпазливост прикрива всичко; монасите не държат непременно да бъдат първи; харесват и вече съблазнени девойки, и омъжени жени; ала самото отвличане е необходимо, то трябва да бъде установено; това обстоятелство ги възбужда; те искат да бъдат сигурни, че престъпленията им струват сълзи; те биха отпратили момиче, дошло при тях доброволно; ако ти не бе се отбранявала така ожесточено, ако не бяха открили у теб истинска добродетел и следователно възможност да извършат престъпление, не биха те държали и едно денонощие. И така, Терез, всички, които се намират тук, са от най-високо потекло; самата аз, скъпа приятелко, съм едничката дъщеря на граф дьо ***, отвличена в Париж на дванадесетгодишна възраст, аз, която щях да имам един ден зестра от сто хиляди екю, бях изтръгната от ръцете на моята гувернантка, която ме придружаваше сама в каретата на път от едно имение на баща ми към абатството Пантемон, в което бях дадена на възпитание; гувернантката изчезна; вероятно е била подкупена; аз бях докарана тук с непрекъснатата смяна на конете. Всички останали са преживели същото. Двадесетгодишната принадлежи към една от най-знатните фамилии на Поату. Шестнадесетгодишната е дъщеря на барон дьо ***, един от най-видните благородници в Лотарингия; графове, херцози и маркизи са бащи на двадесет и три годишната, на дванадесетгодишната и на тридесет и две годишната; никоя не може да се оплаче от липса на най-високи титли и на никоя не са спестени най-

долните унижения. Ала тези безчестни люде не се задоволяват с подобни ужаси; те са посегнали на честта на собствените си фамилии. Младата жена на двадесет и шест години, несъмнено една от най-красивите, е дъщеря на Клеман, а тази на тридесет и шест години е племенница на Жером.

Веднага щом в това нечисто свърталище пристигне ново момиче, веднага щом бъде завинаги откъснато от света, друга бива отстранена и, скъпо момиче, това е допълнението към всичките ни горести; най-ужасното от тези тегла е, че не знаем какво става с нас след това страшно и злокобно отстраняване. Абсолютно невъзможно е да се каже какво се случва след напускането на това място. Ала нашето усамотение ни дава достатъчно доказателства за това, че напусналите не се появяват никъде; самите монаси ни предупреждават; те не крият от нас, че това убежище е и нашият гроб, но дали ни убиват? Справедливи Боже, дали убийството, най-отвратителното от всички престъпления, е за тях, както за прословутия маршал Дьо Рец^[3] вид наслаждение, чиято жестокост, възпламенявайки коварното им въображение, е способно да докара сетивата им до още по-разюздано опиянение? Свикнали да се наслаждават само на болката, да се разтушават с мъченията и насилията, възможно ли е да стигнат дотам, че да търсят и удвояването, и усъвършенствуването на този пръв и най-важен източник на екстаз, неговата връхна точка, и тогава, както са без принципи, без вяра, без нравственост и добродетел, тези негодници, надминавайки злочестините, причинени от първите им деяния, да прибегнат до други, които да ни отнемат живота? Не знам... Ако бъдат запитани за това, те мъкнат, ту отричат, ту потвърждават; едно е сигурно: никоя от напусналите, въпреки обещанието да подаде оплакване срещу тези хора и да се погрижи за нашето освобождаване; казвам, никоя не е удържала думата си... И пак се питам, успокояват ли те недоволството им, или не им дават възможност да го проявят? Когато питаме новодошлите дали са чували нещо за напусналите, те не могат да кажат нищо. Какво ли става с тези клетници? Ето това ни измъчва, Терез, това е злокобната неизвестност, която отравя дните ни. От осемнадесет години съм в този дом и съм видяла да напускат повече от двеста момичета... Къде са те? Защо от всички, които се заклеха да ни помогнат, нито една не удържа думата си?

При това нищо не предопределя оттеглянето им; нито възрастта, нито промяната на чертите; единствено правило е хрумването на нашите господари. Днес отпращат тази, която до вчера най-много са галили, а могат да задържат десет години други, на които отдавна са се наситили; такъв е случаят със старшата от тази спалня: тя е тук от дванадесет години и още ѝ се радват, а съм виждала заради нея да отпращат петнадесетгодишни момичета, пред чиято хубост Грациите биха умрели от завист. Тази, която замина преди петнадесет дни, нямаше шестнадесет години: тя бе прекрасна като самата Венера и ѝ се наслаждаваха само година, но тя забременя, а както ти казах, Терез, в този дом това е голям грях. Миналия месец отстраниха една седемнадесетгодишна. Преди година една двадесетгодишна, бременна в осмия месец; а напоследък и друга, която тъкмо бе почувствувала първите родилни болки. Не си въобразявай, че държането ти може да има някакво значение; виждала съм момичета, които им угаждаха във всичко, а си заминаваха след шест месеца; други, начумерени и своенравни, оставаха години наред. Затова е излишно да се препоръчва на новодошлите някакво поведение; прищевките на тези чудовища не знаят граници и са единственият закон в действията им.

Когато някоя трябва да бъде отстранена, предупреждават я сутринта, никога по-рано; отговорникът за деня се появява както обикновено в девет часа и казва, да речем: „Омфала, манастирът ви отпраща, ще дойда да ви взема тази вечер.“ Сетне продължава заниманията си. Но при прегледа вие не му се показвате, а сетне той излиза; отстранената целува другарките си, обещава им безброй пъти да им помогне, да подаде оплакване, да разгласи какво става тук; идва часът, монахът пристига, девойката заминава и нищо повече не се чува за нея. А междувременно вечерта преминава както обикновено, единственото, което сме отбелязали в такива дни, е, че монасите рядко стигат докрай в забавленията си, сякаш си пазят силите, но затова пък пият много повече и дори понякога се напиват; отпращат ни много по-рано, никоя не остава да преспи при тях, а дежурните момичета се оттеглят в сарая.

— Всичко е ясно — отвърнах аз на моята другарка, — щом никоя от тях не ви е помогнала, значи сте имали работа със слаби и страхливи създания или пък с деца, които не са се осмелили да направят нищо за вас. Не се боя, че ще ни убият, поне не вярвам, че ще

го направят; невъзможно е разумни същества да стигнат до такова престъпление... Знам, че... След всичко, което съм преживяла, не бива да се доверявам толкова на хората може би, но, скъпа, не е възможно те да извършват такива ужасни злодеяния, дори мисълта за които не може да се приеме. О, скъпа приятелко! — продължих аз разгорещено. — Искаш ли да си обещаем нещо, на което никога няма да изменим?... Искаш ли?

— Да.

— Тогава заклевам се във всичко на този свят, в Бог, който ми вдъхва живот и когото единствено тача... Заявявам, че или ще умра в мъки, или ще унищожа тези негодници; ще ми обещаеш ли същото?

— Съмняваш ли се? — отвърна ми Омфала. — Ала трябва да знаеш колко безполезни са твоите клетви; по-яроствни от теб, потвърди, по-решителни, прекрасни приятелки, с една дума, такива, които биха пролели кръвта си за нас, не изпълниха подобни клетви; позволи ми, Терез, позволи все пак на жестокия ми опит да смята и нашите клетви за напразни и да не разчитаме занапред на тях.

— А монасите? — запитах аз моята приятелка. — Те също ли се сменят, често ли пристигат нови?

— Не — отвърна ми тя. — Антонен е тук от десет години, Клеман от осемнадесет, Жером от тридесет, а Северино от двадесет и пет. Игуменът, роден в Италия, е близък роднина на папата, с когото са в добри отношения; от негово време датират така наречените чудеса на Богородица, които правят манастира известен и възпират мълвата да се занимава по-отблизо с това, което става тук; но при пристигането му домът вече е бил такъв, какъвто го виждаш; той е поддържан в това положение отпреди повече от сто години и всички игумени, които са идвали, са запазвали този твърде изгоден за техните забавления ред. Северино, най-развратният човек на века, си е издействувал това място само за да води живот, отговарящ на вкусовете му. Намерението му е да поддържа колкото се може повече време тайните привилегии на това абатство. Ние сме в диоцеза на Оксер, но в течение или не, епископът не се е явявал тук, никога не е стъпвал в този манастир. Общо взето, тук идват твърде малко посетители с изключение на празника на Богородица през август; по думите на монасите тук се отбиват едва десетина души годишно, ала вероятно щом дойдат чужденци, игуменът се грижи те да бъдат посрещнати добре; измамани

от привидната святост и суровост, те си отиват доволни, хвалят манастира и по този начин безнаказаността на негодниците се крепи на човешкото простодушие и доверчивостта на вярващите.

Омфала едва бе свършила своята лекция, когато удари девет часът; старшата бързо ни извика, отговорникът на деня наистина се появи. Беше Антонен; ние се подредихме в редица, както бе правилото. Той бегло погледна към групата, преброи ни, после седна; тогава започнахме да се изреждаме пред него една след друга с вдигнати поли, от едната страна до пъпа, от другата до хълбоците. Антонен прие тези почести с безразличието на преситения, без да се развълнува; после, като ме погледна, запита ме как се чувствавам след вчерашното приключение! Като видя, че му отвърщам единствено със сълзи, засмян, той отбеляза:

— Ще свикне, няма друго място във Франция, където момичетата да получават по-добра подготовка.

Той пое списъка на провинилите се от ръката на старшата, после, като се обърна към мен, ме накара да потреперя; всеки жест, всяко движение, които имаха за цел да ме подчинят на тези развратници, бяха за мен като смъртна присъда. Антонен ми нарежда да седна на края на едно легло и в това положение каза на старшата да разголи гърдите ми и да вдигне полите ми; сам той разтваря колкото може повече краката ми, настанява се срещу тази гледка, една от моите другарки сяда върху мен в същата поза, така че вместо лицето ми пред него се открива олтарът на потомството и ако Антонен реши да се забавлява, той ще бъде на височината на устата му. Трето момиче, на колене пред него, го възбужда с ръка, а четвърто, съвсем голо, му посочва с пръст по тялото ми къде трябва да удря. Неусетно това момиче възбужда и мен и това, което ми прави, Антонен го повтаря с всяка от ръцете си на две други момичета отляво и отдясно. Не можете да си представите ругатните, мръсните думи, с които този развратник се възбужда; най-сетне достига до желаното състояние и го довеждат при мен. Ала всички го следват, всички се стараят да го разпалват, докато той се наслаждава. Разголвайки задните му части, Омфала се заема с тях и не пропуска нищо, което би могло да ги раздразни: галене, целувки, полюции, тя използва всичко; Антонен, разпален, се хвърля към мен.

— Този път я искам бременна — казва яростно той.

Умопомрачението определя действията му. Антонен, който имаше обичай да надава ужасни викове в последния момент на опиянението, крещи страшно; всички са го наобиколили, обслужват го, работят за удвояване на неговия екстаз и развратникът стига до него сред най-чудновати перипетии на похот и поквара.

Подобни групи се оформяха често: беше правило, когато някой от монасите се наслаждава по този начин, да го обграждат всички момичета, за да разпалват сетивата му отвсякъде и да може сладострастието, така да се каже, да проникне сигурно в него през всичките му пори.

Антонен излезе, донесоха закуската; другарките ми ме накараха да ям и аз ги послушах, за да им направя удоволствие. Едва бяхме привършили и влезе игуменът: като ни видя още на масата, той ни спести церемониите, които вероятно бяха същите като тези, които току-що бяхме изпълнили за Антонен.

— Трябва да се помисли за облеклото й — каза той, като отправи поглед към мен.

В същото време той отваря един шкаф и хвърля на леглото ми дрехи с цвета на моята група и няколко пакета бельо.

— Пробвайте това — каза ми той — и ми дайте всичко, което ви принадлежи.

Подчинявам се, но тъй като подозирах какво ще се случи, бях извадила предвидливо парите през нощта и ги бях скрила в косите си. При събличането на всяка дреха огнените очи на Северино се вторачват във всяка оголена част, ръцете му веднага шарят по нея. Най-сетне, когато бях наполовина съблечена, монахът ме сграбчва, поставя ме в удобна за неговото забавление поза, с други думи, обратна на тази, в която ме бе поставил Антонен; опитвам се да моля за милост, но като виждам яростта в очите му, решавам, че покорството е най-сигурно; аз заставам, него го наобикалят, а той вижда само срамния олтар, който го изпълва с наслада; ръцете му го мачкат, устата му се долепя, разкъсва го с очи... Той е на върха на удоволствието.

— Ако нямате нищо против, госпожо — каза прекрасната Терез, — тук ще се ограничи с кратко изложение за първия месец, който прекарах в манастира, тоест главните случаи през този период; останалото би било повторение; монотонността на ежедневието би се

отразила на моя разказ и мисля, че веднага след това трябва да мина към събитието, което ме измъкна, от тази мрачна клоака.

Първия ден не присъствувах на вечерята, само ме бяха определили да прекарам нощта с дон Клеман; както беше редът, аз отидох в килията малко преди той да се прибере, братът ключар ме придружи и ме затвори.

Монахът пристигна, разгорещен от вино и похот, последван от двадесет и шест годишната жена, която по това време му прислужваше; предупредена какво трябва да правя, аз заставам на колене още щом го чувам да идва. Той се приближава, оглежда ме в тази унизителна поза, после ми заповядва да се изправа и да го целуна по устата; той вкусва тази целувка няколко минути и влага в нея цялата изразителност... цялата възможна продължителност. През това време Арманд (така се казваше тази, която му прислужваше) събличаше дрехите ми една по една; когато тялото ми отдолу до хълбоците остава открито, тя бързо ме обръща и излага пред чичо си частта, която е най-привлекателна за неговия вкус. Клеман я оглежда, докосва я, после, след като сядна на фотьойла, ме кара да се приближа, за да ме целуне; Арманд е в коленете му, възбужда го с уста; Клеман допира своята до светилището на храма, който му предлагам, езикът му се отправя по пътеката, която се намира в центъра; ръцете му притискат същото място у Арманд, но тъй като дрехите ѝ все още му пречеха, той ѝ заповяда да ги съблече, което скоро е направено и това покорно създание застава пред чичо си в поза, в която не тя го възбужда с устата си, а се намира пред устата на Клеман. Отвратителният монах, все така зает с мен, ми заповядва да отправя в устата му напълно свободно газовете, които успеят да отделят моите вътрешности: подобна приумица ми се стори възмутителна, ала аз далеч още не познавах всички отклонения на разврата; аз се подчинявам и скоро се разкайвам поради ефекта от стореното. Още по-възбуден, монахът се разгорещява; той внезапно ухапва на шест места полукълбата от плът, които му предлагам; аз извиквам и отскачам напред, той се изправа, приближава се до мен с гняв в очите и ме пита зная ли какво съм рискувала, като съм му попречила; отправям хиляди извинения, той ме хваща за корсета, който все още стяга гърдите ми, разкъсва го заедно с ризата по-бързо, отколкото мога да ви го разкажа... Сграбчва свирепо гърдите ми и с ругатни започва да ги мачка; Арманд го разсъблича и

ето ни и тримата голи. За момент той е зает с Арманд; тя го обсипва с яростни плесници; той я целува по устата, хапе езика и устните ѝ, тя крещи; понякога болката неволно изтръгва сълзи от очите на момичето; той я покачва на един стол и иска от нея същото, което и от мен. Арманд го задоволява; аз го възбудям с едната си ръка, като заедно с тези похотливи движения леко го бичувам с другата; той хапе и Арманд, но тя се сдържа и не смее да мръдне. Ала зъбите на това чудовище си остават впити в плътта на красивото момиче. Следи от тях личат на няколко места; сетне той внезапно се обръща към мен:

— Терез, вие ужасно ще пострадате (нямаше нужда да го казва, очите му говореха достатъчно); вие ще бъдете бита навсякъде, няма да направя изключение за нищо.

При тези думи той отново сграбчва гърдите ми, опипвайки ги грубо; той мачкаше върховете им с пръстите си, причинявайки ми силна болка; не смеех нищо да кажа, за да не го раздразня още повече, ала по челото ми се стичаше пот, а очите ми, въпреки всичките ми усилия, плуваха в сълзи. Той ме обръща, слага ме да коленича на един стол, като се хвана с ръце за облегалката, без да се бавя нито за миг под страх от най-тежко наказание; виждайки, че вече съм на негово разположение, той заповядва на Арманд да му донесе пръчки; тя му подава един дълъг и тънък сноп; Клеман ме хваща и ми заръчва да не мърдам: започва с двадесетина удара по раменете и гърба; за момент ме оставя, връща се към Арманд и я поставя на шест стъпки от мен, също на колене на ръба на един стол. Заявява, че ще удря и двете едновременно и първата, която напусне стола, извика или пророни сълза, незабавно ще бъде подложена на мъчение, което той си избере. Той нанася на Арманд същия брой удари като на мен и точно на същите места; връща се към мен, целува всички рани, които е нанесъл, и вдигайки пръчките, казва:

— Дръж се, мръснице, ти ще бъдеш третирана като най-презряната твар.

При тези думи получавам петдесет удара, но които попадат само от средата на раменете до извивката на хълбоците. Той се втурва към моята другарка и прави с нея същото; ние не проронваме нито дума; чуваха се само глухи и слаби стенания и ние успяваме да съберем и да сдържим сълзите си. Колкото и да бяха разпалени страстите на монаха, за това още нямаше никакъв видим знак; от време на време той се

стараеше да се възбуди, но от това не излизаше нищо. Приближавайки се до мен, той съзерцава няколко минути двете полукълба все още непокътната плът и които скоро щяха да бъдат подложени на мъчение; той си играе с тях, не се сдържа и ги разтваря, за да ги подразни, целува ги безброй пъти.

— Хайде — казва той, — кураж.

Град от удари се изсипва незабавно върху плътта ми и тя е изранена чак до бедрата. Изключително възбуден от отскоците, от проявите на отвращение, стенанията, гърчовете, които болката изтръгва от мен, съзерцавайки, ловейки с наслада тези части на тялото ми, той изразява с жарки целувки по устата ми чувствата, които го вълнуват.

— Това момиче ми харесва — възкликва той. — Никога не съм бичувал жена, която да ми е доставяла такова удоволствие.

Клеман се връща към племенницата си, която третира по същия варварски начин. Беше останала областта от горната част на бедрата до прасците, която обсипва с удари и при мен, и при нея със същото усърдие.

— Хайде — добавя той, като ме обръща, — да сменим ръката и да видим това.

Той ми нанася двадесетина удара от средата на корема до долната част на бедрата, после, като разтваря краката ми, той започва да удря немилостиво частите, които му откривах в моята поза.

— Ето птичето, което искам да оскубя — заявява той.

Няколко удара, отправени твърде внимателно, проникват навътре и аз не успявам да сдържа виковете си.

— Аха, аха — обажда се негодникът, — значи намерих чувствителното място; скоро, скоро ще го посетим по за дълго.

През това време племенницата му е поставена в същото положение и третирана по същия начин; и при нея той засяга най-чувствителните части на женското тяло, ала било опитът, било куражът или страхът от още по-жестоко отношение ѝ дават сили да се сдържа и тя се проявява само с няколко трепвания или неволни гърчове. Имаше все пак известна промяна в състоянието на развратника и макар нещата да не бяха придобили все още твърдост, от непрекъснатите тласъци те започваха да придобиват форма.

— Застанете на колене — каза монахът, — ще ви бичувам по гърдите.

— По гърдите ли, отче!

— Да, по тези две сладни парчета плът, които винаги са предизвиквали у мен такова желание.

И докато говореше, той ги стискаше и ги мачкаше безмилостно.

— О, тези части са тъй чувствителни, отче, ще ме убиеете.

— Какво ме интересува, стига аз да остана доволен.

И той отправя пет-шест удара, които аз за щастие успявам да отклоня с ръце. Като вижда това, той ги завързва зад гърба ми; остават ми само гримасите и сълзите, за да измоля пощада, защото той строго ми бе наредил да мълча. Опитвам се да го омилостивя... напразно. Той нанася удари по двете ми гърди, които вече нищо не пази; отпечатват се ужасни бразди, които се запълват с кръв; болката изтръгваше сълзи от очите ми и те се ронеха по раните, плод на яростта на това чудовище, което по думите му ги правело още по-привлекателни... Той ги целуваше, хапеше ги, а от време на време се връщаше на устните ми, на разплаканите ми очи, които сладострастно смучеше.

Арманд излиза напред, ръцете ѝ са завързани, тя подлага алабастровите си, чудно закръглени гърди; Клеман се преструва, че иска да ги целуне, но ги хапе... Най-сетне започва да удря и прекрасната плът, тъй бяла, тъй заоблена, скоро се разкрива под погледа на палача, покрита със синини и кървави рани.

— Един момент — извиква разяреният монах, — искам да удрям най-прекрасния задник и най-прекрасните гърди.

Той ме поставя на колене и наглася Арманд върху мен, разтваря краката ѝ така, че устата ми се озовават срещу долната част на корема ѝ, а гърдите ми между нейните бедра под задницата ѝ. По този начин монахът получава на разположение каквото желае, той има пред очите си задницата на Арманд и моите гърди; той удря ожесточено и двете, но другарката ми, за да ме запази от ударите, които стават по-опасни за мен, отколкото за нея, любезно се навежда, за да ги поеме, иначе те неизбежно биха наранили мен. Клеман забелязва тази хитрост и променя позата.

— Тя нищо няма да спечели — заявява сърдито той — и ако оставя днес тази част незасегната, то ще бъде, за да измъчвам някоя друга, не по-малко деликатна.

Когато ме вдигна, видях, че толкова низости от негова страна не бяха отишли напразно: развратникът бе в прекрасна форма; това само го прави още по-яростен; той сменя оръжието, отваря един шкаф, където има няколко камшика и избира един с железни шипове на края, видът на който ме кара да се разтреперя.

— Виж, Терез — каза той, като ми го посочи, — ще се убедиш колко приятно е да удряш с това... Ти ще го усетиш... Ще го усетиш, измамнице, ала засега ще се задоволя да използвам само този.

Другият камшик бе с възли по дванадесетте опашки; на върха на всяка от тях имаше един по-голям възел, колкото костилка от слива.

— Хайде, в галоп!... В галоп! — извика той към своята племенница.

Последната, която знаеше за какво става дума, мигом застава на четири крака, с повдигнати колкото се може по-нагоре хълбоци, като ми казва да правя като нея; аз я послушвам, Клеман ме яхва през кръста с глава към задницата; Арманд е вдигнала нейната към него: негодникът, като вижда и двете в своя обсег, ни обсипва ожесточено с удари по частите, които му предлагаме; ала тъй като в тази поза ние откриваме и онази деликатна част, която ни отличава от мъжете, този варварин насочва ударите си точно натам, дългите гъвкави опашки на бича, с който си служи, прониквайки много по-лесно във вътрешността от пръчките, оставят там дълбоки следи от неговия бяс; той ту удря едната, ту се насочва към другата: като добър ездач, не само нанася удари, но и сменя на няколко пъти своя кон; ние сме на края на силите си, а парещата болка е толкова силна, че става непоносима.

— Изправете се! — заповядва ни той, като пак взема пръчките. — Да, изправете се и се бойте от мен.

Очите му блестят, по устата му има пяна. Тъй като под заплаха е цялото ни тяло, ние бягаме като обезумели из стаята, той ни преследва, като удря безразборно ту едната, ту другата; негодникът вече ни е разкървавил целите; най-последно ни заклещва в ъгъла до леглото. Ударите удвояват силата си: клетата Арманд получава един удар по гърдите и залита; тази последна ужасна сцена предизвиква екстаза и докато гърбът ми търпи жестоките последствия от него, хълбоците ми са облени от доказателствата за тази страст с толкова опасни резултати.

— Да си лягаме, Терез — казва най-последно Клеман. — Може би на теб ти дойде много, ала за мен не бе достатъчно: човек не може да

се отърве от тази слабост, макар тя да е само бледа сянка на това, което в действителност ми се ще да направя. Ах, мило момиче, ти не знаеш докъде може да ни доведе тази извратеност, опиянението, до което ни докарва, заслеплението, което предизвиква това електрическо поле на възбудата от болката, понасяна от предмета на нашата страст; какъв приятен гъдел буди страданието! Желанието да го направиш още по-силно... Ето спънката пред тази мания, знам това, ала подобна спънка може ли да попречи на човека, презрял всичко?

Макар умът на Клеман все още да бе възбуден, като видях, че сетивата му се уталожават, аз се осмелих в отговор на думите му да укоря извратеността на неговите наклонности; начинът, по който този развратник ги оправда, заслужава, струва ми се, да намери място в изповедта, която искате от мен.

— Без съмнение, най-смешното нещо на света, скъпа Терез — отвърна ми Клеман, — е да се опиташ да оспорваш човешките вкусове, да им противоречиш, да ги бичуваш и осъждаш, ако не съответствуват на законите на страната, в която живееш, или на обществените условности. Така е! Хората никога не ще разберат, че няма вкусове, колкото и странни, колкото и престъпни да са те, които да не са предопределени от устройството, дадено ни от природата! А щом е така, с какво право, питам аз, един човек ще иска от друг да променя вкусовете си или да ги приспособява към обществения ред? С какво право дори законите, създадени единствено в името на човешкото щастие, ще посмеят да се опълчат срещу този, който не може да се промени или пък ще го постигне единствено с цената на щастиято, което именно законите трябва да му осигуряват? Но дори и да пожелаем да променим вкусовете си, нима ще успеем? Имаме ли сили да се преобразим? Можем ли да станем други? Ще поискате ли подобно нещо от някой недъгав и не е ли несъответствието на нашите вкусове същото от морална гледна точка, каквото е от физическа несъвършенството на недъгавия?

Съгласен съм да навлезем и в някои подробности; качества на ума, които, признавам, притежаваш, ще ти позволят да ги разбереш, Терез. Виждам, че две наши извратености вече са те поразили: ти се удивляваш на сладката възбуда, която някои наши братя изпитват от неща, всеобщо признати за гнусни и нечисти, а също така се учудваш как сладострастието ни може да бъде предизвикано от действия, които

според теб са белязани единствено от жестокост. Ще анализирам и едното, и другото от тези увлечения и ще се опитам, ако е възможно, да те убедя, че няма на света нищо по-нормално от удоволствието, което те предизвикват.

Според теб е странно мръсни и отвратителни неща да добавят допълнителна възбуда към екстаза на нашите сетива; ала преди да се чудиш на това, скъпа Терез, би трябвало да разбереш, че в нашите очи предметите имат само такава стойност, каквато ние им придадем с нашето въображение; значи твърде възможно е според тази вечна истина не само най-странните, но и най-долните и ужасни неща да ни засягат твърде чувствително. Човешкото въображение е свойство на ума, което чрез сетивата рисува, променя предметите и оформя след това мислите на основата на първото впечатление от тези предмети. Ала това въображение, самото то плод на устройството на човека, възприема предметите по един или по друг начин и след това оформя мислите само според влиянието на предметите: нека обясня разсъжденията си с един пример. Не си ли виждала, Терез, огледала с различна форма? Едни умаляват предметите, други ги уголемяват; някои ги правят ужасни на вид, други очарователни? Можеш ли сега да си представиш, че ако всяко от тези огледала съчетава способността да създава и да отразява, няма ли да даде на всеки човек, огледал се в него, съвсем различен портрет? И този портрет няма ли да зависи от начина, по който то е отразило обекта? Ако към двете способности на това огледало прибавим и трета — чувствителността, — няма ли то да изпита за човека, видян от него по един или друг начин, чувството, което той би бил в състояние да предизвика у него според това как е бил възприет? Огледалото, което го е видяло красив, ще го обикне; онова, което го е видяло безобразен, ще го намрази, а при това става дума все за един и същ индивид.

Такова е човешкото въображение, Терез; един и същ предмет му се представя под толкова форми, колкото са и гледищата за него, и според въздействието му върху въображението; какъвто и да е той всъщност, то решава дали да го обича, или да го мрази. Ако въздействието на наблюдавания предмет е благоприятно, то го обича, предпочита го, макар този предмет сам по себе си въобще да не е приятен; а ако предметът, макар с известна стойност в очите на другите, е въздействувал неблагоприятно на въображението, то ще го

отбягва, защото няма чувство у нас, което да не зависи от влиянието на различните предмети върху въображението. След казаното не е удивително, че нещо може много да се харесва на едни и да не се харесва на други, и обратно, най-невероятните неща все пак намират поклонници... Уродливият също намира огледала, които да го правят красив.

Следователно, ако признаем, че наслажденията на сетивата са винаги зависими от въображението, винаги водени от въображението, не бива повече да се учудваме на многобройните разновидности, които въображението подсказва при тези наслаждения от неизброимото множество предпочитания и различни страсти, които се пораждат от различните отклонения на това въображение. Тези предпочитания, макар и похотливи, не бива да пораждат повече удивление от другите; няма причина една прищявка на трапезата да бъде смятана за по-малко необикновена от една прищявка в леглото; и в единия, и в другия случай не е по-необичайно да обожаваш нещо, което тълпата презира, отколкото да харесваш друго нещо, всеобщо прието за добро. Единодушието доказва еднаквото устройство на органите, но нищо, което да бъде в полза на предпочитания предмет. Три четвърти от човечеството могат да смятат, че мирисът на розата е прелестен, без това да бъде доказателство нито за осъждането на останалата четвърт, нито че този мирис действително е приятен.

Значи, ако на света има хора, чиито вкусове шокират всички общоприети предразсъдъци, не само не бива да им се чудим, не само не бива да ги поучаваме, нито да ги наказваме: напротив, трябва да им бъдем полезни, да ги удовлетворяваме, да премахваме всички пречки, които ги възпират, и да им предоставяме, ако искате да бъдете справедлива, всички средства да намират утеха, без да рискуват; защото не от тях е зависело да имат или да нямат подобни странни предпочитания, както не е зависело от вас да се родите умна или глупава, добре сложена или гърбава. В утробата на майката се изграждат органите, които трябва да ни направят чувствителни към една или друга приумица; първите показани предмети, първите чути думи довършват механизма; предпочитанията се оформят и повече нищо на света не може да ги унищожи. Каквото и да прави възпитанието, то не може да промени нищо и онзи, комуто е писано да стане негодник, със сигурност става такъв, колкото и добро да е било

даденото му възпитание, нито пък бива засегната добродетелта на онзи, чиито органи са предразположени към доброто, макар възпитателят да го е пренебрегвал. И двамата са действували според собственото си устройство, според отпечатъка, наложен им от природата, и единият не заслужава наказание повече, отколкото другият похвала.

Особено странно е това, че докато се отнася до незначителни неща, ние не се учудваме от разликата във вкусовете; ала стане ли дума за сладострастие, всички започват да роптаят; жените, вечно бдящи над своите права, жените, чиято слабост и незначителност карат да се пазят да не изгубят нещо, треперещи непрекъснато да не бъдат ограбени, и ако за нещастие в търсенето на наслада бъдат използвани средства, които шокират техните убеждения, те веднага ги обявяват за престъпления, достойни за ешафода. А всъщност каква несправедливост! Удоволствието на сетивата трябва ли да прави човека по-добър, отколкото другите житейски удоволствия? С една дума, нима храмът на потомството трябва да привлича нашите наклонности, да събужда нашите желаниа повече, отколкото друга част на тялото, дори и най-противоположната, най-отдалечената от него, свързана с най-зловонното и най-отвратителното отделяне на човешкия организъм? Струва ми се, не бива да се учудваме на човешките странности в любовните наслади повече, отколкото ако те се проявяваха в някоя друга област на живота! Още веднъж, и в единия, и в другия случай подобна странност зависи от човешките органи: чия е вината, ако това, което ви засяга, не означава нищо за друг, който се възбужда от нещо, което вас ви отвращава? Има ли човек, който незабавно не би променил изцяло своите вкусове, предпочитания и наклонности и не би предпочел да бъде като всички други, наместо да се отличава от тях, стига да е в състояние да го стори? Проява на глупава и варварска нетърпимост е да бъде осъждан такъв човек; той не е по-виновен пред обществото, каквито и да са проявяваните от него отклонения, от този, който, както казах, се е родил едноок или куц. Еднакво несправедливо е да се осъжда и да се подлага на подигравки единият и да се обижда и осмива другият. Човек, притежаващ странни наклонности, е като болен; той е, ако щете, като истерична жена. Хрумвало ли ни е някога да се противопоставяме и да наказваме някой от тях? Нека бъдем

справедливи към човека, чиито прищевки ни изненадват; напълно подобен на болния или на истеричката, той като тях е достоен за съжаление, а не за осъждане. Такова е моралното оправдание на хората, за които става дума; то може да бъде открито без съмнение със същата леснина и от физическа гледна точка, а когато анатомията напредне, лесно ще бъде показана връзката между устройството на човека и неговите наклонности. Учени, палачи, ключари, законодатели, негодяи с тонзури, какво ще правите, когато стане това? Какво ще стане с вашите закони, с вашия морал, вашата религия, вашите бесилки, вашия рай, вашите богове, вашия ад, когато бъде доказано, че една или друга телесна течност, тъкан, степен на киселинност в кръвта или в секретите са достатъчни да превърнат човека в предмет на вашите наказания или награди? Да продължим: теб те удивлява наклонността към жестокост?

Каква е целта на човека, когато се наслаждава? Нима тя не е да предаде на сетивата си цялата възбуда, на която са способни, за да достигне по-добре и по-цялостно до върховния екстаз... драгоценен екстаз, който показва дали насладата е била сполучлива или несполучлива в зависимост от това дали до нея се е стигнало с повече или с по-малко активност? Значи явен софизъм е да се говори, че за да се стигне до успех, по-добре е екстазът да бъде споделен от жената. Нима не е очевидно, че жената не може да сподели нищо с нас, без при това да ни ограби, и че всичко, което получава, е за наша сметка? И питам аз, нима е необходимо една жена да изпитва наслада, когато ние я изпитваме? Има ли в това нещо друго освен тщеславие, което търси удовлетворение? И не намирате ли, че това тщеславие се проявява в още по-съблазнителна форма, ако, напротив, насила лишите жената от наслаждение, за да остане то само за вас и тя изцяло да се отдаде на това, което вие ще изпитате? Нима тиранията не гали много по-добре тщеславието от благотворителността? Този, който се налага, не е ли много по-истински господар от този, който споделя? Как ли се е родила в главата на разумния човек мисълта, че при наслаждението нежността има някаква стойност? Нелепо е да се твърди, че тя е необходима: тя никога нищо не добавя към чувствените удоволствия, бих казал, че дори е вредна; да обичаш и да се наслаждаваш, са две съвсем различни неща; доказателство за това е, че ние постоянно обичаме, без да се наслаждаваме, и още по-често се наслаждаваме, без

да обичаме. Всичката нежност, примесена в сладострастието, е в полза на жената и за сметка на мъжа и докато последният е зает да доставя удоволствие другиму, той несъмнено няма възможност да се наслаждава или пък насладата му е чисто интелектуална, сиреч въображаема, и стои по-долу от чувствената наслада. Не, Терез, не, няма да престана да повтарям колко ненужно е едно наслаждение да бъде споделено, напротив, необходимо е мъжът да се наслаждава само за сметка на жената, да вземе от нея всичко, способно да усили сладострастието, без да обръща внимание на въздействието, което то може да окаже върху жената, тъй като подобно внимание би го разсеяло: или ще пожелае да сподели с жената и няма да изпита наслаждение, или ще се бои тя да не страда и това ще го притеснява. Ако егоизмът е пръв закон на природата, то именно в удоволствията и сладострастието, а не другаде, нашата свещена майка желае той да бъде едничкият ни двигател. Не е кой знае каква беда, ако за увеличаване на мъжкото сладострастие се наложи да бъде пренебрегнато или нарушено това на жената; защото, ако това нарушаване му носи нещо, загубата, която ще понесе неговият обект, ни най-малко не го засяга; трябва да му бъде безразлично дали този обект е щастлив или нещастен, стига той самият да получи наслада; действително между него и неговия обект няма никаква връзка. Следователно би било лудост да се занимава с усещанията на обекта за сметка на своите собствени. При това положение, ако индивидът, за когото става дума, е устроен така, че за да стигне до възбуда, трябва да предизвика у обекта, с който си служи, болезнени усещания, ще признаете, че той може да прибегне до тях без угризения, защото неговата цел е да се наслаждава, като се абстрахира от всичко, независимо от последствията за обекта... По-късно ще се върнем на това: нека продължим нататък поред.

И така, особените наслаждения имат своя чар, който може да бъде по-голям от този на всички други; иначе как биха се наслаждавали толкова старци, толкова уродливи и недъгави? Те са сигурни, че не са обичани, съвършено уверени, че това, което изпитват, не може да бъде споделено: нима от това сладострастието им става по-малко? Нима те се стремят към някакви илюзии? Изцяло отдадени на мисълта за своите удоволствия, вие виждате как те само се стремят да ги достигнат, готови да пожертвуват всичко за това, без изобщо да си

въобразяват, че обектът, с който си служат, може да изпълнява друга роля освен пасивна. Значи изобщо не е необходимо да се доставя удоволствие, за да се получава такова; положението, благополучно или злополучно, на жертвата на нашия разврат следователно няма никакво значение за задоволяване на нашите сетива; изобщо не може да ни занимава въпросът за сърдечното и умственото ѝ състояние; този обект може да се радва или да страда от вашите действия, да ви обича или да ви ненавижда: всички тези съображения са нищожни, когато става дума за сетивата. Жените, признавам, могат да изтъкват противоположни разсъждения, ала те, които са само машини за сладострастие, които трябва единствено да ни се отдават, трябва да бъдат оставяни без внимание всеки път, когато трябва да се изгради една реална система в този род удоволствия. Има ли един-единствен разумен човек, който да гори от желание да сподели насладата си с леки момичета? И няма ли милиони мъже, които въпреки това вкусват буйни удоволствия с тези създания? Това са все хора, убедени в това, което говорят, които го прилагат на практика, без да подозират това, и се присмиват на тези, които оправдават действията си с добри намерения само защото светът гъмжи от живи статуи, които се движат насам-натам, действуват, ядат, храносмилат, без никога за нищо да си дават сметка.

Ако стане ясно, че особените удоволствия са не по-малко съблазнителни от другите и дори несъмнено повече, очевидно защо подобно наслаждение, постигнато независимо от обекта, с който си служим, е не само твърде далеч от това, което би могло да му се хареса, но дори е противоположно на неговите собствени удоволствия; нещо повече: то може да стигне до причиняване на болка, на терзания, на мъчения, без в това да има нещо необикновено, без от него да следва нещо друго освен едно несъмнено усилване на приятните преживявания на тиранина, който измъчва и терзае. Да се опитаме да го покажем.

Чувството на сладострастие не е нищо друго освен трепет, предизвикан в душата ни от спазми, които въображението, разпалено от спомена за някакъв предмет, причинява на нашите сетива или посредством присъствието на този предмет, или още по-добре чрез дразненето, което изпитва този предмет и което е в състояние да ни възбуди възможно най-силно. Така нашето сладострастие, този

неизразим гъдел, който ни довежда до помрачение, който ни довежда до най-върховно щастие, което човек може да изпита, може да бъде постигнато само по два начина: или като видим реално или въображаемо наличие у обекта, който използваме, на този вид красота, който най-много харесваме, или като гледаме как същият този обект изпитва възможно най-силни усещания. А няма по-силно усещане от болката; нейното въздействие е сигурно, то не може да бъде измамно като удоволствието, непрекъснато имитирано от жените и почти никога изпитвано от тях; впрочем колко самолюбие, колко младост, сила и здраве са необходими, за да накараш една жена да изпита това съмнително и недотам задоволително усещане за удоволствие! А болката, напротив, не изисква нищо: колкото повече недостатъци притежава един мъж, колкото е по-стар, по-неприятен, толкова по-сигурно ще успее. Що се отнася до целта, тя несъмнено ще бъде постигната, тъй като той най-силно се влияе, искам да кажа, неговите сетива изпитват най-силна възбуда, когато е предизвикал у обекта възможно най-силно впечатление независимо по какъв начин. Следователно този, който предизвика у една жена най-силен смут, този, който съумее най-силно да разстрои нейното състояние, със сигурност ще получи най-голямата възможна доза сладострастие, защото резултатът от въздействието на другите върху нас е в зависимост от понесеното от самите тях въздействие и ще бъде много по-активно, ако последното е било мъчително, а не нежно и приятно; и поради това сладострастният егоист, който е убеден, че неговото удоволствие ще бъде толкова по-живо, колкото по-пълно се изживява, ще причини, когато е господар на положението, възможно най-голяма болка на обекта, сигурен, че полученото в замяна сладострастие е в пряка зависимост от силата на наложеното въздействие.

— Тези принципи са ужасяващи, отче — казах аз на Клеман, — те оправдават най-жестоките наклонности, най-страхотните наклонности.

— И какво от това? — отвърна ми този варварин. — Още веднъж ще повторя, нима ние сме господари на нашите наклонности? Нима не трябва да отстъпим пред тези, които природата ни е дала, както гордата корона на дъба се прекланя пред напора на бурята? Ако природата се чувствуваше засегната от подобни наклонности, тя не би ни ги вдъхнала; невъзможно е да получим от нея чувство, което би я

наскърбило, и окончателно убедени в това, ние можем спокойно да се отдадем на нашите страсти от какъвто и род, с каквато и сила да са те, сигурни, че неприятните последствия от тях са замислени от природата, чиито неволни изпълнители се явяваме. Защо да ни е грижа за резултатите от тези страсти? Когато е въпрос да изпитаме наслада от някакво действие, изобщо не бива да се тревожим за последиците.

— Не ви говоря за последиците — прекъснах го твърдо аз, — въпросът е за самото действие; несъмнено, ако сте по-силен и поради вашите жестоки и отвратителни схващания обичате да се наслаждавате на болката и чрез нея подсилвате приятните си изживявания, вие неусетно, измъчвайки обекта, с когото си служите, ще стигнете до насилие, способно да му отнеме живота.

— Защо не? Това означава, че чрез наклонностите, дадени ми от природата, съм изпълнил намеренията на природата, която, редувайки съзиданието и разрушението, като ми внушава мисълта за едното, подготвя изпълнението на другото; все едно, че от едно продълговато парче материя съм направил три или четири кръгли или квадратни парчета. О, Терез, нима това може да се нарече престъпление? Нима може да бъде назовано така едно действие, което служи на природата? Има ли човекът власт да извършва престъпления? И когато, поставяйки собственото си щастие пред това на другите, той събаря и руши всичко по пътя си, сторил ли е нещо, което да не служи на природата, чиито първи и най-силни внушения му диктуват да бъде щастлив, независимо за чия сметка? Идеята за любовта към ближния е химера, която дължим на християнството, а не на природата. Последователят на назаретянина, измъчван, нещастен и следователно в такова състояние на изтощение, което положително е подтиквало към толерантност и човечност, несъмнено е установил тази митична връзка между едно същество и друго; утвърждавайки тази идея, той е спасявал живота си. Ала един философ не може да приеме такива връзки въобще; виждайки и зачитайки само себе си на този свят, той отнася всичко към себе си. Ако за момент щади или ласкае другите, то става единствено във връзка с някаква изгода, която той очаква да извлече от това. А ако не се нуждае повече от тях, ако ги превъзхожда по сила, той завинаги се отрича от тези прекрасни принципи на човеколюбието и благотелността, на които се е подчинявал само от користни съображения; той вече не се бои да си присвоява всичко, да

накара всичко наоколо да му служи и каквото и да струва това на другите, да задоволява желанията си безогледно и без угризения.

— Но човекът, за когото говорите, е чудовище.

— Човекът, за когото говоря, е дете на природата.

— Той е див звяр.

— Ами че тигърът, леопардът, чието подобие е той, както твърдиш, не са ли като него творения на природата, не са ли създадени, за да изпълняват нейните предназначения? Вълкът, който разкъсва агнето, следва възгледите на тази обща майка, както и злосторникът, който унищожава обекта на своето отмъщение или на своята похот.

— О, каквото и да говорите, отче, никога не ще приема тази разрушителна похот.

— Защото се боиш да не станеш неин обект; ето това е чист егоизъм; нека си сменим ролите и ти ще я приемеш; попитай агнето и ще се убедиш, че и то не е съгласно вълка да го разкъса; попитай вълка за какво служи агнето. „За моя храна“, ще отговори той. Вълци, които ядат агнета, агнета, разкъсвани от вълци, силният, който принася в жертва слабия, слабият, който става жертва на силния, ето такава е природата, такива са нейните възгледи, нейните планове; вечните действия и противодействия, множество пороци и добродетели, с една дума, свършено равновесие, произтичащо от равенството между доброто и злото на земята; равновесие, на което се крепят звездите, растенията и без което всичко би било разрушено за миг. О, Терез, колко удивена би била същата тази природа, ако можеше за момент да поразсъждава с нас и ако ѝ кажехме, че престъпленията, които ѝ служат, деянията, които изисква от нас и към които ни подтиква, се наказват от закони, които, както се опитват да ни убедят, били по подобие на нейните. Глупако, би ни отвърнала тя, яж, пий, спи и без страх върши престъпленията, които намериш за добре: всички тези мними злодеяния ми харесват и аз ги желая, затова ти ги и внушавам. Нима на теб се пада да определяш кое ме дразни и кое ме радва? Знай, че у теб няма нищо, което да не ми принадлежи, нищо, което да не съм поставила по причини, които не ти е отредено да научиш; че и най-ужасяващото от твоите деяния, както и най-благородното ми служат еднакво. Следователно не е необходимо да имаш задръжки, надсмей се над законите, над обществените условности и над боговете; слушай само мен и бъди сигурен, че ако за мен съществува престъпление, това

е съпротивата на всичко, което ти внушавам, поради упорство или поради някакви софизми.

— О, справедливи Боже! — възкликнах аз. — Вие ме карате да треперя. Ако няма престъпления против природата, откъде се взема тогава непреодолимото отвращение, което изпитваме към някои деяния?

— Тава отвращение не идва от природата — отвърна живо негодникът. — Негов източник е единствено липсата на навик; нима не е същото с някои ястия? Макар и чудесни, те не ни ли отвращават само защото не сме свикнали с тях? Нима поради това някой ще се осмели да твърди, че те не са добри? Нека се постареем да надмогнем себе си и скоро ще се убедим колко вкусни са те; отвращаваме се от лекарствата, макар те да са спасителни за нас; нека по същия начин привикнем със злото и не след дълго да открием у него безброй прелести; това моментно отвращение е по-скоро хитрина, кокетство от страна на природата, отколкото предупреждение, че деянието я наскърбява; по този начин тя ни подготвя за удоволствието от победата; така тя увеличава удовлетворението от самото деяние; нещо повече, Терез, нещо повече: колкото деянието ни се струва по-чудовищно, колкото по-противно е на нашите нрави и обичаи, колкото повече задръжки преодолява, колкото повече шокира всички наши обществени предразсъдъци, колкото повече накърнява това, което ние наричаме закони на природата, толкова това деяние е по-полезно за същата тази природа. Единствено чрез престъпления тя си връща правата, които добродетелта постоянно ѝ отнема. Ако престъплението е съзнателно и не се отклонява прекалено от добродетелта, то по-бавно ще установи необходимото на природата равновесие; но колкото по-значително е то, толкова повече изравнява тежестите и уравновесява властта на добродетелта, която иначе би унищожила всичко. Нека не се плаши този, който е замислил престъпление, или този, който вече го е извършил: колкото по-значително е то, толкова по-добре е послужило на природата.

Тези негови чудовищни разсъждения скоро ме доведоха до мисълта на Омфала за начина, по който щяхме да напуснем това отвратително място. Още тогава у мен се зародиха плановете, които, както ще видите, изпълних по-късно. Ала за да си доизясня нещата, аз зададох още няколко въпроса на отец Клеман.

— Все пак вие не държите вашите нещастни жертви вечно? — запитах го аз. — Може би ги отпращате, когато ви омръзнат?

— Разбира се, Терез — отвърна монахът. — Ти ще излезеш от този дом така, както си влязла; щом четиримата се споразумеем за това, ще трябва да се оттеглиш. Това непременно ще стане.

— Ала не се ли боите — продължих аз, — че по-младите и по-малко дискретни момичета могат един ден да разкрият какво се върши при вас?

— Това е невъзможно.

— Невъзможно?

— Безусловно.

— Бихте ли обяснили?

— Не, това е наша тайна; но единственото, в което можеш да бъдеш сигурна, е, че дискретна или не, няма да имаш абсолютно никаква възможност да кажеш, когато излезеш, нито една дума за това, което се върши тук. Ето защо, Терез, както виждаш, не ти препоръчвам никаква дискретност; никаква принудителна сдържаност не ограничава желанията ми...

При тези думи монахът заспа. От този миг нататък не можех да не разбера, че спрямо нещастниците, които бяха отпращани, се вземаха най-жестоки мерки и че ужасната сигурност, на която се разчиташе, бе резултат от тяхната смърт. Това още повече затвърди моето решение; скоро ще видим резултата от него.

Щом Клеман заспа, Арманд се приближи до мен.

— Той скоро ще се събуди по-неудържим от всякога — каза ми тя. — Природата приспива сетивата му само за да им придаде след краткия отдих още по-голяма енергия; още една сцена, и ще бъдем на спокойствие до утре.

— Ами ти — запитах я аз, — защо не поспиш малко?

— Нима мога? — отвърна ми Арманд. — Ако не бодърствувам права до леглото му и моята небрежност бъде забелязана, този човек е в състояние да ме заколи.

— О, Боже! — възкликнах аз. — Нима дори когато спи, негодникът желае да бъде обкръжен от чуждото страдание?

— Да — отвърна моята другарка. — Безчовечността на това хрумване е причина за неговата разпаленост, когато се събуди; по това той прилича на онези извратени писатели, чиято поквара е толкова

опасна, толкова действена, че единствената им цел, когато отпечатват отвратителните си разсъждения, е да продължат да вършат престъпления дори след собствената си смърт; те самите не могат вече нищо да направят, но прокълнатите им писания ще продължат престъпното им дело и в тази сладка мисъл те намират утеха, когато отиват в гроба, принудени от смъртта да спрат злодеянията си.

— Чудовища! — възкликнах аз.

Арманд, която бе твърде нежно създание, ме целуна просълзена и продължи да се разхожда около леглото на този негодяй.

След два часа монахът наистина се събуди, обзет от невероятно оживление, и ме сграбчи с такава сила, че се изплаших да не ме задуши; дишането му беше силно и учестено; очите му искряха, той бълваше несвързани думи, все богохулни и скверни. Извиква Арманд, иска да му донесе пръчките и започва да ни удря и двете, при това много по-силно, отколкото преди да заспи. Изглежда, че иска да завърши с мен; аз започвам да крещя; за да съкрати мъките ми, Арманд го възбужда с все сила, неговият ум се замъглява и най-сетне чудовището, подтикнато от всички тези силни усещания, изгубва заедно с горещите струи и яростта си, и желанията си.

Остатъкът от нощта мина спокойно. На ставане монахът се задоволи да ни огледа и да ни опипа и тъй като се накали да ходи на молитва, ние се прибрахме в сарая. Старшата не се стърпя и ме пожела, мислейки, че все още съм възбудена; както бях отпаднала, нима можех да се съпротивлявам? Тя направи каквото искаше, достатъчно, за да ме убеди, че дори една жена, ако премине подобна школа, скоро изгубва присъщите на нейния пол деликатност и сдържаност и по примера на своите тирани може да стане единствено порочна и жестока.

Две нощи по-късно аз преспах при Жером; не искам да описвам мъките, на които той ме подложи, те бяха още по-ужасни. Какви изпитания, Боже мой? Най-сетне след една седмица бях преминала през всички етапи. Тогава Омфала ме попита дали Клеман не е този, от когото действително най-много съм пострадала.

— Уви — отвърнах аз, — сред толкова много ужаси, мръсотии, които ту събуждат отвращение, ту подтикват към бунт, е много трудно да определя кой от тези негодници е най-отвратителен; измъчена съм

от всички и бих желала да изляза оттук, каквато и да е съдбата, която ме очаква.

— Възможно е скоро това ти желание да бъде изпълнено — отвърна моята другарка. — Наближава празникът; той рядко минава, без да им донесе нови жертви; те или съблазняват момичетата чрез изповедта, или ги отвличат, ако им падне сгода; всички тези нови попълнения предполагат и отстранявания...

Този прословут празник настъпи... Ще повярвате ли, госпожо, до какво чудовищно богохулство стигнаха монасите по този случай? Те си наумиха, че едно видимо чудо ще удвои блясъка на тяхната слава; ето защо облякоха Флорет, най-младото от момичетата, в одежди като на Богородица; привързаха я със скрити въжета за стената на нишата, като ѝ заповядаха да вдига внезапно ръце към небето в знак на преклонение, когато бъде поднесена просфората. Тъй като клетото малко създание бе заплашено с най-жестоки наказания, ако произнесе само една дума или сбърка ролята си, тя се справи чудесно и измамата има пълен успех. Народът се развика, че това е чудо, остави богати дарове на Богородица и си замина по-убеден от всякога в милостта на небесната майка. Нашите развратници, за да удвоят своето светотатство, пожелаха Флорет да се яви на вечерната оргия в същите одежди, които бяха предизвикали толкова почести, и всеки от тях разпали отвратителните си желания, като я подложи, както си беше с това облекло, на извратените си прищевки. Възбудени от това първо престъпление, богохулниците стигат дотам, че събличат голо момичето, поставят го да легне по корем на една голяма маса, запалват свещи, поставят образа на Спасителя на гърба му и се осмеляват да изпълнят върху задницата най-страховитото от всички тайнства. При тази чудовищна гледка аз припаднах, невъзможно бе да издържа. Като ме вижда в това състояние, Северино заявява, че за да привикна, и аз на свой ред трябва да послужа за олтар. Сграбчват ме, поставят ме на мястото на Флорет; приношението бива извършено и просфората... този символ на нашата августейша религия... Северино я грабва и я вкарва в нечистото място, обект на содомитските му удоволствия... набутва я с проклетия... тика я със силните тласъци на чудовищното си копие и изпраща със светотатствени думи на уста върху самото тяло на своя Спасител нечистите струи на своето сладострастие!

Измъкнаха ме безчувствена от ръцете му; наложи се да ме отнесат в спалнята, където аз осем дни наред изплаквах мъката си, че въпреки желанието ми съм послужила за подобно ужасно престъпление. Споменът за него още терзае душата ми и потрепервам, колчем се сетя... Религията за мен се е превърнала в чувство; всичко, което го накърнява или наскърбява, кара сърцето ми да се облива в кръв.

Времето за месечното обновление приближаваше, когато една сутрин към девет часа Северино влезе в нашата спалня. Изглеждаше твърде възбуден; някакво помрачение се четеше в очите му; поставя ни всички поред в любимата му поза и се спира по-специално на Омфала. Няколко минути я съзерцава в това положение, неусетно се разпалва, целува това, което е пред него, показва, че може да извърши каквото пожелае, но не го прави. Сетне я кара да се изправи, вторачва в нея пълен с ярост и злоба поглед; след това, като я ритва с все сила в корема, захвърля я на двадесет крачки с думите:

— Общността те отпраща, курво, тя е изморена от теб; бъди готова на мръкване, ще мина лично да те взема.

Той излиза. Щом си отива, Омфала се надига; хвърля се разплакана в обятията ми.

— Кажи ми — запитва ме тя, — като съдиш по безсрамието и жестокостта на началото, нима все още можеш да не виждаш края? Какво ще стане с мен, Боже мой?

— Успокой се — отвърщам аз на клетницата, — сега вече съм решена на всичко; чакам само сгоден случай; може би той ще се появи по-рано, отколкото си мислиш; ще разкрия всички тези ужаси; ако се окаже, че действията им действително са толкова безчовечни, както имаме основание да се съмняваме, опитай се да получиш известна отсрочка, а аз ще се опитам да те изтръгна от ръцете им.

Омфала ми се закле, че в случай, че бъде освободена, ще ми помогне на свой ред, след което двете си поплакахме. Денят премина без премеждия; към пет часа Северино дойде лично.

— Хайде — обърна се грубо той към Омфала, — готова ли си?

— Да, отче — отвърна тя, хълцайки; — позволете да прегърна дружките си.

— Не е нужно — каза монахът, — няма време за подобни сълзливи сцени; чакат ни, да тръгваме.

Тогава тя запита трябва ли да вземе дрехите си.

— Не — отвърна игуменът. — Нали всичко принадлежи на манастира? Вече нямате нужда от нищо.

После, поправяйки се, като човек, който се е изпуснал, добави:

— Тези дрехи стават ненужни, ще накарате да ви ушийт други по мярка; оставете само това, което е на вас.

Запитах монаха възможно ли е да придружа Омфала до вратите на манастира. Той ми отвърна с поглед, който ме накара да се отдръпна уплашена. Омфала излиза, тя обръща към нас пълните си с тревога насълзени очи и след като изчезва, аз се хвърлям на леглото, обзета от отчаяние.

Привикнали с такива събития или неவிждащи техните последствия, дружките ми не се трогнаха колкото мен, докато игуменът не се върна след един час; той идваше да вземе участничките във вечерята. Аз бях сред тях; извикани бяха само четири жени: момичето на дванадесет години, това на шестнадесет, жената на двадесет и три и аз. Всичко мина почти както друг път; забелязах само, че дежурните момичета не бяха там, че монасите често си шушукаха на ухото, че пиха много, че се стремяха да възбудят докрай желанията си, без нито веднъж да ги задоволят, и че ни отпратиха много по-рано, като не задържаха нито една за през нощта... Какви можеха да бъдат изводите от тези подробности? Отбелязах ги, защото при подобни обстоятелства човек внимава за всичко, но какво означаваха те? Ах, толкова бях стъписана, че всяка мисъл, която минаваше през ума ми, тозчас бе опровергавана от следващата; припомняйки си думите на Клеман, несъмнено трябваше да очаквам най-лошото, ала освен това надеждата... тази измамна надежда, която ни утешава, която ни заслепява и ни носи по този начин почти толкова добро, колкото и зло, в края на краищата тя ме успокояваше... Такива злодеяния ми бяха толкова чужди, че ми бе невъзможно да си ги представя! Легнах си в това ужасно състояние; ту бях убедена, че Омфала няма да наруши клетвата си; миг след това бях сигурна, че жестокостите, на които ще бъде подложена, ще я лишат от всякаква възможност да ни помогне. Убедих се окончателно в последното, измина и третият ден, без да се чуе нищо за нея.

На четвъртия ден участвах във вечерята: тя бе многолюдна и богата. На нея присъстваха осемте най-красиви жени, бяха ме

удостоили с честта да бъда между тях: там бяха и дежурните момичета. Още на влизане видяхме новата си другарка.

— Ето тази, която общността определи да замести Омфала, госпожици — каза ни дон Северино.

При тези думи той смъкна от тялото ѝ наметката, шала, с която бе покрита, и ние видяхме петнадесетгодишно момиче с приятно и нежно лице: тя погледна приветливо всяка от нас с прекрасните си очи; те още бяха влажни от сълзи, но изпълнени с любопитство; снагата ѝ бе гъвкава и лека, кожата ѝ ослепително бяла, косите ѝ разкошни; от нея лъхаше някаква особена съблазнителност, която неволно привличаше още от пръв поглед. Наричаха я Октави; скоро узнахме, че има най-високо потекло, родена е в Париж и е излязла току-що от манастира, за да се омъжи за граф дьо ***; била отвлечена от колата, в която я придружавали две гувернантки и трима лакеи; нямаше представа какво е станало със светата ѝ; бяха взели само нея и по залез-слънце я бяха докарали със завързани очи пред нас, без тя да е успяла да научи нищо повече.

Никой още не бе ѝ продумал. Четиримата развратници, изпаднали в моментен екстаз пред такъв чар, само можеха да ѝ се възхищават. Силата на красотата внушава респект; и най-отявленият негодник неволно се прекланя пред нея и винаги погазва това преклонение с известни угризения; ала чудовища като тези, с които ние имахме работа, слабо се поддават на подобни скрупули.

— Хайде, красиво дете — каза игуменът, като я привлече безсрамно към себе си във фотьойла, където седеше, — хайде, покажете ни дали останалото от вашите прелести съответствува на това, с което природата така щедро е дарила лицето ви.

И тъй като момичето се смущаваше, изчервяваше се и се мъчеше да се отскубне, Северино внезапно я сграбчи през кръста.

— Разберете, малка Агнес — каза ѝ той, — разберете, че това, което ви казвам, означава начаса да се съблечете гола.

И при тези думи развратникът пъха ръка под полите ѝ, докато я придърпва с другата; Клеман се приближава, той повдига дрехите на Октави до хълбоците и по този начин излага на показ най-нежните, най-апетитните съблазни, които човек може да си представи; Северино, който опипва, без да вижда, се навежда да погледне и четиримата се съгласяват, че никога не са виждали нещо по-добро.

Междувременно свенливата Октави, несвикнала на подобни унижения, плаче и се брани.

— Да я съблечем, да я съблечем — казва Антонен, — така нищо не може да се види.

Той помага на Северино и миг по-късно прелестите на момичето се разкриват пред очите ни без никакво прикритие. Несъмнено едва ли могат да съществуват по-бяла кожа и по-хармонични форми... Боже мой! Какво злодейство!... Такава красота, такава свежест, такава невинност и нежност да станат плячка на тези варвари! Засрамената Октави не знае къде да се дене, отвсякъде е обградена от очи, които я разкъсват, груби ръце, които я опипват; кръгът около нея се затваря и както и на мен, налага ѝ се да го обиколи целия. Грубият Антонен не може да се сдържи; жестокото посегателство донася своите плодове и тамянтът е изпратен в нозете на божеството; Жером я сравнява с нашата шестнадесетгодишна дружка, несъмнено най-красивата в целия сарай, и поставя редом двата олтара на своя култ.

— Ах, каква белота и грация! — възкликва той, като опипва Октави. — Но пък колко изящество и свежест има и у другата! Наистина — продължава монахът, — колебае се.

После, залепвайки устни на прелестите, които двете му предлагат, възкликва:

— Октави, на теб се пада ябълката; само от теб зависи, дай ми драгоценния плод на това дърво, което сърцето ми боготвори... О, да, да, дай ми го ти или другата и обещавам завинаги наградата на тази, която ме обслужи първа.

Северино вижда, че е време да се помисли за по-сериозни неща; изгубил всякакво търпение, той улавя клетницата, наглася я според своите желания; тъй като не се доверява още на нейните способности, той вика на помощ Клеман. Октави плаче, но никой не я чува; в погледа на безсрамния монах гори огън; господар на самото място, той използва подстъпите към него само за да го атакува по-успешно; не се прибягва до никакви хитрости, до никакви приготовления; нима той би откъснал такава прелестна роза, след като предварително ѝ е махнал бодлите? Колкото и грамадна да е диспропорцията между плячката и нападателя, последният при все това започва битката; пронизителен писък обявява неговата победа, ала нищо не може да го трогне; колкото по-жално пленницата моли за милост, с толкова по-голяма сила я

притискат и нещастницата се мята напразно; скоро жертвата е принесена.

— Никога лавров венец не е бил спечелван с толкова усилия — заявява Северино, докато се отдръпва; — за пръв път в живота си се изплаших да не се проваля тъй близо до целта... Ах, каква теснина, каква топлина! Та тя е истински божествен Ганимед.

— Ще трябва да я върна към пола, който ти опозори — казва Антонен, като я хваща, без да я остави да се надигне. — В укреплението има и друга пукнатина.

Той се доближава гордо и за миг е в светилището. Отново се чува писък.

— Слава Богу! — възкликва този безчестен човек. — Щях да се усъмня в успеха си, ако жертвата не бе изстенала. Сега победата ми е сигурна, защото ето че има и кръв, и сълзи.

— Наистина — обажда се Клеман, като се приближава със сноп пръчки в ръка. — Няма да променям тази приятна поза, тя напълно задоволява желанията ми.

Дежурната на Жером и тридесетгодишната жена държаха Октави: Клеман оглежда, опипва, изплашеното момиче го моли, но не може да го трогне.

— О, приятели — казва разпалено монахът, — как да не нашиба човек тази ученичка, след като тя ни показва такъв хубав задник?

Незабавно във въздуха се разнася свистенето на пръчките и глухият шум от ударите им върху прекрасната плът; виковете на Октави се добавят към тях, а богохулствата на монаха им отвръщат; каква гледка за тези развратници, отдали се сред нас на безброй гадости! Те аплодират и насърчават: междувременно кожата на Октави променя цвета си, към белотата на лилията се добавят пурпурночервени петна; ала това, което за момент би било привлекателно за любовта, ако приношението бе подчинено на известна мярка, поради своята прекаленост се превръща в престъпление пред законите; нищо не възпира вероломния монах; колкото повече младата ученичка се вайка, толкова повече се развихрят страстите на учителя; цялото пространство от средата на хълбоците до долния край на бедрата е еднакво пострадало, докато най-последно негодникът не уталожва пламъка си върху кървавите следи от своето забавление.

— Аз няма да бъда толкова груб — казва Жером, като поема красавицата и приближава до себе си кораловите ѝ устни. — Ето храма, в който ще принесе жертва... В тази божествена уста...

Ще замълча. Нечистото влечуго омърсява розата. Сравнението ми ви казва всичко.

Остатъкът от вечерта приличаше на всичко, което вече знаете, с изключение на красотата и затрогващата възраст на това момиче, разпалващо още повече тези негодници: техните безобразия се удвоиха и не толкова съчувствието, колкото пресищането бяха причина клетницата да бъде отпратена в стаята, където да намери за няколко часа покоя, от който така се нуждаеше.

Искаше ми се да утеша момичето през тази първа нощ, но бях принудена да я прекарам със Северино, в противен случай самата аз щях да изпадна в положението да се нуждая от помощ. Имах нещастие не да се харесам, думата не би била уместна, а да възбудям по-силно от другите желания на този содомит; сега той ме желаше почти всяка нощ; тъй като тази вечер бе изтощен, той потърси нови средства; боейки се да не би да не успее да ми причини достатъчно болка с ужасното острие, с което природата го бе дарила, той намисли този път да ме прободне с една част от църковните принадлежности, която приличието не ми позволява да назова и която бе с невероятни размери; наложи се да приема всичко. Сам той вкарваше оръжието в любимия си храм; поради тласъците то проникна доста навътре; аз надавам викове: монахът им се наслаждава; след няколко движения напред-назад той внезапно измъква със сила този инструмент на насието и сам се вмъква в бездната, която бе разтворил... Каква приумица! Нима това не противоречи на всичко, което мъжете биха пожелали? Ала кой би могъл да надникне в душата на един развратник? Отдавна се знае, че това е загадка на природата: тя още не ни е дала отговора.

На сутринта, малко поосвежен, той се опита да приложи друго мъчение, показва ми друг уред, още по-дебел; той бе кух и снабден с бутало, което изтласкваше водна струя с невероятна сила през отвор, широк повече от три пръста; самият инструмент бе широк девет пръста и дълъг дванадесет. Северино накара да го напълнят с много гореща вода и пожела да ми го вкара отпред; изплашена от подобно наказание, аз падам на колене и моля за милост, ала той е в едно от

онези дяволски състояния, което не знае що е жалост и когато много по-убедителните страсти я заместват с твърде опасна жестокост. Разяреният монах ме заплашва, че ако не се подчиня, ще ме принуди със сила. Отвратителната машина влезе с две трети от дължината си и разкъсването, което ми причини, заедно с нетърпимата горещина за малко не ме накара да припадна: през това време игуменът, без да спира да ругае частите, които измъчва, кара прислужницата да го възбужда; след четвърт час триене, което ми причинява рани, той натиска буталото и горещата вода прониква до дъното на матката... Аз припадам... Северино е в екстаз. Неговото помрачение е не по-малко от болката, която изпитвам.

— Това не е нищо — подхвърля подлецът, когато идвам на себе си. — Понякога подлагам тези части на още по-силни действия... По дяволите! Една салата от тръни, добре подправена с пипер, с оцет и вкарана вътре на върха на нож, ето какво би развеселило всички; при първото твое прегрешение ще те осъдя точно на това — заяви негодникът, като все още си играеше с едничкия предмет, пред който се прекланяше.

Ала след два-три израза на почит и след снощната оргия той се почувствува изгладнял и затова бях отпратена.

Когато влязох, намерих новата си другарка разплакана; направих каквото можах, за да я успокоя, ала не е лесно да приемеш съдбата си при такава ужасна промяна на положението; впрочем момичето бе много набожно, добродетелно и чувствително; това само правеше положението му още по-тежко. Омфала бе права, когато казваше, че времето, прекарано тук, с нищо не определя коя да бъде отстранена; това изцяло зависеше от прищевките на монасите или от опасения пред някакво последвало издирване; всяка от нас можеше да си замине както след осем дни, така и след двадесет години. Октави прекара при нас едва четири месеца, когато дойде Жером, за да обяви нейното напускане, макар той да бе този, който през това време най-много ѝ се бе наслаждавал, който би могъл да я цени и да има повече нужда от нея; клетото дете си замина, след като даде същите обещания като Омфала; тя ги изпълни не повече от нея.

От този момент ме занимаваше единствено планът, който бях намислила още при заминаването на Омфала; решена на всичко, само да напусна това гнездо на диваци, аз без страх търсех успех. От какво

можех да се боя при изпълнението на моето намерение? От смъртта? А можех ли да бъда сигурна в нещо, ако останех? Само в това, че ще умра. А успеех ли, щях да се спася. Нямаше място за колебание, ала преди това трябваше още веднъж да видя чрез мрачни примери тържеството на порока; писано е било в голямата книга на съдбата, в тази загадъчна книга, която никой смъртен не може да проумее, та казвам, писано е било всички тези, които ме бяха измъчвали, унижавали, оковавали във вериги, да видят в погледа ми колко висока за мен е цената на техните деяния, сякаш провидението си бе поставило задача да ми докаже колко безполезна е добродетелта... Зловещи уроци, които въпреки всичко не можеха да ме разколебаят и които, ако още веднъж успея да се спася от надвисналия над главата ми меч, не ще ми попречат завинаги да си остана вярна на Бога, който пазя в сърцето си.

Една сутрин, без да очакваме това, Антонен се появи в нашата спалня и ни обяви, че преподобният отец Северино, роднина и протеже на папата, е бил току-що обявен от негово Светейшество за генерал на Ордена на бенедиктинците. На другия ден той наистина отпътува, без да го видим: казаха ни да очакваме още по-висш сановник за разврата, който бе отреден на всички нас, които бяхме останали; това бе нова причина да ускоря изпълнението на намеренията си.

На другия ден след заминаването на Северино монасите бяха решили да отстранят още една от моите дружки; избрах за бягството си точно деня, когато бе произнесена присъдата над тази клетница, така че заетите с нея монаси щяха да ми отделят по-малко внимание.

Бяхме в началото на пролетта; нощите бяха все още дълги и благоприятствуваха моето намерение. От два месеца се готвех, без никой да заподозре каквото и да било; малко по малко изпилявах с една счупена ножица, която бях намерила, решетката на моята тоалетна стая; главата ми вече лесно се промъкваше, а от бельото бях направила въже с достатъчна дължина, с което да преодоля височината на сградата от двадесет-двадесет и пет стъпки, за която ми бе говорила Омфала. Когато при идването ми взеха дрехите, бях се погрижила, както ви казах, да скрия малкото си богатство от около шест луидора и то все още бе у мен; на тръгване го скрих в косите си и тъй като почти всички от нашата спалня присъствуваха на вечерята, а единственото момиче, което бе останало с мен, си легна веднага след

като другите излязоха, аз влязох в моята стая, там открих отвора, който старателно прикривах всеки ден, завързах въжето на една от здравите железни пръчки, след което се промъкнах и скоро се спуснах до земята.

Преминала бях най-леката част; шестте огради от зид и жив плет, за които бе споменала моята приятелка, ме тревожеха много повече.

Щом стигнах до тях, установих, че разстоянието, което ги отделя една от друга, бе не по-широко от осем стъпки и именно тази близост мамеше погледа, че всичко това е горски масив. Нощта бе много тъмна; докато преброждах първата обиколна алея, за да намеря някакъв отвор в живия плет, минах под столовата. Там нямаше вече никой; тревогата ми се удвои; все пак продължих да търся; така стигнах до прозорците на голямата подземна зала, която се намираще под другата, където обикновено ставаха оргиите. Забелязах силна светлина и като събрах смелост, се приближих. Нещастната ми другарка бе просната на един статив, с разчорлени коси, определена да стане жертва на някакво ужасно мъчение, което щеше да ѝ донесе не свобода, а вечен край на злочестините ѝ... Потреперих, но това, което погледът ми успя да улови, ме удиви още повече: Омфала или не ми бе казала всичко, или сама не знаеше всичко; съзрях в подземнието четири голи момичета, които ми се сториха твърде млади и красиви и които със сигурност не бяха от нашите; значи в този ужасен вертеп имаше и други жертви на сладострастието на тези чудовища... Други клетници, които ние не познавахме... Побягнах и продължих обиколката си, докато стигнах до противоположната страна на подземнието: тъй като все още не бях открила проход, реших да си пробия път; бях взела, без никой да забележи, един дълъг нож; захванах се за работа; въпреки че бях с ръкавици, ръцете ми скоро се израниха; нищо не можеше да ме спре; плетът бе дебел повече от две стъпки, които успях да преодоля, и ето ме във втората алея; с учудване усетих навсякъде мека и податлива почва, в която краката ми затъваха до глезените: колкото повече напредвах сред тези гъсти храсталаци, толкова мракът ставаше по-черен. Полюбопитствувах да разбера защо тук почвата е различна и опипах с ръце... О, справедливи Боже! Улових главата на някакъв труп! Господи! — помислих си аз изплашено, значи, както ми бяха казали, наистина тук е гробището, където тези палачи хвърлят жертвите си; те едва-едва ги покриват с тънък слой пръст!... Този

череп принадлежи може би на скъпата Омфала или на клетата Октави, тъй красива, тъй нежна, тъй добра, която премина земния си път мимолетно, подобно на розите, на които приличаше! Тук щеше да бъде и моето място, уви, защо да се противя на съдбата си? Какво ще спечеля, ако тръгна към нови прежеждия? Нима не сторих достатъчно злини? Не станах ли причина за достатъчно престъпления? Ах, нека последвам съдбата си! Отвори се, земя, за да ме погълнеш! Добре е, че съм тъй самотна, бедна и изоставена и не си струва да прекарам още известно време сред тези чудовища!... Не, не, аз съм длъжна да отмъстя за окованата добродетел... Тя разчита на моята храброст... Не бива да падам духом... Трябва да продължа; най-важното е светът да се отърве от опасни негодници като тези. Нима трябва да се поколебая да погубя трима-четирима души, за да спася милиони, които тяхното двуличиe или тяхната свирепост погубват?

Ето защо пробивам и следващия жив плет: той бе по-дебел от първия: колкото повече напредвах, толкова по-плътни ставаха те. Отворът е направен и отвъд има твърда земя... нищо, което да напомня ужасите, с които малко преди това се бях сблъскала; така достигам края на рова, без да попадна на стената, за която ми бе говорила Омфала; вероятно нямаше такава и монасите я бяха измислили, за да ни плашат още повече. Извън тези шест стени аз започнах да различавам по-добре предметите: църквата и сградата с жилищата, която опираше до нея, се открииха пред погледа ми; ровът обграждаше и двете; аз се отказах да правя опити да го премина от тази страна; тръгнах покрай него и когато стигнах срещу един горски път, реших да го прекося и да поема в тази посока. Ровът бе много дълбок, но за щастие сух; тъй като стените бяха зидани с тухли, нямаше начин да се спусна и затова скочих; леко зашеметена от падането, за малко останах неподвижна, преди да се надигна... Продължих нататък, лесно стигнах до отсрещната стена, но как да се кача по нея? Дълго търсих удобно място и най-сетне намерих няколко счупени тухли, които можеха да ми послужат за стъпала; почти бях стигнала горния край, когато всичко под мен се срути и аз се озовах на дъното сред отломките, които бях повлякла при падането си; помислих, че ще умра; това неволно спускане бе по-тежко от първото: цялата бях затрупана с парчетата, паднали заедно с мен; някои ме бяха ударили по главата, а тялото ми бе натъртено... О, Боже! — възкликнах аз отчаяно, — няма смисъл да

продължавам, нека си остана тук, това е знамение на Небето, то не иска аз да продължавам: сигурно съм се излъгала; може би злото наистина е необходимо на този свят и щом то го желае, грешно е да се опълчваме срещу него! Ала скоро сама възроптах срещу подобни помисли, плод на всичката безнравственост, която ме обкръжаваше, отърсих се от отломките, които ме покриваха, и вече по-лесно се изкачих с помощта на новите дупки, отворили се в зида; още един опит, събирам смелост и за миг се озовавам на другия край. Бях се отклонила от пътеката, която бях забелязала, но отново я открих и поех по нея с бързи крачки. Преди края на деня бях излязла от гората и се изкачих на същата могила, от която преди шест месеца за мое нещастие бях забелязала този ужасен манастир. Починах си няколко минути, тъй като бях плувнала в пот; първата ми грижа бе да падна на колене и да помоля Бог да ми прости новите неволни прегрешения, които бях извършила в това отвратително свърталище на престъплението и срама; скоро сълзи на разкаяние потекоха от очите ми. „Уви! — казах си аз, — бях по-малка грешница, когато преди една година се отклоних от същата тази пътека, водена от благочестие, което така гибелно бе поругано! О, Господи! С какви очи ще се гледам сега?“ Тези мрачни мисли бяха донякъде уталожени от радостта, че отново съм свободна, и аз продължих своя път към Дижон с мисълта, че само в този голям град правосъдието можеше да се вслуша в моите оплаквания...

На това място г-жа Дьо Лорзанж накара Терез да си поеме дъх поне за няколко минути, а тя действително се нуждаеше от това; чувствата, които влагаше в своя разказ, раните, които подобни спомени отваряха в душата ѝ, всичко това сочеше, че тя трябва да си почине. Г-н Дьо Корвил поръча нещо освежително и след известно време нашата героиня продължи, както ще видите, подробния разказ за своите злочестини.

---

[1] Маркиз Дьо Биевр дали е измислял каламбур, достоен за този, който Назаретянинът казва на своя учител: „Ти си Петър (камък) и на тоя камък ще съградя църквата Си“? И нека после разправят, че каламбуриите датират от нашия век. — Б.а. ↑

[2] Вижте една малка творба, озаглавена „Йезуитите в добро настроение“. — Б.а. ↑

[3] Вж. „История на Бретан“ от дон Лобино. — Б.а. ↑

ВТОРА ЧАСТ

На втория ден вече бях напълно спокойна, освободена от опасенията, че могат да ме преследват; беше страшна горещина и следвайки обичайната си пестеливост, аз се бях отбила от пътя да потърся сянка, където да похапна и да дочакам вечерта. Вдясно от пътя имаше китка дървета, сред които се виеше бистро поточе; това място ми се стори подходящо за отдих. Напих се от чистата и студена вода, похапнах малко хляб, облегна на едно дърво, и вдишвах чистия и свеж въздух, който проникваше в мен, отморяваше ме и успокояваше сетивата ми. Размишлявах за почти безпримерната орис, която въпреки тръните, с които бе обсипан пътя ми към добродетелта, каквото и да се случеше, винаги ме връщаше към преклонението пред това божествено мироздание и към любовта и покаянието пред Всевишния негов творец, чийто образ то възплъщаваше. У мен се надигаше някакъв възторг: „Уви — казвах си аз, — не ме изоставя добрият Бог, пред когото благоговеея, щом дори в такъв момент намирам сили да се съвзема. Нима не на него дължа тази милост? И нима няма на земята същества, лишени от нея? Значи не съм съвсем нещастна, щом има хора, които са повече за окайване от мен... Ах, нима не съм по-честита от клетите момичета, останали в онова свърталище на порока, от което излязох като по чудо, дошло свише?...“ И изпълнена с благодарност, аз паднах на колене, с поглед, вперен в слънцето, най-прекрасното творение на Бога, възплътило най-пълно неговото величие; черпех от великолепието на това светило ново вдъхновение за молитва и благочестиви дела, когато внезапно почувствувах как ме сграбчат; двама мъже покриха главата ми, за да не мога да виждам и да викам, завързаха ме като някаква престъпница и ме повлякоха, без да кажат нито дума.

Така вървахме близо два часа, без да мога да видя по кой път сме поели, когато единият от моите водачи, като чу, че дишам с мъка, предложи на другаря си да ме освободят от воала, който покриваше главата ми; другият се съгласява, аз си поемам дъх и забелязвам най-

сетне, че се намираме сред някаква гора на един доста широк, макар и рядко използван път. Хиляди зловещи мисли минават през ума ми, страх ме е да не съм попаднала в ръцете на агентите на онези подли монаси... Страх ме е да не се озова отново в отвратителния им манастир.

— Ах, господине — обръщам се аз към един от моите водачи, — мога ли да ви помоля да ми кажете къде ме водите? Мога ли да ви запитам какво възнамерявате да правите с мен?

— Успокойте се, мое дете — отговори ми човекът, — нека не ви плашат предпазните мерки, които вземаме; водим ви при един добър господар; сериозни основания го карат да взема камериерки на жена си само по този тайнствен начин, но вие ще се чувствувате добре.

— Уви, господине — отвърнах аз, — ако ме водите към моето щастие, ненужно е да го правите насила: аз съм бедно сираче, несъмнено достойно за съжаление, сама търся работа и щом вие ми я предлагате, защо се боите да не избягам?

— Тя е права — каза единият от водачите. — Нека я развържем, само ще я държим за ръцете.

Те изпълняват това и ние продължаваме пътя си. Като виждат, че се държа спокойно, те дори отговарят на моите въпроси и научавам, че господарят, при когото ме водят, се казва граф Дьо Жернанд, роден в Париж, но притежаващ огромни имоти в тази област и освен това петстотин хиляди ливри рента, които харчел сам, както ми каза единият от мъжете.

— Сам ли?

— Да, той е саможив човек, философ; не се среща с никого; в замяна на това е един от най-лакомите хора в Европа; едва ли по света може да се намери гладник, който да му излезе насреща. Повече няма да ви говоря, сама ще видите.

— Но какво означават тези предпазни мерки, господине?

— Ето какво. За нещастие жената на нашия господар е побъркана и трябва непрекъснато да бъде наглеждана; тя не излиза от стаята си и никой не иска да ѝ прислужва; ако ви бяхме предложили, едва ли щяхте да приемете доброволно. Налага се да отвлечаме момичета насила, за да изпълняват тази зловеща служба.

— Какво? Нима ще бъда затворена заедно с тази дама?

— Право казано, да. Ето защо се отнасяме по този начин с вас; но ще ви бъде добре, съвсем добре... бъдете спокойна; що се отнася до това, нищо няма да ви липсва.

— О, справедливи Боже! Що за принуда?

— Хайде, хайде, моето момиче, смелост, един ден ще излезете и състоянието ви ще бъде осигурено.

Моят водач още не бе изрекъл тези думи и ето че съзряхме замъка. Той бе великолепен и просторен, издигаше се самотно сред гората, но далеч не бе така населен, както би трябвало, ако се съди по големината му. Забелязах известно оживление само около кухненските помещения, разположени под сводовете. Всичко останало бе усамотено като самия замък; никой не ни обърна внимание, когато влязохме; единият от водачите отиде към кухнята, а другият ме представи на графа. Той се намираше сред един обширен и разкошен апартамент, бе облечен в домашна роба от индийска коприна, излегнат на един диван, а край него седяха двама младежи тъй неприлично или по-точно тъй смешно облечени, сресани с такава изтънченост и старание, че отначало ги помислих за момичета; когато ги огледах повнимателно, установих, че едното момче е на около петнадесет години, а другото на шестнадесет. Сториха ми се очарователни, но бяха тъй отпуснати и отпаднали, че в първия момент помислих да не са болни.

— Ето ви едно момиче, монсеньор — каза моят водач. — Струва ми се подходящо: то е кротко, почтено и само търси работа; надяваме се да останете доволен.

— Добре — обади се графът и едва погледна към мен. — На излизане затворете вратата, Сен-Луи, и кажете никой да не влиза, докато не позволя.

После графът стана и се приближи, за да ме разгледа. Междувременно бих могла да ви го опиша: портретът му бе толкова странен, че заслужава вашето внимание. Г-н Дьо Жернанд бе по онова време петдесетгодишен мъж, висок шест стъпки и изключително пълен. Лицето му бе страховито, с дълъг нос, гъсти вежди, черни жестоки очи, голяма уста с криви зъби, ниско плешиво чело; звукът на гласа му бе дрезгав и страшен, ръцете му огромни; като цяло това бе истински гигант, който внушаваше много повече страх, отколкото сигурност. Скоро ще се убедим, че нравът и постъпките на този

центавър отговаряха на ужасната му външност. След като грубо и безцеремонно ме огледа, графът попита на колко съм години.

— На двадесет и три, господине — отвърнах аз.

И той добави към този първи въпрос още няколко относно моята личност. Разказах му всичко за себе си. Не забравих дори оскърблението, нанесено ми от Роден, като му описах злочестините си, за да го убедя, че нещастieto ме е преследвало непрестанно, но този зъл човек заяви грубо:

— Толкова по-добре! Толкова по-добре! Тъкмо ще проявявате повече примирение в моя дом; не е голяма беда, ако нещастieto преследва тези отвратителни създания, които природата е обрекла да пълзят покрай нас на същата тази земя, така поне те стават по-полезни и по-малко нахални и изпълняват по-добре задълженията си към нас.

— Но, господине, аз ви казах какво е моето потекло. То съвсем не е отвратително.

— Да, да, това ми е познато. Всеки се представя за кого ли не, когато всъщност не е нищо и тъне в мизерия. Необходимо е илюзиите на гордостта да утешават грешките на съдбата; а после ние можем да вярваме колкото си щем. На тези знатни особи с прекършено от ударите на злия жребий битие. Впрочем, все ми е едно, намирам ви да бродите по пътищата, облечена долу-горе като прислужница; значи ще ви третирам като такава, ако нямате нищо против. Така или иначе — продължи този груб човек, — само от вас зависи да бъдете щастлива; търпение, дискретност и след няколко години ще ви изпратя оттук толкова богата, че няма да има нужда повече да работите.

После той взе ръцете ми една след друга, нави ръкавите до лактите, огледа ги внимателно и запита колко пъти ми е била пускана кръв.

— Два пъти, господине — отвърнах, твърде изненадана от този въпрос. И аз му споменах кога е станало това и при какви обстоятелства от моя живот.

Той притисна с пръсти вените, за да ги издуге, както се постъпва при тази операция, и когато те достигат състоянието, което желае, той допира до тях устните си, смучейки. Още тогава престанах да се съмнявам, че действията на този зъл човек крият разврат, и в сърцето ми отново се пробуди мъчителна тревога.

— Трябва да знам как изглеждате — продължи графът и ме погледна с такива очи, че аз се разтреперих; — за мястото, което ще заемете, не трябва да имате никакви телесни недостатъци, затова ми покажете всичко.

Възпротивих се, но графът, със свито от гняв лице, ми заявява грубо, че не ме съветва да се преструвам на свенлива пред него, защото той знае начини да вразуми всяка жена.

— Това, което ми разказахте — добави той, — не показва кой знае каква добродетел; затова съпротивата ви би била колкото неуместна, толкова и смешна.

При тези думи той прави знак на двете момчета, които се приближават до мен и започват да ме събличат. Срещу подобни слабовати и чувствителни създания съпротивата не е трудна, но каква би била ползата от нея? Людоедът, който ми ги пращаше, би могъл да ме разкъса само с един удар на юмрука си. Разбрах, че трябва да отстъпя; бях съблечена само за един миг; тутакси забелязвам, че с това предизвиквам още повече подигравките на двамата Ганимедовци.

— Приятелю, какво прекрасно нещо е девойката! — обръща се по-младият към своя другар. — Жалко само, че няма нищо тук!

— О! — възкликва другият. — Няма нищо по-срамно да нямаш нищо тук; за нищо на света не бих докоснал жена.

И докато предницата ми служеше за предмет на техния сарказъм, графът, отявлен поклонник на задницата (уви! за нещастие така е при всички развратници), ме оглеждаше с най-голямо внимание; той я опипваше и грубо я мачкаше; хващайки с шепи плътта, той я стискаше с пръсти, докато посинее. После ме накара да направя няколко крачки напред и да се върна обратно заднишком, за да не се губи перспективата, която се откриваше пред него. Когато застанах отпреде му, той ме накара да се наведе, да се изправя, свиваше, разтваряше ръцете си. Често коленичеше пред тази част, която заемаше цялото му внимание. Той целуваше най-различни места, най-вече интимния отвор; ала всички тези целувки представляваха смукане, всичките имаха само тази цел; той сякаш сучеше от всички места, върху които попадаха устните му. По време на този преглед той ме разпита за много подробности върху това, което бях преживяла в манастира Сен-Мари-де-Боа, и без да забележа, че с тези си разкази още повече го разпалвам, аз наивно му описах всичко. Той накара единия от

младежите да се приближи и като го постави до мен, развърза розовата лента, която придържаше белите му панталони от прозрачна коприна, и откри всички прелести, които дотогава оставаха прикрити. След няколко небрежни милувки на същия олтар, на който графът принасяше жертва върху мен, той внезапно смени своя обект и се впусна да смуче онази част на момчето, която отличаваше неговия пол. Той продължаваше да ме гали: било навикът у младежа, било ловкостта на този сатир, но за кратко време природата бе победена и в устата на единия потече това, което отделяше членът на другия. Ето как развратникът изтощаваше тези нещастни деца, чийто брой в неговия дом скоро ще разберем; така той ги дразнеше и оттам идваше изтощението, в което ги заварих. Нека сега видим какво правеше той, за да докара жените до същото състояние, и каква бе истинската причина да държи затворена съпругата си.

Почестите на графа към мен продължиха дълго, но нито за момент той не изневери на олтара, който бе избрал отначало, нито ръцете му, нито погледът, нито целувките, нито желанията му не се отклониха оттам. След като осмука и другия младеж и погълна и неговото семе, той се обърна към мен.

— Елате — каза ми той, като ме заведе в съседния кабинет, без да ме остави да прибера дрехите си, — елате, ще ви покажа за какво става дума.

Не можах да скрия ужасното си смущение; ала няха възможност да променя хода на съдбата си и трябваше да изпия до дъно горчивата чаша.

В този кабинет други двама шестнадесетгодишни младежи, все така прекрасни и възбудени, като онези, които оставихме в салона, се трудеха над един гоблен. Когато влязохме, те станаха.

— Нарцис — каза графът на единия от тях, — ето новата камериерка на графинята, трябва да я изпитам; подай ми ланцетите.

Нарцис отвори един шкаф и веднага извади оттам всичко необходимо за пускане на кръв. Оставям ви да се досетите какво бе състоянието ми; моята тревога само разпали този палач.

— Нагласи я, Зефир — каза г-н Дьо Жернанд на другия младеж.

Момчето се приближи усмихнато до мен и каза:

— Не се бойте, госпожице, това ще ви бъде само от най-голяма полза. Застанете така.

Трябваше да опра леко колене на ръба на една табуретка насред стаята, с ръце, привързани за две черни ленти, увиснали от тавана.

Едва-що застанала така, и графът се приближава към мен с ланцет в ръка; той се задъхваше, очите му горяха, лицето му беше страшно; той стяга ръцете ми и за миг пробожда и двете. Като вижда кръвта, той надава вик, придружен от няколко богохулства; после отива да седне на шест стъпки от мен. Леката дреха, с която е облечен, скоро се разтваря. Зефир застава на колене между краката му и смуче, а Нарцис, стъпил на фотьойла на своя господар, му дава да суче от същото място, което самият граф е предложил на другия. Жернанд бе сграбчил Зефир за хълбоците и го стискаше, притискаше го до себе си, но от време на време го оставяше, за да вторачи горящите си очи в мен. През това време кръвта течеше на широки струи и се стичаше в два бели легена, поставени под ръцете ми. Не след дълго усетих, че губя сили.

— Господине! Господине! — изстенах аз. — Смилете се над мен, припадам...

Залитнах; задържана от лентите, не можах да падна, ала ръцете ми се мятаха, главата ми се люшкеше на раменете, лицето ми бе обляно в кръв. Графът бе в опиянение... Така и не видях развързката на действието, припаднах, преди да е стигнал до края; може би за да стигне до него, му е трябвало да ме види в подобно състояние, може би върховният му екстаз зависеше именно от тази картина на смъртта? Както и да е, когато дойдох на себе си, намирах се в прекрасно легло, а две стари жени бдяха над мен. Щом видяха, че отварям очи, те ми поднесоха бульон и на всеки три часа чудесни супи в продължение на следващите два дни. Тогава г-н Дьо Жернанд ми съобщи, че трябва да стана и да отида на разговор с него в същия салон, където ме бе приел при моето пристигане. Заведоха ме дотам: бях все още слаба, но вече в доста по-добро състояние, така че влязох.

— Терез — каза ми графът, като ме накара да седна, — рядко ще ви подлагам на подобни изпитания, вие сте ми нужна за друго; важно беше да ви запозная с моите вкусове и с начина, по който един ден ще свършите в този дом, ако ме предадете, ако за нещастие се оставите да бъдете подкупена от жената, при която ще бъдете отведена.

Тази жена е моя съпруга, Терез, и това е най-злощастната титла, която би могла да получи, защото тази титла я задължава да се

подчинява на необикновената страст, на която и вие наскоро станяхте жертва. Не се заблуждавайте, че се отнасям по този начин към нея заради отмъщение, от омраза или от каквото и да било лошо чувство: всичко това се дължи само на страстта. Нищо не може да се сравни с удоволствието, което изпитвам, когато проливам кръвта ѝ... Изпадам в опиянение, когато тя тече; никога не съм се наслаждавал на тази жена по друг начин. Ожених се за нея преди три години и оттогава на всеки четири дни тя бива подлагана на абсолютно същата операция, която вие преживяхте. Младостта ѝ (тя няма още двадесет години), особените грижи за нея, всичко това я крепи; и тъй като ѝ се възстановява всичко, което е принудена да изгуби, оттогава тя се чувства твърде добре. При положение като нейното добре разбирате, че нито бих могъл да я пусна да излиза, нито да ѝ позволявам да се среща с когото и да било. Затова твърдя, че е луда, и майка ѝ, чийто замък е на шест левги оттук, е толкова убедена в това, че дори не смее да дойде да я види. Графинята често моли за милост и прави всичко възможно, за да ме трогне, но никога няма да успее. Моята похот е произнесла присъдата ѝ и тя е неумолима, ще трябва да живее така, докато издържи: междуременно нищо няма да ѝ липсва и тъй като обичам да изчерпвам силата ѝ, ще го правя възможно най-дълго; щом не издържи, не е голяма работа! Тя ми е четвъртата, скоро ще се сдобия с пета, нищо не ме притеснява така малко, както съдбата на една жена; по света има толкова много от тях и е толкова приятно да ги сменяш!

Както и да е, Терез, вашата работа е да се грижите за нея: всеки четири дни тя губи по две легенчета кръв и вече не припада от това; навикът ѝ придава сили и изтощението ѝ трае двадесет и четири часа, а през останалите три дни се чувства добре. Но вие разбирате, че подобен живот не ѝ се нрави: готова е на какво ли не, само да се избави; може да предприеме всичко, за да съобщи на майка си своето истинско положение. Тя вече съблазни две камериерки, чиито кроежи бяха разкрити навреме, за да бъдат предотвратени: тя стана причина за гибелта на тези две нещастници; сега се разкайва и като признава непредотвратимостта на своята участ, приема я и обещава да не съблазнява повече хората около себе си. Ала тайната, участта на тези, които ме предадат, всичко това ме принуждава, Терез, да я заобикалям с хора, отвлечени като вас, за да избегна по този начин последиците.

След като не съм ви наел от когото и да било и не трябва да отговарям пред никого за вас, аз съм свободен да ви накажа, ако го заслужите, по начин, който дори и да ви струва живота, няма да ми навлече разследване или каквито и да било други неприятности. Ето защо от този момент вие не принадлежите на този свят, след като можете да го напуснете и при най-незначителния жест на моята воля: такава е вашата участ, детето ми, сама виждате; ако се държите добре, чака ви щастие, ако се опитате да ме предадете, чака ви смърт. При всички други случаи щях да искам мнението ви, при това положение не се нуждая от него; вие сте в ръцете ми, Терез, и ще ми се подчинявате... Да отидем при жена ми.

Нямах какво да възразя на такава безукорна реч и последвах господаря си. Прекосихме дълга галерия, мрачна и пуста като останалата част на замъка; отваря се врата, влизаме в един вестибюл и там забелязвам двете старици, които ми помогнаха по време на моя припадък. Те станаха и ни въведоха в един разкошен апартамент, където заварихме злочестата графиня да бродира, седнала в един шезлонг. Щом забеляза своя съпруг, тя стана.

— Седнете — каза ѝ графът. — Позволявам ви да ме изслушате седнала. Ето че най-сетне ви намерих камериерка, госпожо — продължи той. — Надявам се да си спомните за участта, която сполетя заради вас предишните, и да не се опитвате да навлечете и на тази същите нещастия.

— Би било безполезно — обадих се аз, изпълнена с желание да помогна на тази клетница и да скрия истинските си намерения. — Да, госпожо, осмелявам се да го заявя пред вас, това би било безполезно; дори да ми кажете само една думичка по този въпрос, аз незабавно ще я предам на вашия съпруг и бъдете сигурна, няма да рискувам живота си заради вас.

— Няма да предприема нищо, което да ви постави в подобно положение, госпожице — каза бедната жена, която още не разбираше мотивите, които ме караха да говоря по този начин. — Разчитам само да се грижите за мен.

— За това можете да се осланяте изцяло на мен, госпожо — отвърнах аз, — но на нищо повече.

Графът, възхитен от мен, ми стисна ръката и ми прошепна на ухото:

— Добре, Терез, ако постъпваш така, както говориш, бъдещето ти е осигурено. — Сетне графът ми показва моята стая, съседна с тази на графинята, и ми обърна внимание, че целият апартамент се затваря със здрави врати и има солидни решетки на всички прозорци, така че всякаква надежда за бягство е напразна.

— Ето ви и тераса — добави г-н Дьо Жернанд, като ме отведе до една малка градинка на равнището на апартамента. — Височината на стените, надявам се, ще ви отнеме всякакво желание да се спускате по тях; графинята може да идва тук на чист въздух, когато пожелае, а вие ще ѝ правите компания... Сбогом.

Аз се завърнах при моята господарка и тъй като отначало мълчаливо се оглеждахме една друга, още тогава я изучих достатъчно добре, за да мога да ви я опиша.

Г-жа Дьо Жернанд бе на деветнадесет години и половина, стройна, с благородна осанка, извънредно изискана; във всяко нейно движение, във всеки нейн жест личеше изящество, всеки нейн поглед бе изпълнен с чувство. Макар да бе руса, прекрасните ѝ очи бяха черни и изключително изразителни; ала някаква тъга, следствие на нейните злочестини, помрачаваше техния блясък, но пък ги правеше още по-загадъчни; кожата ѝ бе с изключителна белота, очите ѝ прекрасни, устата ѝ може би дори прекалено малка, но бих се учудила, ако някой вземеше това за недостатък: тя бе като едва разцъфнала роза, с бели зъби... алени устни!... Сякаш сам Амур ги бе белязал с краски, взети от богинята на цветята. Носът ѝ бе извит, тесен и увенчан с абаносови вежди; брадичката ѝ красива, а лицето, като цяло, със съвършен овал; от него се излъчваше някаква приятна наивност и непорочност, която го правеше да прилича повече на вълшебното лице на ангел, отколкото на смъртно същество. Ръцете, гърдите, задникът ѝ бяха тъй прекрасни... тъй закръглени, създадени сякаш да служат за модел на художниците; лек черен мъх покриваше храма на Венера, пазен от две изваяни бедра; а това, което ме удиви, бе, че въпреки леката снага на графинята, въпреки нейните нещастия тя запазваше своята закръгленост; заобленият ѝ месест задник бе тъй пълен и еластичен, сякаш тялото ѝ прашеше от здраве, а самата тя винаги бе живяла сред безоблачно щастие. Все пак над всичко това тегнеше знакът, оставен от извратеността на нейния съпруг, но повтарям, нищо не бе похабено... една прекрасна лилия, по която пчелата е оставила само няколко

петънца. Към толкова качества г-жа Дьо Жернанд прибавяше благ характер, романтична и нежна душа, чувствително сърце!... Образована, даровита, с предразполагаща естественост, към която само безчестният ѝ съпруг можеше да остане безразличен; гласът ѝ бе очарователен, а самата тя твърде набожна. Такава бе злочестата съпруга на граф Дьо Жернанд, такова бе подобното на ангел същество, което той бе измамил; изглежда, че колкото по-приятлива беше тя, толкова по-свирепо ставаше неговото отношение към нея и природните ѝ дарби ставаха повод за още по-големи жестокости от страна на този негодник.

— Кой ден ви пускаха кръв за последен път, госпожо? — запитах я аз, за да ѝ покажа, че знам всичко.

— Преди три дни — отвърна тя, — така че утре...

После добави с въздишка:

— Да, утре, госпожице, утре... ще станете свидетелка на една прекрасна сцена.

— А госпожата не се ли чувства слаба?

— О, справедливи Боже! Нямам още двадесет години, а съм сигурна, че едва ли човек може да бъде по-отпаднал дори на седемдесет. Ала скоро всичко ще свърши и това ме утешава; не е възможно да живея дълго по този начин: ще отида при моя баща, ще подиря в обятията на Всевишния покой, от който хората така жестоко ме лишиха на този свят.

Думите ѝ разкъсаха сърцето ми; в желанието си да прикрия истинското си отношение аз потиснах смущението си, но в този момент си дадох дума, че дори и хиляда пъти да изгубя живота си, трябва да изтръгна тази злочеста жертва от лапите на развратното чудовище.

Дойде часът, в който графинята вечеряше. Двете старици предупредиха, че трябва да я отведе в кабинета ѝ, и аз я повиках; графинята бе свикнала с това и не се бави; двете старици, подпомогнати от двамата слуги, които ме бяха отвлекли, поднесоха богата вечеря на маса, на която моят прибор се намираще срещу този на господарката. Слугите се оттеглиха, а двете старици съобщиха, че няма да излязат от вестибюла, за да могат да изпълнят всяка заповед на господарката. Поканих графинята, тя седна и ме накара да сторя

същото с такъв приятелски и сърдечен тон, че окончателно ме спечели. На масата имаше най-малко двадесет различни ястия.

— Както виждате, госпожице, поне от тази гледна точка се грижат за мен — каза ми тя.

— Да, госпожо — отвърнах аз. — Известно ми е, че волята на господин графа е нищо да не ви липсва.

— О, да, но тъй като тези му грижи се дължат изцяло на неговата жестокост, те малко ме трогват.

Г-жа Дьо Жернанд, изнурена и постоянно подтиквана от природата да подкрепя силите си, яде много. Тя пожела яребици и руанска гъска, които незабавно ѝ бяха поднесени. След като се нахрани, тя излезе да подиша въздух на терасата, но само след като се облегна на ръката ми: не можеше да направи и десет крачки без чужда помощ. Тъкмо тогава тя ми показва всичките части на тялото си, които вече ви описах, показва ми и ръцете си, които бяха покрити с белези.

— Ах, не гледай само там — каза ми тя, — няма нито една част от тялото ми, от която той да не е наблюдавал с удоволствие да блика кръв.

И тя ми откри краката, шията, гърдите и други месести части, все така покрити с белези. Първия ден се задоволих да изразя бегло състрадание, след което си легнахме.

Следващият ден бе от фаталните за графинята. Г-н Дьо Жернанд, който пристъпваше към операцията едва след като бе приключил с вечерята, а тя свършваше винаги преди тази на жена му, изпрати да ми съобщят, че трябва да споделя трапезата с него; там видях, госпожо, как този людоед действа по такъв ужасен начин, че едва повярвах на очите си. Четирима слуги, между които двамата, които ме бяха довели в замъка, прислужваха по време на тази странна вечеря. Тя си струва да бъде описана: ще направя това без всякакво преувеличение; едва ли бяха добавили нещо в моя чест, така че това бе обичайното меню.

Поднесоха два вида супи, едната от топчета, подправени с шафран, другата с бульон от дивеч; следваха говеждо филе по английски, осем ордьовъра, пет тежки ястия и пет по-леки, сетне глава от глиган с осем вида печено, две блюда преди десерта, шестнадесет вида плодове, сладолед, шест вида вина, четири вида ликьори и кафе. Г-н Дьо Жернанд опита от всички ястия, а някои от тях изяде изцяло; изпи дванадесет бутилки вино; четири бургундско в началото, четири

шампанско с печеното, токайско, ермитаж и мадейра с плодовете. Завърши с две бутилки ликьор от Островите и десет чаши кафе.

На ставане г-н Дьо Жернанд бе така свеж, сякаш току-що ставаше от сън.

— Да вървим да пуснем кръв на господарката ти — каза ми той, — ще те помоля да ми кажеш дали с нея се справям така добре, както с теб.

Две момчета, които не бях виждала досега, на възраст като първите, ни чакаха пред вратата на графинята; тогава графът ми съобщи, че разполага с дванадесет като тях, които сменя всяка година. Тези ми се сториха по-красиви от всички, които бях видяла дотогава; бяха по-спокойни от другите. Влязохме... Всички подробности на церемонията, които ще ви опиша, госпожо, бяха по искане на графа: те биваха спазвани строго всеки път, сменяше се само мястото на кръвопускането.

Графинята, облечена само в проста широка роба от муселин, падна на колене още щом графът влезе.

— Готова ли сте? — запита нейният съпруг.

— На всичко, господине — отвърна тя смирено. — Знаете, че съм ваша жертва и очаквам само вашите заповеди.

Тогава г-н Дьо Жернанд ми каза да я съблека и да му я доведа. Каквото и да бе отвращението ми от всички тези страхотии, сама разбирате, госпожо, че нямах друг избор освен безпрекословното подчинение. Заклевам ви да виждате в мен при всичко, което ви разказах или ви остава да чуете, само една робиня: подчинявах се само тогава, когато нямах друг изход, но не съм пристъпвала доброволно към каквато и да било.

И така, смъкнах робата на моята господарка и я отведох гола пред нейния съпруг, вече седнал в едно широко кресло: като част от церемонията тя се изкачи на фотьойла и сама му подложи за целувка онази предпочитана от него част на тялото, на която той тъй дълго се бе наслаждавал с мен и която според мен го възбуждаше еднакво у всички, независимо към кой пол принадлежаха.

— Хайде, разтворете, госпожо — каза грубо графът...

И дълго се любува на това, което бе предмет на съзерцание от най-различни ъгли. Той ту разтваряше, ту свиваше; галеше ту с пръст, ту с език тесния отвор; скоро, увлечен от свирепите си страсти, той

сграбчваше между пръстите си плътта, мачкаше я и я драскаше. Щом някъде се появише и най-малката раничка, устните му веднага се насочваха към нея. Докато той се възбуждаше по такъв жесток начин, аз придържах жертвата му, а двете момчета, съвсем голи, се сменяха при него; на колене в краката му ту едното, ту другото си служеха с уста, за да го разпалват. Едва тогава видях с огромно удивление, че този гигант, това чудовище, което само с вида си предизвикваше страх, едва можеше да се нарече мъж: този човек с невероятно едро телосложение притежаваше един тъй дребен и незначителен израстък от плът, че можеше съвсем точно да се сравни с тригодишно дете; ала при това усещанията му бяха доста силни и всеки трепет на удоволствие у него преминаваше в истински спазъм. След този първи сеанс той се просна на канапето и пожела жена му да го яхне и да постави задницата си върху лицето му, докато междувременно с уста продължи да върши работата на двамата Ганимедовци, които той продължаваше да възбужда с ръце отляво и отдясно; моите ръце междувременно бяха заети с неговата задница; аз го дразнех и го мачках във всички посоки. Тази поза продължи повече от четвърт час, но не доведе до нищо и се наложи да я сменим; по заповед на графа аз поставих съпругата му да легне по гръб в един шезлонг с разтворени докрай бедра. Това, което тази поза разкри, накара графа да изпадне в бяс: той вторачва поглед, очите му горят... раздават се богохулства; той се нахвърля като обезумял върху жена си, забобжда ланцета на пет-шест места в тялото ѝ, ала всички тези рани бяха незначителни и от тях се процеждаше по една-две капки кръв. Тези първи прояви на жестокост бяха прекратени, за да отстъпят място на други. Графът сяда, оставя жена си за момент да си поеме дъх, а се заема с двамата си любимци, като ги кара да се смучат взаимно или ги поставя в поза, при която той да смуче единия, другият да прави същото със самия него, докато първият му връща услугата: така графът получаваше много, но не даваше нищо. Неговата преситеност и импотентност бяха такива, че и най-големите усилия не успяваха да го извадят от вцепенението: той, изглежда, изпитваше много силни пориви, ала нищо не се проявяваше; от време на време ме караше да смуча неговите любимци и веднага да донасям в неговата уста тамяна, който получавах в моята. Най-накрая той насъсква двамата срещу графинята. Младежите се приближават до нея, ругаят я, имат нахалството дори да я бият, да ѝ удрят плесници и

колкото повече я измъчват, толкова повече похвали и насърчение получават от графа.

През това време Жернанд бе зает с мен; бях пред него, с хълбоци на височината на лицето му, а той отдаваше почести на своето божество, но без да ме измъчва; не зная защо, но той не измъчваше и своите Ганимедовци: настроен бе единствено срещу графинята. Може би мъченията ѝ бяха свързани с честта да му принадлежи; може би жестокостта му се засилваше само при мисълта за семейните връзки. В умове като неговия може да се породи какво ли не и почти винаги с най-голяма вероятност това, което най-много прилича на престъпление, причинява и най-силна възбуда. Накрая той поставя трима ни, младежите и мен, до жена си, като разбърква безразборно мъже и жени; четиримата сме обърнали задници към него; той отначало ги гледа насреща, отдалечава се малко, после се приближава, опипва, сравнява, гали; аз и младежите не бяхме измъчвани, но всеки път, когато стигаше до жена си, той ѝ причиняваше болка, изтезаваше я по един или друг начин. Сцената отново се променя: той поставя графинята по корем на канапето и като хваща последователно единия и другия от младежите, вкарва ги собственоръчно в тесния път, който се открива от позата на г-жа Дьо Жернанд: позволява им да се разпалят, но иска приношението да бъде извършено единствено в неговата уста; докато става това, той ги смуче един след друг. Единият действа, а другият го смуче и езикът се отправя към трона на сладострастието, който се предлага. Това продължава дълго; графът е раздразнен; той става и желае аз да заместя графинята; аз веднага го моля да не иска това от мен, но без резултат. Той поставя жена си по гръб на канапето, прилепва ме до нея с обърнати към него хълбоци и заповядва на любимците си да ме атакуват по забранения път: той ги насочва и те проникват, водени от неговата ръка; аз трябва да възбудям с пръсти графинята и да я целувам по устата. За него остава същият дар; тъй като нито един от любимците му не може да действа, без да изложи една от частите си, които графът обожава, последният използва случая; както при графинята, след няколко тласъка този, който ме е пробол, трябва да излее в устата му запаления от мен тамян. Когато младежите приключват, той се прилепва до мен и сякаш се опитва да ги замести.

— Напразни усилия! — възкликва той. — Не това ми трябва!... На работа!... На работа!... Колкото и жалък да изглеждам, не мога повече да се сдържа... Хайде, графиньо, ръцете ви!

Тогава той я сграбчва яростно, поставя я, както бе постъпил с мен, с ръце, прикрепени към тавана чрез две черни ленти; аз съм натоварена с поставянето на лентите; той проверява възлите: решава, че са прекалено отпуснати, и ги стяга, за да може, както казва той, кръвта да блика с по-голяма сила; той опипва вените и пробива двете почти едновременно. Струите кръв бликват надалеч: той е в екстаз и като се настанява насреща, докато двата извора текат, поставя ме между краката си, за да го смуча; кара двамата си любимци да правят същото всеки на свой ред, без да отделя поглед от струите кръв, които го разпалват. Аз самата, уверена, че в момента, в който се разрази кризата, към която се стреми, ще сложи край на мъките на графинята, се старая с все сили да я приближа и както виждате, госпожо, се превръщам в проститутка поради моята състрадателност и развратница поради моята добродетел. Най-после тази очаквана развръзка настъпва, но аз не знаех нито колко силна е тя, нито колко опасности крие; първия път през това време съм била в безсъзнание... О, госпожо, какво помрачение! Жернанд прекара в делириум близо десет минути, мятеше се подобно на епилептик, надаваше викове, които сигурно се чуваха от една левга; клетвите му бяха неописуеми, той удряше по всичко, което му попадне, като влагаше цялата си мощ. Двамата любимци са съборени; той иска да се нахвърли върху жена си, аз го задържам; изпомпвам го докрай: той има нужда от мен и ме пази; най-накрая го уталожвам, като го освобождавам от тази кипяща течност, чиято горещина, гъстота и преди всичко обилност го докарват до такова състояние на лудост, сякаш е готов да издъхне; дозата едва ли би се побрала в седем-осем лъжици, а кашата едва ли би могла да даде представа за нейната гъстота; при това изтощението идва без никаква ерекция; ето едно несъответствие, което лекарите ще обяснят по-добре от мен. Графът ядеше извънредно много, а се изразходваше само когато пускаше кръв на жена си, тоест веднъж на четири дни. Тази ли беше причината за подобно явление? Не бих могла да кажа и тъй като не искам да говоря за неща, които не разбирам, задоволявам се да опиша само това, което съм видяла.

Междувременно аз се втурвам към графинята, спирам кръвотечението, развързвам я и я полагам на канапето в състояние на пълно изтощение; ала графът, без да се тревожи, без дори да погледне към нещастната жертва на своя бяс, излиза внезапно заедно с любимците си, оставяйки ме да се справям както мога. Такова е злоещото безразличие, което отличава повече от всичко друго душата на истинския развратник: ако бе воден само от изблика на страстите си, не би ли се изписало на лицето му съжаление, когато, вече успокоен, види гибелните последици от своята лудост? Ала ако душата му е напълно покварена, няма подобни неща са в състояние да го стреснат? Той ще погледне на тях без мъка и съжаление, а може би дори с известно позорно сладострастие.

Сложих г-жа Дьо Жернанд да си легне. Тя ми каза, че този път е загубила много повече кръв от обикновено; ала за нея бяха положени толкова грижи, толкова силна бе храната, която ѝ се поднасяше, че след два дни последиците бяха заличени. Същата вечер, когато няха повече работа край графинята, Жернанд ме повика на разговор. Той вечеряше и тъй като ядеше още по-лакомо от предния път, наложи се и аз да му прислужвам; четирима от любимците му се хранеха заедно с него и както всяка вечер развратникът се отдаваше на пиянство: ала двадесет бутилки най-добро вино едва стигаха да го напият и често съм го виждала да изпразва по тридесет. Подкрепян от любимците си, блудникът отиваше след това да си легне, като оставяше при себе си двама от тях. Ала сам той не влагаше нищо от себе си и всички тези сцени бяха само епизоди, които го подготвяха за голямото представление.

Междувременно бях намерила ключа, с който можех най-сигурно да проникна в ума на този човек; той откровено признаваше, че в живота си е срещнал малко жени, които да са му харесали колкото мен. Това ми даваше право на неговото доверие, от което се възползувах, за да служа на моята господарка.

Една сутрин, когато, Жернанд ме бе повикал в кабинета си, за да сподели с мен някои свои планове за нов разврат, след като го изслушах и изразих горещо одобрение, реших да се възползувам от това, че в момента е спокоен, и да го трогна за съдбата на клетата му съпруга.

— Нима е възможно, господине — обърнах се аз към него, — да се отнасяте така с една жена въпреки връзките, които ви свързват? Благоволете да размислите за естествените прелести на нейния пол.

— О, Терез — отвърна графът, — може ли с ум като вашия да ми изтъквате като причина за трезво отношение тъкмо тези качества, които най-силно ме възбуждат? Слушай, скъпо момиче — продължи той, като ме постави да седна до него, — не се бунтувай, каквито и обвинения да чуеш от моята уста по адрес на твоя пол, защото мога да ги подкрепя със сериозни доводи.

Кажи ми, моля те, Терез, с какво право претендираш ти, че един съпруг е длъжен да направи щастлива своята съпруга? И какви права може да изтъкне същата тази жена, за да изисква подобно нещо от мъжа си? Необходимостта от взаимност може да съществува законно само между две същества с еднаква сила. Щом подобна връзка се установи, между двамата веднага възниква договор да не употребяват един срещу друг сила, която би могла да им навреди; ала би било смешно да се говори за нещо подобно между едно силно и едно слабо същество. С какво право второто ще претендира първото да го щади? И поради каква глупава прищявка първото би приело такъв ангажимент? Мога да се съглася да не употребявам сила срещу този, който би ме заплашил със своята собствена сила; ала защо да правя това пред едно същество, обречено от природата да ми бъде подчинено? Нима ще ми отвърнете: от жалост? Такова чувство е съвместимо само със същество, подобно на мен, което е егоистично и може да изпитва жалост само към някой, който при същите условия изпитва същото към мен; ала ако моето превъзходство над някого е очевидно, то неговата жалост към мен е ненужна и не би трябвало заради нея да се лишавам от каквото и да било. Не би ли било глупаво да изпитвам жалост към пилето, което колят, за да ми приготвят вечеря? Един човек, който е много по-ниско от мен и с когото нямам нищо общо, не може да ми вдъхне подобно чувство. Ето защо отношенията между съпругата и съпруга не са много по-различни от тези между пилето и мен; и тя, и то са домашни животни, с които трябва да си служим, да ги използваме за това, за което природата ги е предназначила, без да правим между тях каквато и да било разлика. Но питам аз, ако намерението на природата е било вашият пол да съществува заради нашето щастие и *vice versa*, щеше ли тази сляпа

природа да извърши толкова нелепости при сътворението на единия и на другия пол? Щеше ли да им придаде толкова недостатъци, че в резултат от тях да се породят неизбежно взаимното отчуждение и антипатия? Без да търсим примерите твърде далече, виж само как съм устроен и ми кажи, моля те, Терез, коя е жената, която бих ощастливил, и обратно, кой мъж би могъл да се наслади на жена, ако не е надарен с грамадните размери, необходими, за да я задоволят? Смяташ ли, че нравствените качества биха го възмездили за физическия недостатък? И кое разумно същество, опознало докрай жената, не би възкликнало като Еврипид: „Този от боговете, който е докарал на света жената, може да се гордее, че е сътворил най-лошото от всички създания и най-неприятното за мъжа“? Ако е доказано, че двата пола въобще не си подхождат взаимно и че няма обосновано оплакване от страна на единия, което да не е изгодно за другия, при това положение значи не е вярно, че природата ги е създала за взаимно щастие. Тя може да им е дала желанието за взаимно сближение, за продължение на рода, но не и да намират щастие във връзката помежду си. Щом по-слабият няма никакво право да иска и да получава жалост от по-силния, след като не може да изтъкне като основание, че е в състояние да намери у него щастие си, не му остава нищо друго освен покорството: и тъй като, макар и трудно достижимо, това щастие е цел на представителите и на единия, и на другия пол, в това покорство по-слабият трябва да намери едничкото щастие, което му се полага, а по-силният трябва да се стреми към своето чрез такъв вид потисничество, което сам си избере, тъй като е доказано, че щастие на силния е в упражняването в максимална степен на тази сила, т.е. в най-пълното потисничество. Така щастие, което двата пола не могат да намерят заедно, ще го намерят единият в сляпото подчинение, а другият в цялостната енергия на властвването. Е, ако намерението на природата не е било тиранията на единия пол над другия, нямаше ли тя да ги сътвори еднакво силни? А създавайки единия по-долу от другия във всяко отношение, не е ли показала тя достатъчно ясно, че целта ѝ е била по-силният да използва правата, които му е дала? Колкото повече той разпростира своята власт, толкова по-нешастна прави с това жената, свързала с него съдбата си, и толкова по-добре изпълнява предназначенията на природата. Не бива да съдим по оплакванията на по-слабия; подобни съждения биха били напълно

погрешни, тъй като по този начин ще възприемете само вижданията на по-слабия; докато за действието трябва да се съди от гледна точка на по-силния, по размаха, с който е употребил своята мощ, а ако последствията от тази сила се разпростират върху една жена, нека видим какво представлява жената, как гледат на този презрян пол през античността или пък в наши дни три четвърти от народите на земята.

И така, какво заключавам, като правя хладнокръвно този преглед? Някакво нищожно създание, във всяко отношение по-ниско от мъжа, далеч по-малко красиво от него, по-глупаво, по-неразумно, устроено по отвратителен начин, напълно противоположен на този, който би се харесал на мъжа и който би му дарил наслаждение... същество нечисто през три четвърти от съществуването си, неспособно да задоволи своя съпруг всеки път, когато природата му отреди да ражда деца, свадливо по нрав, заядливо, избухливо, тиранично, ако се дадат права, низко и раболепно, ако бъде притиснато, но винаги измамно, винаги зло, винаги опасно; най-сетне създание толкова извратено, че по време на няколко заседания на консилиума в Макон сериозно се е спорило дали подобно чудновато същество, толкова различно от човека, колкото и маймуната, може да претендира да бъде човек и дали е разумно то да бъде назовавано по този начин. Но дали това не е грешка на времето и дали нашите предшественици не са гледали по-различно на жената? Персите, медите, вавилонците, гърците, римляните не са ли прославяли този отвратителен пол, който днес се осмеляваме да превръщаме в идол? Уви! Навсякъде го виждам подчинен, навсякъде отстранен от делата, навсякъде презиран, унижаван, затварян; жените, с една дума, са третирани като животни, използвани при нужда и веднага след това затваряни в кошарата. Спра ли се за момент в Рим, чувам Катон Мъдри да ми вика от сърцето на древната столица на света: „Ако мъжете живееха без жени, все още щяха да разговарят с боговете.“ Чувам римския цензор да започва своята реч с думите: „Господа, ако можехме без жени, бихме познали истинското щастие.“ Чувам поетите да пеят в гръцките театри: „О, Юпитере, какво те накара да сътвориш жените? Не можеше ли по по-добри и по-мъдри пътища да дариш хората с битие, с една дума, по начин, който да ни спести този бич жените?“ Виждам същия този народ, гърците, да храни към жените такова презрение, че са били необходими закони, които да накарат спартанеца

да продължи рода, и едно от наказанията в тези мъдри републики е било злосторникът да бъде облечен като жена, тоест като най-долното и презряно същество, което те са познавали.

Но ако не търсим примери, отдалечени от нас с векове, защо не видим с какво око се гледа на този злощастен пол и днес по земното кълбо? Как се отнасят към него? Виждам го затворен из цяла Азия, държан в робство от варварските прищевки на някой деспот, който го измъчва, терзае и превръща страданието му в забавление. Виждам в Америка у един по природа хуманен народ, ескимосите, как между мъжете съществуват всички форми на благодетелност, а жените са третираны с невъобразима суровост; виждам ги унижени, предлагани на чужденците в една част на света, използвани като разменна монета в друга. В Африка, несъмнено паднали по-ниско, виждам как биват използвани като впрегатен добитък, как орат, сеят и прислужват на съпрузите си само на колене. Да последвам ли капитан Кук при новите му открития? Прекрасният остров Таити, където бременността се смята за престъпление, изкупвано понякога с живота на майката и почти винаги с този на детето, нима може да ми предложи щастливи жени? По други острови, открити от същия мореплавател, те са бити и тормозени от собствените им деца, към които се присъединява и съпругът, за да ги измъчва още по-немилостиво.

О, Терез! Не се учудвай на всичко това, нека не те изненадват правата, които през всички времена са имали съпрузите над своите жени: колкото народите са по-близо до природата, толкова по-добре спазват нейните закони; отношението на жената към нейния съпруг може да бъде само като на робиня към нейния господар; тя не може да претендира по никой начин за по-високи титли. Не бива да смесваме с правата някои нелепи отклонения, които, унижавайки нашия пол, за известно време са издигнали вашия; трябва причината за тези отклонения да бъде търсена, да бъде казана и след това да се върнем към мъдрите съвети на здравия разум. А причината за временното уважение към вашия пол, с която все още злоупотребяват някои, без да подозират това, е следната.

Някога в Галия, т.е. единствената част на света, където жените не са били в напълно робско положение, те често ставали пророчици и предсказвали бъдещето: народът решил, че те имат успех в това си занятие само поради твърде близките си отношения с боговете: затова

те били, така да се каже, причислени към жреческото съсловие и се радвали на част от уважението, с което то се ползувало. Във Франция рицарството се основава на тези предразсъдъци, то ги е намерило сходни на своята нагласа и ги е възприело; ала както винаги става, причините се изгубват, а следствията остават; рицарството изчезва, ала подхранваните от него предразсъдъци се усилват. Древната почит към химерични достойнства не изчезва дори след като всичко, на което се дължат тези достойнства, се е разсеяло: хората вече не тачели магьосниците, но пък обожавали проститутките и дори по-лошо, били готови да се колят взаимно заради тях. Време е подобни простацини да престанат да оказват влияние върху ума на философите и като поставят жените на истинското им място, последните да виждат в тях, както им сочи природата, както е прието у мъдрите народи, само същества, създадени за собственото им удоволствие, подчинени на техните капризи и чиято слабост и злоба заслужават само тяхното презрение.

Ала, Терез, не само всички народи използват в пълна мяра правата си върху жените, но има и такива, които ги осъждали на смърт още щом се появят на бял свят, като оставяли малък брой от тях за продължение на рода. Арабското племе, известно под названието Корех заравяло живи дъщерите си още на седемгодишна възраст на една планина близо до Мека, защото техният пол бил низък и недостоен да съществува. В сарая на царя на Ахем само при подозрение за изневяра, при най-малкото неподчинение при задоволяването на сладострастието на принца или веднага щом започнели да будят отвращение, жените били подлагани на най-ужасни мъки и смърт. Край бреговете на Ганг те са принуждавани сами да се принасят в жертва върху праха на своите съпрузи, като безполезни за света, след като техните господари не могат повече да им се наслаждават. Другаде ги преследват като дивеч и е истинска чест да можеш да убиеш много от тях; в Египет ги принасят в жертва на боговете; на остров Формоза ги стъпкват с крака, ако забременеят. Древногерманските закони осъждали на глоба само от две екю този, който убил чужда жена, и го оправдавали, ако жената била неговата собствена или пък куртизанка. С една дума, навсякъде, повтарям, навсякъде жените са унижавани, измъчвани, принасяни в жертва на суеверието на жреците, на безчовечността на съпрузите или на

капризите на развратниците. И понеже имам нещастieto да живея сред един народ, който все още е прекалено изостанал, за да се осмели да премахне най-смешния от всички предразсъдъци, ще трябва да се лишавам от правата, които природата ми дава върху този пол!... Не, не, Терез, това не е справедливо: аз ще прикрия деянията си, щом трябва, но без много шум ще взема своето сред усамотението, на което съм се обрекъл, въпреки нелепите вериги, с които законодателството ме заплашва, и там ще се отнасям към жена си така, както ми сочат всички закони на вселената, на сърцето ми и на природата.

— О, господине — казах му аз, — невъзможно е да се поправите.

— Ето защо, Терез, съветвам те да не се занимаваш с това — отвърна ми Жернанд. — Дървото е твърде старо, за да се превие; на моите години човек може да напредне с още няколко крачки към злото, но с нито една към доброто. Моите схващания и вкусове са ме дарявали с щастие от детството ми; те винаги са били единствената основа на моето поведение и на моите действия: може би ще стигна още по-далеч, чувствавам, че това е възможно, но да се върна назад, не; хорските предразсъдъци прекалено много ме ужасяват, прекалено много мразя тяхната цивилизация, тяхната добродетелност и боговете им, за да пожертвувам заради тях собствените си наклонности.

В този момент се убедих, че единственото, което можех да предприема, бе с хитрост и в съгласие с графинята да се измъкна от този дом или за да избягам, или за да спася и нея.

От една година живеях тук и й бях дала достатъчно възможности да прочете в сърцето ми моята готовност да й служа и да се досети кое ме е карало в началото да постъпвам иначе. Аз се открих още повече и тя ми се довери: двете обмислихме нашия план. Трябваше да съобщя на майка й, да й отворя очите за безчинствата на графа. Г-жа Дьо Жернанд не се съмняваше, че тази нещастна жена незабавно щеше да се впусне и да строши оковите на дъщеря си; но как да постигнем това. Бяхме тъй добре затворени, тъй добре пазени! Свикнала да преодолявам препятствия, аз внимателно оглеждах стената на градината: тя бе едва тридесет стъпки; отвъд не се виждаше никаква ограда; смятах, че ако успея да се спусна по стената, щях да намеря горските пътища, ала графинята, доведена в този апартамент през нощта и от който никога не бе излизала, не можеше да ме упъти. Съгласих се да опитам да се спусна. Г-жа Дьо Жернанд написа на

майка си едно трогателно писмо, способно да я разчувствува и да я накара да се притече на помощ на клетата си дъщеря; поставих писмото в пазвата си, прегърнах тази мила и приветлива жена, сетне, щом се стъмни, с помощта на чаршафите се спуснах в подножието на крепостта. О, Боже! Къде се озовах? Разбрах, че все още далеч не съм излязла на свобода и се намирам в парк, ограден от стена, която не бях забелязала поради многото гъсто засадени дървета: тази стена бе висока повече от четиридесет стъпки, със стъкла по билото и с невероятна дебелина... Какво щеше да стане с мен? Скоро щеше да се съмне: какво щяха да помислят за мен, когато ме видеха на това място, където се бях озовала с едничката цел да избягам? Можех ли да се спася от гнева на графа? Какво щеше да попречи на този людоед да изпие кръвта ми, за да ме накаже за стореното от мен? Да се върна обратно, бе невъзможно, графинята бе издърпала чаршафите; да почукам на вратите, би означавало да се издам още по-сигурно: за малко да не изгубя съвсем ума си и да отстъпя пред отчаянието. Ако бях открила в душата на графа поне малко състрадание, надеждата може би щеше да ме залъже в този миг, но тиранин, варварин като него, който ненавижда жените и който по собствените му думи отдавна дири повод да вземе живота на някоя от тях, като ѝ източил кръвта капка по капка, за да види колко часа може да издържи тя... Без съмнение аз щях да послужа за този опит. Не знаейки какво да правя, виждайки навсякъде опасности, аз се строполих в подножието на едно дърво, решена да дочакам своята участ с мълчаливо примирение пред волята на Всевишния... Най-после се разсъмна: справедливи Боже! Първото нещо, което видях... беше самият граф: нощта бе много задушна и той бе излязъл да се освежи. Той не вярва на очите си, струва му се, че вижда призрак, отстъпва: храбростта е качество, рядко срещано у негодниците. Аз се изправям разтреперана, хвърлям се в краката му.

— Какво правите тук, Терез? — запита той.

— О, господине, накажете ме — отвърнах аз, — виновна съм и нямам какво да кажа.

За нещастие в уплахата бях забравила да скъсам писмото на графинята: той подозира, че има такова писмо, иска го от мен, аз се опитвам да отрека, ала Жернанд, виждайки това фатално писмо да се

подава от воала на гърдите ми, го грабва, прочита го и ми заповядва да го последвам.

Влизаме в замъка по една скрита стълба, която минава под сводовете; все още цареше дълбока тишина; след няколко извивки на коридора графът отваря вратата на една килия и ме захвърля вътре.

— Непредпазливо момиче — казва ми той, — бях ви предупредил, че престъплението, което току-що извършихте, се наказва със смърт; затова пригответе се да понесете наказанието, което сама си навлякохте. Утре, след като стана от масата, ще дойда да свърша с вас.

Отново падам в краката му, но той ме хваща за косите, започва да ме влачи и така обикаля килията два или три пъти, а накрая ме праща към стената и едва не ме пребива.

— Заслужаваш начаса да ти отворя и четирите вени — казва той, преди да затвори вратата — и ако отлагам наказанието ти, бъди сигурна, че затова пък то ще бъде още по-ужасно.

Той излиза и ме оставя в най-силен смут. Няма да ви описвам каква нощ прекарах; мъките, причинявани ми от въображението, добавени към физическата болка, останала след първите зверски прояви на това чудовище към мен, я направиха една от най-страшните в живота ми. Никой не знае за тревогите на клетника, който очаква всеки час своя край, останал без всякаква надежда, и който се пита дали мигът, когато си поема дъх, няма да бъде последен в живота му. Без да знае как ще бъде изпълнена присъдата му, той си я представя под хиляди форми, една от друга по-чудовищни; най-малкият шум, който долавя, го кара да мисли, че идват палачите; кръвта му се смразява, сърцето му затихва и мигът, който ще сложи край на дните му, е по-малко жесток от тези зловещи мигове на смъртна заплаха.

Вероятно графът е започнал отмъщението си от своята съпруга; събитие, което ме спаси, ще убеди в това и вас, както убеди мен: от тридесет и шест часа се намирах в безизходицата, която ви описах, без никой да ми се притече на помощ, когато вратата се отвори и графът се появи: беше сам, в очите му гореше ярост.

— Сигурно предполагате каква смърт ви очаква — каза ми той. — Трябва отвратителната ви кръв да изтече малко по малко; ще ви пускам кръв три пъти дневно и ще видя колко време ще преживеете по този начин. Знаете, че отдавна горя от желание да направя подобен

експеримент, благодарен съм ви, че ще ми предоставите тази възможност.

И този звяр, изцяло обзет от страстта на отмъщението, ме кара да протегна едната си ръка, пробожда ме и след като източва две легенчета кръв, превързва раната. Едва-що бе свършил, когато се дочуха викове.

— Господине!... Господине!... — провикна се, като дотича, една от стариците, които ни прислужваха. — Елате по-бързо... Госпожата умира, иска да говори с вас, преди да издъхне.

И старицата се забърза обратно при господарката си.

Колкото и закоравял да е един престъпник, рядко се случва той да не бъде ужасен от деянието си, когато то бъде извършено. Този страх е отмъщението на добродетелта: в този миг нейните права биват възмездени. Жернанд излиза объркан, той забравя да затвори вратите. Аз използвам това обстоятелство, колкото и слаба да се чувствавам, след като бях гладувала повече от четиридесет часа и бях изгубила толкова кръв: втурвам се вън от килията, всички врати са разтворени, аз прекосявам дворовете и ето че без да бъда забелязана, се озовавам в гората.

„Трябва да вървя — казвам си аз, — да вървя напред с повече смелост; ако силният презира слабия, то всемогъщият Бог ни брани и никога не го изоставя.“ Обзета от тези мисли, аз бързо напредвам и преди да падне нощта, се озовах пред една колиба на четири левги от замъка. Бяха ми останали малко пари и аз се подкрепих колкото можах; след няколко часа се почувствувах много по-добре. Потеглих още на разсъмване и след като ми показаха пътя, аз се отправих към Лион, изоставила всякакви намерения, предишни и скорошни, да подавам жалба. Пристигнах в града на осмия ден, отслабнала, болнава, но слава Богу, без да бъда преследвана. Едничката ми мисъл бе да възстановя силите си, преди да потегля за Гренобъл, където, както винаги си бях въобразявала, ме очакваше щастието.

Един ден случайно погледът ми попадна върху някакъв чуждестранен вестник и каква бе изненадата ми, когато открих, че престъплението е възнаградено, а един от злодеите, който ми бе причинил толкова страдания, е издигнат на най-високо място! Роден, лекарят от Сен-Марсел, негодникът, който така жестоко ме бе наказал, задето се опитах да спася от смърт дъщеря му, е бил назначен, както

пише във вестника, за пръв лекар на руската императрица срещу значително възнаграждение. „Нека да преуспява злодеят — казах си аз, — нека, щом Провидението го иска! А ти страдай, клето създание, страдай, без да се оплакваш, след като е писано твоите прежеждия и беди да бъдат ужасната награда за добродетелта: няма значение, аз никога не ще се откажа от нея.“

Не бяха се свършили тези тъй обезкуражаващи за добродетелта примери за тържество на порока, но преуспяването на човека, когото ми предстоеше да срещна, щеше да ме огорчи и удиви несъмнено повече от всички други, тъй като от него бях претърпяла най-кървавите посегателства. Бях изцяло заета със заминаването си, когато една вечер някакъв съвсем непознат за мен лакей, облечен в сиво, ми донесе писмо; когато ми го връчваше, той ми каза, че е натоварен от господаря си на всяка цена да получи отговор от мен. Ето какво пишеше в писмото:

Един човек, който ви е причинил беди, ви разпозна на площад Белкур и гори от желание да ви види и да изкупи предишното си прегрешение: побързайте да отидете при него, той има да ви казва много неща, за да ви възмезди за всичко, което ви дължи.

Писмото не беше подписано, а лакеят не даваше никакви обяснения. Когато му заявих, че няма да получи отговор, докато не каже кой е неговият господар, той ми отвърна:

— Това е господин Дьо Сен-Флоран, госпожице; имал е честта да се запознае някога с вас в околностите на Париж; твърди, че сте му направили услуги, за които има да ви се отплаща. Сега той е пръв търговец в този град и както почитта, така и богатството, на което се радва, ще му позволят да ви се отблагодари. Той ви очаква.

Скоро взех решение. Ако този човек нямаше добри намерения към мен, казвах си аз, щеше ли да ми пише и да се обръща към мен по този начин? Той изпитва угризения за миналите си безчестия, с ужас си спомня как ми е отнел най-скъпото и с жестокостта си ме е докарал до най-отчаяното положение, в което може да изпадне една жена... Да, да, не може да има съмнение, това са угризения. Бих сторила грях пред

Всевишния, ако не проявя готовност да го успокоя. А нима съм в състояние да откажа подкрепата, която ми се предлага? Не трябва ли да приема с готовност всичко, което би могло да ми донесе облекчение? Този човек иска да ме види в собствения си дом: богатството сигурно го е заобиколило с хора, пред които той не би посмял да стигне дотам, та да ме унижи още веднъж, а Боже мой, нима положението ми вдъхва нещо друго, освен съжаление? Затова уверих лакея на Сен-Флоран, че на другия ден към единадесет часа ще имам удоволствието да поздравя господаря му, че се радвам заради благосклонността на съдбата към него и че към мен тя далеч не се е отнесла по същия начин.

Прибрах се вкъщи, но умът ми бе така зает с мисли за това, което искаше да ми каже този човек, че не мигнах цялата нощ. Най-сетне пристигам на посочения адрес: великолепен дом, тълпа слуги, унизяващи погледи от страна на богатите негодници, презиращи нещастieto, всичко това така ме впечатлява, че се каня да се оттегля, когато същият лакей, който бе говорил с мен предишната вечер, идва при мен и като ме успокоява, отвежда ме в разкошен кабинет, където лесно разпознавам своя палач, макар да беше вече на четиридесет и пет години и да бяха изминали почти девет години, откакто не бях го виждала. Той не става, а заповядва да ни оставят сами и с жест ми посочва да седна на един стол до фотьойла, в който той се е настанил.

— Исках пак да ви видя, мое дете — каза той с твърде унизителен тон на превъзходство, — не че се чувствавам чак толкова виновен пред вас, не че някакъв неприятен спомен ме кара да ви дам удовлетворение, нещо, което е под достойнството ми; но, доколкото си спомням, през малкото време, което прекарахме заедно, вие проявихте ум; той ви е необходим за това, което ще предложи и ако приемете, ще сте ми тъй необходима, че моето богатство ще стане за вас източник на препитание, който инак напразно ще дирите другаде.

На прекаленото безгрижие на подобен увод аз поисках да отвърна с няколко упрека, но Сен-Флоран ме накара да замълча.

— Да оставим миналото — каза ми той. — Причина за всичко бяха страстите, а пък моите принципи ме карат да мисля, че нищо не бива да ги възпира, когато се разгорят; щом те ни заповядват, трябва да им се подчиняваме, това за мен е закон. Нима ме видяхте да се оплаквам от съдбата си, когато разбойниците, с които бяхте, ме

заловиха? Ако си по-слаб, примириявай се и действуй с хитрост; ако си по-силен, възползуй се от правата си, ето моите възгледи. Вие, Терез, сте млада и хубава, двамата бяхме сами наред гората, а на света нищо не възбужда така моето сладострастие, както изнасилването на девица; вие бяхте такава и аз ви изнасих; можеше да ви сторя и нещо по-лошо, ако бяхте започнали да се съпротивлявате и ми бяхте попречили. Но аз ви ограбих, оставих ви без средства посред нощ на един опасен път; две бяха подбудите за това престъпление: имах нужда от пари, а бях останал без петак; що се отнася до другата причина, която ме накара да постъпя така, колкото и да ви обяснявам, Терез, изобщо няма да я разберете. Единствено тези, които познават човешкото сърце, които са изучили най-потайните кътчета на този тъмен лабиринт, биха могли да ви обяснят подобно помрачение.

— Но, господине, след като ви дадох пари... след всичко, което направих за вас... да получа в отплата едно черно предателство... И вие твърдите, че то може да бъде разбрано, че може да бъде оправдано?

— Разбира се, Терез, разбира се; то може да бъде обяснено, понеже след като ви ограбих и ви нанесох толкова рани... (защото аз ви бих, Терез) и така, едва изминал двадесет крачки, мисълта за състоянието, в което ви бях оставил, мигом ми придаде нови сили и бях готов да ви нанесе нови оскърбления, които инак може би нямаше да ви сторя. Вие бяхте обезчестена само наполовина... аз си бях тръгнал, но се върнах обратно и ви отнех другата половина... Така че вярно е, че в някои души сладострастието може да бъде породено от престъпление! Какво говоря? Нещо повече, единствено престъплението пробужда и подтиква сладострастието, като при всички случаи го разпалва и засилва.

— О, господине! Какъв ужас!

— Нима не можех да направя и нещо повече?... Признавам, малко оставаше, но реших, че вие сама можете да стигнете до крайност и мисълта за това ми беше достатъчна, затова ви зарязах. Но да оставим това, Терез, и да се върнем на причината, поради която пожелах да ви видя.

Това невероятно влечение към обезчестяването по единия и по другия начин на момичета никак не ме е напуснало, Терез — продължи Сен-Флоран. — Това е само една от многото разновидности

на разврата: колкото повече остарява човек, толкова по-силно се проявяват те; старите прегрешения пораждаат нови желания, а те пък нови престъпления. Всичко това, скъпа, не би представлявало кой знае какво, ако начините за тяхното задоволяване не бяха сами по себе си твърде греховни. Ала тъй като стремежът към злото е в основата на всичките ни прищевки, колкото по-престъпни са нашите мотиви, толкова по-силна е възбудата. Оттам насетне човек може да бъде недоволен само от ограничеността на средствата: колкото по-отвратителни са те, толкова по-пикантно е сладострастието и по този начин човек се гмурва в покварата, без ни най-малко желание да се измъкне от нея.

Такава е моята история, Терез: имам нужда да принасям всеки ден в жертва две млади момичета. Ала след като им се насладя, за пълното удовлетворяване на моите прищевки е необходимо те незабавно да напуснат града; на следващия ден не бих могъл да усетя пълно удоволствие при мисълта, че вчерашните ми жертви дишат същия въздух като мен. Начинът да се отърва от тях е прост. Ще повярваш ли, Терез, моята разпуснатост населява Лангедок и Прованс с многобройни представителки на разврата, скрит в душите им.^[1] Един час след като съм свършил с тази момичета, моите емисари ги натоварват и ги продават на сводниците в Ним, Монпелие, Тулуза, Арл и Марсилия. Тази търговия, от чиято печалба получавам две трети, напълно покрива разходите по доставянето на момичетата и ми позволява да задоволя две от най-силните си страсти — похотта и алчността. Ала откриването и съблазняването на момичетата ми създава трудности; впрочем техният избор е твърде важен за моето сладострастие: желая всички те да произхождат от приютите за бедни, в които поривът към живот и невъзможността той да бъде задоволен изчерпват куража, гордостта, деликатността и докарана до крайност, душата е готова да приеме всичко, което може да осигури съществуването. Карам безмилостно да преравят тези приюти, не можете да си представите какво получавам оттам. Аз стигам още по-далече, Терез, предприемчивостта, сръчността и малко охолство могат да противодействуват на моите намерения и да ми отнемат голяма част от клиентките; на тези пречки противопоставям доверието, с което се ползувам в този град, предизвиквам колебания в търговията или поскъпване на стоките, което, умножавайки бедните, оставяйки ги без

работа и правейки все по-труден живота им, увеличава пропорционално броя на тези, които мизерията оставя в ръцете ми. Тази хитрост е позната, Терез: недоимъкът на дърва, на жито и на други стоки, от които Париж страда толкова години, има същите причини, като тези, които ме карат да действам; скъперничеството, развратът, ето страстите, които от облицованите със златна ламперия кабинети са пускали своите многобройни мрежи чак до убогия покрив на бедняка. Ала колкото и умение да влагам, когато притискам от една страна, ако нямам някой, който с ловка ръка да прибира от другата, усилията ми ще си останат напразни и механизмът няма да работи добре въпреки въображението, което влагам при намирането на нови похвати, и доверието, с което се ползувам в сделките. Следователно имам нужда от пъргава, млада, интелигентна жена, която сама е преминала по трънливия път на нищетата и да познава по-добре от всеки друг начините за поквара на момичетата, които също са в такова положение; жена, чиито проникателни очи да откриват неволята и в най-тъмните кътчета и чийто прелъстителен ум да кара жертвите да приемат начина за измъкване от мизерията, който аз им предлагам; най-сетне една умна жена без скрупули и без милост, която да не се спира пред нищо в името на успеха, дори да се наложи да отнеме последните средства, които все още крепят надеждите на клетниците и ги спират да се решат. Аз имах на разположение такава жена, чудесна и сигурна, но тя съвсем наскоро умря. Човек не би могъл да си представи докъде стигаше тя в своята безочливост; тя не само караше нещастниците да се чувствуват толкова изоставени, че сами да идват да ѝ се молят на колене, но ако средствата, които прилагаше, действуваха прекалено бавно, тази негодница сама ги ограбваше. Беше истинско съкровище: необходими са ми само по две момичета на ден, тя би ми доставила по десет, ако пожелаех това. Така имах възможност да направя по-добър избор, а обилието на материала ми позволяваше да плащам на тези, които работеха за мен. Ето на тази жена търся заместница, скъпа моя; ще имаш четири помощнички на твое разположение и две хиляди екю заплата; аз казах, твой ред е да отговориш, Терез, и нека твоите химери не ти попречат да приемеш щастието, което случаят и моята ръка ти предлагат.

— О, господине! — извиках аз на този безчестен човек, разтреперана от думите му. — Нима е възможно да се отдавате на

подобни сладострастия и да смеете да ми предлагате аз да им служа! Какви ужаси ме накарахте да чуя! Жестоки човече, ако бяхте нещастен само два дни, щяхте да се убедите как скоро подобни жестоки възгледи ще изчезнат от сърцето ви: благоденствието ви заслепява и ви прави безчувствен; наслаждавате се на гледката на нещастия, от които вие смятате, че сте предпазен, и тъй като се надявате никога да не ги изпитате, решавате, че сте в правото си да ги причинявате: дано никога не ме постига щастие, щом то може до такава степен да носи поквара! Справедливи Боже! Не само да злоупотребяваш със злочестината, а да стигнеш в дързостта си дотам, че да я подклаждаш, да я продължаваш само за да удовлетвориш собствените си желания! Каква жестокост, господине! И най-кръвожадните зверове не ни предлагат примери за таква варварство.

— Лъжеш се, Терез, няма измама, до която вълкът да не прибегва, за да привлече агнето в клопката: тези хитрости идват от самата природа, а благотворителността не; тя е само слабост от страна на роба, който се стреми да омилостиви своя господар и да го предразположи към по-меко отношение; тя се проявява у човека само в два случая: или когато е по-слаб, или когато се бои да не стане такъв. Доказателство, че тази мнима добродетел не иде от природата, е, че колкото по-близо е човек до природата, толкова по-малко знае за нея. Дивакът я презира и безмилостно убива себеподобния си заради отмъщение или от алчност... Нямаше ли той да следва тази добродетел, ако тя бе изписана в сърцето му? Но тя никога не е била там и никога няма да се появи където хората са равни. Цивилизацията, оформяйки индивидите, разграничавайки съсловията, поставяйки бедния под погледа на богатия, вдъхвайки страх у последния, че и той може да изпадне в това положение, веднага пробужда в ума му желание да помогне на несретника, за да получи сам той помощ, ако изгуби богатството си. Тогава се е родила благотворителността, плод на цивилизацията и на страха: тя е добродетел само по стечение на обстоятелствата и в никакъв случай не е чувство, вдъхнато от природата, която е вложила в нас единствено стремежа към задоволяване на желанията на всякаква цена. Само ако смесва всички чувства, ако никога нищо не подлага на анализ, човек може в своето заслепление да се лишава от насладите.

— Ах, господине — прекъснах го разгорещено аз, — може ли да съществува по-голяма наслада от тази да дадеш утеха на несретника? Нека оставим настрана страха от собственото страдание: има ли по-истинско удоволствие от това да помогнеш?... Да се радваш на сълзите на благодарност, да споделяш радостта, с която си дарил нещастните, които, макар и хора като вас, са били лишени от неща, които за вас са насъщна необходимост, да чуваш как те прославят и те наричат свой баща, отново да връщаш ведрината по челата, омрачени от униние, обезсърчение и безнадеждност; не, господине, никакво сладострастие на този свят не може да се сравни с това чувство, дошло направо от Бога, и щастието на тези, които го подхранват на земята, е, че ще бъдат щастливи и на небето. Всички други добродетели се основават на тази добродетел, господине; хората стават по-добри бащи, по-добри синове, по-добри съпрузи, когато познават очарованието на получилата утеха несрета. Както слънцето със своите лъчи, така и милостивият човек дарява всичко наоколо с плодородие, нежност и радост; и след небесното светило, друго чудо на природата е доблестната, отзивчива и нежна душа, чието върховно блаженство е да прави блажени другите.

— Всичко това са химери, Терез! Органите, с които ни е дарила природата, определят човешките наслаждения; тези на слабите и следователно на всички жени, търсят морални удоволствия, които са по-подходящи за подобни същества и които влияят на една напълно лишена от енергия физика: обратен е случаят с духовно силните, които изпитват много по-голямо наслаждение от мощното влияние, което оказват върху всичко наоколо, отколкото от нежните впечатления на същите тези същества, които живеят край тях; поради собственото си устройство те неминуемо предпочитат това, което засяга болезнено другите, а не което им дава нежни усещания. Това е едничката разлика между жестоките и добродушните хора; и едните, и другите притежават чувствителност, но всеки я използва по различен начин. Не отричам, че и едната, и другата група изпитва наслаждения, но аз поддържам, несъмнено заедно с мнозина философи, че тези на по-силния индивид без съмнение са по-живи, отколкото тези на неговия противник; по силата на това заключение трябва да съществува един вид хора, които намират толкова удоволствие във всичко, което е свързано с жестокостта, колкото вкусват другите от благотворителността. Ала едните удоволствия са по-скоро нежни;

докато другите са живи; последните без съмнение са най-сигурните, най-истинските, защото са израз на човешките наклонности още в лоното на природата и дори на децата, които още не са познали царството на цивилизацията; другите са само резултат от тази цивилизация и следователно представляват лъжливо и напълно безсолно сладострастие. Впрочем, мое дете, тъй като ние не сме тук, за да философствуваме, а по-скоро да стигнем до решение, бъдете така добра да ми кажете вашата последна дума... Приемате ли, или не предложението, което ви правя?

— Разбира се, че отказвам, господине — отвърнах аз, като станах. — Аз съм бедна... О, да, бедна, господине; но по-богата с чувствата, които изпълват сърцето ми, отколкото с всички дарове на Фортуна; никога не бих пожертвувала едните, за да притежавам другите: предпочитам да си умра в недоимък, но няма да изневеря на добродетелта.

— Излезте — каза ми хладно този презрян човек — и се надявам най-вече да нямам опасения за вашата дискретност; инак скоро ще бъдете изпратена на такова място, че аз няма да имам от какво да се боя.

Нищо не вдъхва така смелост на добродетелта, както страховете на порока; аз се оказах много по-храбра, отколкото си мислех, и се осмелих, след като му заявих, че няма от какво да се опасява, да му напомня за парите, които бе откраднал от мен в гората Бонди, и да му подсказва, че при състоянието, в което се намирам, тези пари са ми необходими. Тогава чудовището ми отвърна грубо, че само от мен зависи да спечеля пари, но че аз отказвам.

— Не, господине — отвърнах аз твърдо, — не, аз пак ви повтарям, че предпочитам да загина, но не и да спася живота си на тази цена.

— А пък аз за нищо на света не бих се разделил с парите си, без те да са спечелени — каза Сен-Флоран. — Въпреки че така безочливо ми отказвахте, ще ми се още веднъж да прекарам четвърт час с вас; да отидем в този будоар и само няколко мига покорство ще подобрят финансовото ви положение.

— Нямам желание да служа на вашия разврат нито по единия, нито по другия начин, господине — отвърнах гордо аз. — Не желая милостиня, жестоки човече; няма да ви доставя това удоволствие;

искам само това, което е мое, което ми откраднахте по най-недостоеен начин... Задръж го, звяр такъв, щом толкова искаш: гледай без милост на моите сълзи, слушай, без да се трогнеш, тъжните нотки на нищетата, но помни, че извършиш ли това ново безчестие, каквото и да ми струва, аз ще съм откупила правото да те презирам завинаги.

Разярен, Сен-Флоран ми заповяда да се махам и аз можах да прочета на неговото лице, че ако не бе ми доверил своите тайни, които се боеше да не разглася, сигурно щях да заплатя с ново насилие от негова страна дързостта да му кажа истината в очите... Излязох. В този момент водеха при развратника една от нещастните жертви на отвратителната му похот. Една от жените на служба, каквато ми предлагаше той, се канеше да му представи някакво клето момиче на около девет години; злочесто и унило, то едва стоеше на краката си... О, Боже! — помислих си аз при тази гледка. — Възможно ли е същества като това да будят други чувства освен състрадание! Тежко на покварения злодей, който може да дири наслаждение върху разяждани от нищетата гърди, който ще лови целувки по изсъхнали от глада устни и които няма да се разтворят, за да го прокълнат.

От очите ми потекоха сълзи: искаше ми се да измъкна жертвата от лапите на тигъра, който я очакваше, но не посмях. А и бих ли могла? Бързо се прибрах в странноприемницата, унижена от съдбата, която ме караше да изслушвам подобни предложения, и възмутена от охолството, което се осмеляваше да ми ги отправя.

На следващия ден напуснах Лион и поех към Дофине, все така изпълнена с безумната надежда, че в тази провинция ме очаква поне малко щастие. Бях се отдалечила само на две левги от Лион, все така пеш, както обичайно се придвижвах, с две ризи и няколко носни кърпи в джобовете, когато срещнах някаква старица; тя се приближи до мен и с болка в гласа ми поиска милостиня. Ужасните примери на жестокост не ми бяха повлияли и аз не познавах друго, по-голямо щастие на този свят от това да помогнеш на клетника; затова веднага извадих кесията си с намерение да дам на жената едно екю, но тази безсрамна твар, много по-бърза от мен, макар отначало да я бях взела за стара и немощна, скача пъргаво към кесията ми, грабва я, събаря ме със силен удар в стомаха и когато се съвземам, я виждам на сто крачки от мен, заобиколена от четирима негодници, които със заплахи ме предупреждават да не се приближавам.

— Всемогъщи Боже! — възкликнах аз горчиво. — Наистина не е възможно душата ми да се разтвори за някаква добродетелна постъпка, без това незабавно да ми навлече най-сурово изпитание. В този съдбовен момент ме напусна всичката ми смелост: днес искрено моля Бога да ми прости това, но бях заслепена от отчаяние. Усетих, че съм готова да изоставя попрището, което бе така обсипано с тръни: имах два изхода — или да се присъединя към мошениците, които ме бяха обрали, или да се върна в Лион, за да приема предложението на Сен-Флоран. Бог се смили над мен и аз не се поддадох и макар надеждата, която пробуди в мен, да бе измамна, защото занапред ме чакаха още толкова премеждия, аз все пак съм му благодарна, че ме подкрепи: гибелната звезда, която ме води към ешафода, ще ми донесе само смърт; по други пътища щях да стигна до безчестието, а то е много по-жестоко от всеки друг жребий.

Продължавам пътя си към Виен, решена там да продам каквото е останало, за да мога да стигна до Гренобъл. Крачех тъжно по пътя, когато на четвърт левга от този град забелязах отдясно двама конници да тъпчат с конете си някакъв човек, които, след като го оставиха като мъртъв, избягаха в галоп; тази ужасна гледка ме трогна до сълзи. Уви! — казах си аз. — Ето един човек, който е по-достоеен за съжаление от мен; на мен поне ми остават здравето и силата, мога да припечелвам хляба си, а ако този клетник няма средства, какво ще стане с него?

Каквито и основания да имах да се пазя от състраданието, колкото и скъпо да ми бе струвал всеки негов порив, не можах да преодоля силното си желание да се приближа до този човек и да му помогна с каквото мога. Спускам се към него, давам му да вдъхне малко благовоние, което носех със себе си: най-послед той отваря очи и първите му думи са на благодарност; старая се да му помогна с каквото мога, накъсвам на парцали една от ризите си, за да превържа раните му и да спра кръвотечението; пожертвувах за този нещастник една от последните вещи, които ми бяха останали. След тези първи грижи му давам да пийне малко вино; клетникът напълно се съвзема, аз имам възможност да го огледам и да го преценя по-добре. Макар пешеходец и с твърде малко багаж, той нямаше вид на бедняк; носеше на себе си някои твърде скъпи предмети — пръстени, часовник, различни кутийки, но всички те твърде пострадали от премеждията. След като възвърна способността си да говори, той попита кой е този

ангел-хранител, който му се е притекъл на помощ, и с какво би могъл да му се отплати. Все още с вярата, че една обзета от благодарност душа може да отвърне с всеотдайност, решавам, че мога спокойно да споделя моите болки с човека, чието страдание бях облекчила със собствените си ръце: разказвам му за неволите си, той ги изслушва с интерес и когато споделям последното сполетяло ме нещастие, което му разкрива причината за нищетата, в която се намирам, той възкликва:

— Колко съм щастлив, че мога да отдам поне признание за това, което сторихте за мен! Казвам се Ролан — продължава странникът — и притежавам на петнадесет левги оттук в планината прекрасен замък, в който ви каня да ме последвате; и за да не би това мое предложение да засегне вашата чувствителност, веднага ще ви обясня с какво бихте могли да ми бъдете полезна. Аз съм ерген, но имам сестра, която много обичам и която споделя с мен усамотението; имам нужда от момиче, което да се грижи за нея; наскоро изгубихме тази, която ѝ служеше, така че ви предлагам нейното място.

Благодарих на моя покровител и си позволих да го запитам по какво стечение на обстоятелствата човек като него се е осмелил да пътува без придружители и, както се случи, да се остави да бъде малтретиран от подобни негодници.

— Тъй като съм млад и силен, а и малко понапълнял, от няколко години имам навик да пътувам от дома до Виен по този начин — каза ми Ролан. — Така печелят и здравето, и кесията ми; не че съм принуден да спестявам, защото съм богат; скоро ще се убедите в това с очите си, ако склоните да ме последвате; но пестеливостта при всички случаи не вреди. Що се отнася до двамината, които се отнесоха грубо с мен, това са дребни благородници от околността, от които спечелих миналата седмица сто луидора на карти; задоволих се с честната им дума; днес ги срещам и си искам парите, а ето как те се отнасят с мен.

Споделих мъката на този човек, станал жертва на двойно нещастие, след което той ми предложи да тръгваме.

— Благодарение на вашите грижи вече се чувствам по-добре; мръква се, нека се приютим в една къща недалеч оттук, а утре ще наемем оттам коне, с които до вечерта ще можем да стигнем до дома.

Безусловно решена да се възползувам от възможността, която сякаш небето ми изпращаше, аз помагам на Ролан, докато се изправи, и

го подкрепям по пътя, докато две левги по-нататък стигаме до споменатата странноприемница. Съвсем почтено вечеряме заедно; след това Ролан ме предава на грижите на ханджийката, а на другия ден на две наети мулета и придружени от един слуга от странноприемницата стигаме до границата на Дофине, след което се отправяме към планините. Тъй като преходът се оказа прекалено дълъг, за да го изминем за един ден, спряхме във Вирийо, където бях предмет на същите грижи и внимание от страна на моя господар, а на другата сутрин продължихме в същата посока. Към четири часа следобед стигнахме до подножието на планините: там пътят стана почти непроходим, затова Ролан предложи на мулетаря да не се отделя от мен, за да не се случи някое нещастие. Така навлязохме в дефилетата. В продължение на повече от четири левги се редуваха почти непрекъснати завои, изкачвания и спускания и така се отдалечихме от всякакви населени места и пътища, че се почувствувах на края на света. Почувствувах как неволно ме обзема тревога; Ролан видя това, но не казваше нищо и мълчанието му ме плашеше още повече. Най-после зърнахме замъка, кацнал на върха на един хребет, обграден от страховита пропаст, в която той сякаш се канеше да се сгромоляса; до него, изглежда, не водеше никакъв път; този, който следвахме, беше една камениста козя пътека, но тя все пак стигаше до този мрачен дом, подобен по-скоро на бандитско свърталище, отколкото на жилище на почтени хора.

— Ето моят дом — каза Ролан, след като се убеди колко съм впечатлена от неговия изглед.

Изразих удивлението си, че живее в такова усамотение.

— Така ми харесва — отвърна ми рязко той.

Подобен отговор засили опасенията ми; злочестината ни научава да забелязваме всичко: една дума, една извивка на гласа на този, от когото зависим, задушава или подхранва надеждата; ала тъй като нямах друг изход, аз си замълчах. След множество завои тази старинна постройка внезапно се изпречи пред нас; оставаше ни да изминем не повече от четвърт левга; Ролан слезе от мулето и ми каза да сторя същото; той върна животните на слугата, плати му и му нареди да си отива. Тази постъпка още повече ме стъписа; Ролан забеляза това.

— Какво ви е, Терез? — запита той, докато крачехме към неговия дом. — Все още сте във Франция, този замък е на границата на

областта Дофине и под администрацията на Гренобъл.

— Може и така да е, господине — отвърнах аз, — но как сте си наумили да се заселите в подобно свърталище?

— Ами че тези, които живеят тук, не са съвсем почитени — каза Ролан. — Твърде възможно е държането им да не ти хареса много.

— Ах, господине — промълвих аз разтреперана, — карате ме да се плаша, къде ме водите?

— Водя те да прислужваш на фалшификатори на пари, на които аз съм главатар — каза Ролан, сграбчвайки ме за ръката и принуждавайки ме да мина по малък подвижен мост, който се спусна с нашето приближаване и веднага след нас се вдигна. — Виждаш ли този кладенец? — продължи той, сочейки ми голяма и дълбока пещера в дъното на двора, пред която четири голи жени, оковани във вериги, въртяха едно колело. — Ето твоите другарки и твоята служба: ще я изпълняваш, като въртиш колелото по десет часа на ден и задоволяваш подобно на тези жени всички прищевки, на които реша да ви подложат. Ще получаваш шест унции черен хляб и едно блюдо бакла на ден, що се отнася до свободата, по-добре забрави за нея; никога няма да я получиш. Когато умреш от изтощение, ще бъдеш хвърлена в тази дупка до кладенеца, където те очакват шестдесет или осемдесет никаквици като тебе, и ще бъдеш заместена от друга.

— О, всемогъщи Боже! — възкликнах аз, като се хвърлих в краката на Ролан. — Благоволете да си припомните, господине, че аз ви спасих живота, че обзет от моментно вълнение, вие обещахте да ми се отблагодарите, да ме дарите с щастие. А ето че в отплата за услугата вие ме запращате в бездна от вечни страдания. Справедливо ли е това, което вършите, и няма ли дълбоко в сърцето ви угризенията да отмъстят за мен?

— Обясни ми, моля те, какво разбираш под чувство за благодарност, с което си въобразяваш, че си ме пленила? — каза ми Ролан. — Помисли добре, нищожно създание, какво правеше в момента, когато ми се притече на помощ? Между възможността да продължиш пътя си и да дойдеш с мен не предпочете ли второто, като постъпка, подсказана от сърцето ти? Мигар не ти беше приятно? Защо, по дяволите, смяташ, че съм длъжен да ти се отплащам за нещо, което ти е доставило удоволствие? И как си могла да си въобразиш, че човек като мен, който тъне в пари и охолство, ще се унижи дотам, че да

дължи нещо на нещастница като тебе? Дори да ми беше спасила живота, пак нищо нямаше да ти дължа, след като си направила това заради самата себе си: на работа, робиньо, на работа! Знай, че макар цивилизацията да е преобърнала принципите на природата, съвсем не е отнела правата ѝ; тя поначало е създала силни и слаби с намерение едните винаги да бъдат зависими от другите; ловкостта, умът на човека са променили мястото му и вече не физическата сила, а силата на златото определя неговия ранг; най-богатият е най-силен, най-бедният е най-слаб; става дума само за основанието на мощта, предимството на силния винаги е било закон на природата и е все едно дали той държи веригата на слабия, или богатия държи веригата на бедния. Ала природата не признава постъпки, продиктувани от признателност, като тази, която ти искаш от мен; след нейните закони няма такъв, според който удоволствието, изпитвано от едного, който прави услуга, да лишава другия от част от неговите права на по-силен. Нима си виждала у животните чувства като тези, които сега дириш? Нормално ли е, след като стоя по-горе от теб по богатство и сила, да ти отстъпя правата си само защото си изпитала наслада, като си ми помогнала, или защото си смятала с тази си постъпка да спечелиш отплата, която да те спаси от мизерията? Дори услугата да бе направена от равен на равен, никога гордостта не би позволила на една възвишена душа да се принизи до някаква си признателност. Нима този, който получава, не е винаги унижен? И това унижение, което той изпитва, не е достатъчна отплата за благодетеля, който дори само поради постъпката си се оказва по-горе от другия? Нима не е наслада за гордостта да се окажеш по-горе от ближния си? Нужна ли е друга отплата на този, който помага? И ако услугата, унижавайки този, който я получава, се превърне за него в товар, с какво право ще го принуждаваме да го носи? Трябва ли да приема да се чувствам унижен всеки път, когато срещна погледа на този, който ми е направил услуга? Следователно неблагодарността не само че не е порок, но дори е добродетел, присъща на гордите души, докато благодарността несъмнено е добродетел на слабите: нека ми помагат колкото си щат, ако това им доставя удоволствие, но да не искат в замяна нищо от мен.

След тези думи, на които Ролан не ме остави да отговоря, двама слуги по негова заповед ме сграбчват, събличат ме и ме окоават до моите другарки, на които аз веднага трябва да започна да помагам, без

да съм успяла да си отдъхна от изнурителното пътуване. Тогава Ролан се приближава до мен, грубо ме опипва по всички части на тялото, които приличието не ми позволява да назова, обсипва ме с подигравателни и дръзки слова заради срамния белег, с който Роден тъй незаслужено ме бе наказал, сетне, въоръжен с бич от волски жили, той ми нанася двадесет удара по задника.

— Ето какво ще получаваш, негоднице, ако не изпълняваш задълженията си; сега не те наказвам за някаква твоя простъпка, а само ти показвам как постъпвам при подобни случаи.

Аз надавам силни викове и се мятам във веригите си; гърчовете, воплите, сълзите ми, всички белези на болката, която изпитвам, само развеселяват моя палач...

— Ех, ако само знаеш какво те чака, курво — казва Ролан, — ти още нищо не си видяла, а на мен ми се ще да познаеш и най-изтънчените жестокости в страданието.

Той ме оставя. Шест мрачни дупки в пещерата, затворени като тъмнични килии, ни служеха за убежище през нощта. Тъй като се мръкна скоро след като бях окована, освободиха мен и моите другарки от веригите и ни заключиха, след като получихме дажбата вода, бакла и хляб, за която Ролан ми бе споменал.

Едва когато останах сама, осъзнах ужаса на моето положение. Възможно ли е — мислех си аз — да съществуват толкова безсърдечни хора, които да задушават в себе си чувството на признателност?... Тази добродетел, на която бих се отдала с толкова възхита, ако един ден някоя благородна душа ми даде възможност да я изпитам; нима може да има същества, които да я отхвърлят, и могат ли тези, които я задушават тъй безчовечно, да бъдат наречени инак, освен чудовища?

Потънала в тези размисли, внезапно чувам да се отваря вратата на моята килия; това е Ролан; негодникът желае да ме унижи докрай, като ме накара да послужи за предмет на отвратителните му прищевки; вие можете да предположите, госпожо, че те бяха толкова свирепи, колкото и всичките му действия и че за подобен човек любовните наслади неизбежно са белязани от отвратителния му характер. Но не бих могла да злоупотребявам с търпението ви и затова ви спестявам тези нови издевателства. Не шокирах ли вече достатъчно въображението ви с безсрамни разкази? Трябва ли да се впускам отново в тях?

— Да, Терез — обади се господин Дьо Корвил, — да, желаем да чуем от вас тези подробности, вие ги завоалирате по начин, който смекчава ужасната им същност; от тях остава само необходимото познание, което човек би желал да получи. Не можете да си представите до каква степен тези картини допринасят за обогатяване на душата; може би си оставаме все още твърде невежи в тази област само поради глупавата сдържаност на хората, които са писали по тези въпроси. Оковани във веригите на безсмислени опасения, те говорят само за детинщините, известни на последния глупак, и не смеят да протегнат ръка смело към човешкото сърце и да извадят на показ всичките му чудовищни извратености.

— Добре, господине, ще ви послушам — отвърна Терез развълнувано — и както постъпвах досега, ще се постарая да ви предложа моите щрихи в най-смекчена светлина.

Най-напред трябва да ви опиша Ролан, който беше нисък на ръст, пълен, около тридесет и пет годишен, надарен с удивителна сила, космат като мечка, с мрачно лице, свиреп поглед, чернокос, с мъжествени черти, с дълъг нос, с брада до очите, с тъмни гъсти вежди, а онази част на тялото, която отличава мъжкия пол, бе толкова дълга и с такава невероятна дебелина, че не само никога не бях виждала нещо подобно, но със сигурност бих могла да кажа, че никога природата не е създавала нещо толкова изумително: едва успях да го сграбча с двете си ръце, а дължината му бе един лакът. Към тази физика Ролан добавяше всички пороци, които могат да произлязат от един огнен темперамент, силно въображение и едно прекалено голямо охолство, което не би могло да не го тласне към неудържимо безпътство. Ролан довършваше остатъците от своето богатство; бащата натрупал състояние и оставил сина твърде имотен, което дало възможност на младежа да живее нашироко: преситен от обичайните наслаждения, той прибягнал до ужасни насилия: само те успявали да пробудят у него изтощените от удоволствията желаниа; жените, които му прислужваха, до една ставаха жертва на тайния му разврат и zasiщаха някои не помалко безчестни наслади, след които блудникът би могъл да усети вкуса на престъплението, който го привличаше повече от всичко на света. Ролан бе направил своя любовница дори сестра си и с нея именно уталожваше пламъка, който разпалваше с нас.

Когато влезе, беше почти гол; възбуденото му лице носеше отпечатъка на пресищането, до което бе стигнал на трапезата, от която идваше, и на страхотната похот, която го разяждаше. Той ме гледа известно време с поглед, който ме накара да се разтреперя.

— Свали дрехите си — казва ми той и сам маха всичко, с което се бях покрила за през нощта. — Да, остави всичко това и ме последвай; преди малко ти показах какво те чака, ако посмееш да се отдадеш на леност; ала ако си наумиш да ни предадеш, престъплението би било много по-сериозно и трябва наказанието да бъде съразмерно; ела да видиш какво ще бъде то.

Бях в състояние, което трудно бих могла да ви опиша, ала без да ме остави да дам израз на душевните си терзания, Ролан бързо ме грабва за ръката и ме повлича; той ме стискаше с дясната си ръка, а в лявата държеше малък фенер, който едва осветяваше пътя ни; след няколко завоя ние се озоваваме пред вратата на едно мазе; той я отваря и като ме оставя да мина напред, казва ми да слизам надолу, докато той затвори зад нас тази първа преграда; аз се подчинявам. Сто стъпала по-надолу стигаме до втора врата, която бива отворена и затворена по същия начин; ала след нея стълбата свършва и ние продължаваме по един издълбан в скалата и пълен с извивки изключително стръмен тунел. Ролан не казваше нищо и неговото мълчание още повече ме плашеше; той осветяваше пътя ни с фенера; така вървахме около четвърт час: поради състоянието, в което се намирах, усещах още по-осезателно ужасната влага на тези подземия. Бяхме навлезли толкова надолу, че едва ли ще преувелича, ако кажа, че мястото, където стигнахме, се намираше на повече от осемстотин стъпки в недрата на земята; от двете страни на тунела се намираха няколко ниши, където забелязах сандъци, пълни с богатствата на тези злодеи. Най-послед спряхме пред една бронзова врата — последната. Ролан я отваря и аз едва не припаднах, когато се озовах на това ужасно място, където ме бе довел този безчестен човек; като вижда, че залитам, той ме блъсва и така аз, без да ща, стигам до средата на тази страховита гробница. Представете си, госпожо, кръгъл зимник с диаметър двадесет и пет стъпки, чиито тапицирани в черно стени са покрити с най-зловещи предмети — скелети с най-различен ръст, кръстосани кости, черепи, снопове пръчки и бичове, саби, кинжали, пистолети: такива бяха страхотиите по стените, осветявани от лампа с три фитила, окачена в

един от ъглите на тавана; от свода се спускаше дълго въже, чийто край лежеше на дължина осем или десет стъпки по средата на пода на килията и което, както след малко ще се убедите, трябваше да послужи за най-ужасни цели; отдясно се виждаше ковчег, полуотворен от призрака на Смъртта, въоръжена със заплашително вдигната коса; до него имаше пейка за молитва, над която висеше разпятие с черни горящи свещи от двете страни; отляво имаше восъчно изображение на гола жена, тъй добре изработено, че дълго време не смеех да я погледна; тя бе завързана върху кръст с лицето напред, така че ясно се виждаха задните ѝ части, жестоко изранени; кръвта сякаш бликаше от многобройните рани и се стичаше по бедрата; тя имаше прекрасни коси, красивото ѝ лице бе извърнато към нас и сякаш молеше за милост; виждаше се как то е сгърчено от болката и дори обляно в сълзи. При тази ужасна гледка аз изведнъж почувствувах, че отпадам; в дъното на килията имаше широко черно канапе, от което можеха да се наблюдават всички ужасии на това злоещо място.

— Ето къде ще загинете, Терез — каза ми Ролан, — стига само да ви хрумне гибелната мисъл да напуснете моя дом; аз лично ще дойда тук да сложа край на дните ви, но преди това ще ви накарам да почувствувате смъртните мъки по всички най-жестоки начини, които успея да измисля.

Произнасяйки тази закана, Ролан се разпали; неговото вълнение, помрачението му го караха да прилича на тигър, готов да разкъса плячката си; тъкмо тогава той извади на показ страшния член, с който бе надарен; накара ме да го пипна и ме запита виждала ли съм подобен на него.

— Такъв, какъвто го виждаш, курво — заяви ми яростно той, — все пак ще трябва да проникне в най-тясната част на тялото ти, дори да се наложи да те разкъсам на две; сестра ми, много по-млада от теб, успява да го приеме тъкмо с тази част; с жените аз никога не се забавлявам по друг начин: затова ще трябва да понижа и теб.

И за да не остане у мен съмнение за кое място говори, той вкара там трите си пръста с много дълги нокти, като добави:

— Ето тук, Терез, ето тук ще вкарам след малко члена, който толкова те плаши; той ще влезе докрай, ще те разкъса, ще те разкървави, а аз ще бъда в опиянение.

Докато произнасяше тези думи, примесени с клетви и отвратителни богохулства, по устата му се появи пяна. Ръката му, която опипваше храма, който се канеше да атакува, се разходи и по всички околни места, като ги дереше с нокти; същото направи и с гърдите ми, нанесе им толкова дълбоки рани, че в продължение на петнадесет дни изпитвах ужасни болки. После ме постави в края на канапето, натри със спирт мъха, с който природата покрива храма на продължението на човешкия род, и го запали. Пръстите му хванаха израстъка от плът на същия този храм и силно го стиснаха; сетне вкара вътре пръстите си и разкъса нежната мембрана. Като не можеше повече да се сдържа, той ми заяви, че след като вече съм в неговото леговище, по-добре изобщо да не изляза оттук, което щяло да му спести повторно слизане. Паднах в краката му и се осмелих още веднъж да му припомня услугата, която му бях направила... Забелязах, че още повече го възбудям, като се опитвам да пробудя жалост; той ми каза да мълча и като ме удари с все сила с коляно в стомаха, простря ме на плочите.

— Хайде! — каза той, като ме вдигна за косите. — Хайде, пригответи се: бъди сигурна, че ще те погубя...

— О, господине!

— Не, не, трябва да умреш; не искам повече да чувам за твоите нищожни благодеяния; не обичам да дължа никому нищо; другите трябва да бъдат мои длъжници... Казвам ти, ще умреш, легни в този ковчег, за да видя дали се побираш.

Той ме отнася дотам, затваря ме вътре, сетне излиза от килията, като се преструва, че ме оставя там. Никога не съм се чувствувала по-близо до смъртта. Уви! Тя скоро щеше да се приближи до мен още по-осезаемо. Ролан се завръща и ме измъква от ковчега.

— Ще се чувствуваш прекрасно в него — каза ми той, — все едно, че за теб е правен; но би било прекалено лека смърт да те оставя да умреш в него; ще те накарам да изпиташ един друг вид смърт, която при това си има своята слабост. Хайде, помоли се на твоя Бог, курво, поискай от него да отмъсти за теб, ако наистина е всемогъщ...

Спускам се към пейката за молитва и докато гласно разкривам сърцето си на Всевишния, Ролан продължава да нанася рани и да измъчва още по-жестоко задните ми части, които са обърнати към него; той шибаше тези части с бич, снабден с остри стоманени шипове на върха, който при всеки удар пръскаше кръвта ми чак до тавана.

— Е, какво? — провикна се той богохулно. — Твоят Бог не ти идва на помощ; той оставя невинната добродетел да страда по такъв начин, предава я в ръцете на злодейството. Ах! Що за Бог е това, Терез, що за Бог е това? Ела — продължи той, — ела, курво, сигурно си свършила с молитвата си (през това време той ме поставя по корем на края на канапето в дъното на стаята); казах ти, Терез, ти трябва да умреш!

Той сграбчва ръцете ми, завързва ги зад гърба, после увива около врата ми лента от черна коприна, като продължава да държи двата ѝ края и стягайки я, когато пожелае, може да спре дишането ми и да ме прати на оня свят.

— Това мъчение е по-леко, отколкото си мислиш, Терез — казва ми Ролан, — ти ще усетиш смъртта да идва сред неизразима наслада; натискът, който това въже ще упражни върху нервите ти, ще разпали твоите органи на сладострастието; този ефект е несъмнен. Ако всички осъдени на този вид смърт знаеха сред какво опиянение настъпва тя, нямаше да се плашат от това наказание за престъпленията си и щяха да ги вършат още по-често и много по-уверено; това действие, Терез, свивайки мястото, където ще проникна, ще удвои и моето удоволствие — добавя злодеят, като се насочва по един срамен път, достоен за него.

Ала той напразно се мъчи да проникне по него; макар да се старае да утъпче терена, чудовищните му пропорции му пречат да успее, опитите му остават без резултат. Тогава яростта му минава всякакви граници; той си служи с нокти, с ръце, с крака, за да си отмъсти за съпротивата, оказвана му от самата природа. Той започва отново, огненият меч се плъзва в съседния вход и увлечен от силата на натиска, влиза почти наполовина; аз надавам вик; разярен от своята грешка, Ролан гневно се отдръпва и този път нанася удар по другата врата с такава сила, че влажното копие прониква, като ме разкъсва. Ролан се възползува от този първи успех; усилията му стават още по-големи; той печели терен; докато напредва, фаталната лента се затяга около шията ми, аз надавам ужасни викове; те забавляват свирепия Ролан и той ме кара да викам още по-силно, уверен, че от тези вопли няма полза и че той може да ги спре, когато пожелае; острите ми писъци само го възбуждат. През това време опиянението постепенно го завладява и стягането на лентата влиза в зависимост от степента на неговото наслаждение; малко по малко гласът ми замира; тогава

стяганията стават толкова силни, че сетивата ми отслабват, без все пак да изгубят напълно своята чувствителност; грубо тласкана от огромния член, с който Ролан разкъсва вътрешностите ми, въпреки ужасното състояние, в което се намирам, все пак усещам струите, с които ме облива неговото сладострастие; дочувам виковете, които надава през това време. Следва моментно вцепенение, не знам какво става с мен, но не след дълго очите ми долавят светлината, разбирам, че съм свободна, развързана и всичките ми органи сякаш се възраждат.

— И така, Терез — казва ми моят палач, — обзалагам се, че ако си откровена, ще признаеш, че всичко, което изпита, бе удоволствие.

— Изпитах само ужас, господине, само отвращение, болка и отчаяние!

— Лъжеш ме, познавам усещанията, които ти изпита; но каквито и да са били те, за мен няма значение! Ти твърде добре ме познаваш и за теб няма никакво съмнение, че при всичко, на което те подлагам, твоето сладострастие ме интересува хиляди пъти по-малко от моето собствено, а сладострастието, което аз търсех, бе тъй силно, че аз ще си го доставя и друг път. Така че оттук нататък, Терез — завърши този безсъвестен развратник, — твоят живот зависи само от теб.

Сетне той нахлузва на врата ми въжето, което виси от тавана, затяга го и завързва с връв единия крак на табуретката, на която съм стъпила, а с другия край в ръка отива да седне в един фотьойл с лице към мен: в ръката ми има остър косер, с който да отрежа въжето в момента, когато той с помощта на връвта събори табуретката изпод краката ми.

— Както сама виждаш, Терез, ако ти пропуснеш твоя удар, аз няма да пропусна моя; значи правилно ти казах, че твоят живот зависи само от теб.

Той се възбужда; в момента на опиянението трябва да дръпне табуретката и да ме остави да увисна на въжето. Той прави всичко възможно да ме изненада и щеше да се почувствува на седмото небе, ако не се покажех достатъчно сръчна, ала както и да се старая, аз отгатвам намеренията му, поривът на неговия екстаз го издава; виждам как извършва фаталното движение, табуретката се изплъзва, аз отрязвам въжето и падам на земята съвсем свободна; там, макар на повече от дванадесет стъпки от него, ще ми повярват ли, госпожо? Аз

усещам тялото си обляно от доказателствата за неговото помрачение и лудост.

Друга на мое място, използвайки оръжието, което бе в ръцете ми, несъмнено би се нахвърлила върху това чудовище; ала с какво би ми помогнала тази проява на смелост? След като нямах ключове за подземиято, не познавах извивките на тунела, щях да умра, преди да съм успяла да изляза; впрочем и Ролан бе въоръжен: затова станах, като оставих косера на земята, за да не би да се усъмни в мен; той не го и направи; бе вкусил насладата с пълна сила и доволен повече от моето покорство и примирение, отколкото от ловкостта ми, той ми направи знак да излизам и заедно се изкачихме обратно.

На следващия ден успях да разгледам по-добре своите другарки. Четирите бяха двадесет и пет — тридесетгодишни; макар затъпели от мизерия и обезобразени от тежкия труд, у тях все още се забелязваха остатъци от красота; бяха стройни, а най-младата от тях на име Сузан имаше прекрасни очи и все още много хубави коси; Ролан я бе открил в Лион, бе я обезчестил и след като я бе отвлякъл от семейството ѝ с клетва, че ще се ожени за нея, я бе довел в този ужасен замък; тя беше тук от три години и повече от другите бе предмет на издевателство от страна на това чудовище; от ударите на бича задницата ѝ бе хванала мазоли и бе корава като изсушена на слънцето волска кожа; имаше тумор на лявата гърда и абсцес в матката, който ѝ причиняваше неопишуеми болки. Всичко това бе дело на вероломния Ролан: всяка от тези страхотии бе резултат от неговата похотливост.

От нея разбрах, че Ролан се кани да отиде във Венеция, ако пристигнеха полиците за огромните суми, изпратени в Испания, които той да обмени в Италия, тъй като не му се искаше сам да пренася златото си през планините; той никога не правеше това: винаги изпращаше парите си в една страна, а отиваше да живее в друга; по този начин, където и да се установеше, той получаваше богатството си чрез ценни книжа от друго кралство и мошеничествата му никога не можеха да бъдат разкрити. Ала в един момент всичко можеше да пропадне, защото намерението му да се оттегли изцяло зависеше от тази последна сделка, в която беше вложена по-голяма част от неговите богатства. Ако в Кадикс приемеха неговите пиастри, секвини, фалшивите му луидори и му изпратеха за тях полици, обменими във Венеция, Ролан си осигуряваше охолство до края на дните си; ако

измамата се разкриеше, крехкото здание на неговото благоденствие щеше да рухне за един ден.

— Уви! — възкликнах аз, като научих тези подробности. — Провидението поне един път ще прояви справедливост и няма да позволи на този негодник да успее; така ние ще бъдем отмъстени...

Всемогъщи Боже! Как можех да разсъждавам по този начин след опита, който бях натрупала!

Към обяд ни даваха два часа почивка, които използвахме, за да отдъхнем и похапнем всяка в килията си; в два часа ни завързваха отново и ни караха да работим до мръкнало, без нито веднъж да ни бъде позволено да проникнем в замъка. Ако бяхме голи, това се дължеше не само на горещината, но в много по-голяма степен, за да бъдем по-уязвими за ударите на бича, с който нашият господар ни налагаше от време на време. Зиме ни даваха панталон и блуза, които така прилепваха към тялото, че си оставахме все така изложени на ударите, в които злодеят намираше едничкото свое удоволствие.

Изминаха осем дни, без да видя Ролан; на деветия той дойде при нас и като заяви, че аз и Сузан сме въртели колелото много вяло, нанесе на всяка от нас по тридесет удара с бича от хълбоците до бедрата.

В полунощ на същия ден този отвратителен човек дойде при мен в килията и възбуден от жестоките рани, които бяха негово дело, той пак вкара ужасния си боздуган в тъмния ход, който бе на негово разположение поради позата, в която ме държеше, наблюдавайки последствията от собствения си бяс. Когато страстите му бяха заситени, аз използвах моментното успокоение, за да го помоля да облекчи моята участ. Уви! Аз не знаех, че ако в души като неговата опиянението засилва вроденото влечение към жестокост, то спокойствието в никакъв случай не ги връща към благите добродетели на почтения човек; това е огън, който бива повече или по-малко подклаждан, но който не загасва, а остава да тлее дори под пепелта.

— И на какво основание искаш да облекча веригите ти? — запита ме Ролан. — Да не би поради това, че те използвам за някои мои прищевки? Но нима аз идвам да моля в краката ти да направя нещо, за което ти би могла да искаш отплата? Аз не искам, аз направо вземам и не виждам защо поради нещо, на което имам право, би трябвало да се въздържа да не взема и друго нещо. В постъпките ми

няма любов: любовта е рицарско чувство, което аз дълбоко презирам и чиито последици никога не са засягали сърцето ми; използвам жената, защото имам нужда от нея, както при други случаи от един объл и кух съд, но без да се отдавам на тази жена, която парите и властта ми подчиняват на моите желания, нито уважение, нито нежност; след като не вземам от нея нищо, което да не ми принадлежи, и изисквам от нея само покорство, аз не се чувствам задължен да проявявам каквато и да било благодарност. Бих запитал тези, които ме карат да правя това, нима разбойник, който взема кесията на пътник в гората, защото е по-силен от него, дължи някаква благодарност на този човек за причинените щети? Същото е и с обезчестяването на една жена: това може да стане причина той да повтори действието си, но никога не ѝ дава обезщетение.

— О, господине! — възкликнах аз. — Докъде е стигнало вашето злодейство!

— До най-висока степен — отвърна Ролан. — Няма на света извратеност, която да не съм опитвал, няма престъпление, което да не съм извършвал, и всички те са напълно оправдани и законни според моите възгледи. Винаги съм изпитвал към злото особено влечение, което непрекъснато е подхранвало моето сладострастие; престъплението възпламенява похотта; колкото по-ужасно е то, толкова повече я възбужда; изпитвам при това такова наслаждение, което обикновените хора получават от любовта, и стотици пъти при мисълта или при извършването на престъпление съм изпадал в състояние, до което другите достигат пред гола жена; то възбужда сетивата ми по същия начин и за да се разпаля, бих го извършил така, както човек се приближава до гола жена, за да я обладее.

— О, господине, това, което казвате, е ужасно, но аз съм виждала подобни примери.

— Има ги с хиляди, Терез. Не бива да си въобразявате, че женската красота е тази, която най-силно възпламенява духа на един развратник; това става много по-добре при престъплението, свързано със законите, които ограничават притежанието. Доказателство за това е, че колкото по-престъпно е притежанието, толкова възбудата е по-силна; когато човек се наслаждава на жена, която е отнел от нейния съпруг, на девойка, която е отвлякъл от нейните родители, той е много по-доволен от съпруга, който се наслаждава на жена си, и колкото по-

свети са разкъсаните връзки, толкова по-силно е сладострастието. Ако това е майка му, сестра му, дъщеря му, идват нови приятни усещания; ако човек вкуси това, ще му се преградите да стават още по-големи, за да може той с още по-голямо усилие и по-голямо наслаждение да ги преодолява. Следователно, ако удоволствието бъде подправено с престъпление, дори взето отделно от това удоволствие, само по себе си, последното може да бъде почувствувано като такова; значи в самото престъпление се крие истинско удоволствие. Защото невъзможно е това, което придава приятен вкус, само да бъде лишено от вкус. Предполагам, че ако, да речем, отвлечеш девойка за себе си, ще изпиташ твърде силно наслаждение, но ако я отвлечеш заради друго, ще изпиташ и наслаждението, което би ти донесло нейното обладаване, подсилено с това от отвличането; същото изпитваш и при кражбата на часовник, на кесия и ако съм приучил сетивата си да усещат сладострастие при отвличането на девойка само за себе си, същото удоволствие, същото сладострастие ще изпитам и при кражбата на часовника, на кесията и прочие. Това обяснява прищявката на толкова почтени люде, които крадат, без да имат нужда от това. Ето защо, ясно е, че в престъплението човек вкусува най-голямото удоволствие и че с цялата сила на въображението си се старае да направи простите наслади колкото се може по-престъпни; като постъпва така, той просто прибавя дозата сол, която липсва и която е задължителна, за да бъде щастието съвършено. Знам, че подобни разсъждения стигат твърде далече и не след дълго може би ще ти докажа това, но какво ме засяга, стига аз да изпитам наслада? Имаше ли например, скъпо момиче, нещо по-просто и по-естествено от това да се оставиш да ти се наслажда? Но ти се противиш, ти искаш от мен да не го правя; смяташе, че заради това, което ти дължа, аз ще трябва да отстъпя пред теб. Въпреки това аз не се поддавам на нищо, не слушам нищо, скъсвам с всички задръжки, които обвързват глупаците, подчинявам те на желанията си и превръщам най-обикновеното, най-монотонното наслаждение в нещо изключително. Подчини се, Терез, подчини се; и ако някога се преродиш на този свят в ролята на по-силния, превиши собствените си права и ти ще познаеш най-будното и най-пикантното от всички удоволствия.

Като каза тези думи, Ролан излезе и ме остави потънала в размисли, които, както положително предполагате, не бяха в негова

полза.

От шест месеца живеех в този дом, служейки от време на време на долните безчинства на този злодей, когато една вечер го видях да влиза в килията ми, придружен от Сузан.

— Ела, Терез — казва ми той, — струва ми се, отдавна не си слизала в подземие, което така те изплаши. Следвайте ме и двете, но не се надявайте да се изкачите обратно пак заедно, едната ще трябва да остане там и ще видим върху коя ще падне жребият.

Аз ставам, поглеждам разтревожено към моята другарка и виждам сълзи в очите й... Потегляме.

След като ни затвори в подземие, Ролан ни огледа с ярост в очите; правеше му удоволствие да повтаря присъдата ни и да ни убеждава, че само една от нас ще остане жива.

— Хайде — каза той, като седна и ни остави прави пред него. — Трудете се една след друга за съживяването на това великолепно парче и тежко на тази, която развали магията.

— Това не е справедливо — обади се Сузан. — Тази, която ви възбужда най-успешно, трябва да бъде помилвана.

— Нищо подобно — отвърна Ролан. — След като се докаже, че една от вас ме разпалва най-добре, от това следва, че нейната смърт ще ми достави най-голямо удоволствие... А аз държа единствено на него. Освен това, ако реша да помилвам тази, която ме разпали най-бързо, вие ще вложите толкова старание, че ще ме докарате до екстаз, преди да съм извършил жертвоприношението, а това не трябва да става.

— Това означава, господине, че искате на злото да ви се отвърне със зло — казах аз на Ролан. — Постигането на екстаз би трябвало да бъде едничката ви цел и ако стигнете до него без престъпление, защо ви трябва да го извършвате?

— Защото така ще го постигна по най-възхитителен начин и защото само по тази причина слизам в това подземие. Чудесно зная, че мога да успея и без него, но искам да успея чрез него.

Докато водехме този разговор, аз, като избрана да започна първа, го възбуждам с една ръка отпред, а с другата отзад, докато той опипва на воля всичките части на тялото ми, които са на негово разположение поради моята голота.

— Още много ще трябва, Терез, докато твоята прекрасна задница закоравее от изтезания като тази на Сузан; виж, човек може да я изгори

и тя нищо няма да усети; но ти, Терез, ти... Розите все още обкръжават лилията: ала ще се справим с това, ще се справим.

Не можете да си представите, госпожо, колко ме успокои тази заплаха; без съмнение Ролан не си даваше сметка каква увереност ми вдъхваха думите му, но не беше ли ясно, че след като се кани да ме подлага на нови мъчения, той все още не възнамерява да ме убива? Вече ви споменах, госпожо, че в нещастieto всяко нещо прави впечатление и затова аз почувствувах облекчение. Друга причина за задоволство! Аз не постигах нищо и огромната маса плът, увиснала от собствената си тежест, оставаше безчувствена на всичките ми тласъци; застанала в същата поза, Сузан бе опипвана по същите места, но тъй като плътта ѝ бе много по-загрубяла, Ролан я щадеше далеч по-малко; при това Сузан бе доста по-млада.

— Уверен съм — казваше нашият мъчител, — че и най-страшните бичове не биха били в състояние да изтръгнат дори капка кръв от този задник.

Той ни накара да се наведем и така получи на разположение двата пътя на удоволствието на всяка от нас, езикът му поигра по потесните, негодникът плю в другите. Подхвана ни отпред, накара ни да застанем на колене между бедрата му, така че гърдите ни да се озоват на височината на онази част от тялото му, която се мъчехме да възбудим.

— Виж, за гърдите ще трябва да отстъпиш пред Сузан — каза ми Ролан. — Твоите никога не са били така хубави; виж как са закръглени нейните.

И като казваше това, той мачкаше до болка между пръстите си гърдите на тази клетница. В този момент аз не го възбуждах; Сузан ме бе заместила; едва озовало се в ръцете ѝ, копие то излезе от своя калъф, заплашвайки всичко наоколо.

— Сузан — обади се Ролан, — ти постигаш ужасни успехи. Боя се, че това ти е присъдата! — допълни този кръвожаден човек, докато дращеше гърдите ѝ.

Що се отнася до моите, той само ги смучеше и ги хапеше леко. Накрая постави Сузан на колене на края на софата. Той извива главата ѝ и ѝ се наслаждава в тази поза по обичайния за него начин: възвърнала своята чувствителност от тези нови болки, Сузан се мята, но Ролан само си играе и след като се задоволява само с няколко

тласъка, той се скрива в мен в същия храм, в който бе правил приношение с моята другарка, без през това време да престава да я дразни, да я измъчва.

— Виж как страшно ме възбужда тази курва — обръща се към мене той, — просто не знам какво да направя с нея.

— О, господине, смилете се над нея; болките ѝ са непоносими.

— Охо! Как не! — отвръща ми злодеят. — Би могло... Ах, ако беше тук прочутият император Кие, един от най-големите злодеи, царували някога в Китай^[2], щяхме наистина да измислим нещо ново. Той и жена му всеки ден принасяли жертви и казват, че ги подлагали преди смъртта по двадесет и четири часа на страшни страдания и ги държали в състояние, в което те сякаш всеки миг щели да издъхнат, но все не можели да го сторят, тъй като двете чудовища им се притичвали на помощ и ги връщали към живота, за да ги тласнат миг след това към смъртта... Аз съм по-милостив, Терез, не разбирам много от тези неща и в сравнение с тях съм направо чирак.

Ролан се оттегля, без да довърши приношението, и с това внезапно отдръпване ми причинява почти такава болка, каквато и при влизането. Той се хвърля в обятията на Сузан и като смесва обидата със сарказма, възкликва:

— Мило създание, с каква наслада си спомням за първите мигове на нашата връзка! Никога жена не ме е дарявала с такова удоволствие, никоя не съм обичал, колкото теб!... Нека се прегърнем, Сузан, скоро ще се разделим и може би за дълго.

— Чудовище — отвръща му моята другарка, като го отблъсква с отвращение, — махни се, не прибавяй към страданието, което ми причиняваш, отчаянието, което изпитвам от думите ти; задоволи като тигър своята кръвожадност, но поне имай уважение към мъките ми.

Ролан я сграбчи, положи я на канапето със силно разтворени крака и напълно открито лоно на зачатие.

— Храм на моите стари удоволствия — възкликна негодникът, — ти, който в началото, когато берях твоите първи рози, ме дари с толкова сладки мигове, сега трябва да се сбогувам с теб...

Злодей! Той вкара ноктите си и като драска вътре няколко минути, докато Сузан надаваше силни писъци, измъкна ги целите окървавени. Доволен от тази ужасна постъпка и усещайки, че вече не може да се сдържи, той се обърна към мен:

— Хайде, Терез, хайде, скъпо момиче — нека приключим това в една сцена със срязано въже.^[3]

Така се наричаше злокобната шега, която вече ви описах, когато за пръв път стана дума за подземията на Ролан. Качвам се на трикракия стол, този отвратителен човек завързва въжето за врата ми, застава пред мен; Сузан, макар и в ужасно състояние, го възбужда с ръце; след миг той издърпва табуретката, на която съм стъпила, но въоръжена с косера, аз мигом срязвам въжето и падам невредима на земята.

— Добре, добре — казва Ролан. — Твой ред е, Сузан; нямам какво повече да добавя, освен че ти подарявам живота, ако се отървеш така ловко.

Сузан заема мястото ми. О, госпожо, позволете ми да скрия от вас подробностите от тази ужасна сцена... Клетницата не можа да се спаси.

— Да излизаме, Терез — каза ми Ролан, — ще се върнеш пак тук чак когато дойде твоят ред.

— Когато пожелаете, господине, когато пожелаете — отвърнах аз. — Предпочитам смъртта пред ужасното съществуване, на което ме обричат. Нима не са за okayване тези, които в нашето положение все още обичат живота.

После Ролан ме заключи в моята килия. Другарките ми на другия ден ме заразпитваха какво е станало със Сузан и аз им казах; те не се учудиха; всички очакваха за себе си същата участ и те като мен виждаха в нея края на мъките си и го желяеха искрено.

Така изминаха две години, Ролан с обичайния си разврат, аз в очакване на ужасна смърт, когато най-сетне из замъка се разнесе мълвата, че желанията на нашия господар не само са се сбъднали, не само че получава за Венеция огромни количества ценни книжа, но че очакват от него потвърждение за още шест милиона във фалшиви монети, която сума да бъде прехвърлена по негово желание в Италия; едва ли бе възможно този злодей да получи по-голямо богатство от това; той щеше да отпътува с два милиона рента, без да се вземат предвид добрите очаквания, крило би могъл да има при пристигането си; такъв бе новият пример, който провидението ми подготвяше, този бе начинът, по който то искаше да ме убеди още веднъж, че

благоденствието се постига само чрез престъпление, а за добродетелта остава неволята.

Такова бе положението, когато Ролан ме повика да сляза за трети път в подземие. Изтръпнах при спомена за заплахите, които ми бе отправил при последното ни пребиваване там.

— Бъди спокойна — каза ми той. — Няма от какво да се плашиш. Става дума за нещо, което засяга само мен... Едно особено сладострастие, което искам да изпитам и което не те подлага на никаква опасност.

Аз го следвам. Щом всички врати са заключени, Ролан се обръща към мен.

— Терез — казва ми той, — в този дом само на теб мога да доверя за какво става дума; имам нужда от една почтена жена... За мен, признавам, такава си само ти и те предпочитам дори пред сестра си...

Силно изненадана, аз го моля да ми обясни.

— Чуи ме — продължава той, — състоянието ми е осигурено, но колкото и благосклонна да е била към мен съдбата, тя може всеки миг да ме изостави; може да бъда преследван, заловен при пренасянето на моите богатства и ако това нещастие се случи, мен, Терез, ме очаква въжето; същото наслаждение, което с удоволствие карам жените да изпитват, ще ми послужи за наказание. Напълно уверен съм, че тази смърт е безкрайно по-лека, отколкото ужасна; ала тъй като жените, които съм подложил на нейните първи мъки, никога не пожелаха да бъдат откровени с мен, аз искам да изпитам върху себе си това усещане. Искам да знам от личен опит, че подобно стягане предизвиква у подложения на изпитание възбуждане на нерва на ерекцията и еякулацията; ако веднъж се убедя, че тази смърт е просто играчка, ще я предизвикам още по-смело, защото аз се боя не от края на дните си: моите възгледи са основани на това, че материята може да се възроди само в материя, и аз се боя от ада точно толкова, колкото очаквам да отида в рая; страхувам се само от страданията на една ужасна смърт; не бих искал да се мъча, докато умирам: нека опитаме. Ще направиш с мен всичко, което аз съм ти правил; ще се съблека гол; ще се кача на табуретката, ти ще завържеш въжето, аз ще се възбуддам известно време, после, щом като видиш, че плътта придобива твърдост, ще издърпаш табуретката и аз ще увисна; ще ме оставиш

така или докато видиш семеотделянето, или до първите признаци на болка; във втория случай ще ме отвърнеш веднага, а иначе ще оставиш природата да свърши своето и чак тогава ще ме развърнеш. Виждаш, Терез, че ще поверя живота си в твоите ръце: свободата и богатството ще са цената на твоето добро държане.

— Ах, господине — отвърнах аз, — предложението ви е твърде безразсъдно.

— Не, Терез, искам го от теб — каза той, докато се събличаше, — но ще трябва да се държиш добре: виждаш какво доказателство ти давам за моето доверие към теб.

Защо трябваше да се колебая? Не беше ли той мой господар? Впрочем струва ми се, че злото, което щях да сторя, щеше да бъде изкупено от изключителната грижа да запазя живота му: щях да бъда господарка на неговия живот, но каквито и да бяха намеренията му спрямо мен, аз трябваше да му го съхраня.

Ние заемаме местата си: Ролан се възбужда с някои от обичайните си ласки; качва се на табуретката, аз го завързвам; той желае през това време да го ругая, да го упреквам за всички злини, които е причинил, и аз го правя; скоро неговото копие се насочва заплашително нагоре, той ми прави знак да издърпам табуретката и аз се подчинявам. Ще повярвате ли, госпожо, стана точно както си мислеше Ролан: само признаци на удоволствие се четяха по лицето му и почти в същия миг струи от семе се насочиха към тавана. Когато свърши, без аз да съм съдействувала с каквото и да било, побързах да го освободя; той пада в несвяст, но с моя помощ скоро идва на себе си.

— О, Терез! — възкликна той, щом отвори очи. — Не би могла да си представиш моите усещания; те бяха по-силни от всичко, което би могло да се изрази с думи; отгук нататък да правят с мен каквото щат, не искам да зная за меча на Темида. Още веднъж, Терез, ще сметнеш, че проявявам осъдителна неблагодарност — продължи Ролан, докато завързваше ръцете ми на гърба, — но какво да се прави, скъпа. На моите години човек трудно се променя... Мило създание, ти ме върна към живота, а аз никога не съм бил тъй твърдо решен да отнема твоя; ти оплака участието на Сузан и затова ще те пратя при нея; ще те оставя жива в гробницата, където тя издъхна.

Няма да ви описвам състоянието си, госпожо, вие сама го разбирате; колкото и да плачех и стенех, нямаше кой да ме чуе. Ролан

отваря зловещата гробница, спуска една лампа, за да мога по-добре да различа множеството трупове, с които беше пълна, после прокарва едно въже под ръцете ми, които, както казах, бяха завързани на гърба, и с негова помощ ме спуска на двадесет стъпки от дъното на гробницата и на тридесетина от повърхността: тази поза ми причинява ужасни страдания, имах чувството, че ръцете ми ще бъдат изтръгнати. Какъв ужас изпитвах и каква участ ме очакваше! Купища трупове, сред които щях да издъхна и чийто мирис вече ме задушаваше! Ролан завързва въжето на един прът, поставен през средата на отвора, после виждам в ръцете му нож и го чувам да се възбужда.

— Хайде, Терез — казва ми той, — помоли Бог за спасението на душата си, в мига на моето опиянение аз ще те запратя на дъното на този гроб, откъдето ще преминеш в бездната на небитието. Ах!... Ах!... Терез, ах!...

Усетих по главата си доказателствата за неговия екстаз, без за щастие той да е прерязал въжето: сетне той ме изтегля.

— Е, какво? — запита ме Ролан. — Изплаши ли се?

— Ах, господине!

— Така ще умреш, Терез, бъди сигурна и съм радостен, че ти помогнах да свикнеш с тази мисъл.

Изкачихме се обратно... Да се вайкам ли трябваше, или да се радвам? Каква отплата за всичко, което сторих за него! Но и чудовището не бе ли сторило дори повече за мен? Нима не можеше да ме погуби? О, какъв човек! Най-после Ролан подготвя заминаването си. Дойде да ме види малко преди полунощ; аз се хвърлям в краката му и го моля най-настойтелно да ми върне свободата и да ми даде малко пари, за да се добера до Гренобъл.

— В Гренобъл ли? В никакъв случай, Терез, там ще ни издадеш.

— Тогава, господине — казах му аз, като обливах коленете му със сълзи, — кълна ви се, че никога няма да стъпя в този град, и за да бъдете сигурен в това, благоволете да ме вземете със себе си до Венеция; може би там хората не са така коравосърдечни, както в моята страна, а стигна ли дотам, кълна ви се във всичко най-свято да не ви досаждам повече.

— Няма да ти окажа никаква помощ и не ще ти дам пукната пара — отвърна ми грубо този отвратителен негодник. — Всичко, свързано с милосърдието, състраданието, съчувствието, признателността, е

далеч от сърцето ми; да бях три пъти по-богат, отколкото съм сега, пак не бих дал и петак на някой беден; гледката на бедността ме дразни, забавлява ме и когато сам не мога да сторя зло, с удоволствие се люблювам на този, с когото съдбата се е подиграла. Имам си принципи за тези неща, от които никога не ще се отклоня, Терез; бедният съществува по волята на природата; създавайки хората с неравни сили, тя ни показва по убедителен начин желанието си това неравенство да се запази, каквито и промени в нейните закони да нанася цивилизацията; да помогнеш на нищетата, означава да нарушиш установения ред; да се противопоставиш на това, което природата е отредила, да нарушиш равновесието, което е основата на най-върховните нейни правила; да работиш за едно опасно за обществото равенство; да насърчаваш безгрижието и леността; да насъскваш бедния да ограбва богатия, ако последният му откаже помощта си, и всичко това, ако бедният свикне да получава помощ без труд.

— О, господине! Колко сурови са тези възгледи! Щяхте ли да говорите така, ако не сте били винаги богат?

— Възможно е, Терез; всеки си има възгледи, а моите са такива и аз няма да ги променя. Оплакват се във Франция от просяците: само да искаха, и не след дълго тях нямаше да ги има; ако бъдат избесени не повече от седем-осем хиляди от тях, скоро и цялата им безсрамна пасмина ще изчезне. При това политическото тяло трябва да следва същите правила, както и физическото тяло. Човек, нападнат от паразити, ще ги остави ли на мира само от съчувствие? Не скубем ли с корените в градината плевелите, които пречат на полезните растения? Защо трябва в този случай да действуваме по друг начин?

— Ами религията, господине? — възкликнах аз. — Милосърдието, човечността!...

— Все камъни, в които се препъва всеки, който се е устремил към щастие — отвърна Ролан. — Ако аз постигнах своето, то е само защото потъпках тези срамни човешки предразсъдъци; само защото презрях божиите и човешките закони; защото смазвах слабия винаги когато се изпречваше на пътя ми; защото злоупотребявах с човешката добросъвестност; само като разорявах бедния и като ограбвах богатия, успях да стигна до храма на божеството, пред което се прекланям; защо не направиш като мен? Тясната пътека към този храм е била пред твоя поглед така, както и пред моя; нима въображаемите добродетели,

които си предпочела, са ти дали утеха за понесените жертви? Няма време, клетнице, няма време, оплаквай грешките си, страдай и се опитай да намериш, ако можеш, сред призраците, които боготвориш, всичко, което култът към тях те е накарал да изгубиш.

При тези думи жестокият Ролан се хвърля върху мен и аз съм принудена да задоволя срамното сладострастие на това чудовище, което съвсем основателно ненавиждах; този път реших, че ще ме удуши. Когато страстта му бе заситена, той взе бича от волски жили и ми нанесе повече от сто удара, уверявайки ме, че трябва да се чувствам щастлива, тъй като нямал време за повече.

На другия ден, преди да потегли, този нещастник ни предложи нова сцена на жестокост и варварство, подобна на която няма в анализите на Андроник, Нерон, Тиберий и Венцеслас. Всички в замъка мислеха, че сестрата на Ролан ще замине с него; той я бе накарал да се облече като за път; когато дойде време да се качи на коня, той я доведе при нас.

— Ето тук ти е мястото, долно създание — каза ѝ той, като ѝ заповяда да се съблече гола. — Искам моите приятели да си спомнят за мен и затова ще им оставя за залог жената, в която те смятат, че съм най-влюбен; ала тъй като тук трябва да останат само определен брой жени и ме чака опасен път, по време на който може да се наложи да използвам оръжието си, ще трябва да изпробвам пистолетите си върху някоя от тези никаквици.

Като казва това, той зарежда един от пистолетите, насочва го последователно към гърдите на всяка от нас и накрая се връща при сестра си.

— Хайде, курво — възкликва той, като ѝ пръсва черепа, — върви да кажеш на дявола, че Ролан, най-богатият злодей на земята, презира и Божията ръка, и неговата!

Клетницата, която не умря веднага, дълго се гърчи във веригите си: безсрамният негодник хладнокръвно наблюдава тази гледка и накрая се откъсна от нея само за да си отиде завинаги от нас.

На другия ден след заминаването на Ролан всичко се промени. Неговият приемник, добър и разумен човек, веднага нареди да ни освободят.

— Това не е работа за представителки на слабия и нежен пол — каза ни той приветливо. — Тази машина трябва да се задвижва от

животни; нашият занаят и така е достатъчно престъпен и не е необходимо да се наскърбява Небето с безсмислени жестокости.

Той ни настани в замъка и ми възложи, без да иска каквото и да било от мен, работата, която вършеше сестрата на Ролан; другите жени бяха заети със сеченето на монетите, без съмнение много по-леко занятие, срещу което получаваха отплата, както и аз, хубави стаи и чудесна храна.

Два месеца по-късно Далвил, приемникът на Ролан, ни съобщи за благополучното пристигане на своя съдружник във Венеция: той се установил в този град. Успял да узакони богатството си и се радвал на покоя и щастието, за което бе мечтал. Участиа на този, който го замести, далеч не бе такава. Клетият Далвил бе честен в своята професия: това бе напълно достатъчно той да бъде смазан.

Един ден, когато в замъка всичко бе спокойно, когато под властта на добрия господар, макар и престъпник, всички се трудеха весело, вратите бяха разбити, рововете преодолен и преди нашите хора да успеят да помислят за отбрана, дворът се изпълни с повече от шестдесет конни полицаи. Трябваше да се предадем, друг изход нямаше. Оковават ни като добитък, завързват ни за конете и ни откарват в Гренобъл... „О, Господи! — казах си аз на влизане в града. — Значи тук, където аз така безумно се надявах да намеря щастието си, съдбата ми е отредила да се кача на ешафода. О, човешки предчувствия, колко лъжовни сте вие!“

Процесът срещу фалшификаторите скоро приключи: всички бяха осъдени на обесване. Когато откриха белега от жигосването, почти не ме разпитваха и се канеха да постъпят с мен като с другите, но аз се опитах да омилостивя магистрата, който беше прочут, истинска гордост за съдебния състав, честен съдия, уважаван гражданин, просветен философ, чиято мъдрост и благотворителност ще бележат със златни букви славното му име върху храма на Темида. Той ме изслуша; убеден в моята чистосърдечност и в реалността на преживените от мен страдания, той благоволи да ми отдели по време на процеса малко повече внимание, отколкото другите съдии... О, великодушни човече, на теб дължа дълбока почит; една клетница няма да ти дотяга с благодарността си и едничката дан, която ти посвещава тя, познала твоето сърце, е кротката радост, скътана в собственото й сърце.

Г-н С*** се зае лично с моята защита; жалбите ми бяха чути и мъжественото му красноречие трогна умовете. Единодушните показания на фалшификаторите, осъдени на смърт, дойдоха в подкрепа на старанието на този, който се бе заинтересувал от моята съдба: заключението бе, че съм била прелъстена, невинна и съм свободна от всякакви обвинения и волна да реша какво да правя по-нататък. Покровителят ми се погрижи освен всичко друго и да събере пожертвования в моя полза, които надминаха сумата петдесет луидора; най-сетне в очите ми проблеснаха лъчите на щастието; най-сетне моите предчувствия бяха на път да се сбъднат и вече се виждах на края на нещастията си, когато Провидението реши да ми докаже, че този край е все още твърде далеч.

След като излязох от затвора, се настаних в една странноприемница срещу моста на Изер, откъм предградията, място, което ми препоръчаха като почтено. Намерението ми бе, по съвета на г-н С***, да остана там известно време и да опитам да намеря работа в този град или да се върна в Лион, ако препоръчителните писма, които той любезно ми бе дал, не ми помогнеха. Аз се хранех в тази странноприемница на общата трапеза и на втория ден забелязах, че една пълна, много добре облечена дама, която наричаше себе си баронеса, упорито ме наблюдава; аз на свой ред се вгледах в нея и ми се стори, че я познавам; ние се приближихме едновременно една до друга, като хора, които са се срещали вече, но не могат да си спомнят къде.

Най-сетне баронесата ме дръпна встрани.

— Терез — каза ми тя, — нали не се лъжа? Нали вие сте тази, която преди десет години спасих от затвора Консиержери? Не си ли спомняте Дюбоа?

Въпреки че не бях много зарадвана от тази среща, аз отвърщам твърде учтиво, ала имах работа с най-хитрата и ловка жена във Франция: не можах да се отърва от нея. Дюбоа ме обсипа с любезности, заяви ми, че заедно с целия град и тя се заинтересувала от моята участ, ала ако знаела, че става дума за мен, щяла да положи всякакви усилия пред съдиите, между които според думите ѝ мнозина били нейни приятели. Както обикновено проявих слабост и оставих тази жена да ме отведе в стаята си, където ѝ разказах за моите нещастия.

— Скъпа приятелко — каза ми тя, като ме прегръщаше, — ако пожелах да се срещна с тебе по-отблизо, то е да ти кажа, че аз забогатях и че всичко, което притежавам, е на твое разположение. Погледни — продължи тя, като отвори пред мен касети, пълни със злато и диаманти. — Ето плодовете на моята сръчност; ако бях кадила тамян на добродетелта, като теб, днес щях да съм в тъмница или обесена.

— О, госпожо — отвърнах аз, — ако всичко това дължите на престъпления, Провидението, което винаги в края на краищата въздава справедливост, няма да ви остави да му се радвате дълго.

— Грещиш — възрази Дюбоа. — Не си въобразявай, че Провидението винаги покровителствува добродетелта; нека този кратък миг на нейното тържество не те заслепява. Според законите на Провидението все едно е дали Пол върши зло, докато Пиер следва доброто; важно за природата е да има равновесие между единия и другия, а вършенето на престъпления тя посреща дори с повече безразличие, отколкото правенето на добрини. Слушай, Терез, слушай ме внимателно — продължи тази изкусителка, като седна и ме настани до себе си. — Ти си умна, мое дете, и бих искала най-сетне да те убедя.

Човек намира своето щастие не в избора на добродетелта, скъпо момиче, защото добродетелта, както и порокът, е само един от начините да се държиш в обществото; следователно не става дума да се следва едното, а не другото; всъщност въпросът е да се следва общият път; всеки, който се отклонява от него, грещи. В един напълно добродетелен свят бих ти препоръчала добродетелта, защото тя би носила награди и чрез нея щастиято би било осигурено: в един напълно покварен свят бих ти препоръчала единствено порока. Всеки, който не върви по пътя като другите, неизбежно загива; понася удари от всички страни и тъй като е по-слабият, няма как да не се пречупи. Напразно законите се силият да върнат реда и да насочат хората към добродетелта: те са направени прекалено недобросъвестно, за да се заемат с това, и са прекалено несъвършени, за да успеят; те могат да отклонят за момент човека от пътя, ала не могат да го принудят да го изостави. След като общият интерес на хората ги тласка към покварата, а някой не желае да се поквари заедно с тях, той би се борил срещу общия интерес; и тогава какво щастие може да очаква човекът, който постоянно се противопоставя на интересите на другите? Нима

ще ми кажеш, че именно пороку се противопоставя на човешките интереси? Бих се съгласила с теб, ако светът бе съставен наравно от добри и от лоши, защото при този случай интересът на едните очевидно би се противопоставил на интереса на другите; ала в едно напълно покварено общество това съвсем не е така; тогава моите пороци ще оцетят само един порочен човек и като пробудят в него нови пороци, и двамата ще се почувствуваме щастливи. Създава се общ трепет; става дума за множество удари и взаимни вреди, при които всеки може да си върне веднага обратно това, което е изгубил, и непрекъснато да се чувства щастлив. Порокът е опасен само за добродетелта, която, бидейки слаба и плаха, не смее никога нищо да предприеме; ала когато тя изчезне от земята, когато досадното ѝ царуване приключи, тогава пороку, накърнявайки единствено интересите на порочния човек, само ще тласне към процъфтяване нови пороци, но няма вече да вреди на някакви си добродетели. Та как няма да се проваляш хиляди пъти в живота, Терез, след като през цялото време вървиш в посока, обратна на тази, която следват хората? Ако се бе оставила на течението, щеше да намериш пристанище като мен. Ако някой реши да тръгне срещу течението на една река, ще измине ли за един ден толкова разстояние, колкото този, който се спуска по течението? Ти все ми говориш за Провидението; е, и какво ти доказва, че това Провидение обича реда и следователно добродетелта? Не ти ли дава то непрекъснато примери с всички тези несправедливости и с всички тези беззакония? Нима войната, с чумата и глада, които праща на хората, нима с този свят, порочен във всяко отношение, то дава израз в твоите очи на изключителната си любов към доброто? Защо мислиш, че порочните хора не се ползват с одобрението на Провидението, след като самото то се проявява само чрез пороците; всичко, което то прави, е само порок и поквара; по негова воля всичко е престъпление и безчестие? А и кому дължим ние нашите вътрешни пориви към злото? Нима не ги направлява неговата ръка? Нима всичките ни усещания не идват от него? Нима всяко наше желание не е негово дело? И при това положение нима е разумно да се твърди, че то би ни дало наклонности към нещо, което ще му навреди или не би му било полезно? Ако пороците му служат, защо да им се противопоставяме? С какво право бихме се старали да ги унищожим? И защо да се опитваме да задушим техния глас? Малко повече

философия на този свят скоро би поставила всичко на мястото му и би показала на магистратите, на законодателите, че престъпленията, които те осъждат и наказват с такава суровост, понякога са много по-полезни от добродетелите, които проповядват, без самите те да ги спазват и без никога да ги възнаграждават.

— Но, госпожо, дори и да проявя достатъчно слабост, като приема ужасните ви възгледи — отвърнах аз, — как смятате, че ще мога да задуша угризенията, които непрестанно ще се раждат в сърцето ми?

— Угрizenието е химера — каза Дюбоа. — То е само един глупав шепот, с който боязливата душа не смее да се пребори.

— Да се пребори! Но възможно ли е това?

— Нищо по-лесно; човек се разкайва само за това, което не е общоприето: правете често това, което поражда у вас угризения, и скоро ще ги потушите; противопоставете им пламъка на страстите, всесилните закони на интереса и те не след дълго ще изчезнат. Угрizenието не е доказателство, че има престъпление; то издава само една душа, която лесно може да бъде покорена; ако сега пристигне една абсурдна заповед, която да ти забрани да излизаш от тази стая, ти няма да можеш да излезеш от нея без угризения, колкото и сигурно да е, че ако излезеш, няма да сториш зло никому. Затова не е вярно, че само престъплението поражда угризения. Ако се убедиш, че в престъпленията няма нищо страшно, че те дори са необходими в общ план от гледна точка на природата, би било възможно да победиш угризенията, които би почувствувала след тяхното извършване, толкова лесно, колкото лесно би било да задушиш угризението, породено от излизането ти от тази стая, след като това незаконно ти е било забранено. Трябва да се започне с един точен анализ на това, което хората наричат престъпление; с убеждението, че просто става дума за нарушаването на човешките закони и обичаи в национален план; че това, което е наричано престъпление във Франция, престава да бъде такова на двеста левги отгук, че няма деяние, което да е смятано за престъпление изобщо по цялата земя; такова, което порочно и престъпно тук, да не бъде добродетелно и достойно за похвала на няколко мили по-далеч; че всичко е въпрос на убеждения, на география и че е абсурдно да се стремиш да се ограничаваш в действията си само до добродетелите, след като другаде те са смятани

за пороци, и да отбягваш престъпленията, които са похвални действия на друга географска ширина. Питам те аз, можеш ли след тези разсъждения да имаш все още угризения, че заради удоволствие или поради интерес си извършила във Франция престъпление, което се разглежда като доблестна постъпка в Китай? Трябва ли да бъда нещастна, да изпитвам чудовищни притеснения, за да извърша във Франция нещо, заради което в Сиам биха ме изгорили на клада? Следователно, ако угризението съществува само поради забраната, ако се поражда само от преодоляната пречка и ни най-малко от самото извършено деяние, проява на мъдрост ли е то да бъде и занапред вътрешно подхранвано? Не е ли глупаво то да не бъде веднага задушено? Нека свикнем да гледаме с безразличие на постъпката, която е ставала повод за угризения; нека я разгледаме като такава чрез съпоставителното изучаване на нравите и обичаите на всички народи по земята; след като това бъде направено, нека повтаряме същата постъпка колкото се може по-често; или по-добре нека вършим още по-дръзки постъпки, за да привикнем към нея, а разумът и навикът скоро ще унищожат угризението; те скоро ще се справят с това мрачно чувство, плод единствено на невежеството и на възпитанието. От този момент ще почувствуваме, че престъпление всъщност не съществува, съществува само глупостта да се разкайваме и страхът да извършим нещо, което може да ни бъде полезно или приятно, независимо от пречките, които трябва да преодолеем, за да го постигнем. Аз съм на четиридесет и пет години, Терез, извърших своето първо престъпление на четиринадесет години. То ме освободи от всички връзки, които ме притесняваха; оттогава непрестанно съм преследвала богатството, преминавайки през безброй престъпления; няма нищо, което да не съм извършила или да не съм накарала да извършат... и никога не съм имала угризения. Както и да е, на път съм да постигна целта си, още два-три успешни удара, и ще премина от посредственото живуркане, в което бях обречена да прекарам дните си, към повече от петдесет хиляди ливри рента. Повтарям ти, скъпа, никога по този щастливо извървян път не съм се натъквала на тръните на угризението; ако някое ужасно премеждие ме запрати обратно от върха в бездната, пак няма да имам угризения; ще се оплаквам от хората, от собствената си некадърност, но винаги ще бъда в мир със съвестта си.

— Така да бъде — отвърнах аз, — но нека помислим за момент, госпожо, върху вашите принципи; с какво право искате моята съвест да бъде непоклатима като вашата, след като не е привикнала от детски години да се справя с предразсъдъците? На какво основание искате моят ум, който не е оформен като вашия, да може да възприема същите възгледи? Признавате, че в природата съществува определено количество добро и зло и следователно трябва да съществуват хора, които да следват доброто, докато други вършат зло. Следователно аз защитавам нещо, което съществува в природата; защо тогава ще искате от мен аз да се отклонявам от правилата, които тя ми е предписала? Казвате, че сте намерили щастие по пътя, който сте избрали; добре, госпожо, защо тогава аз да не намеря своето по моя път? Впрочем не си въобразявайте, че бдителността на законите оставя за дълго на мира този, който ги нарушава; вие току-що бяхте свидетел на твърде красноречив пример; от петнадесетте мошеници, с които живях, един избягва, а четиринадесет свършват живота си по най-мизерен начин.

— Значи това наричаш ти нещастие? — подхвана отново Дюбоа. — Че какво може да означава позор за този, който е презрял всякакви принципи? Когато човек е отхвърлил всичко, когато честта в нашите очи е само предразсъдък, доброто име безсмислица, религията химера, смъртта окончателно унищожение, не е ли все едно дали ще умреш на ешафода или в леглото? На този свят, Терез, има два вида злодеи: тези, които голямото богатство, непоклатимата репутация предпазват от подобен печален край, и тези, които няма да го избягнат, ако бъдат заловени. Последните, родени в нищета, ако са умни, би трябвало да имат едно-единствено желание: на всяка цена да станат богати; успеят ли, те са постигнали своето и трябва да бъдат доволни; ако пък бъдат екзекутирани, за какво да съжالياват, след като няма какво да губят? Следователно по отношение на тези злодеи законите не действуват, след като не могат да достигнат до всесилния и не могат да изплашат слабия, тъй като техният меч е неговото сетно упование.

— А не мислите ли — възразих аз, — че небесното правосъдие очаква отвъд тогава, който не се е побоял да извърши престъпление на този свят?

— Мисля — отвърна ми тази опасна жена, — че ако имаше Бог, злото на земята щеше да бъде много по-малко; мисля, че след като това

зло съществува, или всички тези несправедливости са по волята на Бога и той следователно е истински варварин, или пък не може да им попречи и следователно е слаб Бог, но при всички случаи е едно ужасно същество, същество, чиито мълнии съм готова да предизвикам и чиито закони презирам. Ах, Терез! Атеизмът не е ли по-добър от тези две крайности? Ето моите възгледи, моето момиче, възприела съм ги още от детинство и няма да ги изоставя до края на живота си.

— Карате ме да треперя, госпожо — казах аз, като станах. — Извинете ме, че не мога да слушам повече вашите разсъждения и богохулства.

— Един момент, Терез — каза Дюбоа, като ме задържа. — Щом не мога да убедя ума ти, нека трогна сърцето ти. Имам нужда от теб, не ми отказвай помощта си; ето хиляда луидора, те са твои веднага щом свършим работата.

Следвайки единствено моята наклонност да правя добро, аз веднага запитах Дюбоа за какво става дума, за да мога да предотвратя, ако мога, замисленото от нея престъпление.

— Ето какво — отвърна ми тя. — Обърна ли внимание на онзи млад търговец от Лион, който се храни с нас от четири-пет дни?

— Кой? Дюбръой ли?

— Точно той.

— Е, и какво?

— Той е влюбен в теб и ми се довери; безкрайно са му харесали твоята скромност и нежност; възхитен е от твоята невинност, а добродетелността ти го е очаровала. Този романтичен влюбен притежава осемстотин хиляди франка в злато и ценни книжа, които държи в една касетка до леглото си; позволи ми да съобщя на този човек, че си готова да го изслушаш: дали това е истина, или не, за теб няма значение. Ще му предложи да те покани на разходка извън града и ще го убедя да бъде настоятелен по време на тази разходка; ти ще го развличаш и ще го задържиш извън града възможно най-дълго; аз през това време ще го ограбя, но няма да избягам; парите му ще са вече в Торино, докато аз все още ще бъда в Гренобъл. Ние ще направим всичко възможно да разсеем съмненията му по отношение на нас и ще се престорим, че му помагаме в издирването; междувременно ще съобщя за моето заминаване, което няма да учуди никого; ти ще ме

последваш и щом стигнем Пиемонт, ще ти бъдат броени незабавно хиляда луидора.

— Приемам, госпожо — казах аз, твърдо решена да предупредя Дюбръой за подготвяната срещу него кражба. — Но не мислите ли — добавих аз, за да заблудя по-добре тази негодница, — че щом Дюбръой е влюбен в мен, аз бих могла да го предупредя или като му се отдам, да получа от него много повече, отколкото ако не му се отдам?

— Bravo! — възкликна Дюбоа. — Ето това се казва ученичка; започвам да мисля, че Бог ти е дал повече дарба за престъпления, отколкото на мен. Ето — добави тя, като написа нещо, — ето ти чек за двадесет и четири хиляди екю; смей сега да ми откажеш.

— Далеч съм от тази мисъл, госпожо — казах аз, като взех чека. — Но знайте, че се поддавам на вашите съблазни поради тежкото си положение и поради моята слабост.

— Мислех да го отдам на твоя ум — каза Дюбоа, — предпочитай за това да бъде виновно твоето нещастие. Както желаш: щом си готова да ми служиш, аз съм доволна.

Всичко тръгна добре: още същата вечер аз започнах да обръщам по-голямо внимание на Дюбръой и забелязах, че той наистина ме харесва.

Моето положение беше изключително трудно: бях далеч от мисълта да стана съучастница в подготвяното престъпление дори и срещу двадесет пъти повече злато, но от друга страна, неприятно ми беше да издам тази жена; отвращавах се от това да погубя едно същество, което ми бе дало свободата преди десет години. Щеше ми се да предотвратя престъпление, без то да бъде наказано, и ако това беше някоя друга, а не тази изпечена негодница Дюбоа, щях да успея. Ето какво реших да сторя, без да зная, че тайните интриги на тази ужасна жена не само ще срутят сградата на моите благородни намерения, но и ще ме изкарат виновна, като подбудителка.

В предвидения за разходката ден Дюбоа покани двама ни на обяд в своята стая. Ние приехме и след като се нахранихме, Дюбръой и аз слизаме, за да се качим в колата, която бяха приготвили за нас; Дюбоа не ни придружи и преди да потеглим, аз се оказах за момент насаме с Дюбръой.

— Господине — казах му бързо аз, — слушайте ме внимателно: запазете спокойствие и направете точно каквото ви казвам; имате ли

приятел в странноприемницата?

— Да, имам един млад съдружник, на когото мога да имам доверие като на самия себе си.

— В такъв случай, господине, веднага му наредете да не излиза от стаята ви дори за минутка през цялото време, докато сме на разходка.

— Но ключът от стаята ми е у мен; защо са тези излишни предпазни мерки?

— Положението е по-тежко, отколкото си мислите, господине: заклевам ви да направите каквото ви казвам или няма да дойда с вас; жената, у която обядвахме, е негодница. Тя устройва днешната ни среща само за да ви ограби необезпокоявана през това време; побързайте, господине, тя ни наблюдава и е опасна; оставете ключа на вашия приятел, нека той се настани в стаята ви и да не мърда оттам, докато не се завърнем. Ще ви обясня останалото, щом се качим в колата.

Дюбръой ме послушва, стисва ми ръката с благодарност, тича да даде необходимите разпореждания и се завръща. Потегляме; по пътя му разказвам цялата история, споделям премеждията си и злощастните обстоятелства, при които съм се запознала с тази жена. Почтеният и чувствителен младеж показва най-искрена благодарност за услугата, която искам да му направя; той проявява интерес към преживените от мен нещастия и за утеха ми предлага ръката си.

— Щастлив съм, че мога да поправа всички несправедливости на съдбата към вас, госпожице — каза ми той. — Аз сам съм си господар и не завися от никого; отивам в Женева, за да вложа изгодно сумите, които вашата доброта спаси. Вие ще дойдете с мен: щом пристигнем, ще стана ваш съпруг и само като моя съпруга ще се появите в Лион, но ако предпочитате, госпожице, или ако изпитвате някакво недоверие, ще ви дам името си в моето родно място.

Подобно предложение бе прекалено ласкателно за мен, за да посмея да откажа; но не подобаваше да приема, без да спомена на Дюбръой за всичко, което по-късно би го накарало да съжалява; той отдаде дължимото на моята деликатност и това го подтикна да стане още по-настоятелен... Какво злочесто създание бях! Трябваше ли пред мен да се разкрие щастието само за да почувствувам още по-силно

болката от това, че никога нямаше да мога да го достигна! Трябваше ли всяка родена в сърцето ми добродетел да ми струва толкова страдания!

Докато разговаряхме така, бяхме се отдалечили на две левги от града и се канехме да слизаме, за да се насладим на свежестта на алеите по брега на Изер, по които щяхме да се разходим, когато внезапно Дюбръой ми каза, че се чувства много зле... Той слиза, ужасен пристъп на повръщане го разтърсва: аз веднага го качвам обратно в колата и политаме обратно към града. Дюбръой е толкова зле, че трябва да го занесат в стаята му; състоянието му изненадва неговия съдружник, който ни очаква там и който според нареждането не бе излизал никъде; идва лекар. Справедливи Боже! Дюбръой е отровен! Едва-що научавам злокобната вест, и се втурвам в апартамента на Дюбоа. Негодницата! Тя бе заминала; прибирам се в стаята си, шкафът е разбит, малкото пари и дрехи, които притежавам, са откраднати. Съобщават ми, че Дюбоа се е отправила към Торино преди три часа. Нямаше съмнение, че тя бе извършила тази поредица от престъпления; тя бе отишла у Дюбръой; ядосана, че там има хора, тя бе отмъстила на мен и бе отровила Дюбръой по време на обяда, за да бъде принуден при завръщането, ако тя бе успяла да го ограби междуременно, да се бори за живота си, а не да я преследва заради парите си и по този начин тя да успее да се измъкне благополучно, а пък за смъртта на нещастния младеж, настъпила, така да се каже, в ръцете ми, под подозрение да попадна по-скоро аз, а не тя; нищо не ни разкри, че тя е постъпила така, но възможно ли беше да е станало иначе!

Бързо се върнах при Дюбръой, но не ми разрешиха повече да се приближа до него; протестирам срещу този отказ и ми съобщават причината. Клетникът бере душа и трябва да насочи мислите си единствено към Бога. Въпреки това той сменя от мен всякаква отговорност, потвърждава, че съм невинна; нарочно забранява да ме преследват, след което умира. Едва-що склопил очи, и неговият съдружник идва при мен да ми го съобщи, като ме призовава да запазя спокойствие. Уви! Можех ли да бъда спокойна? Можех ли да не оплаквам горчиво загубата на мъжа, който така щедро бе предложил да ме спаси от неволята? Можех ли да не се вайкам за кражбата, която ме обричаше отново на нищетата, от която едва се бях измъкнала? Пъклено изчадие! — възкликнах аз. — Ако твоите възгледи те карат да

постъпваш така, трябва ли да се чудиш, че всички ги ненавиждат и честните хора ги осъждат! Ала аз бях изгубилата страна, а Дюбоа се грижеше само за своето щастие във всичко, което бе предприела, и несъмнено мислеше съвсем иначе.

Аз доверих всичко на съдружника на Дюбръой на име Валбоа: и заговора срещу покойника, и това, което се бе случило с мен. Той ме съжали, оплака искрено Дюбръой и осъди моята деликатност, която ме бе възпряла да се оплача веднага щом бях разбрала за плановете на Дюбоа. Ние преценихме, че на това чудовище бяха необходими само четири часа, за да мине границата и да бъде в безопасност, и че тя ще успее да го направи много преди ние да организираме преследването ѝ; че това ще струва прекалено много пари, че собственикът на странноприемницата, силно засегнат от оплакването, което бяхме направили, ще се защитава ожесточено и най-вероятно ще смаже мен... мен, която бях пристигнала в Гренобъл едва ли не от подножието на бесилката. Тези доводи на Валбоа ме убедиха и дори така ме изплашиха, че реших да напусна града, без да се сбoguвам с г-н С***, моя покровител. Приятелят на Дюбръой одобри намеренията ми, той не скри от мен, че ако случаят се раздуха, показанията, които бе длъжен да даде, колкото и да внимава, непременно ще ме компрометират както поради близостта ми с Дюбоа, така и заради последната разходка с неговия приятел; ето защо той ме посъветва да замина веднага, без да се срещам с никого, да бъде сигурна, че той няма да предприеме нищо срещу мен, защото ме смята за невинна, и че единственото, в което може да ме обвини след случилото се, е моята слабост.

Размишлявайки върху съображенията на Валбоа, прецених, че те са правилни, още повече, че той самият смяташе, че попадам под подозрение, въпреки че сам бе сигурен в моята невинност; единственото, което говореше в моя полза — предложението на Дюбръой по време на разходката, — неясно изразено от самия него пред прага на смъртта, не би могло да бъде толкова важно доказателство, колкото си въобразявах. Ето защо аз веднага взех решение и се сбoguвах с Валбоа.

— Би ми се искало — каза ми той — моят приятел да ми бе възложил да направя нещо за вас, което щях да изпълня с най-голямо удоволствие; би ми се искало поне да бе казал, че вие сте го

посъветвали да ме накара да пазя стаята му, ала той не направи нито едно от тези неща, ето защо съм длъжен само да изпълня заповедите му. Нещастията, които сте преживели заради него, биха ме накарали да направя нещо за вас от мое име, ако мога, но, госпожице, аз тепърва се захващам с търговия, прекалено съм млад, средствата ми са ограничени и съм длъжен незабавно да се отчета пред семейството на Дюбръой; позволете ми да ви предложа само една услуга, която ви моля да приемете: ето ви пет луидора, а това е една почтена търговка от Шалон-сюр-Сен, моя роден край; след престой от двадесет и четири часа в Лион, където отива по работа, тя се завръща вкъщи;верявам ви на нея. Госпожо Бертран — продължи Валбоа, като ме отведе при тази жена, — ето девойката, за която ви говорих; препоръчвам ви я, тя търси работа. Моля ви като за родна сестра да направите всичко възможно да намерите в нашия град за нея място, което би подходило на характера, произхода и възпитанието ѝ; не искайте от нея никакви пари, аз ще ви се разплатя при първата ни среща. Сбогом, госпожице — завърши Валбоа, като поиска позволение да ме целуне, — госпожа Бертран потегля утре на разсъмване; последвайте я и дано с малко повече късмет стигнете до града, където ще бъда щастлив да ви срещна скоро.

Доблестта на този младеж, който в края на краищата не ми дължеше нищо, ме накара да се просълзя. Добрите постъпки са тъй приятни, след като човек е бил тъй дълго време жертва на отвратително отношение. Приех този дар, като се заклех, че ще се трудя само за да мога един ден да му се отплатя. „Уви! — помислих аз, като се оттеглих. — Ако до днес добродетелта ми е причинявала само неволи, то поне сега за пръв път в живота ми надеждата за утеха избликва от бездната на страшните страдания, в които пак добродетелта ме е запратила.“

Беше още твърде рано: нуждата да подишам чист въздух ме накара да сляза до брега на Изер, за да се разходя малко; както почти винаги става в такива случаи, потънала в размисли, аз отидох твърде далеч. Спрях се на едно усамотено място и седнах, за да обмисля всичко на спокойствие. Междувременно нощта се спусна, без да се сетя да се прибера. Внезапно усетих как трима мъже ме сграбчат. Единият ми запуши устата, а другите двама бързо ме хвърлят в една кола, качват се и те и в продължение на три часа препускаме във

вихрен галоп, без никой от разбойниците да продума или да отговори на моите въпроси. Щорите бяха спуснати и аз не виждах нищо. Колата стигна до някаква къща, вратите се отварят, за да влезем, и веднага след това се затварят след нас. Водена от моите похитители, аз прекосих няколко мрачни помещения и накрая те ме оставиха в една стая, в съседство с която се виждаше светлина.

— Остани тук — каза единият от тях, преди да се оттегли заедно с другарите си. — Скоро ще видиш познати лица.

После те излизат, като заключват внимателно всички врати. Почти в същия момент вратата на осветената стая се отваря и влиза със свещ в ръка... О, госпожо, отгатнете кой може да бъде това... Дюбоа! Самата Дюбоа, това ужасно чудовище, разяждано без съмнение от жажда за отмъщение.

— Елате, прелестно момиче — каза ми тя безочливо. — Елате да получите наградата за добродетелните постъпки, които извършихте за моя сметка...

После сграбчи гневно ръката ми.

— Ах, негоднице, ще те науча как да ме предаваш!

— Не, не, госпожо — казах припряно аз. — Не съм ви предала: проучете, не съм подала никаква жалба, която би могла да ви създаде неприятности, не съм казала нито една дума, която би могла да ви компрометира.

— А не се ли противопостави ти на замисленото от мен престъпление? Не го ли осуети, недостойна твар! Затова трябва да бъдеш наказана...

Тя не успя да добави нищо повече, тъй като влязохме. Апартаментът, в който бях въведена, бе великолепен и чудесно осветен; на една отоманка в дъното седеше човек в домашна роба от вълниста коприна, около четиридесетгодишен, когото скоро ще ви опиша.

— Монсеньор — обърна се към него Дюбоа, когато се приближихме, — ето момичето, от което се интересувате и за което говори цял Гренобъл... Прословутата Терез, с една дума, онази, която бе осъдена на смърт заедно с фалшификаторите и освободена след това заради своята невинност и добродетелност. Отдайте дължимото на моята ловкост, монсеньор, при изпълнението на вашата заръка; преди четири дни изразихте силно желание да я принесете в жертва на

страстите си; днес я оставям в ръцете ви. Може би ще я предпочетете пред прекрасната пансионерка от бенедиктинския манастир в Лион, която също пожелахте и която след малко ще дойде: тя е възплъщение на физическата и нравствената чистота, а тази тук притежава само чистотата на чувствата, ала тя определя цялото ѝ битие и едва ли ще намерите създание, изпълнено с толкова невинност и честност. И едната, и другата са на ваше разположение; можете да приключите с двете още тази вечер или с едната днес, а другата да оставите за утре. Аз самата трябва да ви напусна; вашата доброта към мен ме накара да споделя с вас прежеждието си в Гренобъл. Там оставих мъртвец, господине, мъртвец! Затова трябва да бягам.

— А, не, не, възхитителна жено — възкликна господарят на този дом. — Не, остани и не се бой от нищо, щом аз те покровителствувам; ти си душата на моите удоволствия; само ти притежаваш дарбата да ги възбуждаш и да ги задоволяваш и колкото повече престъпления вършиш, толкова повече ме караш да се разпалвам към теб... Но тя била красива, тази Терез...

После се обърна към мен:

— На колко години сте, мое дете?

— На двадесет и шест, монсеньор — отговорих аз, — но съм преживяла много скърби.

— Да, скърби, нещастия, всичко това ми е известно, точно това ме забавлява, точно това исках; ние ще сложим всичко в ред, ще прекратим всичките ви прежеждия; давам ви дума, след двадесет и четири часа няма да бъдете нещастна. — И с ужасен смях добави: — Не е ли така, Дюбоа — нали разполагам със сигурен начин да прекратя нещастията на тази девойка?

— Разбира се — отвърна тази отвратителна твар. — Ако Терез не ми бе приятелка, нямаше да я доведа; но справедливо е да я възмездя за това, което направи за мен. Не можете да си представите, господине, от каква полза ми бе това скъпо създание при последното ми начинание в Гренобъл; вие се заехте да се отплатите заради мен и ви заклевам да проявите щедрост.

Неясният смисъл на тези думи, това, което ми каза Дюбоа на влизане, странният човек, с когото си имах работа, момичето, което трябваше да дойде, всичко това завладя въображението ми и го разстрои по невъобразим начин. Студена пот ме облива и аз усещам, че

ще припадна: и тогава намеренията на този човек ми стават ясни. Той ме вика при себе си. Започва с две-три целувки, при което въпреки волята ми устните ни се съединяват; той привлича езика ми, смуче го, а неговият собствен прониква в гърлото ми, сякаш иска да изтръгне дъха ми. Той навежда главата ми към гърдите си, отмята косите ми и внимателно оглежда тила и врата ми.

— О, колко прелестно! — възкликва той, като силно притиска тези части. — Никога не съм виждал по-прекрасна връзка; колко божествено би било да я прекъсне човек.

Последните му думи оправдаха всичките ми съмнения: видях, че отново съм в ръцете на развратник, чиито страсти са ужасни и който черпи наслада от страданията и смъртта на злочестите жертви, които си доставя с парите си, и че има опасност да изгубя живота си.

В този момент на вратата се чука; Дюбоа излиза и веднага въвежда младата лионка, за която бе споменала.

Нека се опитам да ви опиша двете нови лица, които срещнах. Мъжът, чието име така и не научих, беше, както ви казах, на четиридесет години, тънък, слаб, но добре сложен: мускулите на обраслите му с черни твърди косми ръце бяха изпъкнали и показваха добро здраве и сила; изражението му бе възбудено, очите му малки, черни, жестоки, зъбите равни, а лицето му като цяло бе умно; ръстът му бе малко по-висок от среден, а жилото на любовта, което аз имах прекалено много случаи да видя и почувствувам, бе дълго една стъпка с обиколка повече от осем пръста. Този инструмент, сух, нервен, постоянно възбуден и по който личаха дебели вени, които го правеха още по-страшен, бе непрекъснато на показ през всичките пет или шест часа на този сеанс, без да се отпусне нито за минута. Никога не бях виждала толкова космат човек; той приличаше на някой митичен фавн. Ръцете му, сухи и корави, завършваха с пръсти, силни като менгемета; що се отнася до характера му, той ми се стори груб, сприхав и жесток, умът му бе настроен за шеги и сарказми, които удвояваха страданието, и от пръв поглед бе ясно какво може да се очаква от този човек.

Йолали бе името на младата лионка. Достатъчно бе да я види човек, за да се убеди в потеклото ѝ и в нейната добродетелност: произхождаше от една от най-известните фамилии в града, откъдето злодеите на Дюбоа я бяха отвлекли под предлог, че ще я съберат с любимия ѝ, когото тя обожаваше: освен своята невинност и

пленителна наивност тя притежаваше най-прекрасното лице. Едва шестнадесетгодишна, Йолали удивително приличаше на дева; нейното целомъдрие и свян още повече разкрасяваха чертите ѝ; бе леко мургава, но това само я правеше още по-очарователна; блясъкът на очите ѝ връщаше това, което бледността на лицето ѝ на пръв поглед отнемаше; широко изрязаните устни откриваха прекрасни зъби, гърдите ѝ, вече оформени, бяха по-бели от останалата ѝ кожа; бе като нарисувана и нищо не нарушаваше закръглеността на тялото ѝ; формите ѝ бяха заоблени и пълни, плътта твърда, гладка и еластична. Дюбоа твърдеше, че по-красив задник въобще не може да се намери; аз не бях познавачка по тази част, така че ще ми позволите да не се произнеса. Лек мъх покриваше предницата; разкошните ѝ руси коси увенчаваха цялата тази хубост и я правеха още по-пикантна; а за да бъде съвършено творението, природата, която го бе изваяла, я бе дарила с мил и приветлив характер. Нежно и крехко цвете, ти бе обречено да украсиш за момент земята, за да бъдеш незабавно стъпкано!

— О, госпожо — каза тя на Дюбоа, като я разпозна, — вие ме измамахте!... Справедливи Боже! Къде ме доведохте?

— Ще видите, мое дете — отвърна господарят на този дом, като внезапно я придърпа към себе си и започна да я целува, докато аз с едната си ръка по негова заповед я възбуждах.

Йолали се опита да се съпротивлява, но Дюбоа я тласна към развратника и я лиши от всякаква възможност да се изплъзне. Сеансът продължи дълго. Колкото по-свежо бе цветето, с толкова по-голямо настървение този нечист стършел смучеше от него. След безбройни целувки започна огледът на шията и аз усетих, че докато я опипваше, членът, който възбуждах, придоби още повече енергия.

— Хайде — каза господарят, — ето двете жертви, които ще ме изпълнят с доволство; ти ще бъдеш щедро възнаградена, Дюбоа, защото ми служиш добре. Да отидем в моя будоар: следвай ни, следвай ни — продължи той, като ни поведе. — Ти ще заминеш още преди разсъмване, но тази вечер имам нужда от теб.

Дюбоа се съгласява и ние отиваме в стаята на удоволствията на този развратник, където той ни съблича съвсем голи.

О, госпожо, няма да ви описвам всичкото безсрамие, на което станах свидетелка и действащо лице. Удоволствията на това

чудовище бяха като на палач. Едничкото му сладострастие се състоеше в това да ни отреже главите. Злочестата ми другарка... О! Не, госпожо... О! Не, не искайте от мен да довърша... Щеше да ме сполети същата съдба; окуражаван от Дюбоа, този звяр се канеше да направи моя край още по-ужасен, когато нуждата да подкрепят силите си накара и двамата да седнат на масата...

Каква поквара! Но защо да се оплаквам, след като тъкмо тя спаси живота ми? Преситени от вино и храна, двамата се проснаха и заспаха сред остатъците от вечерята. Веднага щом видях това, аз навлякох полата и наметалото, което Дюбоа бе захвърлила, за да се покаже още по-безсрамна пред очите на своя господар, грабвам една свещ и се втурвам по стълбите; в къщата почти нямаше слуги, които да попречат на бягството ми; срещам едного и веднага му казвам изплашено да се качи веднага при господаря си, който бере душа, и откривам вратата, без да ми се противопостави някой. Не познавах пътищата, не ми бяха позволили да се ориентирам на идване и поемам по първия, на който се натъквам... Случи се пътят за Гренобъл; всичко ни помага, когато Съдбата реши да се подиграе с нас за момент; в странноприемницата всички сияят, аз влизам незабелязано и се спускам веднага към стаята на Валбоа. Чукам, Валбоа се събужда и поради вида ми едва ме познава; пита ме какво се е случило, аз му разказвам за ужасите, на които току-що съм била свидетелка и жертва.

— Можете да изпратите да арестуват Дюбоа — казах му аз. — Тя не е далеч оттук, може би ще успея да ви покажа пътя... Нещастницата! Освен другите си престъпления тя ми взе и дрехите заедно с петте луидора, които ми дадохте.

— О, Терез — каза ми Валбоа, — няма никакво съмнение, вие сте най-злочестото момиче на този свят, но сама виждате, че сред злините, които се сипят върху вас, злочесто създание, Божията ръка ви пази; нека това бъде едно основание за вас да си останете завинаги добродетелна, добрите дела никога не остават невъзнаградени. Няма да преследваме Дюбоа, мотивите ми да я оставя на мира са същите както вчера; нека изправим злините, които ви е причинила, ето парите, които ви е взела.

Час по-късно една шивачка ми донесе пълен комплект дрехи и бельо.

— Все пак време е да тръгваме, Терез — каза ми Валбоа, — трябва да потеглим още днес; госпожа Бертран разчита на това, накарах я да се забави с няколко часа заради вас, вървете при нея.

— О, благородни младежо! — възкликнах аз, като се хвърлих в обятията на моя благодетел. — Нека Небето да ви възнагради един ден за всичко, което направихте за мен!

— Хайде, Терез — отвърна ми Валбоа, като ме целуна, — щастието, което ми пожелавате... е вече у мен, защото виждам, че съм успял да ви направя щастлива... Сбогом!

Ето как напуснах Гренобъл, госпожо, и ако не намерих в този град всичкото блаженство, на което разчитах, поне никъде другаде не намерих толкова почтени хора, които да оплачат и да успокоят болките ми.

Аз и моята водачка пътувахме в малка покрита кола, теглена от един кон, който карахме самите ние; в колата освен нас и стоките на г-жа Бертран имаше едно момиченце на петнадесет месеца, което тя още кърмеше и към което за мое нещастие скоро се привързах, като че бях негова родна майка.

Впрочем Бертран бе лоша жена, подозрителна, бърлива, досадна и дребнава клюкарка. Вечер редовно разтоварвахме в странноприемницата всичките ѝ вещи и спяхме в една стая. До Лион всичко мина добре, но през тези три дни, когато тя уреждаше сделките си, аз срещнах в този град един човек, когото съвсем не се надявах да видя.

Един следобед се разхождах по брега на Рона с едно от момичетата от странноприемницата, което бе помолило да ме придружи, когато внезапно съзрях преподобния отец Антонен от Сен-Мари-де-Боа, сега управител на дома на своя орден в този град. Монахът се приближава до мен и след като строго укори моето бягство и заяви, че се подлагам на голяма опасност да бъда заловена, ако той съобщи за мен, добавя, вече по-меко, че няма да каже на никого, ако се съглася да го посетя в неговия дом заедно с девойката, която ме придружаваше и която му бе харесала, а сетне на висок глас отправи същото предложение и към нея.

— Ще платим добре и на двете — каза злодеят. — Ние сме десетина в този дом и ако благоразположението ви няма граници, от всеки ще получите поне по един луидор.

Аз силно се изчервявам от тези думи, отначало се опитвам да убедя монаха, че се е припознал; след като не успявам, опитвам се с жестове да го възпра, но нищо не може да убеди нахалника и неговите подкани стават още по-настоятелни; най-сетне, след като категорично отказваме да го последваме, той се задоволява да поиска адреса ни; за да се отърва от него, давам му фалшив адрес: той го записва в тефтера си и ни оставя, като ни уверява, че скоро ще се видим отново.

Щом се върнахме в странноприемницата, аз обясних, колкото можах, на клетото момиче, което ме бе придружило, цялата история; ала било че това, което й разказах, не я задоволи, било че се бе разсърдила заради моята добродетелна постъпка, която я бе лишила от една възможност да спечели пари, тя се разбъбра; разбрах това от думите на г-жа Бертран по време на ужасното нещастие, което предстои да ви разкажа. Все пак монахът не се появи и ние благополучно потеглихме.

Напуснахме Лион твърде късно и първия ден не успяхме да стигнем по-далеч от Вилфранш, където спряхме да прекараме нощта, и там, госпожо, се случи ужасното нещастие, поради което днес съм пред вас като престъпница, без да съм се проявила като такава при всички злокобни обстоятелства, както и при всички други случаи, когато съм понасяла ударите на съдбата, за които научихте, и само сърдечната ми доброта и човешката злоба ме запратиха в бездната.

Спряхме във Вилфранш към шест часа вечерта, побързахме да вечеряме и да си легнем, за да можем на следващия ден да изминем повече път; нямаше и два часа, откакто си почивахме, когато бяхме събудени от ужасен дим; убедени, че огънят не е далече, ние бързо ставаме. Справедливи Боже! Пожарът напредваше със страхотна сила; полуголи, ние отваряме вратата и чуваме около себе си само шума на срутващи се стени, пукота на строшените греди и страшните викове на тези, които падат в пламъците. Обградени от тези поглъщащи всичко пламъци, ние вече не знаем накъде да бягаме; за да се спасим от тяхната мощ, ние се втурваме между тях и скоро се озоваваме сред тълпата клетници, които като нас са потърсили спасение в бягството. Тогава си спомням, че моята водачка, заета по-скоро със себе си, отколкото с дъщеричката си, не е помислила да я спаси от смъртта; без да я предупредя, аз се втурвам обратно сред пламъците, грабвам нещастното малко създание и тичам да го предам в ръцете на майка

му; стъпвам на една полуобгоряла греда, губя опора, първото ми движение е да протегна напред ръце; от този естествен порив изпускам скъпоценния товар, който нося... Той се изплъзва и пада сред пламъците пред очите на майката. В този момент ме хващат... извличат ме; твърде развълнувана, за да разбера към спасение ли ме отнасят или към нови опасности, за нещастие скоро осъзнавам ясно всичко, когато съм захвърлена в закрыта пътническа кола и се озовавам до Дюбоа, която опира пистолет до слепоочието ми и ме заплашва, че ще ми пръсне мозъка, ако кажа само една дума...

— Ах, негоднице — каза ми тя, — този път те хванах и няма да ми избягаш.

— О, госпожо, вие тук! — възкликнах аз.

— Всичко, което се случи, е мое дело — отвърща това чудовище. — Чрез пожар спасих живота ти, от пожар ще го загубиш; бих те преследвала дори в ада, ако трябва, само за да се разправя с теб. Монсеньор изпадна в ярост, когато научи за бягството ти; получавам по двеста луидора за всяко момиче, което му доставя, и той не само отказа да заплати за Йолали, но в гнева си заплаши и мен, ако не те върна. Открих те, в Лион те изпуснах за два часа; вчера във Вилфранш пристигнах един час след теб, подпалих странноприемницата с помощта на помощници, които винаги имам подръка; исках или да изгориш, или да те хвана; ето те в ръцете ми, водя те в един дом, който твоето бягство хвърли в смут и тревога, и ще те върна там, Терез, за да бъдеш наказана жестоко. Монсеньор се закле, че за теб ще измисли най-ужасни мъчения, и няма да слезем от тази кола, преди да сме пристигнали. И така, Терез, какво мислиш сега за добродетелта?

— О, госпожо! Тя твърде често става жертва на престъплението; щастлива е, когато тържествува; но тя трябва да получи награда от Бога на небето, ако на земята човешките деяния успеят да я стъпчат.

— Скоро ще разбереш, Терез, дали има Бог, който да наказва или да награждава човешките постъпки... Ах! Ако във вечната пустота е възможно да се мисли, как ще съжаляваш ти за безплодните жертви, които упорството ти те е принудило да принесеш на фантоми, които винаги са ти се отплащали с нещастия!... Терез, още има време, искаш ли да станеш моя съучастница? Ще те спася, не мога да гледам как непрекъснато пропадаш по опасния път на добродетелта. Нима не си достатъчно наказана за своето целомъдрие и за лъжливите си

убеждения! Какви неволи искаш още да ти се случат, за да се поправиш? Какви примери са ти необходими, за да те убедят, че страната, която вземаш, е най-лошата и че, както сто пъти ти повторих, човек го очакват само премеждия, щом, веднъж поел срещу течението, иска да мине за най-добродетелния сред едно покварено общество? Ти разчиташ на Божието отмъщение; остави тази заблуда, Терез, остави я; Бог, когото ти си измисляш, е глупава химера, която съществува само в главите на лудите; това е призрак, роден от човешката злоба, който няма друга цел, освен да ги заблуждава или да ги насъсква едни срещу други. Най-доброто, което са можели да направят, е да заколят начаса първия измамник, комуто е хрумнало да им говори за някакъв Бог. Колко кръв щеше да спести на човечеството едно-единствено убийство! Хайде, хайде, Терез, вечно живата, вечно активната природа няма никаква нужда от властелин, който да я ръководи. А ако този властелин наистина съществуваше, при всички недъзи на неговите творения заслужава ли друго от наша страна освен презрение и хули? Ах, ако твоят Бог наистина съществува, как го мразя, Терез, как го ненавиждам! Да, ако него го имаше, признавам, само удоволствието да дразня непрекъснато този, който е причина за всичко, би било достатъчно възмездие за необходимостта да вярвам в него... Още веднъж, Терез, искаш ли да станеш моя съучастница? Очертава се чудесен удар, ще го извършим смело; ще ти спася живота, ако се согласиш да участвуваш. Господарят, при когото отиваме и когото познаваш, се усамотява в къщата си извън града, за да се забавлява; самите му забавления, както знаеш, са такива, че изискват това; когато отива там за удоволствие, с него има само един слуга: човекът, който препуска пред тази кола, ти и аз, скъпо момиче, ставаме трима срещу двама. Когато развратникът стигне до разгара на сладострастието, аз ще грабна сабята, с която той отнема живота на своите жертви, ти ще го държиш и ще го убиеш, а през това време моят човек ще се справи със слугата. В тази къща има скрити пари, повече от осемстотин хиляди франка, Терез, сигурна съм в това, ударът си струва... Избирай, умно създание, избирай: или смъртта, или да ми служиш; ако ме предадеш, ако го предупредиш за моя план, ще прехвърля обвинението само върху теб и не се съмнявай, че ще повярва на мен, защото винаги ми е имал доверие... Добре размисли, преди да отговориш; този човек е злодей, следователно, като го убиеш, ние само помагаме на законите,

чиято строгост си е заслужил. Не минава ден, Терез, в който този разбойник да не убие някое момиче: нима ще накърним добродетелта, като накажем престъплението? А разумното предложение, което ти правя, все още ли противоречи на твоите възгледи?

— Може да не се съмнявате в това, госпожо — отвърнах аз, — защото не за да накажете престъплението ми предлагате подобно деяние, а само за да извършите вие самата престъпление; това, което възнамерявате да направите, е много лошо, защото в него няма и сянка на законност. Нещо повече, дори едничката ви цел да беше в името на човечността да отмъстите на този човек за извършените от него зверства, вие избирате погрешен път, защото това не е ваша работа: законите са тези, които трябва да наказват виновните, да ги оставим да действуват, а не ние с нашите слаби ръце. Всевишният е поверил на други техния меч; ако си послужим с него, ние сами нарушаваме законите.

— Щом е така, ще умреш, недостойно създание! — възкликна гневно Дюбоа. — Ще умреш: не се надявай този път да избегнеш участта си.

— Какво от това? — отвърнах спокойно аз. — Така ще се отърва от всички страдания, в смъртта няма нищо, което да ме плаши, тя е последният сън на живота, покой за клетника.

При тези мои думи кръвожадната твар се хвърли върху мен и помислих, че ще ме удуши; удари ме няколко пъти по гърдите, но веднага щом се развиках, ме пусна, за да не ни чуе кочияшът.

През това време препускахме с все сила; човекът, който яздеше пред нас, подготвяше смяната на конете и ние не се бавехме на никоя станция. По време на смяната Дюбоа вземаше пистолета и го опираше до сърцето ми... Какво да предприема?... Всъщност моята слабост и положението, в което се намирах, ме подготвяха по-скоро да приема смъртта, отколкото да се опитам да избягам от нея.

Скоро щяхме да навлезем в областта Дофине, когато шестима конници, препускащи с все сила, настигнаха нашата кола и ни накараха да спрем, като заплашиха кочияша със саби в ръка. На тридесет крачки от пътя имаше една хижа и мъжете, които, както скоро разбрахме, бяха от полицията, накараха кочияша да закара колата дотам: щом стигнахме, те ни накараха да слезем и всички влязохме в дома на селянина. С безочие, невъобразимо за жена, извършила толкова

престъпления и която се намира под арест, Дюбоа високомерно запита полицаите дали я познават и как се осмеляват да постъпват по такъв начин с жена от нейния ранг.

— Нямаме честта да ви познаваме, госпожо — отвърна приставът, — но сме сигурни, че бяхте в една кола с една клетница, която вчера подпали главната странноприемница във Вилфранш. — После, като ме погледна, добави: — Тя отговаря на описанието, госпожо, не може да има съмнение; бъдете така добра да ни я предадете и да ни обясните как вие, която, изглежда, сте твърде почтена жена, сте се събрали с подобна личност.

— Нищо по-просто от това — отговори с още по-голямо нахалство Дюбоа. — Нямам намерение нито да прикривам, нито да вземам страната на това момиче, щом е сигурно, че е замесено в ужасното престъпление, за което говорите. И аз като нея вчера бях отседнала в странноприемницата на Вилфранш, тръгнах си сред суматохата и докато се качвах в колата, това момиче се хвърли към мен и ме помоли за съчувствие, като ми обясни, че е изгубила всичко в пожара и че иска да я взема с мен в Лион, където се надява да намери работа. Вслушвайки се повече в гласа на сърцето, отколкото на разума, аз изпълних молбата ѝ; щом се качихме, тя предложи да ми стане прислужничка; аз проявих още по-голяма непредпазливост и сега я водех в Дофине, където са моето имение и семейството ми. Това, разбира се, е урок за мен; сега си давам сметка колко неприятности може да донесе състраданието; ще си взема поука от това. Ето ви я, господо, ето ви я; Бог да ме пази да се застъпя за подобно изчадие! Оставям я на строгостта на законите и ви моля да бъдете така добри да не говорите за моята злополучна доверчивост.

Опитах да се защитя, опитах се да разоблича истинската виновница; думите ми бяха приети като клеветнически обвинения към Дюбоа, която се защити само с презрителна усмивка. О, колко злокобна сила притежава безочieto! Възможно ли бе една жена, която нарича себе си госпожа баронеса Дьо Фюлкони, която излага на показ богатство, твърди, че притежава земи, семейство, възможно ли бе такава жена да бъде виновна за престъпление, от което очевидно нямаше никаква полза? А напротив, не беше ли всичко срещу мен? Аз бях без покровители, бях бедна, сигурно бе, че лъжех.

Приставът ми прочете оплакването на госпожа Бертран. Тъкмо от нея идваше обвинението: била съм запалила странноприемницата, за да мога да я ограбя по-лесно, тя била загубила и последния си петак; хвърлила съм била детето ѝ в огъня, за да може това нещастие да предизвика у нея такова отчаяние, че да не обърне внимание на останалите ми действия; Бертран добавила, че съм безпътно момиче, едва избегнало бесилката в Гренобъл, и че тя проявила глупостта да се грижи за мен само от любезност към младежа, който бил неин земляк и без съмнение мой любовник. Публично и посред бял ден съм се опитвала да съблазня монасите в Лион: с една дума, това недостойно създание бе използвало всичко, което знаеше, за да ме погуби; неща, които единствено изострената от отчаяние клевета би могла да измисли, за да ме унижи. По молба на тази жена била направена проверка на място. Огънят тръгнал от един пълен със сено таван, където няколко души заявили, че ме видели да влизам онзи злополучен ден, което беше вярно. Търсейки напразно тоалетната, зле упътена от някаква прислужница, аз бях влязла на това място и докато търсех, бях останала там достатъчно време, за да събудя подозрения за това, в което ме обвиняваха, или поне да дам храна на разни предположения; а всички знаят, че това са истинските доказателства в наше време. Колкото и да се бранех, единственият отговор на пристава бяха оковите, които той нареди да донесат.

— Но, господине — казах му аз, преди да се оставя да ме оковат, — ако бях ограбила моята спътница във Вилфранш, парите ѝ би трябвало да са у мен: наредете да ме претърсят.

Тази наивна защита предизвика само смях; заявиха ми, че не съм била сама и че са сигурни, че преди да избягам, съм предала парите на моите съучастници. Тогава злата Дюбоа, която знаеше за белега, оставен ми навремето от Роден, се престори за момент на трогната.

— Господине — каза тя на пристава, — всеки ден стават толкова грешки за какво ли не и ще ми простите, но ми хрумна, че ако тази девойка е виновна за това, в което я обвиняват, несъмнено то не ще е първото ѝ деяние; човек не стига за един ден до подобни престъпления: огледайте я, господине... моля ви, ако случайно намерите на тялото ѝ... но ако нищо не подкрепи вашето обвинение, позволете ми да я защитя и да бъда нейна покровителка.

Приставът склони да направи огледа... вече се канеха да започнат...

— Един момент, господине — възпротивих се аз, — подобен оглед е излишен. Госпожата добре знае, че нося подобен белег: тя освен това е добре осведомена какво нещастие е причина за него; тази хитрост от нейна страна е само част от ужасите, които ще бъдат разкрити, както и всичко останало в храма на Темида. Водете ме там, господа, ето ръцете ми, сключете ги в окови; само престъпникът се черви, злочестата добродетел страда, но не се плаши от тях.

— Право да си кажа, не съм очаквала, че моето хрумване ще се окаже резултатно — обади се Дюбоа, — но тъй като това създание ми се отплаща за добрината с коварни обвинения, предлагам ви да се върна с нея, ако е необходимо.

— Подобна постъпка е напълно излишна, госпожо баронесо — каза приставът, — нашите разследвания имат за предмет само това момиче: признанията ѝ, белегът, с който е жигосана, всичко това подкрепя обвинението; имаме нужда само от нея и ви дължим хиляди извинения за голямото безпокойство.

Аз бях незабавно окована, качена зад един от конниците, а Дюбоа си тръгна, като за сетен път ме унизи, като остави на моите пазачи няколко екю за облекчаване на положението ми в ареста до произнасянето на присъдата.

— О, добродетел! — възкликнах аз, щом видях това нечувано оскърбление. — Би ли могло да има за теб по-голям срам! Възможно ли е престъплението да се осмелява да те напада и побеждава с такова безочие и безнаказаност!

Скоро стигнахме в Лион; веднага ме хвърлиха в килията на престъпниците, където бях прикована като подпалвачка, безпътно момиче, детеубийца и крадла.

В странноприемницата бяха изгорели седем души; малко оставаше и аз да бъда сред тях; бях се опитала да спася едно дете с риск за живота си; ала жената, която бе причина за всички тези ужаси, се изплъзваше от бдителността на законите, от небесното правосъдие: тя тържествуваше, отиваше да върши нови престъпления, докато невинна и злочеста, мен ме очакваше публично опозоряване, обругаване и смърт.

Отдавна привикнала с клеветата, с неправдата и нещастieto, аз бях приучена от детство да следвам чувството си за добродетелност само за да получа за награда трънен венец, затова моята болка бе по-скоро притъпена, отколкото разкъсваща, и плаках по-малко, отколкото очаквах. Все пак в естествения порив на всяко страдащо същество да се опитва да се измъкне от бездната, в която неволята го е запратила, аз се сетих за отец Антонен; колкото и малка да бе надеждата за помощ от негова страна, аз не можех да устоя на желанието си да го видя; помолих за това и той дойде. Не бяха му казали кой точно го вика; той се престори, че не ме познава; тогава казах на тъмничаря, че наистина е възможно той да не си спомня за мен, тъй като ми е бил духовен наставник на съвсем ранна възраст, и затова искам да говоря насаме с него. И двамата се съгласиха. Щом останах сама с монаха, аз паднах в краката му и ги оросих със сълзите си, като го заклек да ме спаси от ужасното положение, в което се намирам; доказах му своята невинност, не скрих от него, че непристойните слова, които ми бе казал преди няколко дни, бяха настроили срещу мен лицето, на което бях препоръчана и което сега е мой обвинител. Монахът ме изслуша много внимателно.

— Терез — обърна се след това той към мен, — недей да се гневиш както винаги, веднага щом засегнат твоите проклети предразсъдъци; виждаш докъде те докараха те и сега можеш много лесно да се убедиш, че е сто пъти по-добре да си никаквица, но щастлива, отколкото целомъдрена и злочеста; положението ти е възможно най-тежко, моето момиче, няма защо да го крия от теб; тази Дюбоа, за която ми говориш, има интерес да те погуби и сигурно ще работи за това подмолно; госпожа Бертран ще те преследва; привидно всичко е срещу теб, а днес привидното е достатъчно човек да бъде осъден на смърт. Ти си загубена, момичето ми, това е ясно. Има само един начин да бъдеш спасена; аз съм в добри отношения с интенданта, а той има голямо влияние върху съдиите в този град: ще му кажа, че си ми племенничка, и по тази причина ще настоявам да те освободят; той ще прекрати напълно делото; ще поискам да те изпратят при моето семейство; по пътя ще пратя хора да те отвлекат, но само за да те затворят в нашия манастир, откъдето няма да излезеш до края на живота си... А там, няма да крия от теб, Терез, ти ще бъдеш робиня на моите прищевки и ще ги задоволяваш, без да разсъждаваш; дори ще се

отдаваш на желанията на другите братя; с една дума, ще бъдеш най-покорната от всички мои жертви... Ти разбираш, участта ти е мъчителна: сама знаеш какви са страстите на развратници като мен; затова трябва да се решиш и не ме карай да чакам твоя отговор.

— Вървете си, отче — отвърнах аз ужасена. — Вървете си, вие сте истинско чудовище, щом се осмелявате да злоупотребявате така жестоко с положението ми, като ме карате да избирам между смъртта и безчестието; ако трябва, ще умра, но поне ще направя това без угризения.

— Ваша воля — каза ми този жесток човек, като си тръгна, — никога не съм успявал да направя хората насила щастливи... Досега добродетелта толкова много ви помогна, Терез, че вие с пълно право още кадите тамян на нейния олтар... Сбогом. Само не си въобразявайте, че ще ме накарате да дойда пак.

Той излизаше; порив, по-силен от мен, ме накара отново да падна в краката му.

— Звяр! — възкликнах аз през сълзи. — Разтвори каменното си сърце пред ужасните ми прежеждия и не ме оставяй да свърша дните си при обстоятелства, по-страшни от смъртта...

Рязкото движение бе отметнало от гърдите ми воала, който ги покриваше: те бяха голи, мокри от сълзите ми и само разбърканите ми коси падаха върху тях; аз събуждам желания у този непочтен човек... желания, които иска да задоволи начаса; той се осмелява да ми покаже до каква степен моето състояние го възбужда; осмелява се да търси наслада дори както съм окована, под надвисналия меч, чийто удар очаквам... Бях на колене... Той ме събаря, пада заедно с мен върху мизерната слама, която ми служи за легло; опитвам се да викам, той яростно натъпква носната си кърпа в устата ми; завързва ръцете ми; вече напълно в негова власт, аз бивам оглеждана от всички страни... всичко става плячка на неговия поглед, на опипванията му, на срамните му милувки; най-сетне той засища желанието си.

— Чуйте — казва ми той, като ме развързва и сам се оправя, — вие не желаете да ви бъда полезен, ваша работа! Оставям ви, няма да ви правя нито добро, нито зло, но ако се осмелите да кажете дори и една дума за това, което сега се случи, ще ви обвиня в най-чудовищните престъпления и по този начин ще ви лиша от каквато и да било възможност за защита; помислете добре, преди да говорите.

Смятат, че вие сте ми се изповядали... нали разбирате; ние сме длъжни да разкриваме всичко, когато се отнася за престъпник; проумейте смисъла на това, което ще кажа на тъмничаря, ако не, ще ви смажа веднъж завинаги.

Той почуква и пазачът идва.

— Господине — казва му този подлец, — тази девойка е сбъркала, тя е искала да говори с друг брат Антонен, който живее в Бордо; аз изобщо не я познавам, никога не съм я виждал; тя ме помоли да се изповяда и аз се съгласих; сега се разделям и с вас, и с нея и съм готов да се явя, когато присъствието ми стане необходимо.

Като казва това, Антонен излиза и ме оставя объркана от вероломството и възмутена от нахалството на този развратник.

Ала въпреки това състоянието ми бе тъй ужасно, че трябваше да прибягна до всичко; спомних си за г-н Дьо Сен-Флоран. Не можех да си представя, че този човек няма да ми обърне внимание след всичко, което бях направила за него; някога му бях сторила голяма добрина, на която той бе отвърнал с такава безчовечност, че си мислех дали сега няма да поправи грешката си в такъв решителен за мен момент и да отдаде дължимото на моята почитеност към него; двата пъти, когато се бях срещала с него, огънят на страстите бе взел може би връх, но при настоящите обстоятелства никакви подобни чувства не би трябвало да му попречат да ми помогне... Дали щеше да повтори последните си предложения? Щеше ли да предложи като цена за своята помощ ужасните услуги, които бе поискал от мен? Дори и така да беше! Щях да приема и веднъж на свобода, можех да намеря начин да се отърва от отвратителното съществуване, което той бе имал наглостта да ми обрисова. Обзета от тези мисли, аз му пиша, разказвам му за своите нещастия, умолявам го да дойде да ме види; ала аз не бях разгадала докрай душата на този човек, след като си въобразявах, че в нея може да се пробуди милосърдието; бях забравила за страшните му разсъждения или пък злощастната ми слабост ме обричаше винаги да съдя за другите по моето собствено сърце; съвсем неуместно бях сметнала, че този човек ще се отнесе към мен така, както аз бих се отнесла към него.

Той пристигна и тъй като бях помолила да го видя насаме, позволяват му да остане в моята килия. Лесно можах да разбера по

уважението, с което го обсипваха, каква тежест има той сред обществото в Лион.

— Какво? Нима това сте вие? — възкликна той, като ме изгледа с презрение. — Изглежда, писмото ме е заблудило; мислех си, че е написано от по-почтена от вас жена, която бих подкрепил с цялото си сърце; но кажете ми, какво мога да направя за глупачка като вас? Та вие сте виновна за безброй престъпления, едно от друго почудовищни, а когато ви предложат начин честно да изкарвате прехраната си, вие упорито отказвате. По-голяма глупост човек просто не може да си представи.

— О, господине — възкликнах аз, — аз съм невинна.

— Как искате да ви повярвам? — продължи язвително този груб човек. — За пръв път ви срещнах сред шайка разбойници, които искаха да ме убият; сега сте затворена в градската тъмница с обвинение в три-четири нови престъпления и с позорен белег на рамото заради миналите. Ако това наричате почтеност, кажете ми, какво тогава трябва да направя, за да не бъдеш почтен?

— Справедливи Боже! Господине — отвърнах аз, — можете ли да ме обвинявате за времето, когато се запознахме, и не би ли трябвало аз да ви накарам да се червите? Разбойниците, които ви заловиха, ме държаха, както знаете, насила; те искаха да ви вземат живота, аз ви спасих, като улесних бягството ви, и двамата успяхме да се измъкнем; какво направихте вие, жестоки човече, за да ми се отплатите? Нима можете да си спомните това, без да се ужасите от себе си? Вие сам се опитахте да ме убие; зашеметихте ме с ужасни удари и възползвайки се от моето състояние, ми взехте най-скъпото; с изтънчена жестокост, нямаща равна на себе си, вие ми задигнахте малкото пари, които имах, като че желяхте унижението и нищетата да довършат жертвата ви! Вие сполучихте, бездушни човече, успехът ви е пълен; вие ме запратихте сред нещастията, вие разтворихте пропастта, в която падам непрестанно от онзи злокобен ден. Въпреки това аз забравям всичко, да, всичко се заличава в паметта ми, умолявам ви да ми простите за укорите, които се осмелих да ви отправя, но нима ще скриете от себе си, че ми дължите известно възмездие, известна благодарност? Ах, бъдете така добър, не затваряйте сърцето си, когато черният воал на смъртта се спуска над злочестия ми живот; не от смъртта се боя, а от безчестието; спасете ме от ужаса да умра като

престъпница; всичко, което искам от вас, е единствено тази милост, не ми я отказвайте и Небето, както и сърцето ми един ден ще ви се отплатят.

Бях обляна в сълзи, на колене пред този кръвожаден човек и съвсем не четях по лицето му очаквания трепет на душата му, който се опитвах да постигна; различавах само онова свиване на мускулите, което показва особено сладострастие, плод на жестокостта. Сен-Флоран беше седнал пред мен; черните му жестоки очи ме гледаха страшно и виждах как ръката му извършва действия, доказващи, че състоянието, което предизвиквах у него, съвсем не е на състрадание; все пак той се изправи.

— Чуйте — каза ми той, — делото ви е в ръцете на господин Дьо Кардовил; не е необходимо да ви казвам какъв пост заема; достатъчно е да знаете, че вашата съдба зависи изцяло от него; ако се съгласи да направи нещо, по залез-слънце ще дойдат да ви вземат, за да се срещнете с него или у тях, или у нас; при такъв таен разпит за него ще бъде съвсем лесно да обърне всичко във ваша полза, нещо, което тук не би могъл да направи. Ако постигна за вас подобно благоволение, оправдайте се при вашата среща с него, докажете му невинността си по най-убедителния начин; това е всичко, което мога да направя за вас. Сбогом, Терез, бъдете готова за всякакви събития и най-вече недейте да ме излагате.

Сен-Флоран излезе. Стъписването ми бе неопишуемо; имаше толкова малко общо между думите на този човек, характера му, който познавах, и сегашното му поведение, че се опасявах от някаква нова клопка; но благоволетте сама да прецените, госпожо: можех ли да се колебая при ужасното положение, в което се намирах? Не трябваше ли без забавяне да се захвана за всичко, което можеше да ми помогне? Реших да последвам тези, които щяха да дойдат да ме вземат; ако се наложеше да проституирам, щях да се браня доколкото мога; на смърт ли щяха да ме водят? Толкова по-добре! Тя поне нямаше да бъде тъй позорна и щеше да ме отърве от всичките ми мъки. Удря девет часът, тъмничарят влиза; усещам, че треперя.

— Следвайте ме — каза церберът. — Викат ви господата Дьо Сен-Флоран и Дьо Кардовил; постарайте се да се възползвате колкото можете, от благоволениято, което Небето ви изпраща; мнозина биха се радвали на подобна милост, но никога няма да я получат.

Пооправих се доколкото можах и последвах ключаря, който ме остави в ръцете на двама здравеняци, чийто заплашителен вид удвоява страха ми; те не ми казват нищо; колата потегля и спираме пред просторен дом, който, както си спомням, принадлежи на Сен-Флоран. Опасенията ми се усилват от усамотението, в което тъне всичко наоколо. Моите водачи, без да се бавят, ме хващат за ръцете и заедно се изкачваме на четвъртия етаж в някакви малки апартаменти, добре мебелирани и твърде тайнствени. Докато вървим, вратите една след друга се затварят след нас и най-сетне стигаме до някакъв салон, по стените на който не се забелязва нито един прозорец; там ме чакаха Сен-Флоран и някакъв човек, който ми бе представен като г-н Дьо Кардовил, от когото зависеше моето дело; последният беше закръглен, с мрачно и свирепо лице, може би около петдесетгодишен; макар да беше в домашна дреха, личеше, че е съдия. От цялата му фигура лъхаше високомерна строгост, която ме заблуждава. Каква жестока несправедливост от страна на Провидението, нима е възможно престъплението да плаши добродетелта! Двамата мъже, които ме бяха довели и които сега различавах добре на светлината на свещите в стаята, не бяха по-възрастни от двадесет и пет-тридесет години. Първият, когото наричаха Ла Роз, беше хубав брюнет, снажен като Херкулес: изглежда, той бе по-възрастният; по-младият имаше по-женствени черти, хубава кестенява коса и големи черни очи; беше висок не по-малко от пет стъпки и шест пръста, красив като картина, с нежна кожа: наричаха го Жюлиен. Сен-Флоран ви е познат: груби черти, груб характер и все пак някакъв чар.

— Навсякъде ли е затворено? — запита Сен-Флоран Жулиен.

— Да, господине отвърна младежът, — хората ви отидоха по разврат по ваша заповед, а вратарят, който единствен е на пост, няма да отваря на никого.

Тези няколко думи ме накараха да разбера всичко; ала какво бих могла да направя сама срещу четирима мъже?

— Седнете ей там, приятели — обади се Кардовил, като целуна младежите. — Ще ви използвам, ако стане нужда.

— Терез — обърна се тогава към мен Сен-Флоран, като ми посочи Кардовил, — ето вашия съдия, ето човека, от когото зависите; размислихме по вашия случай; но мисля, че вашите престъпления са такива, че нещата ще се уредят много трудно.

— Срещу нея са свидетелствували четиридесет и двама души — каза Кардовил, седнал на коленете на Жулиен и целувайки го по устата, докато младежът го опипваше най-безсрамно. — Отдавна не е имало осъден на смърт, чиито престъпления да са били по-сигурно доказани.

— Аз с доказани престъпления?

— Доказани или не — каза Кардовил, като стана и се приближи, произнасяйки предизвикателно думите под носа ми, — ти ще бъдеш изгорена, курво, ако с пълно примирение и сляпо покорство не се подложиш в този момент на всичко, което ще поискаме от теб.

— Отново ужаси! — възкликнах аз. — Нима само ако отстъпи пред безсрамието, невинността ще възтържествува над клопките, поставени ѝ от злодеите!

— Това е в реда на нещата — допълни Сен-Флоран. — Необходимо е по-слабият да отстъпи пред желанията на по-силния или да стане жертва на неговата злина: такъв е вашият случай, Терез, затова се подчинете.

В това време развратникът ловко повдигна полите ми. Аз се отдръпнах, отблъснах го с отвращение, но с това движение попаднах в ръцете на Кардовил, който ме хвана за ръцете и ме остави безпомощна пред посегателствата на своя съучастник... Срязаха воланите на полата ми, разкъсаха корсета, кърпата на врата ми, ризата ми и за миг се оказах пред очите на тези чудовища гола, както ме е майка родила.

— Съпротивляваш ли се? — повтаряха двамата, докато ме събличаха. — Съпротивляваш ли се?... Тази курва си въобразява, че може да ни оказва съпротива!...

И след смъкването на всяка дреха получавах по няколко удара.

След като ме поставиха в положението, което искаха, двамата седнаха на два свързани помежду си, извити под ъгъл фотьойла, които притискаха в пространството между тях нещастника, поставен на това място; съзерцавайки ме необезпокоявани, единият наблюдаваше предницата, а другият — задника; после си смениха няколко пъти местата. Така бях оглеждана, опипвана, целувана повече от половин час, без в този преглед да бъде пропуснато нито едно сладострастно място, и можах да установя по време на тази подготовка, че и двамата имаха едни и същи прищевки.

— Кажи ми — обърна се Сен-Флоран към своя приятел, — не ти ли бях казал, че има хубав задник!

— По дяволите, наистина! Задникът ѝ е великолепен — отвърна съдията, като през това време го целуваше. — Рядко съм виждал така добре изваяни хълбоци; колко твърда, колко свежа е тази плът!... Как е успяла да я запази такава при толкова безпътен живот?

— Казах ти, че никога не се е отдавала доброволно; нищо интересно от приключенията на това момиче не би могло да се измисли. Обладавали са я винаги насила (при тези думи той впива петте си пръста в преддверието на храма на Амур), но все пак са я обладавали... Жалко, твърде широко е за мен; имам навика да бъда пръв и не бих могъл да се примиря с нещо друго.

После, като ме обърна, извърши същото действие и със задницата ми, у която откри същия недостатък.

— Е, хайде! — каза Кардовил. — Ти знаеш тайната.

— Ще си послужи с нея — отвърна Сен-Флоран, — а ти, който нямаш нужда от същото средство и се задоволяваш с неестествени действия, които, колкото и болезнени да са за една жена, все пак усилват удоволствието, ти ще я имаш, надявам се, след мен.

— Това е справедливо — каза Кардовил, — докато те наблюдавам, аз ще се заема с прелюдиите, които са толкова приятни за нашето сладострастие; ще поема ролята на момиче с Жюлиен и Ла Роз, докато ти *омъжествяваш* Терез, мисля, че едното струва колкото другото.

— Струва хиляди пъти повече, няма никакво съмнение, аз съм тъй отвратен от жените!... Можеш ли да си представиш, че е възможно да се наслаждавам на тези курви, ако не бяха начините, чрез които се насърчаваме взаимно?

С тези думи безсрамниците ми показаха, че състоянието им изисква по-силни удоволствия; те станаха и ме изправиха на колене на облегалките на един фотьойл, с ръце, облакътени на гърба, и задник, обърнат към тях. Веднага след това събуха панталоните си, повдигнаха ризите и освен обувките останаха напълно голи от кръста надолу; те ми се показаха в този вид, минаха няколко пъти пред мен, като нарочно си обръщаха задниците и ми заявяваха, че едва ли бих могла да им предложа нещо подобно. И наистина тази им част на тялото бе съвсем като у жените; особено у Кардовил белотата, извивките, грацията и

закръглеността бяха забележителни; те мастурбираха известно време пред мен, но без да стигат докрай. Кардовил не бе нещо особено; Сен-Флоран бе истинско чудовище; потреперах при мисълта, че това бе копието, което ме бе принесло в жертва. О! Справедливи Боже! Как човек с подобни пропорции имаше нужда от възбуждане? Нима в прищевките му можеше да има нещо друго освен свирепост? А какви нови оръжия, уви, трябваше да видя още! Жюлиен и Ла Роз, несъмнено разпалени от всичко това, също без панталони, се приближиха с пики в ръка... О, госпожо, до този момент очите ми не бяха съзирали нищо подобно и каквито и да са били предишните ми описания, това превъзхождаше всичко, за което до този момент съм ви говорила, така както гордият орел превъзхожда гълъба. Скоро двамата развратници сграбчиха тези заплашително насочени копия; те ги милваха, играеха с тях, доближаваха ги до устата си и битката много скоро стана сериозна. Сен-Флоран се навежда към фотьойла, на който съм застанала, така че разтворените ми бедра бяха на височината на устата му; той ги целува, езикът му прониква в единия и в другия храм. Кардовил се забавлява с него, предлагайки сам наслаждение на Ла Роз, чийто страховит член мигом потъва в убежището, което му се предоставя, а Жюлиен, застанал под Сен-Флоран, го възбужда с уста, държейки го за бедрата и следвайки тласъците на Кардовил, който, като третира своя приятел както турчин мавъра, не го оставя, докато таманът не облива светилището. Нищо не би могло да се сравни с опиянението на Кардовил, когато сетивата му достигнаха до момента на кризата: оставяйки се нежно на този, който му служеше за съпруг, но притискайки буйно другия, когото си бе избрал за съпруга, този разюздан развратник с хъркане на умиращ произнасяше ужасни богохулства. Що се отнася до Сен-Флоран, той се въздържа и съчетанието се развали, без той да е добавил нещо от себе си.

— Наистина — каза Кардовил на своя приятел, — ти ми доставяш толкова наслада, колкото и когато беше на петнадесет години... Вярно — добави той, като се обърна и погледна Ла Роз, — това хубаво момче умее да ме възбужда... Не бях ли днес твърде широк за теб, ангеле мой?... Ще ми повярваш ли, Сен-Флоран, това ми е за тридесет и шести път днес... Трябваше най-после да стане. А за теб, скъпи приятелю — продължи отвратителният човек, прониквайки

в устата на Жюлиен с нос, опрян в моя задник и подложил своя на Сен-Флоран, — за теб е тридесет и седми.

Сен-Флоран се наслаждава на Кардовил, Ла Роз се наслаждава на Сен-Флоран, а последният след не много усилия изгаря с приятеля си същия тамян, който бе получил. Ако екстазът на Сен-Флоран бе кратък, той бе не по-малко буен, по-малко шумен, по-малко противоестествен от този на Кардовил; единият бълваше с рев всичко, което му дойдеше на устата, другият сдържаше опиянението си, без при това то да е по-малко дейно; той подбираше думите си, но те бяха още по-мръсни и гнусни: с една дума, заслеплението и бесът отличаваха опиянението на единия, у другия се усещаха жестокост и кръвожадност.

— Хайде, Терез, съживи ни — каза Кардовил, — не виждаш ли тези изгаснали факли, трябва отново да ги разпалиш.

Докато Жюлиен трябваше да се забавлява с Кардовил, а Ла Роз със Сен-Флоран, двамата развратници, надвесени над мен, поред поставяха в устата ми изхабените си копия; докато смучех едното, ръцете ми трябваше да раздвижат и гаят другото, после със спирта, който ми бяха дали, да овлажнявам самия член и другите съседни части; бях длъжна не само да смуча, но и езикът ми да кръжи, а зъбите ми от време на време да дразнят и устните ми да притискат. През това време двамата бяха силно разтърсвани, Жюлиен и Ла Роз се сменяха, за да усилят въздействието от вкарванията и изважданията. Когато на два или три пъти двата нечисти олтара бяха почетени, аз усетих известно затвърдяване; макар и по-възрастен, Кардовил пръв се появи; моята награда за това бе силен удар с длан по една от гърдите ми. Скоро след това го последва и Сен-Флоран; за награда едното ми ухо бе почти изтръгнато. Те се посъвзеха и малко след това ме предупредиха да се приготвя да получа това, което заслужавам. По ужасните думи на тези развратници разбрах, че ме очакват мъки. Да прося милост в състоянието, в което се намираха и двамата, само щеше да ги разпали още повече; както бях гола, те ме поставиха в средата на кръга, който оформиха, като насядаха около мен. Бях длъжна да минавам поред пред всеки от тях и да получавам наказанието, което му хрумнеше да ми наложи; младежите не бяха по-снизходителни от възрастните, но особено се отличи Кардовил с такива изкусни

изтезания, до които Сен-Флоран, колкото и свиреп да беше, не можеше да се доближи.

Тежки жестоки оргии бяха последвани от кратка почивка; оставиха ме за момент да си отдъхна; бях съсипана, но това, което ме изненада, беше, че те излекуваха раните ми за по-малко време, отколкото бяха употребили, за да ги нанесат; от тях не остана никаква следа. После сладострастията продължиха.

Имаше мигове, когато всички тела се сливаха сякаш в едно и когато Сен-Флоран, любовник и любовница, получаваше обилно това, което безсилният Кардовил даваше твърде пестеливо; в следващия момент, без да действа, но предлагайки се по всички начини, превръщаше и устата, и задника си в олтари на отвратителни почести. Кардовил не може да се сдържи при гледката на толкова разврат. Виждайки, че приятелят му вече е готов, той се предлага на неговата похот: Сен-Флоран се възползува от това; аз наточвам стрелите, насочвам ги към мястото, където трябва да проникнат, а задните ми части послужват за задоволяване на страстта на едните и за предмет на жестокостта на другите: най-сетне двамата развратници, поукротени поради нуждата от почивка, спират, без при това да са изгубили нищо и в състояние, което ме плаши повече от всякога.

— Хайде, Ла Роз — казва Сен-Флоран, — хвани тази дрипла и ми я стесни.

Не разбрах този израз: едно жестоко изпитание скоро ми разкри неговия смисъл. Ла Роз ме сграбчва, поставя ме върху едно кръгло столче с диаметър не повече от една стъпка, така че на него се опираха само хълбоците ми, краката ми висяха във въздуха от едната страна, а ръцете и главата от другата; завързват четирите ми крайника за пода във възможно най-разкрячено положение; палачът, който трябва да стесни входовете, се въоръжава с дълга игла и без да се смуцава нито от кръвта, която ще пролее, нито от болките, които ще ми причини, това чудовище, с лице към двамата приятели, които тази гледка забавлява, затваря с шев храма на Амур; след като свършва, той ме обръща по корем; крайниците ми увисват, привързват ме по същия начин и непристойният храм на Содом бива затворен по същия начин: не ви говоря за болките си, госпожо, вие можете да си ги представите, всеки момент щях да изгубя съзнание.

— Ето какви ги искам — каза Сен-Флоран, когато ме поставиха обратно по гръб и той се убеди, че може да щурмува крепостта. — Свикнал съм да бъда пръв и без тази операция няма можех да получа някакво удоволствие от това същество?

Сен-Флоран бе достигнал най-силна ерекция и за да я поддържат, непрестанно го галеха; той се приближава с копие в ръка; за да го възбуди още повече, Жюлиен се наслаждава на Кардовил пред очите му; Сен-Флоран ме атакува; разпален от съпротивлението, което усеща, той натиска с невероятна сила, конците се разкъсват, мъките ми са адски; колкото по-пареща е болката, толкова по-пикантно е наслаждението на моя мъчител. Най-после всичко отстъпва пред усилията му, аз съм разкъсана, бляскавото копие достига до дъното, но Сен-Флоран, който желае да запази силите си, се задоволява с това; обръщат ме, пред него са същите препятствия; звярът ме оглежда и докато се гали, ръцете му измъчват околностите, за да може по-лесно да щурмува мястото. Той се приближава, естествената теснота прави атаките още по-яростни, страшният ми победител скоро разкъсва всички връзки; цялата съм в кръв, но триумфаторът нехае за това. Два силни тласъка на хълбоците го вкарват в свещилището и злодеят извършва ужасното приношение, чиито болки не бих могла да изтърпя нито миг повече.

— Мой ред е! — възкликва Кардовил, като кара да ме развържат. — Няма да шия това мило момиче, а ще го поставя на едно походно легло, което ще му възвърне всичката жар, всичката гъвкавост, която нейният темперамент или добродетелност ни отказват.

Ла Роз веднага изважда от един голям шкаф две кръстосани по диагонал много грапави дървета. Безмилостният развратник кара да ме поставят върху този кръст, но с какви действия се кани да засили жестоките си наслади? Преди да ме завърже, Кардовил собственоръчно ми вкарва отзад една сребърна топка с големината на яйце; предварително намазана с помада, топката изчезва. Едва-що проникнала в тялото ми, аз усещам как тя нараства и започва да ме изгаря; без да чуват стенанията ми, завързват ме здраво на този ръбест статив. Прилепвайки се до тялото ми, Кардовил прониква в мен; той притиска гърба, хълбоците и задника ми о шиповете.

Едновременно с това Жюлиен прониква в него. Принудена сама да издържам върху себе си телата на двамата, без друга опора освен

чеповете на дървото, които ме разкъсват, аз изпитвам болка, която лесно можете да си представите; при всеки опит да отблъсна тези, които ме притискат, те ме запращат обратно върху грапавините, които ме израняват. През това време ужасната топка, достигнала вътрешностите ми, ги смазва, изгаря ги и ги разкъсва; аз викам с все сила; няма думи, които биха могли да опишат това, което чувствавам. Междувременно моят палач се наслаждава, устата му, прилепена до моята, сякаш вдъхва болката и усилва неговото удоволствие; опиянението му е невъобразимо, но подобно на своя приятел, чувствувайки, че скоро ще изгуби силите си, той иска да вкуси от всичко, преди те да го напуснат. Обръщат ме; топката, която изваждат, ще трябва да предизвика в другия отвор същия пожар, който бе подпалила на мястото, откъдето излезе; тя навлиза и изгаря самото дъно на матката; завързват ме този път по корем на пъкления кръст и сега много по-нежни части ще бъдат измъчвани върху възлите на дървото. Кардовил прониква през забранения вход; той го преодолява, докато през това време се наслаждават и на него. Най-последно моят мъчител е обзет от помрачение, ужасни викове обявяват венеца на неговото злодейство, аз съм обляна, развързват ме.

— Хайде, приятели — казва Кардовил на двамата младежи, — вземайте тази курва и се забавлявайте както искате с нея; тя е ваша, оставяме ви я.

Двамата развратници ме хващат. Докато единият се наслаждава отпред, другият прониква отзад; те сменят няколко пъти местата си; аз съм разкъсана от чудовищната им дебелина повече, отколкото от раздирането на изкуствените прегради от Сен-Флоран; той и Кардовил се забавляват с младежите, докато последните са заети с мен. Сен-Флоран се люби с Ла Роз, който е избрал при мен същия път, а Кардовил прави същото с Жюлиен, който се забавлява с мен по по-пристоен начин. Аз съм център на тази отвратителна оргия, аз съм изходната точка и двигателят; всеки от двамата — Ла Роз и Жюлиен — е принесъл по четири пъти жертва върху моя олтар, докато Кардовил и Сен-Флоран, по-слаби или по-изтощени, се задоволяват с по едно приношение върху своите любовници. То е последното и е крайно време, защото съм на път да припадна.

— Моят приятел ви причини много болка, Терез — каза ми Жюлиен. — Аз ще поправа всичко.

Той взема флакон с някаква течност, намазва ме няколко пъти. Следите от жестокостта на моите палачи изчезват, но нищо не облекчава болките ми, по-силни от когато и да било.

— С умението си да заличаваме следите от нашата жестокост, ако някоя си науми да се оплаква от нас, не я очаква нищо добро, нали, Терез? — обърна се към мен Кардовил. — Какви доказателства биха могли да приложат към своите обвинения?

— О! — обади се Сен-Флоран. — Прекрасната Терез не е от тези, които биха се оплакали; предстои самата тя да бъде екзекутирана, така че от нея трябва да очакваме молитви, а не обвинения.

— Нека не прави нито едното, нито другото — отвърна Кардовил. — Никой не би обърнал внимание на обвиненията ѝ; уважението и силата, с които разполагаме в този град, не биха позволили да имат последствия обвинения, които ще се върнат обратно при нас и както при всички други случаи ще бъдат в наша власт. Така тя само ще удължи и ще утежни мъките си. Терез трябва да почувствува, че ние се позабавлявахме с нея по една естествена и проста причина, която кара силата да се налага на слабостта; трябва да почувствува, че не ще може да избяга от присъдата си; че ще трябва да я изтърпи; че ще я изтърпи; че напразно би разгласила своето излизане от тъмницата тази нощ: няма да ѝ повярват; тъмничарят, изцяло предан на нас, веднага ще я опровергае. Значи ще трябва тази прекрасна и нежна девойка, така проникната от величието на Провидението, мирно да се отдаде в негова власт с всичко, което е изтърпяла, и с всичко, което я очаква; това ще бъде изкупление за ужасните престъпления, които са причина да попадне в ръцете на закона. Вземете си дрехите, Терез, все още не се е развиделило, двамата мъже, които ви доведоха, ще ви върнат в затвора.

Исках да кажа нещо, исках да се хвърля в краката на тези людоеди, за да ги омилостивя или да потърся смъртта си. Но ме повличат и ме захвърлят в една кола, в която двамата ми водачи се затварят с мен; едва-що влезли, и у тях се разпалват нечестиви желания.

— Дръж ми я — казва Жюлиен на Ла Роз, — ще я любя отзад; никога не съм срещал задник, който така сладострастно да ме е стягал; аз ще ти върна услугата.

Планът се осъществява, макар да се съпротивлявам. Жюлиен успява и тази нова атака ми причинява страхотни болки: огромната дебелина на нападателя, разкъсаните ми части, изгарянето на вътрешностите ми, причинено от онази проклета топка, всичко това допринася да изпитам страдания, които Ла Роз повтаря, щом неговият другар свършва. И така, преди да пристигнем, още веднъж станах жертва на престъпния разврат на тези долни слуги. Най-последно влязохме. Отвори ни тъмничарят; беше сам, още беше нощ и никой не ни видя.

— Легнете си, Терез — каза ми той, като ме отведе в килията, — помнете, че ако си наумите да кажете на някого, че тази нощ сте излизали, аз ще ви опровергая и това ненужно обвинение няма да ви спаси...

„Трябва ли да съжалявам, че напускам този свят? — казах си аз, щом останах сама. — Трябва ли де се боя да напусна един свят, населен с подобни чудовища! Ах! Нека Бог с десницата си ме прибере още сега по какъвто начин пожелае; аз няма да се оплаквам вече; едничката утеха, която човек може да съхрани сред тези диви зверове, е надеждата да се отърве час по-скоро от тях.“

На другия ден не стана дума за нищо и аз реших да се оставя на Провидението, креех, без да приемам каквато и да било храна. На следния ден Кардовил дойде да ме разпита; неволно потреперах, когато видях с какво хладнокръвие този негодник раздава правосъдие, той, най-големият злодей сред смъртните, той, който противно на всичко, което предписваше същото това правосъдие, с което бе облечен, жестоко се бе погаврил с моята невинност и с моята неволя. Колкото и да се бранех, с ловкостта си този човек превърна всичките ми доказателства в престъпления. Когато всички обвинения по моя процес бяха събрани по мнението на този пристрастен съдия, той има нахалството да ме запита дали познавам в Лион един заможен гражданин на име г-н Дьо Сен-Флоран; отвърнах, че го познавам.

— Добре — каза Кардовил, — това ми е достатъчно; този господин Дьо Сен-Флоран, когото познавате според вашето признание, също ви познава отлично; той е дал показания, че ви е видял сред една шайка разбойници и че вие сте му отнели парите и портфейла. Другарите ви са искали да му пощадят живота, но вие сте настоявали да му го отнемат; все пак той успял да избяга. Същият този г-н Дьо

Сен-Флоран добавя, че няколко години по-късно ви е срещнал в Лион и ви е позволил да го посетите в дома му по ваша молба, след като сте му заявили, че сте се поправили, и там, докато ви е съветвал, докато ви е убеждавал да продължите по правия път, вие сте докарали престъпното си нахалство дотам, че сте се възползували от неговата доброта и сте му откраднали един часовник и сто луидора, които били оставени на камината.

И Кардовил, възползувайки се от възмущението и гнева, който предизвикаха у мен тези клевети, заповяда на писаря да отбележи, че с мълчанието си и с израза на лицето си признавам тези обвинения.

Хвърлям се на земята и огласявам сводовете с викове, удрям главата си о плочите, за да намеря по-бърза смърт, и като не намирам друг израз на гнева си, извиквам:

— Негоднико! Осланям се на справедливия Бог, който ще отмъсти за злодеянията ти, ще покаже моята невинност, ще те накара да се разкаеш за злоупотребите, които вършиш с дадената ти власт.

Кардовил звъни; той нарежда на тъмничаря да ме върне обратно в килията, тъй като, помрачена от отчаяние и от угризения, не съм в състояние да отговарям на въпросите; ала, така или иначе, разпитът е завършил, тъй като съм признала всичките си престъпления. И злодеят си отива по живо, по здраво! И мълнията не го порази!...

Делото продължи успешно, водено от омразата, отмъщението и похотта; незабавно бях осъдена и отведена в Париж за потвърждаване на присъдата. По този зловещ път, който изминах като най-долна престъпница, макар и невинна, ме споходиха горчиви и болезнени размишления, които за сетен път разкъсаха сърцето ми! Под каква злокобна звезда трябва да съм била родена, казвах си аз, щом всяко почтено чувство тутакси ме запраща в бездната на океан от неволи! И как е възможно всемогъщото Провидение, пред чиято справедливост се прекланям, да ме наказва за моите добродетели, а в същото време да отрупва с почести и щастие тези, които ме съкрушават с престъпленията си!

Още когато бях дете, един лихвар се опитва да ме накара да извърша кражба; аз отказвам: той забогатява. Попадам сред шайка разбойници, избягвам от тях заедно с човек, комуто спасявам живота, за отплата той ме изнасилва. Пристигам при един развратен благородник, който насъсква срещу мен кучетата си, защото отказах да

отровя леля му. Оттам отивам при един лекар — убиец и извършил кръвосмешение, когото се опитвам да възпра от ужасно деяние: този палач ме жигосва като някаква престъпница; без съмнение той успява да извърши злодеянията си: забогатява, а аз съм принудена да прося къшей хляб. Искам да се доближа до Бога, да се помоля на Всевишния, който въпреки всичко ми е пратил толкова злини: висшият съд, пред който смятам да се причестя чрез едно от най-светите тайнства, се превръща в кървава арена на моя позор: чудовището, което се гаври с мен и ме измъчва, достига до върховни почести в своя Орден, а аз изпадам до дъното на най-ужасна мизерия. Опитвам се да спася една жена от беса на нейния съпруг: този злодей има намерение да ме умъртви, като източи кръвта ми капка по капка. Искам да облекча положението на един бедняк; той ме ограбва. Помагам на един изгубил съзнание човек: неблагодарникът ме впряга да въртя колело като добиче и ме беси за собствено удоволствие; милостите на съдбата го отрупват, а мен ме очаква смърт на ешафода заради това, че съм била принудена да му работя насила. Една недостойна жена се опитва да ме подмами да извърша ново престъпление: за втори път изгубвам малкото, което притежавам, за да спася богатството на нейната жертва. Един чувствителен човек желае да ме възмезди за всичките ми страдания, като ми предложи ръката си; той издъхва в ръцете ми, преди да е успял да го направи. По време на пожар се подлагам на опасност, за да спася едно чуждо дете: майката на това дете ме обвинява и ме изправя пред съда като престъпница. Попадам в ръцете на жената, която е моят най-смъртен враг, която насила иска да ме заведе при човек, чиято страст е да реже глави; ако избягвам меча на този човек, то е само за да попадна под този на Темида. Търся защита от човека, който дължи на мен живота и богатството си; осмелявам се да очаквам от него признателност; той ме привлича в своя дом, подлага ме на ужасни мъчения, вика безчестния съдия, от когото зависи моят процес; двамата се гаврят с мен, поругават ме, ускоряват моята гибел: съдбата ги обсипва с благоволения, а аз отивам на смърт.

Ето на какви терзания ме подложиха хората, ето на какво ме научи опасното ми общуване с тях; нима е чудно, че душата ми, огорчена от нещастията, разбунтувана срещу обидите и несправедливостите, търси само как да скъса връзките си с този свят?

Хиляди извинения, госпожо — каза клетата девойка, приключвайки разказа за своите прекеждия, — хиляди извинения, че омърсих ума ви с толкова непристойности, с една дума, че тъй дълго злоупотребявах с вашето търпение. Може би с тези срамни разкази оскърбих Небето, отново разтворих раните си, смутих покоя ви. Сбогом, госпожо, сбогом; слънцето изгрява, стражите ме викат, оставете ме да следвам съдбата си, вече не се боя от нея, тя само ще съкрати мъките ми. Сетният миг е страшен само за щастливия човек, чийто живот е протекъл безоблачно; ала клето създание, което е вкусвало само змийска отрова, чиито колебливи стъпки по житейския път са попадали само на бодли, което е съзряло дневната светлина, както заблуденият пътник с трепет вижда блясъка на мълнията; тази, която житейски неволи са лишили от родители, приятели, богатство, покровителство и помощ; тази, която е била принудена на този свят да утолява жаждата си със сълзи, а глада си със страдания, тя, казвам аз, гледа без страх приближаването на смъртта, тя дори я желае като сигурно пристанище, което ще ѝ дари покой, защото Бог е прекалено справедлив, за да позволи невинността, поругана тук, на земята, да не бъде възнаградена на онзи свят за толкова злочестини.

Тази история дълбоко развълнува почтения г-н Дьо Корвил; г-жа Дьо Лорзанж, която, както споменахме, чудовищните прегрешения на младостта не бяха лишили от чувствителност, за малко не изгуби съзнание.

— Госпожице — обърна се тя към Жюстин, — трудно може човек да ви изслуша, без да изпита най-дълбоко съчувствие; но как да ви призная? Едно необяснимо чувство, много по-нежно, отколкото бих могла да ви го опиша, ме влече непреодолимо към вас и ме кара да чувствавам вашите страдания като свои собствени. Вие скрихте от мен името си, скрихте произхода си, заклевам ви да ми разкриете вашата тайна; не си мислете, че празно любопитство ме кара да ви говоря по този начин... Всемогъщи Боже! Нима догадките ми са истина?... О, Терез! Не сте ли вие Жюстин?... Не сте ли моята сестра?

— Жюстин! Госпожо, това име!

— Днес тя щеше да бъде на вашите години...

— Жулиет? Нима това си ти? — възкликна клетата затворничка, като се хвърли в прегръдките на г-жа Дьо Лорзанж. — Ти... Моята сестра!... Ах! Сега ще умра по-малко нещастна, след като можах да те прегърна още веднъж!...

И двете сестри, притиснати силно една до друга, си разменяха само ридания, можеха само да ронят сълзи.

Г-н Дьо Корвил не можа да сдържи на свой ред сълзите си; разбирайки, че не може да не прояви към това дело по-голям интерес, той отива в съседната стая, пише на канцлера, обрисова с пламенни слова ужасната съдба на клетата Жюстин, която ще продължим да наричаме Терез, и става гарант на нейната невинност. Той желае до изясняване на случая мнимата виновница да остане затворена в неговия замък, като той поема задължението да я заведе при първото искане пред този върховен суверен на правосъдието; той се представя на двамата пазачи на Терез, поверява им писмата и поема отговорността за затворничката; те се подчиняват. Терез е поверена на неговите грижи; колата приближава.

— Елате, клето създание — казва тогава г-н Дьо Корвил на необикновената сестра на г-жа Дьо Лорзанж, — елате, за вас всичко ще се промени; никой няма да може да твърди, че добродетелите ви са останали невъзнаградени и че прекрасната душа, с която природата ви е дарила, е срещнала само грубост: последвайте ни, сега зависите единствено от мен...

И г-н Дьо Корвил обяснява с няколко думи какво е направил.

— Достойни и скъпи човече — възкликва г-жа Дьо Лорзанж, като се хвърля в краката на своя любовник, — това е най-прекрасната постъпка, която някога сте извършвали; само този, който истински познава човешкото сърце и духа на закона, може да отмъсти за поруганата добродетел. Ето я, господине, ето вашата затворничка: върви, Терез, върви, бързай да паднеш в нозете на този справедлив покровител, който не ще те изостави като другите. О, господине! Ако досега любовната ми връзка с вас ми е била скъпа, колко по-здрава ще стане тя от най-нежната почит, която ми вдъхвате!...

И двете жени се надпреварваха да целуват нозете на щедрия им приятел, като ги оросяваха със сълзите си.

Не след много време те пристигнаха в замъка: г-н Дьо Корвил и г-жа Дьо Лорзанж положиха дружно всички усилия да помогнат на

Терез да премине от бездната на нещастieto до върха на охолството. Хранеха я с най-изисканите и вкусни ястия; слагаха я да спи в най-удобните легла, задоволяваха всичките ѝ желаниа, обграждаха я най-сетне с всичкото внимание, на което са способни две чувствителни души. В продължение на няколко дни я подложиха на лечение, изкъпаха я, нагиздиха я, разкрасиха я; тя стана идол за двамата любовници, които се надпреварваха да я карат да забрави нещастията си. Един превъзходен лекар се зае да заличи с много грижи позорния белег от жигосването, жесток резултат от злодейството на Роден. Всичко помагаше на усилията на двамата благодетели на Терез: следите от неволите вече изчезваха от челото на милата девойка. Грациите възвръщаха властта си над нея. Бледността на алабастровите ѝ страни отстъпваше място на руменината, свойствена за възрастта ѝ и прогонена от толкова несгоди. Смехът, напуснал устните ѝ от толкова години, отново се появи на крилете на радостта. От Двора бяха пристигнали най-добри новини; г-н Дьо Корвил бе раздвижил цяла Франция, бе пробудил старанието на г-н С***, който бе присъединил гласа си към неговия, за да разкаже за страданията на Терез и за да ѝ дари най-сетне заслужено спокойствие. Най-последно пристигна писмо от краля, който освобождаваше Терез от всички несправедливо започнати срещу нея процеси, с което тя ставаше почтена гражданка и се запушваха устата на всички съдилища в кралството, които биха се опитали да я оклеветят; отпускаше ѝ се пенсия от хиляда екю от златото, заловено в работилницата на фалшификаторите от Дофине. Бяха се опитали да заловят Кардовил и Сен-Флоран, но следвайки съдбата, водена от звездата на всички мъчители на Терез, единият, Кардовил, бе назначен, още преди да бъдат разкрити престъпленията му, за интендант на ***, другият — в главното интендантство на търговията в Колониите; всеки от тях бе заел вече поста си и заповедите бяха посрещнати единствено от мощни фамилии, които скоро намериха начин да предотвратят бурята и сред спокойствие и охолство чудовищните деяния на двамата скоро бяха забравени.^[4]

Самата Терез, след като научи толкова приятни за нея новини, едва не издъхна от радост; няколко дни тя безспирно рони сълзи на радост в скута на своите покровители, когато внезапно настроението ѝ се промени, без някой да може да отгатне причините за това. Тя стана мрачна, тревожна, замислена; понякога плачеше в присъствието на

приятелите си, без сама да може да обясни причините за своите терзания.

— Не съм родена за толкова щастие — казваше тя на г-жа Дьо Лорзанж. — О!... Скъпа сестрице, не е възможно то да трае дълго.

Напразно ни уверяваха, че след като приключат всички формалности, тя няма да има повече от какво да се тревожи, нищо не бе в състояние да я успокои; човек би казал, че това клето същество, обречено само на нещастия, чувствуваше десницата на неволята все така надвесена над него, предусещаше вече последните нейни удари, които трябваше да го смажат.

Г-н Дьо Корвил все още живееше извън града; лятото бе към края си и всички смятаха да излязат на разходка, когато се зададе страховита буря, която, изглежда, щеше да им попречи; силната задуха бе ги накарала да разтворят всички прозорци и врати. Блясва мълния, започва да пада градушка, засвирва вятър, небесният огън гони облаците, раздира ги по ужасен начин; изглежда, цялата природа, отегчена от своите творения, се кани отново да смеси всички елементи, за да им придаде нови форми. Г-жа Дьо Лорзанж уплашено моли сестра си да затвори навсякъде колкото може по-бързо; Терез, в старанието си да успокои сестра си, се втурва към прозорците, които вече се чупят: тя се бори една минута с вятъра, който я блъска назад; в този момент блясва мълния и я отпраща в средата на салона.

Г-жа Дьо Лорзанж надава ужасен вик и припада; г-н Дьо Корвил вика помощ; погрижват се и за двете, г-жа Дьо Лорзанж се свестява, но клетата Терез е ударена така, че за нея не може да има никаква надежда; мълнията е влязла през дясната ѝ гръд, изгорила е гърдите, лицето и е излязла през средата на корема. Клетото създание бе ужасно за гледане: г-н Дьо Корвил заповядва да я изнесат.

— Не — спира го г-жа Дьо Лорзанж, като се надига, изпълнена със спокойствие. — Не, оставете да я погледам, господине; имам нужда от това, за да затвърдя решенията, които съм взела. Чуйте ме, Корвил, и най-вече не се противопоставяйте на това, което смятам да предприема; на намерения, от които нищо на този свят не би могло да ме отклони в този момент. В нечуваните нещастия, преживени от тази клетница, която не е преставала да изпълнява дълга си, има нещо необикновено и те не можеха да не ми отворят очите; не си мислете, че може да ме заслепи фалшивият блясък на щастие, на което, както

разбрахме от премеждията на Терез, се радват злодеите, които са я опозорили. Тези прищевки на ръката на Небето са забулени в тайна, в която не ни е дадено да проникнем, но те не бива да ни заблуждават.

Ето, примерът е пред нас; невероятните бедствия, ужасните и непрестанни премеждия на тази очарователна девойка са предупреждение, което ми отправя Всевишният да се вслушам в гласа му и да се оставя най-сетне в ръцете му. От какво ли наказание трябва да се боя аз, която съм белязала всеки миг от живота си с разврат, безбожие и безнравственост? Какво ли чака мен, след като тази, която за целия си живот не би могла да бъде упреknата за един-единствен грях, е постигната от подобно възмездие? Трябва да се разделим, Корвил, време е; не ни обвързват никакви вериги, забравете ме, позволете ми да отида да изкупя с вечна забрава в нозете на Всевишния безчестията, с които съм омърсена. Този ужасен удар бе необходим за моето завръщане към праведен живот, той ми дава надежда и за щастие в отвъдния свят. Сбогом, господине; последният знак на приятелство от ваша страна би бил да се откажете от опитите си да разберете какво е станало с мен. О, Корвил! Очаквам ви в един по-добър свят; вашите добродетели несъмнено ще ви отведат там; дано лишенията, на които ще се подложат, да могат да изкупят престъпленията ми, злочестите години, които ми остава да преживея, ми позволят да ви видя един ден.

Г-жа Дьо Лорзанж незабавно напуска къщата; тя взема със себе си малко пари, качва се на колата, оставя на г-н Дьо Корвил другото си богатство, което предназначава за благочестиви дела, и се отправя към Париж, където отива в манастира на Кармелитките, за които само след няколко години става пример за подражание както със своята набожност, така и с мъдростта на ума и благодарието си.

Г-н Дьо Корвил, достоен за най-високи постове в своята страна, достигна до тях, получи почести единствено заради стремежа си да прави народа щастлив, да прослави своя господар, комуто служи отлично, *макар и министър*, и да бъде полезен за приятелите си.

О, вие, които проливахте сълзи за неволите на добродетелта; вие, които оплакахте злочестата Жюстин; прощавайки твърде силните краски, които трябваше да бъдат употребени, дано чрез тази история достигнете до поуците на г-жа Дьо Лорзанж! Дано като нея се убедите, че истинското щастие е само в лоното на добродетелта и че ако поради

неведоми за нас промисли Бог позволява тя да бъде преследвана тук, на земята, това е само за да получи на Небето най-високи почести!

---

[1] Нека това не бъде смятано за измислица: този нещастник наистина е живял в Лион. Всичко казано за неговите сделки е точно: той е принесъл в жертва честта на петнадесет-двадесет хиляди момичета: след като свършел с тях, той ги изпращал с кораб по Рона и в градовете, за които става дума, в продължение на тридесет години момичетата, отдали се на разврат, са до една жертви на този злодей. В този епизод измислено е само името. — Б.а. ↑

[2] Китайският император Кие имал жена, жестока и развратна като самия него; кръвта нямала за тях никаква стойност и за собствено удоволствие те я проливали като вода; във вътрешността на двореца им се намирала тайна стая, в която жертвите били убивани пред очите им, докато те се наслаждавали. Тео, един от наследниците на императора, имал като него много жестока жена; тя измислила една бронзова колона, която била нажежавана и за която били завързвани пред очите им нещастниците. „Принцесата — казва историкът, от когото вземаме този откъс — безкрайно се забавлявала от гърчовете и виковете на клетите жертви; тя се сърдела, ако мъжът ѝ не давал често в нейна чест подобни представления.“ История на съзаклятията, т. VII, с. 43. — Б.а. ↑

[3] Описаната игра е била широко разпространявана при келтите, от които ние произхождаме (вж. История на келтите от г-н Пелутие); почти всички разновидности на извратеността, всички странни проявления на разврата, описани отчасти в тази книга и които днес биват преследвани от закона по възмутителен начин, някога или са служели за забавление на нашите предци, които са стрували повече от нас, или са били общоприети обичаи, или пък религиозни ритуали: сега ги смятаме за престъпления. В колко благочестиви церемонии езичниците са използвали бичуването! Много народи са използвали същите мъчения или изпитания, за да проверят своите воители, обичай, наречен *Хусканавер* (погледнете религиозните церемонии на всички народи по земята). Тези развлечения, които могат да доведат най-много до смъртта на някоя лека жена, днес са най-тежки престъпления! Да живее напредъкът на цивилизацията! Колко допринася той за щастието на човека и колко по-блажени от нас са били нашите деди! — Б.а. ↑

[4] Що се отнася до монасите от Сен-Мари-де-Боа, премахването на религиозните ордени скоро ще разкрие отвратителните престъпления на тази ужасна пасмина. — Б.а. ↑

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.